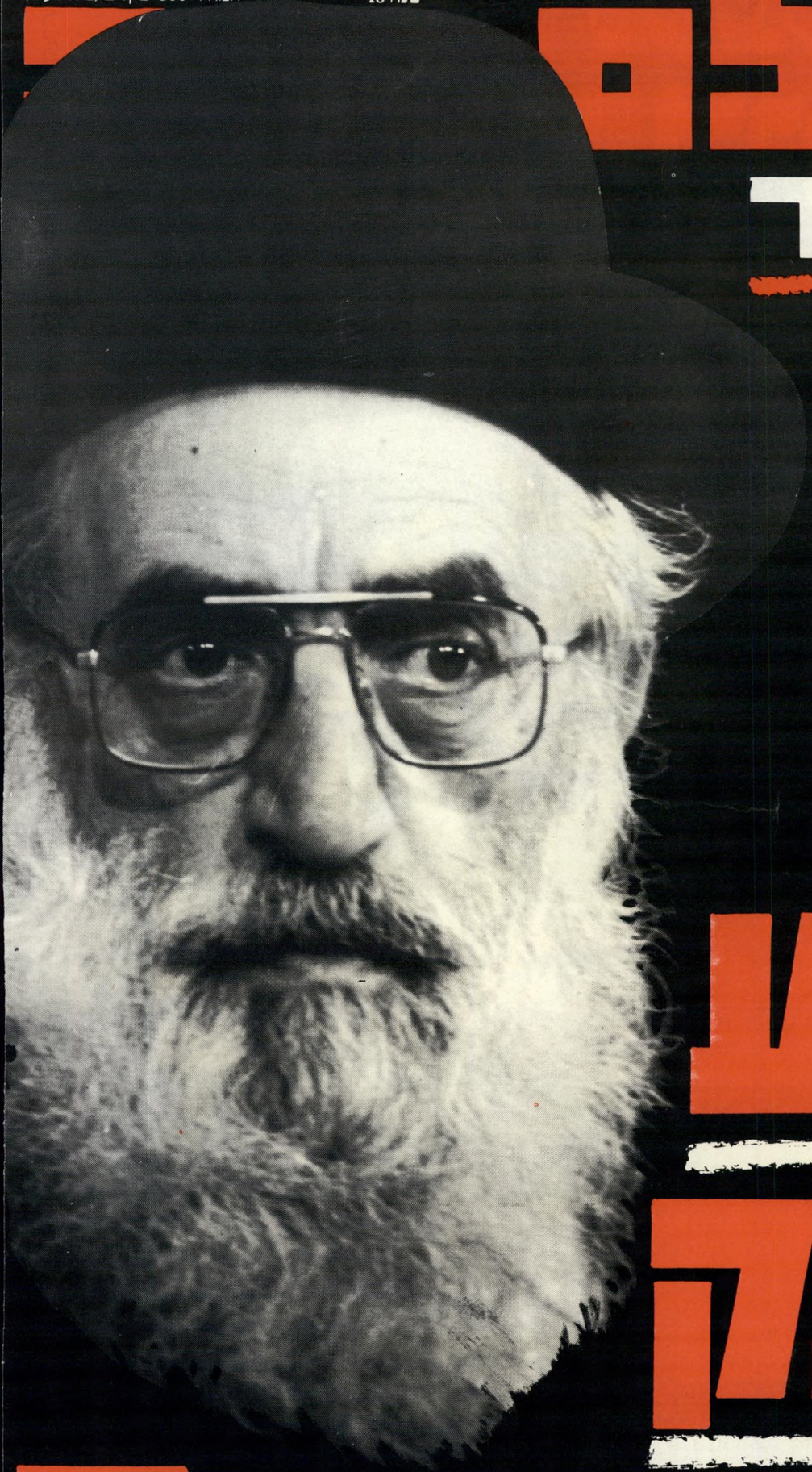
מיספר 2441 י"ג סיון תשמ"ד, 13.6.1984 שנה 48 המחיר 300 שקלים (כולל מע"מ)

העולם

רב בכיר ביותר עזר לאירגון הטרור

מדוע שותק הרב גורן?

חדש מ„עלית"

עוגת לימון.

עוגת לימון. קלה, אווירית, טעימה ביותר
וכמו כל העוגות של עלית, אופים אותה בקלות
ובמהירות – וההצלחה בטוחה!
עכשיו את יכולה כבר לקבל מחמאות על 5 עוגות:
עוגת שוקולד, עוגת שיש, עוגת צימוקים,
עוגה אנגלית ועוגת לימון.

עוגת עלית
את אפית

עלית

מכתבים

שאלת השבוע:

מדוע הטילה ממשלת סרי־לנקה צנזורה מוחלטת על עובדת המצ־אותם של יועצים ישראליים, המ־סייעים לה בדיכוי המיעוטים הלאו־מיים?

היא בטח התנדבה לעזור למישרד־החוץ שלנו, השוקד על שיפור תדמיתנו בעולם.

יורם זהבי, תל־אביב

● ● ●

רול'ארים מקדשים אבנים

חסידי בעלז בונים בירושלים בית־כנסת בסיגנון בית־המיקדש של הולילנד.

הרבי יששכר דב רוקח („הינוקא"), רבם של חסידי בעלז, יזכה למה שלא יזכו לו רבנים קשישים ומופלגים בתורה — הוא יחנוך את הבית השלישי.

אומנם המרובר רק בבית־כנסת, אך הצצה חטופה בתוכניות מגלה מייד את הדימיון שבין הבניין המתוכנן ובין רגם בית־המיקדש במלון הולילנד. אבל אפילו לא היה קיים דמיון כזה, העובדה שבמקום יושקע הון עתק — 12 מיליון דולר! — די בה כדי לקדש את האתר. כל אבן בו תהיה יקרה מפז, קדושה מאבני־החושן.

חסידי החצרות האחרות בוודאי יתקנאו בבעלז, ובהסכם הקואליציוני הבא אנו צפויים לסעיפים שיבטיחו לכל חצר נידחת תקציבים להקמת בתי־מיקדש מתחרים.

ותגדל קדושת הארץ ולא נדע עוד חולין.

צביה גרבר, ראשון לציון

● ● ●

עונת החרדות

לפני הבחירות אפשר להשיג כל מיני הבטחות. אפילו חשובות.

הציבור רק צריך להראות כי יש כמה דברים שמאוד יקרים לו, ושלהם הוא חרד — ומייד יזדרזו כל המיפלגות, כולל מיפלגת השילטון, להרגיעו. כך למשל הוצע לחוקק חוק, שעל־פיו לא ייפגעו החסכונות הפרטיים של אזרחי המדינה אחרי הבחירות.

עכשיו אפשר להירגע. רק צריך לחוקק חוק זה — וכבר לא משנה מי יזכה בשילטון. העיקר שהחסכונות לא ייפגעו.

מעניין אם אותה שיטה יכולה לעבוד גם בנושאים אחרים. אם, למשל, נפגין חרדה עזה לא רק לחסכונותינו, אלא גם לחיינו, יחוקקו חוק האוסר פגיעה בחיי־אדם?

כדאי לנסות.

דויד צמח, רמת־גן

● ● ●

להח"כים לעת זיקנה

חברי־הכנסת דאגו לעצמם לעת זיקנה, אך לא לציבור העובדים כולו.

אני מקווה שמוכיר ההסתדרות החדש, מר ישראל קיסר, יתבע את זכויותיהם של הגימלאים שקופחו במשך השנים, שאין להם אוזן־קשבת ושאף לא אחד נותן את דעתו למצבם ההולך ומידרדר.

חברי־כנסת מכל הקרנציות דאגו במשך השנים לזכויותיהם הסוציאליות המפליגות והחריגות, אולם אף לא מיפלגה אחת חשבה על ציבור בוחריה, ה„עמך" המשרתים במשך שנים במשק הציבורי ובצאתם לגימלאות אין מי שדואג להם.

מה שחברי־הכנסת הבטיחו לעצמם — הכנסת מרכיבי שכר כמו הוצאות רכב, הוצאות ביטוח ורשיון רכב לקיצבת הגימלאים — נמנע מגימלאים אחרים. יתרה מזאת, ח"כים רבים מקבלים גימלאות מכמה מקומות עבודה והטבות נוספות. הם גם דאגו שאלמנותיהם יקבלו את כל ההטבות הנ"ל ואילו האלמנות האחרות צריכות להאבק על קיומן, כי הן אינן נכללות בקטגוריה של נבחרי הציבור.

יהודית גורן, ירושלים

● ● ●

האפיפיור כמיטרד אקולוגי

מתחת לגלימה הספורטיבית מס־תתר חומייני קטן.

בעודו מתכנן הפקת מחזמר פרי־עטו, ממשיך האפיפיור, קרול („יוחנן פאולוס השני") ווייטילה, את מסעותיו המהנים בעולם.

לכאורה, הוא כוהנדת עליו וצעיר ברוחו, חביב וספורטיבי.

(המשך בעמוד 4)

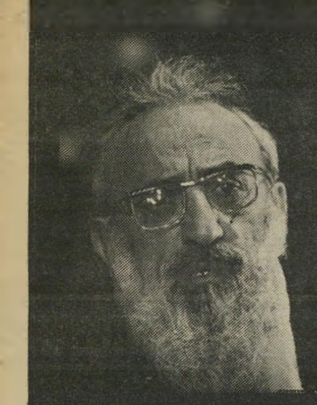
שיחה במישרד־הביטחון

המהלך של השב"כ נגד הרשימה המתקדמת לשלום התגלה כמטופש ביותר. אחרי שיחה קשה התברר למשה ארנס כי הוא חייב לרדת מהעץ הגבוה, שעליו הושיב אותו יצחק שמיר, והרשימה יצאה לדרך — כשהיא מצליחה לגרוף את הרחוב ה־ערבי ומגייסת את כוחות־השׂ־לום העיקביים ברחוב היהודי.

10

כתבת השער הקדמי:

מי הרב השותף לפשע

הרב שלמה גורן (בתמונה) עסק בעבר במדידות מדוקדקות של הר־הבית — מידע שהיה חיוני לרתיים שזממו לפוצץ את קוד־שי האיסלאם. אנשי־המחתרת סיפרו לחוקרים שהודרכו על־ידי רב, אך גורן מסרב להגיב.

9

זה (כבר לא) הזמן

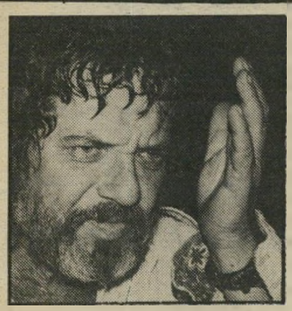

ראיון אחד עלה **לנאוה כהן** המפיקה **ולרס עברון** המנחה של זה הזמן בעבודתם בתוכנית. בעוד הרוחות בטלוויזיה סוערות בשל הדחת השניים מתפקידם, מסתבר כי הסיפור שמאחרי הסיפור שהובא על המירקע מס־עיר ומזעזע הרבה יותר.

14

כתבת השער האחורי:

נידון בן־אמוץ

„אני מפרש מעשה מגונה כדבר הקשור עם סעילות מינית, ואני לא ביצעתי מעשה מגונה," טען דן בן־אמוץ בבית־המישפט. אך השופט חשב אחרת והטיל על הסופר המפורסם ארבעה חודשי מאסר־על־תנאי ו־50 אלף שקל קנס.

56

האיש הרוצה להיות שנוא

חרוץ ורציני, מנהל מוכשר, אבל בעל מליצות ירחמיאליות וחסר תוכנית ברורה – זהו דיוקנו של **גד יעקובי**, שעשוי להיות אחרי הבחירות האיש השנוא ביותר במדינה.

16

מעצר של 5 כוכבים

פחיות משקה, ספלים ואזירה עליזה של סגישת־מחזור שלטו בדיון על האכרכת מעצרם של הטירוריסטים היהודיים. אף שוטר לא מנע את החגיגה. שגבלה בבזיון בית־המישפט.

8

סרט חם

„רציתי שכל יהודי בכל מקום בעולם ימצא את עצמו מול ההיסטוריה שלו, בלי להתבייש," אומר מרז אנקרי, בימאי הסרט הישראלי החדש אדמה חמה. הסרט הוא סיפור אישי של הבימאי, יליד טוניס — סיפורה של מישפחה יהודית בטוניס.

40

„אני שמן וחייכן"

„מעולם לא הייתי קיצוני. זה נוגד את אופיי ואת השקפת עולמי ואת העובדה שאני שמן וחייכן," אומר יוסף לפיד בראיון גלוי־לב וטוען כי איכזב הן את אלה שציפו כי יהיה קיצוני והן את אלה אשר חששו מכך.

24

אתי רוצה לחופה!

שנה וחצי אחרי שנהרגו הוריו, אחיו ואחותו של גבי פריאנטה בן ה־20, נולד בנו שלמה (על שם אביו). ככך יכול היה להיסתח דף חדש בחייו של גבי, אלמלא מנע ממנו בית־המישפט לשאת את אתי, אם בנו, לאשה. הסיבה — אתי היא בת 15 בלבד.

62

וידויה של זונה

„תמיד ישנו גבר שאוהב אותי, בדרך־כלל הסרסור שלי, שאני מזריקה איתו. אפילו אם הגבר לא רגיל להזריק, אני מביאה אותו לכך. אני אומרת לו: יאללה, תביא את הזוריד." כך מספרת ריטה שלום בווידוי מזעזע.

64

מלכודת שיגעון

האם עדיף לעבריין לקבל צו־אישפוז ולהימלט בעזרתו מעונש־מאסר? אילנה אלון מנתחת כמה מיקרים מישפטיים, שמהם עולה: מוטב מאסר של תקופה קצובה על אישפוז־עולם.

58

האופנאיות

השמות המפורסמים והיקרים ביותר בעולם האופנה הם של גברים. אך רבים מן הבגדים ופריטי הלבוש שרוכשות מרבית הנשים, מעוצבים בידיהן של נשים, והן כשרוניות לא פחות.

32

המדורים הקבועים:

מיכתבים	3
קורא יקר	5
תשקיף	6
במדינה	7
עלי דסנה	12
הנרון	13
חוזי	18
אנשים	19
בלונים	21
יומן אישי – ביקור אצל קרייסקי	22
עולם קטן – צרפת, גרמניה, אנגליה	27
מה הם אומרים – יוסי גולדברג, פנינה דבורין, נתקה ניר, יצחק אורפז, יוסף מונדי, ניצחונה גלעד	28
שידור	30
תמליץ שידורי הטלוויזיה בישראל ובירדן	31
חלון ראווה	32
תמרורים	34
זה וגם זה	39
קולנוע – אורחי הפסטיבל בירושלים. סרז' אנקרי	40
אנשים בעולם – סימון ויול, המלכה אליזבט, ליליאן גיש, יאניק נואה	42
נמר של נייר – ספרים מומלצים	44
הוריזקום – תאומים	46
לילות ישראל	48
ריחל מרחלת על כל העולם	51
תשבצונן	54
חוק בצד	58
מיכתבים לדיתי	67
אתה והשקל	68
זה היה העולם הזה שהיה	70

(המשך מעמוד 3)

למעשה, הפך האיש הפעלתן הזה למיטרד אקולוגי. הנודד בכל קצווי־תבל. השבוע פורסם כי עיריית מונטריאול עצרה מאות הומו־סכסואלים ולסביות, על־פי דרישת הכנסיה, שתבעה „לנקות" את העיר לפני ביקורו של האפיפיור. עוטה הגלימה העליז אינו מוכן שבמקום שבו הוא מבלה ייהנו ה„עליזים" מחופש.

מי אמר שהחומייניזם משתולל רק באיראן ובישראל?

דפנה ברזילי, יפו

● ● ●

לשם שינוי: הצדק עם בורג

שעון־הקיץ בילבל את הקורא. המתלונן על הפרת סידרי בראשית.

אומנם חלפו שבועות אחדים מאז שהופעל שעון־הקיץ, אך אני עדיין לא הסכנתי עם סידור זה. עכשיו נדמה לי כי הד"ר יוסף בורג צדק בהתנגדו לכך.

בהפעלת שעון־קיץ יש משום התערבות והפרת סידרי הטבע. אומנם חלוקת השעות היא עניין שרירותי, כביכול. הנקבע בידי האדם, אך לא בכדי נקבעו שעות היממה כפי שנקבעו. הפעולות היומיות המותאמות לשעון מותאמות גם לשעון הביולוגי. שעון־קיץ משליט בילבול בחיי היום־יום וכך יוצא שכרנו בהפסדנו.

משה נרקיס, חולון

● ● ●

מכות במישפחה

הרב מנחם פורוש מחפה על בריונים.

פורוש

אחת מן .השתיים: או שהרב פורוש ימסור למישטרה את שמות תוקפיי — בריונים אכ־זריים וחסרי־לב, שהעזו לתקוף אדם קשיש והר־כו אותו כמעט למוות — או ש־יפסיק לבלבל לנו את המוח עם זעזוע המוח שלו.

אם הוא מתייחס לתקיפה כמו אל סיכסוך מישפחתי. מסרב להת־לונן ומחפה על החו־ליגאנים. אין לו כל סיבה לצפות לרחמי הציבור.

יפה רוזין, ירושלים

● ● ●

הפוליטיקה מתחילה בגן־הילדים

עצות בטרם בחירות.

לדעתי, אין היום סיכוי לרשימת־השלום. כדי שיהיה לרשימה כזו ציבור מצביעים נאמן, צריך היה לחנך את הנוער והילדים.

הדבר הכי חשוב הוא להתחיל. סוף־סוף. להוציא חוברת אנטי־דתית לנוער, שבה יוסבר כי המילחמה בין החילוניים והדתיים אינה דווקא על השבת או על התפריט הכשר. אלא על ה א מ ת:

גם זה מוח יהודי?

על כך שהשמש לא עמדה דום. על כך שהרבנים עוסקים בניבזוויות.

סנחם כהן, בנימינה

● ● ●

תקנון רכילות

ותעמודנה מנגד ארבע מרכלניות המחנה – והמה נראו כמסתופפות סביב סצינה טרגית של סקנדל.

שירות שידור הרכילות הוא שירות־חובה קיבוצי ובסיסי.

רשת הרכילות תקיים את השירות הקיבוצי לשם מילוי תפקידים אלה:

א) לרכל על מיבנה גופם ואישיותם של כל מי־שפחה נקלטת בהת־יישבות האובדת.

פנשושה

ב) לטפח בילדי הגן את הרצון לרכילות עסיסית.

ג) לחזק קשר הרכי־לות עם המורשת הכללי־קיבוצית וערכיה, ולהע־מיק ידיעתה.

ד) לרכל על תכולת תיקיהם העמוסים של האורחים בבואם וב־צאתם.

ה) לעשות רשימה שמית של האורחים הבאים לגבוט אצלנו משבועיים ומעלה.

ו) לקדם מטרות חינוך הרכילות הממלכתי. כמתואר בחוק החינוך הממלכתי תש"מ.

ז) לקדם את הרכילות כיצירה העברית הראשונה בתק"מ.

ח) לקיים רכילות בשפה הערבית לצרכי פועלי־הבנין הערבים, הבונים את הקיבוץ — לקידום ההבנה והשלום עם המדינות השכנות, בהתאם למגמות היסוד של המדינה.

גיל („פנשושה") **ואילה**,
קיבוץ נתיב־הל"ה

● ● ●

הכביש מקליפורניה

מארצות־הברית הרחוקה הגיע ה־קריאה הפטריוטית הבאה. המופנית לאורי אבנרי:

מה קרה עם ההספר שלך על שרון? משום מה. שום דבר לא התקיים. מסתבר שהעם ניצב אחריו, ולא אחריך. מרדכי ציפורי הולך ונעלם. ואתה בוודאי תלך בעיקבותיו. במשך הזמן.

אתה לא כל־כך טיפש כמו שאתה נראה, לכן לא ברור כיצד אתה מרשה לעצמך „לרדת לכביש" במאמריך נגד המדינה ונגד שרון. מעניין מדוע בשיחות שבהן מוזכר שמו של העולם הזה מניפים כולם את ידם בביטול? נסה לחפש מדוע זה כך. אתה כבר לא צעיר, ולא נותר לך הרבה זמן לבזבז...

לא בידידות

רני לוין, קליפורניה

● ● ●

מי הירדן האדומים

עם פירסום מסקנות החקירה בעניין רצח השבויים בפרשת האוטובוס ברפיח (דוח זורע, העולם הזה 30.5.84) פרץ בציבור הוויכוח, בפעם המי יודע כמה, בעניין „טוהר הנשק".

אין זו הפעם הראשונה שקורה דבר שכזה. בכפר חולה, ב־1948, היכנסו 35 תושבים לבית נטוש, שפוצץ עליהם, בפקודתו של מפקד אחד, שנדון לכמה חודשי מאסר. זכורים גם הטבח בדיר־יאסין, הרצח בכפר־קאסם, פרשות פינטו, שדה ועוד. עדיין זכור לכולם כיצד מתו אלפי חיילים מצריים בצמא בסיני, ב־56 וב־67.

אחרי כיבוש עזה, ב־1967, שרתתי במימשל הצבאי בעזה. יום אחד הגיעה למיפקדה משאית ובה שני שבויים מצריים. החיילים שאלו את הקצין מה לעשות בהם. מישהו מהנוכחים שאל: „מדוע לא הרגתם אותם?" הקצין השיב: „מאחר שלא הרגתם אותם, קחו אותם עכשיו למיכלאת־השבויים." החיילים ראו שעון על ידו של השבוי, ולקחו אותן לעצמם.

ב־1967 גם בוצעו הוצאות־להורג המוניות של פליטים פלסטיניים, שחזרו לביתם מעבר לירדן. על פי דיווחי עדי־ראיה, האדימו מי־הירדן מדמם של הנרצחים.

שבתאי לוי, רמת־גן

כב' סגן היושב־ראש

חבל שלא הייתי בכנסת כאשר השמיע סגן היו"ר, מאיר כהן־אבידוב, תיפארת תנועת־החרות, את מטר גידופיו, בטענה שכל קללה כשרה כשהיא מופיעה בתנ"ך.

הייתי משיב לו בו במקום בנאום תנ"כי.

למשל:

אדוני סגן־היושב־ראש.

ארור אתה בעיר וארור אתה בשדה.

ארור טנאך ומישארתך.

ארור אתה בבואך וארור אתה בצאתך.

ישלח ה' בך את המארה, את המהומה ואת המיגערת בכל מישלח ידך אשר תעשה עד הישמדך

כהן־אבידוב

ועד אבדך מהר מפני רוע מעלליך אשר עזבתני.

ידבק ה' בך את הדבר עד כלותו אותך מעל האדמה אשר אתה בא שמה לרישתה.

יכה ה' בשחפת, ובקדחת, ובדלקת, ובחרחור, ובחרב, ובשידפון, וביראקון, ורדפוך עד אבדך.

והיו שמיך אשר על ראשך נחושת, והארץ אשר תחתיך ברזל.

יתן ה' את מטר ארצך אבק, ועפר מן השמיים יירד עליך עד הישמדך.

יתנך ה' ניגף לפני אויביך, בדרך אחד תצא אליו ובשיבעה דרכים תנוס לפניו, והיית לזעווה לכל ממלכות הארץ.

והיתה ניבלתך למאכל לכל עוף השמיים ולבהמת הארץ ואין מחריד.

יככה ה' בשחין מצריים, ובעפלים, ובגרב, ובחרס אשר לא תוכל להירפא.

יככה ה' בשיגעון, בעיוורון ובתימהון לבב.

והיית ממשש בצהריים, כאשר ימשש העיוור באפלה, לא תצליח את דרכיך, והיית אך עשוק וגזול כל הימים ואין מושיע.

אשה תארש, ואיש אחר ישגלנה, בית תבנה, ולא תשב בו, כרם תיטע ולא תחללנו.

והיית משוגע ממראה עיניך אשר תראה.

בנימין גונדר, תל־אביב

שם זמני: ליכודיאל

עם חדש נולד. במזל לא כל־כך טוב.

תועמלני הבחירות של הליכוד שמו השבוע קץ לקיומו של עם ישראל. המחנה הלאומי זה רק הם. העם זה רק האספסוף של שרון, המדינה היא רק של חסידי הכוח והאלימות.

עסקני הליכוד טרם המציאו שם לעם החדש, שנולד השבוע במזל לא כל־כך טוב, אבל צבי כסה, איש שלום עכשיו, כבר הציע: ליכודיאל.

השם הזמני הזה יכול לשמש עד אותו יום (והוא לא ירחק) שבו יחול קרע בהנהגת הליכוד. באותו יום יקבל הרך הנולד את שמו הקבוע. על שם סנדקו: אריאל.

רבקה אהרון, רמת־גן

● ● ●

מיליון דיקטטורים

הקורא הלינגר פונה למועצה לצרכנות:

חושבני שהגיע הזמן שתפתחו מחלקה להגנת האזרח מפני הפקידות הישראלית.

במדינה שבה כשליש האוכלוסיה הם פקידי ממשלה, סוכנות, מוע־צות מקומיות וחברות ממשלתיות והסתדרו־יות, הגיע הזמן שלאזרח תהיה גם הגנה מפני הפקידות.

הלינגר

אני סבור שקשה לחיות במדינה שבה יש דיקטטור גדול אחד, אך קשה הרבה יותר לחיות במדינה של מיליון דיק־טטורים קטנים. אני סבור שכל אזרח פוגש מדי פעם בדיקטטורים כאלה בחיי היום־יום שלו.

רלף הלינגר, תל־אביב

● ● ●

מילים שמנסות לרצוח

„מחבלים" היא מילה המתירה רצח, בדיוק כמו „חיות דו־רגליות".

קראתי ב־על המישמר" כתבה בעניין הלינץ' שבוצע בחוטפי האוטובוס. הזדהתי עם תוכנה. שניתח את התבהמותם של חיילים ישראליים. תוך שבירת כל ערכי־היסוד שעליהם היתה בנויה חברתנו.

אך תוך כדי קריאה מצאתי בכתבה שוב ושוב את המושג „מחבלים". זהו כינוי גנאי כוללני של השילטון, הרוצה לדכא ולחסל את הישות המתעוררת של העם הפלסטיני. השואף לעצ־מאות לאומית במיסגרת מדינה משלו: כינוי זה כמוהו כמו ה„מושג" „חיות דו־רגליות". פרי המצאתו של ראש־הממשלה לשעבר.

מדוע מפריע ל־על המישמר" להשתמש במושג הנכון: פלסטינים? השימוש במלה „מחבלים" אינו עולה בקנה אחד עם ביקורת על הפשע שבוצע. מושג מטעה ומעוות זה הוא עצמו אחד מאבות מעשה הלינץ'.

ערן רוזנברג, רמלה

● ● ●

כל הכבוד לתדיו

מיבצע ארכיאולוגי מרשים מאפשר לישראלים ולתיירים להלך על אבני ההיסטוריה, אגב קניה בחנויות מהודרות.

בשקט־בשקט חשפו ושיחזרו בירושלים המיזרחית אתר ארכיאולוגי מרשים ביופיו. זהו הקרדו — קטע רחוב מתקופת הרומאים. בחלק מן הרחוב העתיק שולבו חנויות חדשות. המיועדות בעיקר לתיירים, ומתוכננים גם מיסעדה ובית־קפה.

האתר, הנמצא בסמוך לשכונת־מגורים יפה־פיה, המאוכלסת בעיקר דתיים, עשוי להיות אטרקטיבי ביותר לתיירים, ואם יתפתח כמתוכנן תהיה זו פנינה תיירותית שאינה נופלת ממתחרותיה האירופיות.

כל הכבוד לתדי קולק, שבחסותו נעשה מיבצע זה, שהוא בעל ערך תרבותי ותיירותי כאחד.

מנינה איילון, תל־אביב

לידיעת הקוראים

מיבתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים. מודפסים במבוגת־בתיבה. שצורפה אליהם תמונת הבותב. מיבתבים בעילום־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיבתבים שנתקבלו בה.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136. ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ עורכי כיתוב: ענת ישראלי וגיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר ענת סרגוסטי ויצחק מנשה ♦ עורכת דסק: אהובה קורן ♦ ראש המינהלה: אברהם פיטוסי ♦ מחלקת המודעות: רמי זכרוני ♦ המו"ל: „העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: „הדסה החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: „גד" בע"מ

בלי משוא פנים

קריאה ליד

אין זה מקובל שפגישה בין שר־חוץ ועיתונאי מתפרסמת כהודעה מטעם המארח. אך בשבוע שעבר פורסמה בעיתוני אוסטריה ידיעה מטעם מישרד־החוץ האוסטרי, תחת הכותרת „פגישת לאנץ־אבנרי". בגוף הידיעה נאמר: „שר־החוץ ארווין לאנץ קיבל ביום הרביעי לשיחה את העיתונאי הישראלי אורי אבנרי. אבנרי הוא מועמד לכנסת בבחירות הבאות. יתכן כי מועמדותו לא תותר, מטעמי ביטחון'."

ידיעה בלתי־רגילה זו היתה חלק מן ההד הבינלאומי העצום, שהתלווה לנסיונו של השב"כ להתערב בענייני בחירות — נסיון שעורר תמיהה, תדהמה ואף סלידה בחוגים רבים ברחבי העולם הדמוקרטי. עניין זה עמד, כמובן, במרכז השיחות שהיו לי עם מדינאים באוסטריה (ראה יומן אישי).

אך מטרת בואי לווינה היתה שונה. הוזמנתי לכהן

ment in seinem Amt wiedergewählt.

TREFFEN LANC-AVNERI. Außenminister Erwin Lanc hat am Mittwoch den israelischen Journalisten Uri Avneri zu einem Gespräch empfangen. Avneri bewirbt sich um einen Parlamentssitz bei den bevorstehenden Wahlen, seine Kandidatur wird möglicherweise wegen „Sicherheitsgefährdung" nicht zugelassen.

SCHWARZ Nach dem Ständerat

הידיעה בעיתון אוסטרי*

בלתי רגיל

כאחד המנחים בכינוס שנערך מטעם האו"ם לעורכי־עיתונים ולעיתונאים בכירים מארצות אירופה, לדיון בנושא „כלי־התיקשורת והבעיה הפלסטינית". כמנחה שני שימש זוהדי טרזי, בן ירושלים, המכהן כראש המישלחת הפלסטינית באו"ם. שגרירות ישראל התבקשה לשגר מנחה נוסף, אך לא נענתה.

ביליתי יום שלם בחברת העיתונאים הבכירים מארצות אירופה המערבית והמיזרחית, בבניין הגדול והיפה של האו"ם שעל גדת הדאנובה הכחולה. הופתעתי מעושר הידיעות של המשתתפים. לפחות לעיתונאים ברמה זו יש מידע שעומקו והיקפו מעוררים התפעלות. הם ידעו היטב אילו כוחות מתמודדים בארץ, ומה טיבם. הם הכירו את כל האישים בזירה. רובם ריאיינו את מיטב (ומירע) המנהיגים הישראליים.

את המסר העיקרי שלי סיכמתי במילים: „מוטלת עליכם חובה כבירה. לדעת־הקהל העולמית יש השפעה רבה על המתרחש בסיכסוך שלנו, גם אם השפעה זו היא עקיפה וארוכת־טווח, ואינה ניכרת על פני השטח. כפי שאמר תומאס ג'פרסון, שום אומה אינה יכולה לכלכל את מעשיה מבלי לכבד את דעת האנושות ההגונה.

„שתי מעצמות־העל יכולות לשחק באש. אבל אתם, האירופים, מעורבים אישית. אם המרחב שלנו יתפוצץ ובאורות־הנפט יבערו, אירופה תשקע בתהום.

„אל לכם להיות ניטרליים. אבל הידרנא אובייקטיביים. כעיתונאים מעורבים ובעלי־מצפון, נסו להבין את שני הצדדים בסיכסוך, ונסו למסור לקוראיכם תמונה נאמנה של שניהם, על מאווייהם, תיקוותיהם ופחדיהם.

„איש אינו עוזר לישראל בכך שהוא מתעלם מן הפלסטינים. איש אינו עוזר לפלסטינים בכך שהוא מתעלם מישראל. שני הצדדים קיימים. ביניהם צריך לקום השלום. אתם יכולים לעזור להם."

„חמקני ובלתי־ברור..."

מול סני החלטתנו הנחושה להביא לגילוי הפרשה של רצח שני חוטפי־האוטובוס, אי־אפשר היה להעלימה. אבל אחרי שהתפרסם דוח זורע, נעשה הכל כדי לקבור את העניין שוב, לצידם של שני החוטפים.

חשיפת המחתרת היהודית, ברזיוק ברגע הנכון, סייעה לכך. הידיעות על המחתרת ומעלליה הסיחו את הדעת מן הפרשה הקודמת. לאחר מכן באה הסערה סביב הנסיון לאסור את הופעתה של הרשימה המתקדמת לשלום, והסיחה את הדעת שוב. האחראים לפרשה יכלו לקוות שהעניין ירד סופית מן הפרק.

אבל את דעתנו שלנו אי־אפשר להסיח מדבר הנוגע, לדעתנו, הן לעצם מהות מדינתנו, הן לשורשי ביטחוננו הלאומי. לא נשקוט עד שהעניין יבורר עד תום, האמת כולה תצא לאור ויובטח שהדבר לא יקרה שנית.

לפני כמה ימים פנה היועץ המישפטי שלנו, אמנון זיכרוני, בפעם נוספת אל היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור יצחק זמיר, בפרשה זו.

זהו נוסח המיכתב:

עניינים הנוגעים לדרך עבודתה של ועדת־זורע ופרטים שהתפרסמו מתוך מסקנותיה מעוררים אצלנו תמיהות קשות. בעיקבות ההודעה שהמשך החקירה בעניין זה יתבצע בהנחיית היועץ המישפטי לממשלה, מצאנו לנכון להפנות את תשומת ליבך לעיקרי הדברים:

● לחקירה שקיימה ועדת־זורע לא זומנה כלל ערדת־ראייה עיקרית, ענת סרגוסטי, כתבת־צלמת של העולם הזה. בתמונות שהיא צילמה נראה בבירור קצין בכיר מאוד, שפיקד על החוליה שהובילה חי את אחד משני החוטפים שנתפסו. יתכן שבפיה של הנ"ל יש עוד פרטים, הרלבנטיים לחקירה.

● ניסוח הדברים שפורסמו מטעם הוועדה נראה חמקני ובלתי־בהיר, באופן שלא ברור ממנו כלל מהו השלב המדוייק שבו ניתנו המכות הקריטיות, שלפי הנטען, הן שגרמו למוות. כפי שפורסם, התיאור שמעלה הוועדה מנסה, לכאורה, למנוע מראש איתור של רוצח או רוצחים, וממילא גם את הצורך להעמיד אותו/אותם לדין. גם אם נהרגו החוטפים על־ידי מכות שבאו מידי אנשים רבים ושונים, עדיין קיימים בחוק־הענשין מכשירים מישפטיים מתאימים המונעים הסתפקות במסקנות אי־זיהוי של רוצח/רוצחים עיקרי/עיקריים. די להזכיר בהקשר זה את דיני השותפות בעבירה ו/או את דיני האחריות הסולידרית.

● בכל מה שפורסם לא מצאה הוועדה, משום־מה, להתייחס כלל לטענת מישפחתו של אחד ההרוגים, שלפיה ראתה במצחו, קודם למועד קבורת הגופה, חור של כדור. מדברים שסיפרו בני־המישפחות לעיתונאים עולה כי הם לא קיבלו את הרושם, כאשר קיבלו ובדקו את גופות ההרוגים, שאלה הוכו למוות.

● בכל מה שפורסם לא מצאה הוועדה לנכון לקבוע באופן משכנע ובהיר את היקף אחריותם של שר־הביטחון,

תת־אלוף מרדכי

הרמטכ"ל, ראש־השב"כ וקצין־צנחנים־יחי"ר־ראשי, שנכחו במקום בשעת ההתרחשות המחרידה.

● עד כה גם לא ניתן כל הסבר מתקבל על הדעת לאמירתו של ראש־הממשלה, ביום הרצח, כי „על כל מחבל לדעת שלא ייצא חי מפיגועו," ולאמירה דומה שנעשתה למחרת היום על־ידי שר־הביטחון. הסבר כזה נדרש בהקשר זה דווקא מכיוון שפירושן הפשוט של האמירות הוא, לכאורה, שקיימת החלטה לבל להשאיר בחיים מבצעי־פיגועים כאלה, הנופלים לידי כוחותינו.

אני מוצא לנכון לפנות אליך בעניין זה כדי שתפעל עתה לקיומה של חקירה מקיפה ומעמיקה בשאלות האחריות לרצח שבוצע.

★

עד כאן נוסח המיכתב ליועץ המישפטי לממשלה. בהקשר זה עליי לתקן טעות. בגליון האחרון של העולם הזה, שבו הצגנו 71 שאלות לוועדת־החקירה הממלכתית שלא קמה, פירסמנו תמונה של הרמטכ"ל, ולידו תת־אלוף. את הקצין הזה זיהינו בטעות, בכותרת שמתחת לתמונה, כתת־אלוף אביגדור קהלני.

קהלני לא היה כלל במקום. האיש שנראה בתמונה, כשהוא עומד ליד הרמטכ"ל במסיבת־העיתונאים המאולי־תרת, שעה קלה אחרי הרצח, היה קצין־צנחנים־יחי"ל־רגלים־ראשי, תת־אלוף יצחק מרדכי.

פתח לנו את ביתך

אוהד/ת, השלום והברכה,

הזמן קצר והמלאכה מרובה – וקשה.

אין לנו מנגנון־של־קבע; לא קרנות סודיות, לא מימון מפלגות, לא צי של רכב ולא משרדי־פירסום. מה שלא נעשה בכוחות עצמנו – ובהתנדבות – איש לא יעשה למעננו. בך תלוי הכל.

נתוני הפתיחה מבטיחים מושב אחד בכנסת, אך אין בו די: אנו רוצים סיעה יהודית־ערבית לוחמת בכנסת, שתהווה גם מנוף להקמתה של תנועה לוחמת, יהודית־ערבית משותפת.

בליבך את/ה איתנו, אבל זה אינו מספיק. אנו זקוקים בדחיפות גם למוחך הפורה, לידיך ולרגליך החרוצות ולתרומתך הכספית.

מיגוון הפעולות רחב; בראש ובראשונה עליך לקחת יוזמה ולארגן בביתך חוג־בית של תומכים פוטנציאליים. אנו נשתדל לשלוח צמד מרצים – אחד יהודי ואחד ערבי. עליך לתאם את המועד עם מטה הבחירות.

יש עוד מטרות דחופות: לתרום כסף, להתרים אוהדים, להפיץ חומר־הסברה כתוב, להירשם במטה כדי להיות מוצב ביום הבחירות באחת הקלפיות.

התקשר/י עם מטה הבחירות – בהקדם. עוד היום – לא מחר ומחרתיים.

בברכת המאבק,

אבי גלזרמן,

ראש מטה הבחירות

ת"א, יוני 84

הרשימה המתקדמת לשלום

בינתיים יש במטה רק טלפון אחד – 03-659474; השבוע יותקנו קווים נוספים. עוד אפשר להתקשר לטל' 03-221152.

חשבון לתרומות: בנק הפועלים, סניף 510, חשבון מס' 135781.

מודעות בטלפון

לכל העתונים

בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD

ויזה

ישראכרט

שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל

אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף

03-227117/8

שולש הנקודות שבגללן מניעים בסופו של סיבוב, לאולמי הנוצץ...

אולמי העוצץ

- האוכל הטוב ביותר
- השרות האדיב,
- והמחיר הסביר
- מטעמי גריל גחלים

בנוסף לאולמי הנוצץ

גן טרופי מקסים

לעריכת שמחות

מתחת לכיפת השמים

(בר־בקיו)

רח' המסגר 49 ת"א טל. 331179

שולה

ציפורניים מלאכותיות בשיטה אמריקאית

חזקות באחריות

וכן השתלת ריסים

ת"א, המלך ג'ורג' 89

טלפונים:

284919

295318

השתלת ציפורניים

* „די פרסה" מה־7 ביוני.

תשקיף

כהן־אורגד יוק!

מעמדו של יגאל כהן־אורגד בשר־אוצר נחלש עד מאוד. את ההחלטות החשובות במישרד מקבל למעשה ראש־הממשלה, יצחק שמיר. הוא שהכריח את כהן־אורגד לקבל כמנכ"ל מישרדו את ניסים ברוך, יועצו של שמיר. בליבוד ברור שכהן־אורגד לא יבהן כשר־האוצר בממשלה הבאה.

ועכשיו: רובע יהודי בעזה

גוש־אמונים מתכונן להתחיל בעזה באותו התהליך, שהסך את חברון לגיהינום של שיגאה וטרור הדדי.

מתנחלים אנשי־הגוש מחבל יתיר ברצועת־עזה יצאו לעיר עזה כדי לאתר שם את „הרובע היהודי", שהיה קיים שם לפני דורות. הכוונה היא להתנחל שם, תחילה באורח בלתי־חוקי, ולאחר מכן להכריח את הממשלה להסכים להתנחלות „חוקית", לפי שיטתו של משה לוינגר בחברון.

קיסר תבע לנאום בגדה

ב„תדיראן" חוששים מנחת־זרועו של מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, והכל בגלל הזמנה לפתיחת אגף של החברה במעלה־אדומים בגדה. קיסר התבקש לנאום שם, אך בהזמנות צויין שרק שר־הביטחון הוא הנואם. קיסר טילפן להנהלת החברה, ובשיאה של שיחה נרגזת אמר: „מה אתם חושבים לעצמכם? „תדיראן" היא של משקי־העובדים: מישהו יצטרך להסיק מסקנות?"

קיסר יקים ועדה

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, עשוי להקים בקרוב ועדת־מומחים לבחינת המשק־ההסתדרותי, מעמדו ובעיותיו.

בין המוזכרים כחברי־הוועדה: מאיר עמית, צבי („צ'רה") צור, משה זנבר, כמה פרופסורים ואולי גם נציג של איגוד־מיקצועי.

סיסמה חדשה לליכוד

צמויה החלפת סיסמת „הליכוד — המחנה הלאומי", בגלל התגובות המעורבות שהיא מעוררת במטה־הבחירות של הליכוד. סיסמה שנבחנת עתה היא: „הליכוד שומר עליך, המערך עובד עליך."

נציג ה„גוש" מסתתר

עירא רספורט, נציג גוש־אמונים בארצות־הברית, ששמו הזכר כאחד הנחקרים הנדרשים בעניין אירגון־הטרור היהודי, מסתתר. במישרדו נמסר שהוא יצא לטיול מחוץ־אל־חוף עם מישפחתו.

דנקנר ל„דבר"

העיתונאי אמנון דנקנר עוזב את „הארץ", אחרי שהעורך, גרשום שוקן, התחיל לצנזר את כתבותיו. הוא עובר ל„דבר" ויתחיל לבתוב ב„דבר השבוע" החל בחודש יולי.

כתבים כלכליים לדרא"פ

ארבעה כתבים כלכליים ורעיותיהם יצאו לדרום־אפריקה, באורחי הממשלה הגזענית. הארבעה: דרור שריבט מ„דבר", נחמיה שטרסלר מ„הארץ", אברהם דישון מ„ידיעות אחרונות" וויויד ליסקין מ„מעריב".

בעבר, כאשר רצתה עורכת דבר, חנה זמר, לצאת לדרום־אפריקה, אסר זאת עליה המזכ"ל הקודם של ההסתדרות ירוחם משל, שהיה רגיש למעמד ההסתדרות באינטרנציונל הסוציאליסטי.

בקרוב „מישפט המכוברים"

התביעה הפלילית שהגישה פרקליטות־המדינה נגד חמישה מהמעורבים המרכזיים בפרשיות השחיתות של „בית הלוחם" בחיפה, יפתח בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב מייד אחרי סגרת בתי־המישפט.

כתב האישום מייחסת התביעה לנאשמים מעשי מירמה חמורים, ביניהם „חיסכון" של עשרות טונות פלדה בגג ובמרזבים, אחרי שהכסף עבור הפלדה שולם מראש. הנאשמים הם: קבלן־הבניין אורי לבונסקי; שלום אביאל, מנכ"ל לשעבר של חברת הבטון קאדמון; הקונסטרוקטור ד"ר סקי רוזנהאופט, אחיו של שגריר ישראל בארצות־הברית, מאיר רוזן; חיים פיק, המפקח על הבנייה, שהוא קרוב מישפחה של דני ברמן; ושלמה לדור (לדרמן), לשעבר ראש אירגון נכי צה"ל.

מינויים מישפחתיים במישטרה

שני מינויים חדשים במחוז המרכז מעוררים תמיהה במישטרה.

האחד הוא של רב־פקד אריה פוסטר, גיסו של מפקד המחוז הדרומי, יהושע כספי. הוא ימונה כמפקד מישטרת ראשון־לציון. השני הוא של סגן־ניצב דויד תורגמן, קרוב־מישפחה של מפקד מחוז תל־אביב, אברהם תורגמן, שימונה כסגן־מפקד מרחב־השפלה.

בתו של ליבוביץ חובעת במישפט־הטירור

יסכה ליבוביץ, בתו של הפרופסור ליבוביץ, היא אחת התובעות במישפט חברי אירגון הטירור היהודי.

הצלחה ל„יובל גד"

תוכנית „שיכון־חיסכון" של „יובל גד" המבוססת על הדולר זוכה להצלחה רבה, ולרוגז רב אצל המתחרים.

במישרדי האוצר והשיכון ינסו למצוא דרך לפסול את התוכנית, אחרי שהוברר שהיא מעניקה יתרונות בולטים לחוסכים בה על פני תוכניות פת"ם בנקאיות. קבלנים והנהלות הבנקים ישתפו פעולה עם הממשלה נגד חברת־הבניה ההסתדרותית.

גילויים ביהלומים

צוות־החקירה שמטפל בתיק היהלומים התרחב. ביחידה לחקירות הונאה במטה הארצי נותנים עדיפות לתיק זה.

יורחבו תשדירי השירות

תיכנון חדש בטלוויזיה מציע הרחבה של תשדירי־השירות ופיזורם על־פני כל שעות הערב. תעריפי התשדירים ידורגו לפי שעת שידורם.

תביעה נגד דורון

פירסום „או.קי." תובע סכום של מיליון שקל מהשרה ללא־תיק, שרה דורון, שתחת חסותה נערך מיבצע ניקיון ארצי.

בכתב־התביעה טוענת חברת־הפירסום שסיסמה שהציעה — „קח את הניקיון בידיים" — אומץ לבסוף על־ידי לישכת־הפירסום הממשלתית, והחברה הפרטית לא קיבלה תשלום על כך.

שומרים על לוינגר

צה"ל היקצה שני חיילים חובשי־כיפות, שישמרו במשך 24 שעות ביממה על הרב משה לוינגר. כוח אחר שומר על ביתו. מנהיג גוש אמונים הוא שדרש ששומריו יהיו דתיים.

התעופה בבית־המישפט

בעיות התעופה האזרחית בישראל ייחשפו בקרוב, כתוצאה מצעדים מישפטיים.

במישרד התחבורה ובחברת אל־על דנים בתוצאות הצפויות של הגילויים במישפט.

„אתא" ו„כיתן" בהמתנה

תעשיות הביגוד, „אתא" של קונצרן אייזנברג ו„כיתן" של „בלל" ממתינות בדריכות להחלטת ממשלה בדבר הזרמת כספים כדי למנוע סיטורי פועלים ערב הבחירות.

קונצרט בים בחיפה

קונצרט על הים ייערך בסוף חודש יולי בחיפה. ארבע תיזמורות יוצבו על ספינות דבור, והקהל יישב על דוברות.

מינוי ציבורי לדני מט

הממשלה מינתה את דני מט כנציג הציבור במועצת־אתרי־ההנצחה.

בוועדה, שמונתה על־פי הצעה משותפת של שר־הפנים, שר־הביטחון ושר־העבודה־והרווחה, יהיו תישעה נציגי הממשלה (כולם פקידים אלמוניים), ארבעה נציגי רשויות מקומיות (ביניהם מנחם אריאב מנצרת עילית ועובדיה עלי מעפולה), שני נציגים של אירגון יד לבנים, שלושה נציגים של מועצת הגנים הלאומיים, נציג מישפחות חללי פעולות־איבה, נציג המועצה להנצחת החייל ונציג ציבור אחד, שהוא דני מט.

גוראל יועמד לדין

למרות מאמציו הבלתי־נילאים של ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, בעזרת כתבי־חצר שלו, להפחית מגודל עבירת הבחירות כשהשתמש בכספי ציבור למערכת הבחירות של המערך בעירייה — לא יצלח הדבר בידיו. בפרקליטות מחוז חיפה אין מתרגשים ממנו ומסיימים את הכנת כתב־האישום נגדו.

בקרוב עיתוני צעירים

אנשי „מוניטין" עומדים להוציא בקרוב שבועון נוער חדש, שיוודס בפורמט של עיתון יומי.

אחד מעורכיו של העיתון הלא־פוליטי הוא שמואל שם־טוב, בנו של ח"כ מפ"ם, ויקטור שם־טוב.

גם בבית „ידיעות אחרונות" שוקלים לתת תנופה למוסף הצעירים „ראש בראש", בתגובה ליוזמת „מעריב" להוציא מוסף בצבע לבית ולמישפחה.

לא מן הנמנע שידיעות יוציא את ראש בראש בנפרד מהעיתון היומי.

העם
מחירון מישפטי

שנת־מאסר עבור סטירת־לחי ליהודי, שנה וחצי עבור הובלת מזכשים לרצח ערבים

מה קרה לבית־המישפט הישראלי, פאר המדינה?

מישפטנים והדיוטות הסתכלו השבוע במה שמתרחש בבית־המישפט, ולא האמינו למראה עיניהם. עיתונאים דיברו על כך בגלוי, שופטים־בדימוס בשיחות פרטיות. כולם היו אחוזי־חרדה. המצב התגלה בעובדות פשוטות, שהופיעה בכרוניקה בעיתונות:

● צעיר בדווי שסטר על לחיו של ילד נדון לשנת־מאסר בפועל. המיקרה אירע בגליל, כאשר הילד דרך על אדמת הבדווי. היה זה סיכסוך מן הסוג הקורה בכל יום בארץ — בין יהודים ליהודים ובין ערבים לערבים. הפעם זה קרה בין בדווי ובין ילד יהודי.

אולם בעיני השופט היתה זאת בעיה לאומית. בהשתמשו בהגדרות שהתאימו לסוף המאה שעברה בפלסטין התורכית, קבע השופט שעליו להחמיר, כדי שלא ייווצר מצב שבו ילד יהודי לא יוכל לנוע בחופשיות.

זוהי הגדרה לאומנית־גזענית מובהקת. האיש המסויים לא נענש מפני שסטר ללחיו של ילד מסויים, אלא מפני שהוא ערבי והילד הוא יהודי.

● איש המחתרת היהודית, שהוביל 50 מוקשים למען ביצוע מעשה־טרור, נדון למאסר של שנה וחצי בפועל.

מוקשים אלה שימשו להכנת מיטעני־החבלה שהותקנו באוטובוסים הערביים, ושהיו אמורים להביא למות עשרות ילדים, נוסף על הנשים והגברים.

המתנחל שעשה זאת טען שלא ידע למה ברויק ישמשו המוקשים. נאמר לו רק שזהו לצורך ענין טוב. עניין טוב, בלשון המחבלים היהודיים, יכול היה רק להיות פיגוע בערבים.

הם מתנשקים ומתחבקים עם מעריציהם, הנוהרים לשם בהמוניהם.

אם בית־המישפט העליון לא יתן באופן דחוף את דעתו על כך, ואם הקהילה המישפטית בישראל לא תריע את קולה בסיגנון נחרץ, תחדל ישראל מלהיות מדינת־חוק דמוקרטית, שבה כל בני־האדם שווים לפני החוק ולפני השופט בלי הבדל של דת ולאום, גזע ומין, כפי שהבטיחה מגילת־העצמאות.

הפגנה
מחכים לרימון

המיפלגות ניסו להשתלט על הפגנת „שלום עכשיו" ו„יש גבול"

ניידת־השידור עמדה על המידרכה הצרה. הטכנאים התחילו למתוח את הכבלים. הצלם ניגש אל הרכב והוציא את מצלמת הווידיאו הכבדה.

המקליט הלך אחריו, כשהוא סוחב במאמץ רב את מכשיר־ההקלטה הכבד. הם הלכו לאט לכיוון מחסומי־המישטרה. מאחוריהם רץ הטכנאי, כשהוא מושך אחריו את כבל־הגומי הכתום.

השלושה עברו את המחסום והתחילו לעלות במדרגות הרחבות, לכיוון בימת הנואמים. אחרי כמה מטרים נעצרו, הניחו את הציוד הכבד על הארץ וחיכו.

מרחק לא רב משם, סמוך לבימת הנואמים, עמד הכתב שלהם. הוא הסתכל למטה, הבחין בצוות שהתמקם כמה מדרגות מתחתיו והמשיך לשוחח עם הבחור שעמד לידו. הוא לא הראה כל סימן כאילו הוא רוצה את הצוות לידו, כאילו הוא חייב להתחיל מייד בעבודה.

מסביב היתה המולה רבה. עשרות צוותי־טלוויזיה מכל העולם. עיתונאים וצלמים התרוצצו כשהם מצלמים ללא הרף.

חולצות השומר הצעיר. מולם התחילו להגיע המפגינים, כשהם נושאים שלטים וקוראים סיסמות בקול.

הכל מסביב היו בפעולה: המפגינים הפגינו במרץ והתיקשורת סיקרה, גם היא במרץ. רק צוות אומלל אחד ישב באפס מעשה בתוך כל ההמולה וחיכה, וחיכה וחיכה.

אלפי אנשים כבר מילאו את הכיכר הגדולה, שלטים ענקיים התנוססו מכל עבר. עיתונאים התרוצצו אנה ואנה כשהם מראיינים איש זה או אחר בשפות שונות לכל העולם.

רק צוות אחד ישב באפס מעשה וחיכה.

הנואמים התחילו לעלות בזה אחר זה אל הבימה ודיברו, כשהם קוצרים תשואות מקהל־הרבבות שלמטה. וצוות הטלוויזיה עדיין לא זז ממקומו.

היה זה הצוות האומלל של הטלוויזיה הישראלית, האומללה עוד יותר. אורי פורת, המנכ"ל החדש של רשות־השידור, החליט החלטה, שיכלה כעבור ימים ספורים תוקף של פסק־דין בבית־המישפט העליון: אין לסקר לטלוויזיה את הפגנת־הענק של שלום עכשיו במלאת שנתיים למילחמת־הלבנון, אלא אם כן — אלא אם כן יהיו מהומות, או חלילה מישהו יזרוק רימון.

היה ברור לצוות שלא יתנו להם לשדר, אלא אם כן קורה אסון, אבל האכסורד הוא שלא קיבלו אישור אף להקליט, לארכיון. לפחות לא בתחילת ההפגנה.

איתן אורן, כתב הטלוויזיה, הסתובב ליד בימת הנואמים והעיף מפעם לפעם מבטים בוחנים אל הקהל שעמד למטה. אולי יקלוט משהו יוצא־דופן במיוחד, השווה צילום. אבל כלום. ההפגנה היתה שקטה, אפילו משעממת משהו.

הרכבות מילאו את כיכר־מלכי־ישראל בתל־אביב. אנשים מכל הגילים. היו שם זקנים שתפסו מקום טוב כבר בשעות אחר־הצהריים, ובכל פעם שאלו את העוברים ושבים מתי תתחיל ההפגנה. היו שם נערים ונערות צעירים, תלמידי תיכון וחניכי תנועת השומר־הצעיר. אלה באו בחולצות שומריות כחולות, בעלות השרוך הלבן. זוגות צעירים באו עם ילדיהם הקטנים. רבים נשאו שלטים שונים בגנות המילחמה בלבנון, בגנות הכיבוש המתמשך בגדה וברצועה, בגנות המחתרת היהודית והתומכים בה. ומעל לכל: בגנות ממשלת־הליכוד. לאנשי־המערך שבקרב המפגינים היה זה המסר העיקרי.

מישהו מממשלת־הליכוד טרח לתלות, בעוד מועד, לידי מישרדי המיפלגה הליבראלית המצויים ברויק מעל כיכר־מלכי־ישראל, שלט גדול ומאיר־עיניים: הליכוד פעל, אש"ף חוסל, הצפון ניצל, עכשיו שלום בגליל.

למען הארכיון. אחרי כמה נאומים התעוררו פיתאום אנשי הטלוויזיה הישראלית לחיים. הצלם הניף את המצלמה הכבדה אל־על והניח אותה על כתפו, המקליט הרים את ציוד ההקלטה, והשניים עלו במרץ את המדרגות לכיוון בימת הנואמים. אחריהם רץ הטכנאי, כשהוא סוחב בכוח את הכבל הכתום.

נראה היה כי באה הישועה לצוות הטלוויזיה האומלל. לרגע, חשבו העיתונאים הרבים שהיו שם, כי קרה האסון ה„מיוחל", ובגלל זה רץ צוות הטלוויזיה הישראלית.

אך לא היה כל אסון. הם פשוט קיבלו אישור להקליט חלק מן ההפגנה „כדי שיהיה לארכיון". וכך נמצא מושיע, גואל והצדקה לצוות על חמשת אנשיו — כתב, ציוד צילום, ניידת שידור וכסף — שטולטלו אל כיכר־מלכי־ישראל בתל־אביב.

סרחעודף של רק"ח. קדמה להפגנה הגדולה הזאת הפגנה הרבה יותר קטנה, של אלפיים משתתפים. ההפגנה תוכננה על־ידי קבוצת יש גבול, אחת מתנועות־המחאה שקמו במילחמת־הלבנון, ששמרה על עצמה באותנטיות, ונזהרה שלא יפלשו אליה פוליטיקאים ושלא יזהו אותה עם מיפלגה זו או אחרת.

הפעם היה מצבם שונה. עכשיו, בימים סוערים של לפני בחירות, עטות המיפלגות על כל פיסת־פירסום. וכך קרה שהפגנה של קומץ אנשים אמיצים, הזועקים בכנות מזה שנתיים את מחשבותיהם לגבי מילחמת־הלבנון, ושרבים מהם הלכו לכלא, בגלל סירובם לשרת בלבנון, הפכה לסרחעודף של רק"ח.

אנשי יש גבול, צעירים המשרתים בדרך־כלל ביחידות קרביות בצה"ל, באו במוצאי חג־השבועות לרחוב ריזנגוף בתל־אביב. הם הביאו איתם

(המשך בעמוד 12)

מפגין בהפגנת „יש גבול"
חיילים קרביים, עיתון רק"ח

מפגינים בהפגנת „שלום עכשיו"
חולצות כחולות, שרוך לבן

פעיל „שלום עכשיו" רשף וכתב אורן
רק אם יקרה אסון

בזה אחר זה יורדים חשודי־הטרור עלומי־השם מהאוטובוס כמטיילים בפיקניק

עצרים חופשי־חופשי

ד שעה ארבע התקרבה. הכל הסתכלו בשעונים. האוטובוס ה־אפור התעכב היום, משום מה. נשים בשביסים ובסנדלים חומים וגברים בכיפות סרוגות צעדו במהירות לכיוון שער־הברזל, כשהם נושאים שקיות־ניילון תפוחות, שהכילו מכל טוב.

עורכי־דין החנו את מכוניותיהם ואצו לבית־המישפט, כשהם לובשים בדרך את גלימותיהם השחורות.

השופט המחוזי, ישראל וינר, בא אף הוא רקות ספורות לפני השעה ארבע אחרי־הצהריים. שער־הכניסה למכוניות השופטים היה נעול, והשופט צפר במשך דקות ארוכות עד שהגיע מישהו שפתח לו את השער.

בני־מישפחה וקרובים המשיכו לזרום אל בית־המישפט. הם נראו שמחים וטוב־לב. לא ניכר היה בהם כי קרוביהם מואשמים בעבירות כבדות ושהעונשים הצפויים להם הם שנות־מאסר רבות. הכל באו לבית־המישפט כאילו הלכו לחזות בסרט או בהצגה טובה.

אחר־כך הגיע האוטובוס האפור, כמו חזר מטיול ארוך והגיע לתחנה הסופית שלו.

שוטרים וחיילים של מישמר־הגבול תפסו עמדות ברחוב הצר שבירושלים המיזרחית, אך הם לא נראו מתוחים באופן מיוחד.

דיון על פחית משקה

ד אוטובוס עצר באיטיות ליד השער האחורי של בית־המישפט ו־החבר'ה' ירדו ממנו אחד־אחד בקלי־לות, לבד, ללא אזיקים על ידיהם, ללא ליווי מישטרתי מיוחד, וצעדו בנחת, בשמש חמימה של אחרי־ הצהריים, לכיוון אולם המישפטים.

האווירה היתה רגועה ונינוחה. איש לא התרגש.

בית־המישפט המחוזי בירושלים היה ריק מאדם. כל המישרדים היו סגורים. רק הקומה השניה של הבניין הגדול המתה אדם. בכניסה למיסדרון עמד שולחן־עץ רחב, שאמור היה לחסום את הכניסה.

שוטר במדים עמד לצידו ובירר מי הנכנסים לאולם. כל אחד עבר בדיקה ביטחונית. את הנשים בדקה חיילת, שהובאה למקום במיוחד לעניין זה. את זמנה הפנוי בילתה בישיבה על כיסאו של שופט באולם סמוך, ובכל פעם שהיתה צריכה לברוק אשה, היא דילגה בקלילות מעל כס המישפט, ערכה את הבדיקה הביטחונית, וטיפסה בחזרה למעלה אל כיסא השופטים, והתיישבה בדיוק מתחת לסמל המדינה.

במיסדרון, בדיוק מול האולם, עמד ספסל־עץ, נושא חותמת „רכוש ממ־שלתי", שעליו היו מונחות בעירבוביה קסדות לבנות של שוטרים ובצידן אלות־העץ.

השוטרים עצמם, בעלי הקסדות, הסתובבו בשיעמום רב באולם הגדול של הקומה השניה. הם התגודדו ביניהם וניסו למצוא נושאים לשיחה.

כבוד השופט ישראל וינר, השופט המ־חוזי שדן בבקשת המע־צר עד תום ההליכים של 23 נאשמי אירגון הטרור היהודי. השופט הגיע במכוניתו לבית־המישפט, לדיון שנקבע אחרי הצהריים וחיכה במכונית, עד שהשומר יפתח לו את השער. הדיון בבקשה נמשך זמן רב.

למטה, בחצר, ובכביש שליד בניין בית־המישפט, הסתובבו חבריהם, חיילי מישמר־הגבול, גם הם באפס מעשה, עד שמישהו בא והביא להם אוכל. רק אז, סוף־סוף, היה להם מה לעשות.

אך כל זה היה כאין וכאפס לעומת החגיגה האמיתית. זו התנהלה בתוך אולם־הדיונים עצמו.

כשנפתח הדיון, ישב על כס־המישפט השופט ישראל וינר, ומולו היתה ההמולה רבה. ספסל־הנאשמים צר כמובן מלהכיל את כל 23 נאשמי אירגון הטרור היהודי.

חלקם הצטופפו אומנם על שני הספסלים הצרים, אך לרובם לא נמצא שם מקום, והם גם לא רצו לשבת שם. הם העריפו לשבת בניחותא לצד בני־מישפחותיהם, כאילו הם במקום אחר, באירוע אחר, שכלל אינו קשור אליהם.

חלקם נראו משוחחים בלא הרף עם נשותיהם, הוריהם או אוהדים אחרים שלהם.

מדי כמה רקות נמאס לאחד מהם הדיון המשעמם, והוא קם ממקומו, בשיא הטיבעיות, ויצא החוצה מן האולם. כך סתם, בצעד מרושל, כשאינם זורקים אף מבט לעברו של השופט, יצאו להם הנאשמים להינפש. שוטר חביב, שעמד במיקרה ליד הדלת, פתח להם אותה והם יצאו אל המיסדרון — לבד, ללא ליווי, ללא שמירה, ללא אזיקים.

שלושה שוטרים נכחו באולם בעת הדיון, אך אלה ישבו מרוחקים, על ספסל מיוחד בקצה השני של החדר, באפס מעשה.

גם קרובי מישפחתם וחבריהם של הנאשמים נכנסו ויצאו מאולם המיש־פטים כאילו הם נמצאים בביתם. אחת הנשים אף הגדילה לעשות: היא יצאה החוצה וחזרה כשבידה פחית שתיה קרה וחבילת שוקולד. היא ביקשה למסור את המזון לאחד הנאשמים, שישב בקצה השני של האולם. כך עברו הפחית והשוקולד מיד ליד, עד שהגיעו ליעדם.

ממש באמצע הדיון, בעוד הפרקלי־טים נואמים, נשמע קול נפץ דק של פתיחת הקופסה ושיחרור הגאזים.

כל החגיגה הזאת אירעה באמצע דיון מישפטי על מעצרם של 23 איש הנאשמים ברצח, בניסיון לרצח, בחבלה חמורה, בהשתייכות לאירגון טרור, באחזקת נשק ללא רשיון, ובעוד אי־אלה עבירות חמורות לא פחות.

סניגוריהם של הנאשמים נראו גם

סקופ

המחבלים היהודיים לא יכלו לתכנן את פיצוץ הר־הבית
מבלי לקבל מדידות מפורטות מפי רב מומחה. מי האיש?

גורן והטרוריסטים

ב חוגים מישטרתיים ותיקשור־תיים דיברו השבוע על רב ידוע־שם ומפורסם מאין־כמוהו, ששי־תף פעולה „במוכנים מסויימים" עם אירגון הטרור היהודי.

הטענה: הרב הזה, שהוא גאון בתורה ומומחה להר־הבית, סימן למתנחלים־המתנכלים את היערים בהר־הבית, כדי שיוכלו לבצע את זממם מבלי לפגוע בקדשים היהודיים:

בכך הפך הרב הזה את עצמו לשותף אפשרי למה שהיה עלול להיות אחד הפשעים הגדולים ביותר של המאה ה־20 — פשע שהיה גורם למותם של רבבות ואולי מאות־אלפים, לנפילת ממשלות ולמהפכות בתריסר ארצות.

● שותף רבני לפשע

ל מעשה, לא היה צורך בידיעות מוחשיות יותר, כדי לדעת שמשהו מעין זה מוכרח היה להיות.

המחבלים היהודיים, חברי אירגון־הטרור, הם אנשים דתיים מאוד־מאוד. המוטיבציה העיקרית שלהם היא דתית־קיצונית, בעלת צביון קנאי־משיחי.

יהודי דתי אינו יכול לעלות כלל על הר־הבית, ולא כל שכן לבצע שם פעולות, אלא אם כן יש בידי הנחיות מפורטות מאור. כי לפי דת־ישראל, אסור ליהודי — מלבד הכהן הגדול — להימצא בקודש־הקדשים.

גם לגבי מקומות אחרים באיזור המיקדש יש הוראות מפורטות.

מכיוון שאין לדעת בבירור היכן היה מצוי מה, נטו הרבנים תמיד לאסור על יהודים להיכנס בכלל לאיזור בית־המיקדש.

את ה„טאבו" הזה שבר הרב שלמה גורן.

אחרי כיבוש הר־הבית בידי כוחות־צה"ל במילחמת ששת־הימים, נאחז הרב שיגעון קדוש. אחרי שתקע בשופר ונופף בתת־מיקלע שבידיו, התפנה גורן לערוך „מדידות" בהר־הבית. על סמך המדידות האלה התיימר גורן לקבוע בוודאות היכן היה מצוי קודש־הקדשים, והיכן היו שאר חלקי המיקדש.

במילים אחרות: בידי הרב הראשי יש מה שמתיימר להיות מפה מפורטת של המיקדש, המאפשרת ליהודים ארוקים לנוע על הר־הבית בלי פחד שמא יחטאו חטא־בל־יכופר.

מפה כזאת היא חיונית לכל יהודי אדוק, המבקש לבצע פעולה כלשהי על הר־הבית. מי שמבקש לערוך שם פיצוצים, להשמיד בניינים ולבצע מזי־מות דומות — ח י ב להצ־טייד מראש בממה כזאת, ולקבל ברכה והיתר מיוד אישיות רבנית בכירה ביותר.

זהו דבר מובן מאליו, הנובע מעצם מהות הפשע וזהות הפושעים.

● אישיות נעלה ביותר

ש יקול הגיוני זה הינחה את החוקרים. אך הם לא היו צריכים לסמוך על ההגיון בלבד.

כמה מאנשי המחתרת גילו לחוקריהם כי אכן הודרכו על־ידי אישיות רבנית בכירה, שסיפקה להם את הידיעות הדרושות לתנועה ולפעולה על הר־הבית.

החוקרים התייחסו לידיעות אלה בזהירות, מפני שהיה ברור להם כי לטרוריסטים יש עניין לגרוף לפרשה אישים ציבוריים רבים ככל האפשר. כך, למשל, טוענים הטרוריסטים כי הרמטכ"ל רא'ן, רפאל („רפול") איתן, רמז להם בבירור, על־ידי קריצת־עין, שהוא סומך את ידיו על פישעיהם. הם העלו האשמה דומה כלפי מי שהיה הסמכות העליונה בשטחים הכבושים, תת־אלוף בנימין („פואד") בן־אליעזר, אחרי ההתנקשויות בחיי ראשי־הערים הערביים. האחד הוא כיום המועמד מס' 2 ברשימת התחייה, השני הוא מס' 2 ברשימת עזר וייצמן.

אולם למרות זהירות זו, משוכנעים החוקרים כי יש ממש בגילויים אלה, וכי אישיות רבנית בכירה מאוד אכן היתה בסוד העניינים. הרב החשוד הוא די ממולח ומתוחכם כדי שיבין את כוונות הפונים אליו, ועל כן אין מקום לסברה כי פעל בתום־לב, ומכלי לדעת במה המדובר.

אולם אישיותו של הרב היא כה נעלה, וההשלכות הציבו־ריות והדתיות של מעורבותו מיומסד הישראלי, שהרי ביצוע הפשע על הר־הבית היה מכניס את המיומסד הזה לצרות נוראות, ואולי גורם לנפילתו.

כל רב בכיר בישראל יודע מי הם האישים הרבניים, שיש להם תכונות אלה, ושביניהם יש לחפש את החשוד.

אחד המומחים הגדולים הוא, כמובן, הרב שלמה גורן, מי שהיה הרב הראשי בישראל. אילו נשאל, יכול היה להצביע בנקל על כל מי שבא בחשבון לתפקיד מנחה־המחתרת.

גורן התחיל את דרכו כרב ליברלי. הוא היה חביב על ראשי־הממשלה, אנשי מפא"י, מפני שמצא „פיתרונות" ליברליים־לכאורה לבעיות שהטרידו בשעתו את הפוליטיקה הישראלית, כמו פרשת הממזרים („האח והאחות", שלא יכלו להתחתן), פרשת הגיורת (שצריך היה לגיירה בטקס מזורז) ועוד. גורן היה מומחה לפיתרונות כאלה, תוך המצאת פילפולים שהיו תרגילים של אקרובטיקה הילכתית ועובדתית.

קשריו הפוליטיים האלה עזרו לגורן להמיר את כהונת הרב הצבאי הראשי בכהונת הרב הראשי, אחרי הפסקה קצרה. אך כאשר לא נבחר מחדש לכהונה זו, התמלא זעם.

יתכן שחשובה יותר היתה התפתחות אחרת אצלו. הליב־רל גורן, הפך לקנאי דתי חשוך, בכל הנוגע לעניינים לאומניים. באופן מיוחד אחז בו הריבוק של הר־הבית, שלגביו חש שליחות מיוחדת — אולי מפני שנפל בחלקו, כרב צבאי ראשי, להתחיל בסולחן הר־הבית במהלך מילחמת ששת־הימים.

אין ספק שהרב שלמה גורן יודע מיהו הרב הגאון שהינחה את חברי המחתרת במזימתם הנוראה להרוס את קודשי האיסלאם ולהצית אש עולמית, שתביא למילחמת גוג ומגוג ולביאת המשיח.

אבל הרב יודע — ושותק.

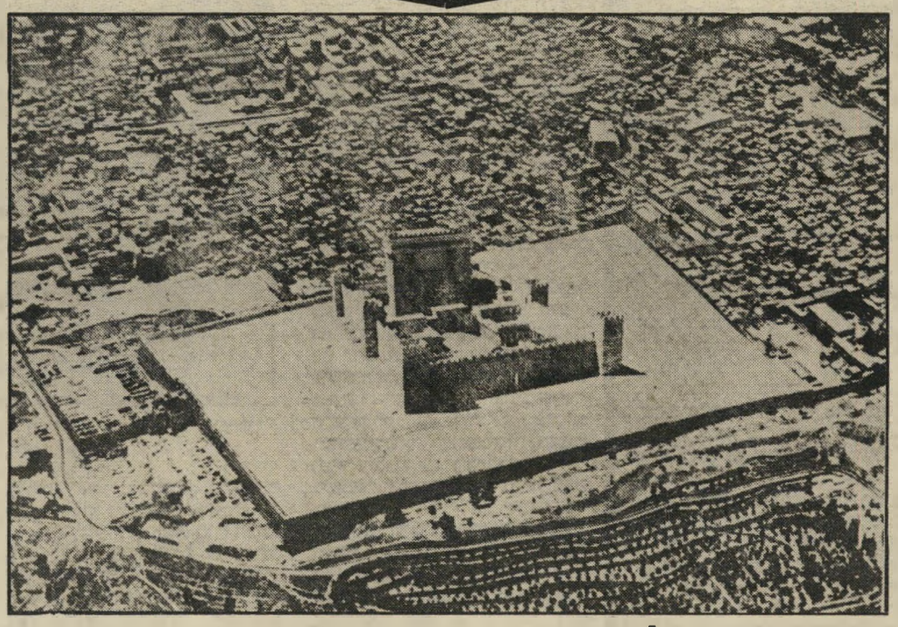
גם החוקרים יודעים. הם שומרים על כך בסוד כמוס, ביודעם היטב מה עלול לקרות אם ייוודע הדבר.

אך קרוב לוודאי שהסוד לא יישאר כמוס זמן רב. אם אכן ייערך מישפט אמיתי לחברי אירגון־הטרור, יתגלה סוד זה בבית־המישפט, יחד עם סודות רבים אחרים.

אלא אם כן תיעשה עימם עיסקה, שתמנע את גילוי הסודות ואת הבירור המישפטי האמיתי.

העובדה שרב כה חשוב מעורב בפרשה עלולה להוות תמריץ נוסף לשילטונות להס־כים לעיסקה כזאת.

זוהי תמונת הזוועה שהופצה

תצלום המופץ ב־התנחלויות. זהו תצלום אויר של ירושלים, שנמחקו בו שני האתרים המקודשים לאיסלם שעל הר הבית: מיסגד אל־אקצה וכיפת הסלע. במקומם הרכיבו על התמונה את התצלום של שיחזור בית־המיקדש ממלון הולילנד.

הר־הבית מגולח

טענות חומר־נפץ בה רב, עד כי אין איש מעז לגלות חשדות אלה אף ברמז, והעניין קבור בינתיים במוסדות החקירה — אף שהוא ידוע לכתבי־טלוויזיה ולעיתונאים.

● הרב יודע — ושותק

ל מעשה, אפשר לספור על אצבעות יד אחת את הרבנים שיש להם התכונות והכישורים הדרושים, והם:

- ידיעה מדוקדקת (אמיתית או מדומה) של מיקום בית־המיקדש על הר־הבית, בעזרת מדידות מפורטות שנעשו על־ידי הרב עצמו.
- קנאות לעניין הר־הבית.
- אהדה גלויה או מוסווית לטרור היהודי הדתי, המופיע באיצטלה של קנאות לאומנית־דתית.

לכך צריך, אולי, להוסיף תכונה נוספת: טינה כלפי ה־

טיפוס הרבני לפשע

ם מחרין לאולם היתה התגיגה בעיצומה. שם אפשר היה לראות את הנאשמים ואת חבריהם יושבים או עומדים בקבוצות, מתווכחים או מדברים בשקט על הא ועל דא. איש לא נראה מודאג במיוחד, כאילו בתוך האולם פנימה לא מתרחש דבר חשוב, העלול לקבוע את גורלם לתקופה ארוכה.

רק שניים מתוך עשרות האנשים שהסתובבו בתוך ומחוץ לאולם, היו עסוקים בדיון עצמו. התובע, עורך־הדין עוזי חסון, ניסה להתעלם ולהתגבר על ההמולה הרבה סביבו, ולהסביר לשופט, ישראל וינר, עד כמה העברות המיוחסות לנאשמים הן חמורות ומדוע דרוש לעצור אותם עד לתום ההליכים המישפטיים נגדם. לפעמים התקבל הרושם, כאילו הם מפריעים לנאשמים ולבני־מישפחתם להמשיך בדיונים ובשיחות הפרטיות.

התובע ניסה להסביר שלב־שלב, בחקירה ובאיסוף המידע.

התובע: „אדוני, יש לי כאן הוראות של נאשם זה."

השופט: „הוא הורה במעשים המיוחסים לו?"

התובע: „הוא לא בדיוק אמר כי הוא מודה בכך שהשתייך לאירגון טרור, אלה אינן המילים שלו, אבל זו רוח הדברים. ואני חוזר עכשיו מנאשם 13 לנאשם 7."

השופט: „אולי לא נדבר במיס־פרים, אלא בשמות."

וכן הלאה וכן הלאה — 23 נאשמים.

עירמת התיקים החומים עברה אבל אולי קודם לנאשם מס' 13 שהוא..."

השופט: „רק רגע, מי זה נאשם מס' 13?" השופט הופך את עירמת התיקים ההולכת וגדלה על שולחנו, מחפש את כתב־האישום. „אצלי כתוב שנאשם מס' 13 הוא... כך זה גם אצלך?"

התובע ניגש שוב לשולחן שלו, ומאשר את דיברי השופט.

על שולחנו של התובע מונחים 23 תיקים חומים, תיקי חקירה של מישטרת־ישראל, ובהם כל חומר החקירה — תצלומים, הודאות של נאשמים ורשימות מעקבים וחקירות של אנשי־המישטרה והשב"כ, שעסקו נאשם־נאשם, כשהוא מנסח את דברי בקורקטיות וביובש, מצטט פיסקי־דין, כדי לחזק את בקשתו לעצור את הנאשמים עד לתום ההליכים.

דו־השיח בין התובע לשופט, לולא היה אמיתי, ניתן היה לחשוב כאילו הוא לקוח מתוך מערכון משעשע.

התובע: „נאשם מס' 7, אדוני, מואשם בנסיון לרצח. הוא זה אשר..."

השופט: „רגע, נאשם מס' 7 אצלי כתוב... (השם אסור לפירסום), מה כתוב אצלך?

התובע: „רק רגע, אדוני, אני אבדוק." התובע ניגש אל השולחן ומעלעל בערימת הניירות והתיקים שלפניו. „כן, אדוני, נאשם מס' 7 הוא...

המזימה נכשלה

ארנס מצא את עצמו בראש עץ גבוה, והוא מיהר מאוד לרדת ממנו

סלד, סאלים, צאדק, ארנון וזיכרוני בכניסה למישרד־הביטחון
"החגיגה נגמרה, צריכים להתחיל לעבוד!"

מ עולם לא נראה מחזה כזה בנצרת.

קרוב לאלפיים איש ואשה הצטופפו באולם הגדול של הקולנוע, מילאו את המעברים והיציעים. רבים מהם באו באוטובוסים מכפרים ערביים בכל רחבי הארץ. אחרים באו מתל־אביב ומירושלים. בלט המיספר הרב של הנשים — תמונה חדשה באסיפות ערביות.

היו כבר אסיפות כאלה בנצרת — אך כולן היו ביוזמת רק"ח. מעולם לא העז ולא הצליח כוח אחר לקיים אסיפה בזאת.

אך הקהל הזה בא לכנס־הפתיחה של הרשימה המתקדמת לשלום. הוא הריע לראשי הרשימה, וכיבר במחיאות סוערות במיוחד את המועמדים היהודיים. הוא מחא כפיים, התלהב, פרץ בריעמי־צחוק, תרם כספים וחתם על חבילה ענקית של טופסי־הצטרפות.

לאיש מן הנוכחים לא יכול היה להיות ספק: קם בישראל כוח חדש, כמעט יש מאין, המשנה את המציאות בזירה הפוליטית.

עד לאותו יום, היו שסברו כי הרשימה החדשה היא נסיון מלאכותי לאחד קבוצות שונות, פעולה חד־פעמית, ואולי נסיון־סרק. אך ביום־השבת סולקו כל הספקות האלה.

באולם הזה נמצא כוח המס־פיק לשני מנדאטים בכנסת. העריך עיתונאי ערבי מנוסה, שאינו נמנה עם אוהדי הרשי־מה. הוא התכוון למרכיב הערבי של הרשימה בלבד.

אין ספק כי חלק מן התודה על כך חבים יוזמי־הרשימה לשר־הביט־חון. המזימה להוציא את הרשימה אל מחוץ לחוק תרמה תרומה חשובה לביסוסה, להפצת דברה ברבים ולגייס מהססים ומפקפקים, יהודים וערבים כאחד.

עד כדי כך שרק"ח, הרואה ברשימה זו את אוייבתה המסוכנת ביותר, טענה בכל הרצינות בעיתוניה הערביים כי מזימת שר־הביטחון היתה מלכתחילה קוניה משותפת של משה ארנס ואורי אבנרי, שהמציאו את כל העניין כדי לסגוע ברק"ח.

הדבר לא הפריע לרק"ח לטעון באוזני היהודים כי הרשימה היא ערבית־לאומנית, ושהוקמה בפקודת אש"ף; ובאוזני הערבים שראשי הרשימה הם סוכני השירותים, אוייבי העם הפלסטיני.

מים, וזכה בתשואות סוערות וממושכות.

● מנהיגי הציבור הזה הבינו כי המאבק למען השוויון במדינה ולמען פיתרון הבעיה הפלסטינית מעבר־לגבול יהיה יעיל רק אם יהיה משותף, יהודי־ערבי.

שני התהליכים האלה ביחד יוצרים מציאות חדשה, שתת־בטא בבחירות הקרובות.

„אין זו תופעה שקמה לכבוד הבחירות, ושתחלוף למחרת היום," אמר אחד הנואמים. „אנחנו יוצאים לדרך חדשה. נשנה ביחד את המציאות בארץ, לטובת שני העמים."

ד תוצאה הראשונה כבר הת־גלתה השבוע, כאשר נכשלה המזימה להוציא את הרשימה אל מחוץ לחוק.

היומה למהלך זה באה מצד החוג

(המשך בעמוד 14)

שיחה במישרד הביטחון

מ שה ארנס נכנס לחדר־הישיבות, הסמוך ללישכתו, בקומה השניה של מישרד־הביטחון, אמר שלום ולא לחץ את ידי הנוכחים. רק כאשר ראה את ואליד צאדק, מיהר אליו ולחץ את ידו בחום. השניים נסעו בשעתו ביחד למצריים, כחברי מישלחת של הכנסת. אחרי שאורי אבנרי התפטר ומסר את מקומו לוואליד צאדק.

כעת מכהן ואליד צאדק כמועמד מס' 4 של הרשימה המתקרמת לשלום. יחד עם חבריו, יהודים וערבים, בא לפגישה עם משה ארנס, בעיקבות הכרזתו של שר־הביטחון שהוא „שו־קל" את הוצאת הרשימה אל מחוץ לחוק, לפי סעיף 84 של תקנות־החירום של המנדאט הבריטי.

עצם הרכב המישלחת היה חידוש בנוף הישראלי. מעולם לא ראתה לישכת שר־הביטחון מראה כזה: מיש־לחת משותפת של יהודים לאומיים וערבים לאומיים, שבאו לדון על עניין ביטחוני.

לשני צידי השולחן הארוך ישבו מוחמד מיעארי (מס' 1 ברשימה), מתי פלד (מס' 2), הכומר ריאח אבו־אל־עאסל מנצרת (מס' 3, שהוזעק ברגע האחרון על פי דרישתו המיוחדת של השר) יעקוב ארנון (מס' 5), אורי אבנרי והרופא ד"ר ראשיד סאלים (יושבי־ראש משותפים של הנהלת הרשימה), ועורכי־הדין אמנון זיכרוני, אביגדור פלדמן ויוסי ברד.

כשנכנס ארנס הוא תפס מקום בראש השולחן, כשלצידו שני יועציו, רן יגנס ועורך־הדין משה קוחנובסקי. בקצה השני של השולחן תפסו מקום שלושת נציגי היועץ המישפטי לממשלה — יהודית קרפ, דורית ביניש והממונה על הבג"צים, רנאטו יאראק. לידם ישב נחמן שי, יועץ השר לענייני תיקשורת.

היה במקום אדם נוסף: קצרנית ותיקה, שרשמה כל מילה שנאמרה.

כל הנוכחים הבינו כי כל מלה תהיה חשובה, אם יגיע העניין בצורה זו או אחרת לבית־המישפט הגבוה לצדק.

„אתם יכולים ללכת!"

ד אוירה היתה מתוחה אך קורקטית, כאשר פתח מתי פלד בהרצאת הדברים. הוא ציין שהוא עושה זאת „באיש־הביטחון הוותיק ביותר" בחדר. היה זה רמז לימים כאשר ישב פלד עצמו בראש השולחן, כיועצו של שר־הביטחון שימעון פרס לענייני חימוש, ואילו ארנס, אז נציג התעשיה האווירית, בא אליו כדי להציג בקשות. מי שרצה, יכול היה גם להבין זאת כרמז לכך שארנס לא היה מעולם חייל, בעוד שפלד הוא בעל עבר קרבי מפואר.

סלד: אנחנו יושבים כאן תוך מחאה...

ארנס: אינכם צריכים לשבת כאן. אם אינכם רוצים, אתם יכולים ללכת!

סלד: אנחנו נוותר על הפגישה אם אתה תבטל את המיכתב ששלחת לנו. אם לא, אין לנו ברירה אלא לערוך פגישה זו.

פלד תקף בחריפות את ותיקי השב"כ, ששמרו על יחסם הגזעני לאזרחים הערביים בישראל מאז שנות ה־50', כאשר דבקו בקיום המימשל הצבאי לערבים בתוככי ישראל. הם מתנגדים לשיוויון בין יהודים וערבים. „אין לך מונופול על השיוויון בין יהודים וערבים!" שיסע אותו ארנס.

כשפלד אמר שהוא רק מגדיר את הנושאים שיועלו על־ידי חברי המישל־חת, ניסה ארנס להתלוצץ: „צריכים לגמור לפני כניסת השבת!" השעה היתה 13.20 ביום השישי.

„שוויון זכויות וחובות!"

מ וחמד מיעארי הציג בתחילת דבריו „עודת־זהות אישית". „אני בן כפר ליד צפת, שנמחק ב־1948 מעל פני האדמה. מאז גרה מישפחתי בכפר הסמוך. אדמתנו הופקעה. יש לי שני דודים בסוריה, דודה במחנה־פליטים ליד שכם, ודוד במחנה ליד צור. זהו מצבנו. אנחנו חלק מן העם הפלסטיני. אבל אנחנו גם אזרחי ישראל, וכאזרחים אנחנו מעוניינים בשלום ותובעים שיוויון זכויות."

ארנס: גם שוויון חובות?

מיעארי: שוויון זכויות וחובות!

ארנס: מה עם שרות בצה"ל?

מיעארי: מישרד־הביטחון עצמו אינו מגייס ערבים לצבא, מפני שזה היה מעמיד אותנו במצב בלתי־אפשרי.

ראשיד סאלים: כאשר יהיה שלום, אנחנו נדרוש לשרת בצבא. עכשיו אנחנו לא יכולים להילחם באחינו.

ארנס: מדוע הדרוזים יכולים?

סאלים: לדרוזים אין אחים, בני־מישפחה ממש, מעבר לגבול.

מיעארי מסביר כי חל שינוי מהותי בציבור הערבי בישראל. קם כוח שלי־שי בין המיפלגות הציוניות ורק"ח. ערבי אינו יכול להיות ציוני, גם כאשר הוא דוגל בדו־קיום בשלום. מי שאינו מוכן לקבל את נקודת־המוצא האידי־אולוגית של רק"ח, אינו יכול לפעול בשורותיה. לכן קמו בבחירות המוניצי־פליות האחרונות בכל רחבי הציבור הערבי רשימות חדשות, שאינן שייכות למיפלגות הציוניות ולא לרק"ח. אלה התאחדו עכשיו בתנועה אחת, והחליטו לתת יד ליהודים מתקדמים, הדורשים שיוויון ופיתרון לבעיה הפלסטינית, וכך קמה הרשימה.

אורי אבנרי הסביר כי מצע הרשימה לפיתרון הבעיה הפלסטינית אינו חדש. אותו המצע, בניסוח זה או אחר, הוצג על־ידי רשימות קודמות שהשתתפו בבחירות ושפעלו בכנסת — כגון תנועת העולם הזה — כוח חדש, מוקד, של"י, רק"ח ותנועת האזרחיים הער־ביים של נורי אל־עוקבי, שהשתתפה בבחירות האחרונות. אבנרי הזכיר כי עוד במהלך מילחמת ששת־הימים תבע פומבית מלוי אשכול להציע לפלסטי־נים להקים מדינה משלהם לצד יש־ראל, וכי בנאומו האחרון בכנסת הציג

ברד, סלד, מיעארי, צאדק (מאחור), אבנרי, סאלים, ארנון ואבו־אל־עאפל לפני מישרד־הביטחון
.אם הצורה שאני מנהל את הישיבה אינה מוצאת חן בעיניך, אתה יכול לקום!

מעל הדוכן, לעיני מנחם בגין, את הדג־לים השלובים של ישראל ופלסטין.

סמינר על אש"ף

כשפיים אבנרי את דבריו ביקש סליחה ויצא החוצה. הוא נדבר מראש עם אנשי הרדיו, שהמתינו בחוץ בניידת־השידור, להתראיין בשעה זו. יועץ השר, נחמן ש. מחה על כך בזעם וטען כי הדבר אינו מקובל. האווירה התחממה, אך נרגעה שוב.

היא התחממה מחדש כעבור כמה דקות. אחרי ששאר חברי המישלחת הציגו את ההיבטים השונים של מצע הרשימה ופעולתה, החלו יועצי השר לחקור את מוחמד מיעארי — חקירה שנשאה בחלקה אופי של תחקיר השב"כ. האם נפגש עם יאסר ערפאת?

מתי פלד מחה על כך ששאלות אלה מוצגות למועמד הערבי בלבד, ולא למועמדים היהודיים. בדרגע התלהטו הדברים בינו ובין ארנס.

ארנס: אפשר לשאול רק אדם אחד בעת ובעונה אחת!

סלד: אני מוחה נגד זה שמציגים שאלות אלה רק לערבים!

ארנס: אם הצורה שבה אני מנהל את הישיבה אינה מוצאת חן בעיניך, אתה יכול לקום וללכת!

בהשפעת אמנון זיכרוני נרגעו הדברים במקצת, אך האווירה המתוחה נשארה.

קוחנובסקי: האם נפגשת עם יאסר ערפאת?

מיעארי: נפגשתי איתו פעם אחת, במסיבת־קוקטייל בוֹנבה, כשה־ייתי שם כנציג גוף ערבי מישראל ש־הוזמן לוועידת האו"ם לבעיה הפלס־טינית.

קוחנובסקי: האם הטיל עליך ערפאת להקים את הרשימה הזאת?

מיעארי: לא דיברנו על כך בכלל.

יגנס: האם נפגשת שם עם אנשים אחרים מאש"ף?

מיעארי: נפגשתי במיסדרונות ובמיזנון עם פארוק קדומי, שהיה ראש המישלחת של אש"ף, עם הפרופסור אדוארד סעיד ועוד. שתינו קפה ביחד.

סלד: גם אבנרי ואני נפגשנו עימם שם. למה אתם לא שואלים אותנו?

קוחנובסקי: האם אתה מקבל את גבולות ה־4 ביוני 1967 כסופיים, בלי משא־ומתן נוסף?

מיעארי: אני מקבל שזה מה שנקבע על־ידי הקהילה הבינלאומית.

יהודית קרם: השאלה היא אם א ת ה חושב שאלה הם הגבולות שצריכים להיות.

מיעארי: כן. ייצגתי עמדה זו גם לפני שנה, כששיתפתי עדיין פעולה עם רק"ח. אין זו עמדה שקבעתי לצורך הבחירות או לצורך שיחה זו. כתבתי על כך הרבה בעבר.

קוחנובסקי: הם אתה מקבל את אש"ף כנציג שלך?

מיעארי: לא. אש"ף מייצג את העם הפלסטיני שמחוץ לגבולות ישראל. את האזרחים הערביים בישׂ־ראל, שהם חלק מן העם הפלסטיני, מייצגים המוסדות והרשויות המוס־מכות בישראל. הרי משום־כך אנחנו הולכים לכנסת.

ארנס: זה לא נאמר במצע.

אבנרי: זה נובע בבירור מן המצע. (מסביר את הנקודות, ואת הקשר ביניהן.)

קוחנובסקי: במגילה כתוב שזוהי מדינה יהודית.

מיעארי: במדינה יש רוב יהודי, ומבחינה זו היא מדינה יהודית. אבל במגילה לא נאמר מהו מקומם של הערבים בישראל. יש כיום במדינה 700 אלף אזרחים ערביים. האם יש להם מעמד במדינה? מהו מעמדם? זה לא נאמר במגילה, וזה טעון הבהרה. אחת המטרות של רשימתנו היא להבהיר בעיה זו.

קרם: אתה מכיר גם בחוק־השבות?

סלד: במגילת־העצמאות אין זכר לחוק־השבות. זוהי סוגיה לגמרי אחרת.

מיעארי: כאשר יובטחו זכויות הערבים בישראל, תיפתר הבעיה. לא אעבור לגור במדינה הפלסטינית לכשתקום. אני שייך הנה. אהיה כמו יהודי אמריקאי החי באמריקה ומזדהה עם ישראל. אולי יהיו לי שני דרכונים — ישׂראלי, שישקף את האזרחות שלי, ופלסטיני, שישקף את הזהות הלאומית שלי.

קרם: אש"ף דוגל באמנה הפלס־טינית, המבקשת להשמיד את ישראל.

מיעארי: על האמנה אבר הכלה. זהו מיסמך שאינו שייך למציאות.

קוחנובסקי: הוא בלתי־מציאותי או בלתי־רצוי?

מיעארי: הוא בלתי־רצוי. הוא לא משקף את העמדות של אש"ף כיום, כפי שנאו לידי ביטוי בהכרזות ובמע־שים רבים.

ואליד צאדק: הייתי חבר במישלחת ישראלית שנפגשה בבוד־פשט עם אבו־אייאד, והוא אמר לי את אותם הדברים.

יגנס: האם אתם מוכנים להצהיר שאתם מתנגדים לאמנה?

מיעארי: המצע שלנו נוגד את האמנה, מפני שהוא מכיר בישראל ומבוסס על דו־קיום בין ישראל והמדינה הפלסטינית.

ארנס: השאלה היא באיזו מידה נותן כסף? האם אש"ף מימן את נסיעותיהם?

פלד דחה את השאלות בבוז והסביר כי כל הפגישות עם ראשי אש"ף נערכו במיסגרת המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, שאין לה קשר ישיר לרשימה.

ארנס: האם אתם מתנגדים לטרור של אש"ף?

„ברית־המועצות לא ביטלה את המאניפסט הקומוניסטי, הקורא למהפכה עולמית. האם בגלל זה אמריקה אינה מנהלת עימה משא־ומתן?"

מיעארי: אני מבין דבר בעניינים צבאיים. אני לא יודע אפילו להשתמש באקדח. אבל אני חושב שטרור אינו עוזר לשום צ ד, ושיש לשים קץ לטרור מכל הצדדים.

סלד: האם גם על כך נשאלים רק הערבים? אני, כיהודי, מתנגד לפעולות מסויימות, המתיימרות להיות פעולות נגד טרור, כמו הפלישה ללבנון.

קרם: האם אתם מתנגדים למאבק המזויין בכל צורה שהיא?

מיעארי: כן, וגם מכל צד שהוא. למרות האווירה המתוחה בקטעים מסויימים של השיחה, והאופי של כמה מן השאלות, שמתי פלד הגדיר אותן לאחר מכן כ„גזעניות", נדמה כי פגישה חסרת־תקדים זו של שר־ביטחון ישרא־לי עם גוף יהודי־ערבי אותנטי השאיר מישקע מסויים. הוא בוודאי עורר את המשתתפים למחשבה.

ארנס עצמו הודה בכך כשסיכם, בקול מהורהר, את הדברים בסוף הפגישה: „הנקודה העיקרית היא שיש באמת מצב עדין. הערבים בישראל הם חלק מן העם הפלסטיני, והם חלק מן המציאות הישראלית. את הבעיה הזאת צריכים להבהיר."

הסיום היה קורקטי, כמו ההתחלה. השר אמר שלום באריבות, לא לחץ את ידי הנוכחים ויצא מן החדר ללישכתו, כשהוא מבטיח לתת תשובה „בהקדם האפשרי".

הוא לא אמר אף ברמז כי הוא מתכונן להחליט תוך שלוש שעות.

בלי לחיצות־ידיים

לאחר מכן עבר הוויכוח לשאלת היחס למדינה.

מיעארי: המדינה צריכה להיות של כל האזרחים. זוהי בעיה יהודית יותר מאשר בעיה ערבית.

ואליד צאדק: אני רוצה, למשל, שהחימנון יתוקן. אני רוצה שיתקבל החימנון שאני יכול לשיר אותו מתוך הזדהות. האם זה הופך אותי לאוייב המדינה?

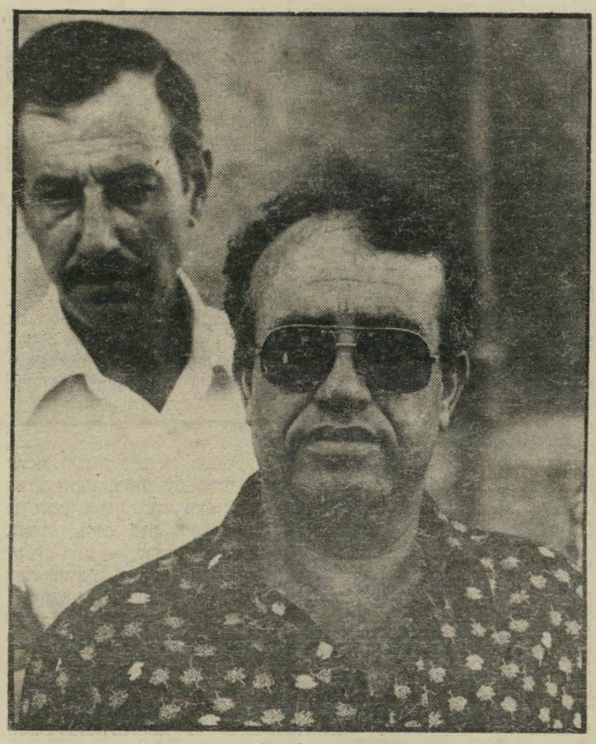
סאלים: אני לא רוצה רק להשיב לשאלות. אנחנו רוצים גם להציג שאלות לשר ולעמוד על עמדותיו.

ארנס: אני כותב ומדבר עליהן כל הזמן.

כאן עברו יועצי השר לחקור את מתי פלד על הפגישות עם אש"ף. האם אש"ף ביקש מפלד ומאבנרי להקים את הרשימה היהודית־ערבית? האם אש"ף אתם מזדהים עם אש"ף, שלא ביטל את האמנה.

סאלים: אש"ף עצמו קבע עמדות. הנוגדות מכל וכל את מה שנאמר באמנה.

אבנרי: ברית־המועצות לא ביטלה את המאניפסט הקומוניסטי, הקורא למהפכה עולמית ולחיסול כל הממש־לות הקפיטליסטיות. האם בגלל זה אמריקה אינה מנהלת עימה משא־ומתן? האם איננו רוצים בגלל זה שת־קום מחרש שגרירות סובייטית בישׂ־ראל?

מיעארי וצאדק
.חקירה גזענית!

פנה דרנה

חסוי!

לידי העולם הזה הגיע מיסמך חסוי, שנשלח על־ידי מפכ"ל המישטרה, רב־ניצב **אריה איבצן**, ליועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור **יצחק זמיר**. המיסמך מיום 31.5.84 מזים האשמות שהועלו נגד השר **אברהם שריר** וקצינים בכירים במישטרה.

במיסמך טוען איבצן: „אנו מייחסים חומרה רבה להטחת אשמות־שווא מסוג זה. הגורמות בפירסומן נזק למישטרה וליצירת תדמית שלילית למערכת בעיני הצבור. לאור האמור הנני מעביר לעיונך את מימצא הבדיקה ואת החומר שנאסף, שעליו מתבססים המימצאים האמורים, על־מנת שתחקור בעניין ותטפל בו, ככל דרך שתמצא לנכון."

מה שנשגב מבינתי הוא: למי מתכוון המשורר בשירו, כשהוא אומר „הנני מעביר לעיונך". תוכנו של המיסמך הנ"ל, שמופיע עליו מכותב אחד בלבד (היועץ המישפטי לממשלה), ידוע לשתי מערכות עיתונים (העולם הזה ומעריב), ובאחת מהן — העולם הזה — אף מצוי עותק של המיסמך.

המיסמך הסודי לגמרי

מחכים לשר האוצר

יום חמישי. הכנסת נטושה. גם משרדי־הממשלה. רוב הפעילות עברה לתל־אביב.

בין הכנסת למישרד־האוצר מפרים את השיממון כמה אנשים, השרועים באפטיות מוחלטת על המידרכה. כמה שלטים מביעים מסר בלתי־ברור: „חזה־הודו מעושן — 3200 שקל." העוברים־ושבים המ־

כהן־אורגד
למי איכפת?

עטים אינם נעצרים. זהו יומה החמישי של שביתת־הרעב של כמה מישפחות, המתפרנסות מגידול הודים.

למי הם מחכים? „לשר־האוצר!" אני מבהירה להם ששר־האוצר נטש את לישכתו לטובת סיור בהת־יישבויות.

„אולי יבואו חברי־כנסת," הם מקווים. אני מעדכנת אותם שהכנסת לא תפעל עד היום השני, ואת מקום האכזבה תופסת אדישות. „אולי נלך למישרד ראש־הממשלה?" שואל אותי אחד מהם. במישרד ראש־הממשלה מתארח באותה עת שר־התיירות הצרפתי. „בטח יזרקו אותנו משם," הם מנבאים. מסתבר מדברי־הם שהם סולקו גם מרחבת מישרד־האוצר, לבל יטרידו את מנוחתו של השר.

„השר לא רוצה לשמוע מאיתנו," הם מתלוננים. **יגאל כהן־אורגד** הוא, לכל הדיעות, בחור נחמד. הוא גם משקיע אנרגיה לא מבוטלת כדי להיות נחמד.

בכינוס־המסבירים של הליכוד פונים אליו אנשים בפשטות. „יגאל, יש לי בעיה." זה קורה במעלית, בלובי, תוך כדי הליכה. הוא מדבר עם כולם. עם מי הוא לא מדבר?

„אני לא מדבר עם אנשים בעת שביתה," הוא מכריז באוזניי כמה פעמים. הרעיון העומד מאחרי טיעון זה ברור: לא להיכנע לסחטנות. לאיומים וכיוצא באלה. כשמתבוננים במגדלי ההודים, השרועים באפיסת־כוחות על המדרכה — כל הטיעונים האלה מגוחכים.

„העברנו להם תישעה מליון דולר. אלה, פשוט, מישפחות שרו־צות עוד!" מסביר לי כהן־אורגד את המצב. בחוזרים שהרעיפו עליי השובתים, דווקא, מובעים רצונות נוספים, יותר מוחשיים (למשל: קניית ביצי הרביה והשמדתן, כדי למנוע המשך ייצור מופרז, מעבר לביקוש.) אולם מניין ידע זאת, אם לא נפגש עימם?

„מה יהיה?" אני מתעניינת. כהן־אורגד לא נשמע מוטרד במיוחד. אני מזכירה לו ששביתת־רעב היא בעלת אורך־חיים מוגבל, מסיבות פיסיו־לוגיות. הוא מסכים ומאשר ש.זכותך להתרגש משביתת־רעב." הוא לא נשמע נרגש במיוחד.

בינתיים, עבר במקום צוות טלוויזיה, והעלה את השובתים על המפה.

מה שבטוח בטוחו

מה יקרה אם יעבור יום אחד, חמישי, פרוטוקול הממשלה לא האגה פחשוקל נוסף יהיה בדיעבד מיידי. כמה שרים ריווחו לי שחשי יצחק מחקי בנדל מחברת מסחרית, שאגה הוא פושם בדייקנות הדראוילציון את הנאצר בישיבות הממשלה.

היה ערב יפה

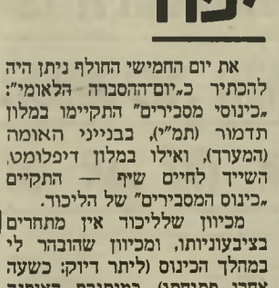
את יום החמישי החולף ניתן היה להכתיר כ„יום־ההסברה הלאומי": „כינוסי מסבירים" התקיימו במלון תדמור (תמ"ן), בבנייני האומה (המערך), ואילו במלון דיפלומט, השייך לחיים שיף — התקיים „כינוס המסבירים" של הליכוד.

מכיוון שלליכוד אין מתחרים בציבעוניותו, ומכיוון שהובהר לי במהלך הכינוס וליתר דיוק: כשעה אחרי פתיחתו), במיסגרת האופנה המיפלגתית האחרונה, ש„הכינוס סגור לעיתונאים" — החלטתי לפתוח אותו לפניכם:

תפקיד הנחיית הערב הוענק **לרוני מילוא** — עלי־די ראש מטה־ההסברה של הליכוד, רוני מילוא.

„התרגשת?" שאלתי אותו לאחר מכן.

„כן," צ'יחקק. „זאת היתה הפעם

אברהם שריר
ממלא מקום

הראשונה שהנחיתי ערב. אני לא רגיל לזה ו..."

בקיצור: תשואות ראשונות לרוני מילוא. הגיע תורו של שר־התיירות, **אברהם שריר**, שפתח את הערב בתוקף תפקידו כממלא־מקומו של ראש־מטה הבחירות של הליכוד, **דויד לוי**.

בנאום בן 45 דקות בישר שריר ש„הליכוד הסיר את המחיצות בין

מה היה קורה לולא...

כעת, כשהמרוץ לקראת הבחירות נכנס להילוך גבוה, מליוני שקלים כבר נזרקו למערכת, ופירסומאים, עסקנים ודומיהם חוגגים את שעתם היפה — הגיע, אולי, הזמן לקחת פסק־זמן ולשאול: מה היה קורא לולא...?

א' — לולא העליב ראש־הממשלה, יצחק שמיר, את אהרון אבו־חצירא, מנהיג תמ"ץ?

העולם הזה כבר דיווח, שמרגע שגמלה בליבו של מנהיג תמ"י ההחלטה להקדים את הבחירות — הוא ניהל שיחות־גישוש: אחת עם **יצחק רבין**, (השיחה עם **שימעון פרס** היתה מיותרת, מכיוון שעמדתו, בעד הקמת הבחירות, היתה ברורה) והשניה עם סגן־ראש־הממשלה, **דויד לוי**.

השניים קלטו את המסר שרצה להעביר להם אבו־חצירא. יצחק רבין תמך ביוזמת המערך להביע אי־אמון

ניסים מישעל
הכל בגלל

בממשלה, על אף עמדתה המוצהרת של תמ"י לדחות הצבעה כזו, ואילו דוד לוי מיהר לצלצל לראש־הממשלה ולהתריע מפני משהו העומד להתחולל.

כאן עשה שמיר צעד, שעלה לו אולי במישרתו, ותחת להיפגש עם אבו־חצירא בעצמו שלח אליו את **רוני מילוא**. העולם הזה דיווח כבר ש„רוני לא הבין" את המסר שניסה מנהיג תמ"י להעביר לו. לא ברור אם המסר אכן הועבר. מה שברור, לעומת זאת, הוא שבעיקבות צעדו זה של שמיר התחזקה בליבו של מנהיגה הפגוע של תמ"י ההחלטה להקדים את הבחירות.

ב' — לולא רצה כתב־הטלוויזיה, ניסים מישעל, בסקופ?

דקות ספורות לפני שנכנס אהרון אבו־חצירא לשידור ההיסטורי בטלוויזיה, הוא קיבל טלפון מאחד מאנשי הליכוד, הנמצא בידידות עימו. הנ"ל הפציר בו לסגת מהכרז־תו בטרם השמעתה. ואז חטף מישעל את הטלפון והודיע שאין בכוונתו לפספס את סקופ השנה.

אבו־חצירא נכנס לשידור, והשאר כבר שייך להיסטוריה.

„ישראל השניה לישראל הוותיקה." מאוחר יותר, בדקתי עם שריר אם אכן שמעו אוזניי נכונה, והוא אישר בגאווה: „היום כבר אין ישראל השניה. היום — לכולם יש הזדמ־נויות שוות!"

ביקשתי דוגמות, וזכיתי באחת ויחידה: „בן־גוריון דיבר על רמטכ"ל תימני, ואילו אנחנו עשינו זאת! נכון, הוא לא תימני, אבל הוא (רב־אלוף משה לוי) עדות־מיזרחי!"

אחר־כך הגיע תורו של שר־האוצר, **יגאל כהן־אורגד**, שחסך מעצמו את חזון־אחרית־הימים של שריר, והכין באותו זמן את נאומו שלו במרומי חדרו במלון.

במדינה

(המשך מעמוד 7)

שלטים הקוראים לנסיגת צה"ל מלבנון מייד. הם התחילו להתארגן, כשמישמר גדול של שוטרים ואנשי מישמר־הג־בול מקיף אותם מכל עבר. הם התכוונו לצעוד לאורך רחוב דיזינגוף ופרישמן לכיוון כיכר־מלכי־ישראל. נאומים לא תוכננו. רק מיצעד במרכז העיר תל־אביב, כדי לעורר את הציבור ולהזכיר לעם שצה"ל יושב כבר שנתיים מיותרות בלבנון, ואין סוף.

פטרונים בלי רשות. ואז, בעודם מחלקים את השלטים לאנ־שיהם, צצה מאי־שם קבוצה גדולה של פוליטיקאים מוכרים. היו אלה צמרת רק"ח. אפילו מאיר וילנר טרח לבוא למקום, כשהוא מלווה בחבריו ובעוד־ריו. צעירים של רק"ח חילקו גם הם שלטים לאנשיהם, אחרים התרוצצו סביב התהלוכה הצועדת, וניסו לעניין עוברים־ושבים ואת המפגינים עצמם בעיתון זו הדרך, ביטאון המיפלגה הקומוניסטית. אחרים, פעילים לא־פחות, רצו לאורך ההפגנה כשהם מחלקים כרוזים של רק"ח.

כך קרה שהפגנה אותנטית של תנועת יש גבול הפכה בימה לעסקני רק"ח, שניסו להשתלט עליה, כשהם רוחקים את אנשי התנועה ואוהדיהם לשולי התהלוכה ולוקחים עליה פטרונות ללא רשותם.

הממשלה
מדוע התפטר המנכ"ל?

מישרד האוצר נכנע ללחץ הקצינים, אך הסביר את מנכ"לו

מנכ"ל האוצר, עמנואל שרון, התפטר מכיוון שראה בלחץ ראשי הצבא על השר שלו, יגאל כהן־אורגד, להעלות את שכרם של אנשי צבא־הקבע „סכנה לדמוקרטיה".

ראשי־האוצר הסבירו, השבוע, שהרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי, הביא עימו לישיבות שעסקו בנושא זה קצינים בכירים רבים, ו„צר אווירה של פוטש צבאי." הקצינים הסבירו לשרים שמערכת־הביטחון מתערערת, ושמע־רך הקצינים בצבא־הקבע עלול להת־מוטט, אם האוצר לא יבוא לקראתם.

כמה מטיעוני הקצינים כללו גם ניפנוף בהרוגים, ונבואות קודרות על ההשלכות של אי־העלאת שכר על מוראל סגל־הקבע „המחזיק את צה"ל בלבנון".

רבים מראשי־האוצר נותרו בלתי־משוכנעים, ואף נחרדים מהתנהגות ראשי הצבא בפורום אזרחי כה בכיר. חרדה זאת הפכה לזעם מול פני תגובת הדרג הפוליטי. שרים בכירים אמרו לראשי־האוצר בגלוי שאין לדחות תביעה כזאת בתקופת בחירות. גישת כהן־אורגד לכלכלת־בחירות גרמה אף היא לתסיסה רבה, שחיזקה את החלטת המנכ"ל להגיש את התפטרותו.

ראשי האוצר הם אמביולנטיים מאוד לגבי השר. הם רואים בו איש־מיקצוע מובהק, אנטי־תיזה ליורם אריזור „שהרס את מדינת־ישראל". בתחילת דרכו הוא העניק להם גיבוי בכל תוכניותיהם, שהיה להן גוון שמרני, אנטי־פופוליסטי מובהק.

כעת הם רואים בו איש, שבגד בטובת המדינה נגד מצפונו האישי והמיקצועי. אחרים עדיין מניחים לו ליהנות מהספק, וסבורים שכל פוליטיקאי אחר היה נוהג בצורה עוד פחות אחראית.

בדיקה של העולם הזה, בקרב ארבעה פקידים בכירים שונים במישרד־האוצר העלתה שכולם תמי־מי־דעים בנושא אחד: לא יהיה ניתן להילחם באינפלאציה, כשמדיניות־הביטחון הנוכחית היא בגדר נתון, כלי אבטלה של לפחות 300 אלף מפרנסים. „כהן־אורגד או גד יעקובי — הם ייאלצו לנהל את אותה המדיניות, או לחיות עם 800 אחוז אינפלאציה," הם אומרים באורח נחרץ ביותר.

הנדון:

השיגעון הגדול של חודש מאי הוליד רשימות משוגעות

ויתרוצצו

קשה להאמין, אבל הכנסת ה־11 עלולה להיות גרועה אף מן העשירית.

אם זה בכלל אפשרי.

קריב למאה מחברי הכנסת ה־11 כבר נבחרו למעשה. הם יושבים ב„מקומות הבטוחים" של הרשימות הגדולות והבינוניות.

כבר ברור שנבחרו מחדש כל הסקנדליסטים של הכנסת ה־11, כל המק־קארתים הקטנים, כל רודפי־הפירסומת, כל מוכרי־הכיסאות וכמעט כל הגמדים האינטלקטואליים.

מן הרשימות האלה לא יבוא לכנסת אף איש־רוח אחד, אף לא אדם אחד בעל רוח רעננה ומוח פורה, אף לא פרלמנטר אחד בעל שיעור־קומה.

תהליך ההידרדרות, שאנחנו עדים לו מאז הכנסת השישית, כאשר כל כנסת היתה גרועה מקודמתה, נמשך.

■ ■ ■

חודש מאי היה חודש השיגעון הגדול, החודש שבו שטפה רוח של שטות את כל המיפלגות.

דברים כאלה קורים, לפעמים, באנ־דות העמים ובמדע הבדיוני. ציבור שלם נאחז במין טירוף.

זהו החודש שבו התרוצצו הפוליטיקאים כשיכורים בשערי בית־המרזח (הוגה־הדיעות הרגול של הימין היה אומר: כמו ג'וקים מסוממים בבקבוק), כאשר כל אחד מהם היה מוכן למכור את אביו ואת אמו, ביחד או בנפרד, תמורת מקום בטוח.

בסופו של דבר, אחרי משברים ומשברונים, ובלי אף מיקרה אחד של רצח, קמו הרשימות.

והן רשימות מטופשות, אחת־אחת. נדמה שבין המיפלגות היה נטוש מאבק עז על כתר אליפות השטות. אין אף מיפלגה אחת שיש בה קורטוב של הגיון, קמצוץ של שכל ישר.

המוזר הוא שאי־אפשר להאשים בכך את „השיטה", כפי שאוהבים לעשות. פשוט לא היתה „שיטה" אחת. בכל מיפלגה פעלה „שיטה" אחרת.

בתנועת־החרות השתוללה הדמוקרטיה, כאשר אלף חברי־מרכז, שנבחרו בימי מתושלח, בחרו בהצבעה סודית. במיפלגת־העבודה שלטו האוליגארכים, ארבעת חבריה של „ועדה מסדרת". ברק"ח פעל התהליך הטוטאליטרי של „הוועד המרכזי". בתחיה נעשה הכל מתחת לשולחן על־ידי שני דיקטטורים־בכוח. במפד"ל קבע הרב הראשי. באגודה התקוטטו גדולי־התורה, בעזרת בריונים מפואתים. בר"ץ שולט המאטריארכאט, ואשה אחת הרכיבה את הרשימה בעזרת ספר־בישול. בתמ"י החליט הפיאודל הצעיר, בן השושלת.

מאה פרחים פרחו בגן, ולכולם־לכולם ריח רע.

על כל פנים, כל השיטות כולן השיגו את אותה המטרה בדיוק: רשימה משוגעת.

■ ■ ■

הנה, למשל, רשימת המערך.

לדידי המערך, יש רק משימה חשובה אחת בבחירות אלה: לסלק את הליכוד מן השילטון. כך תלוי גורל המדינה, החברה, הצבא, המשק, הכל.

כל הסקרים הוכיחו כי יש במערך אדם אחד שהיה מסוגל לעשות זאת: יצחק נבון.

לא חשוב מדוע. בפוליטיקה אין הרבה הגיון. העובדה היא כי משום־מה יש אנשים רבים המוכנים להצביע בעד המערך כשבראשו עומד יצחק נבון, ואינם מוכנים להצביע בעד אותו המערך כשבראשו עומד שימעון פרס ו/או יצחק רבין.

למה? ככה. כך זה בפוליטיקה.

ההגיון היה מחייב להציב את נבון בראש הרשימה, ללכת לבחירות, לנצח, ואחר־כך להקים ממשלה טובה ככל האפשר.

אבל המערך לא הציב את נבון בראש. הוא הציב את פרס, המפסידן הניצחי. ואם יש אדם אחד המסוגל להפסיד את הבחירות האלה בראש המערך, אחרי שבע שנות הליכוד — הרי זה שימעון פרס. וגם אם פרס לא יפסיד, יהיה כוחו של המערך קטן מן הכוח שהיה משיג אילו הופיע בהנהגת נבון. ומכאן צרות בלי־סוף, קואליציות רעועות, או ממשלת־אחדות־לאומית.

כל זה למה? כל זה משום שמיפלגה זו היא כה מנוונת, עד כי גם יצר־הקיום הנורמלי, המפעם בכל גוף פוליטי, אינו מתעקר.

על שאר הרשימה של המערך אין צורך להרבות מלים. זוהי אותה הגברת הבלה, באותה האדרת הבלה. לא חל בה שום שינוי, אף לא למראית־עין. לא אינטלקטואלים, לא אנשי־רוח, לא מומחים, לא אנשים חדשים המסמלים הישגים כלשהם. אותה החבורה העייפה והרצוצה.

הכל יודעים כי למערך יש בעיית־יסוד: איך להתגבר על השינאה התהומית, הבלתי־רציונלית, של חצי האוכלוסיה כלפי המערך, המסמל בעיניו את המימסד האשכנזי שקיפח את הוריו בבואם ארצה. איך התמודד המערך עם הבעיה הזאת? פשוט מאוד: הוא התעלם ממנה.

זהו כישלון נורא, עוד לפני שהתחילה המערכה.

■ ■ ■

רשימה של הליכוד משוגעת לא פחות, אך בגלל סיבות אחרות.

על חרות היה להחליט אם להציג את עצמה כרשימה מתונה, הפונה אל בוחרי־המרכז, או כמיפלגה לאומנית־קיצונית, המתחרה בפאשיס־טים שמימינה. היא לא החליטה.

הקנאים החיכניים, יצחק שמיר ומי־שה ארנס, מתקוזזים עם השוער המשתר־לל, אריאל שרון.

בשרשרת של התמודדויות, שרון עלה וירד, עלה וירד. בסוף הוא נמצא ברשימה במקום שהוא די בולט כדי להפחיד את כל מי שפוחד מפני הפאשיזציה של ישראל, אך לא במקום די בולט כדי למשוך לליכוד את מי שרוצה בישראל פאשיסטית.

בליכוד יש חרות, ואין בו דבר מלבד חרות. אך ברשימה ניתנו כ־15 מקומות לליברלים, בדיחה פוליטית שחדלה מלהצחיק. אין להם ציבור, ואיש מבין מנהיגיה לא היה זוכה אף באלף קולות, אילו התייצב בבחירות ברשימה אישית.

וגם בדיחה זו היא כאין וכאפס לעומת הבדיחה ששמה לע"ם, מיפלגה בלתי־קיימת, שזכתה בשלושה מקומות בטוחים על־חשבונם של בוחרי־חרות.

מעט האנשים ההגונים סולקו מר־שימת־הליכוד. כמה אפסים חדשים צורפו. רשימה של דרדסים.

■ ■ ■

באמצע התמקם לו עוד וייצמן, שהרכיב את אחת הרשימות המוזרות ביותר במערכה זו.

וייצמן יכול היה להיות חשוב. היתה לו כל האפשרות בעולם להרכיב רשימה רצינית. הוא יכול היה להקים רשימת־יונים רחבה, מעין מהדורה פוליטית של שלום עכשיו. הוא יכול היה גם להקים מהדורה רצינית יותר של ד"ש. אילו הקים רשימה ימנית־יונית, הוא היה ממלא חלל שנוצר בחיים המדיניים בישראל מאז התאבדות הציונים הכלליים.

וייצמן לא עשה אף אחד מן הדברים האלה. הוא הקים רשימה שבה יש אדם אחד — הוא עצמו — ובמה דמויות מוזרות, שאיש אינו יודע מה מחבר אותם.

שימעון פרס ומשה ארנס: מצא את ההבדלים

כמה מהם, כמו בנימין („פואד") בן־אליעזר ואברהם טמיר, הם אנשים לכל עת ולכל דבר, ניצים של שרון ויונים של וייצמן, בני־אור ובני־חושך. פואד הכין את מילחמת־הלבנון מטעם המערך, כשנכח בטבח תל־אל־זעתר, וטמיר ביצע אותה מטעם הליכוד.

פואד התפאר בכך שברשימה מצויים אנשים שהצילחו בחייהם, ובאותו היום עצמו פורסם כי העסק שלו התמוטט. מס' 3 ברשימה נחשד בעבירה פלילית. מועמד אחר בעשיריה הפותחת מסובך בפרשה ממושכת. כל זה נשמע כמו תמ"י מס' 2 — ואולי אין זה מיקרה שפואד בא משם.

מי שאוהב את עזר — ומי אינו אוהב אותו? — יכול רק למשוך בכתפיים. איזה ביזבוז!

■ ■ ■

שלמית אלוני עשתה זאת שוב. יש לה שיטה משלה, והיא דבקה בה בנאמנות.

לשולמית אלוני ששוט לא איכפת מי מוסיע אחריה ברשימה. כל המועמדים הבאים אחריה אחד תפקידם: להביא לרשימה די קולות כדי להבטיח את המעבר של מס' 1. אם נבחר גם שני — טוב. אם לא — גם טוב.

הייתי עד־ראייה כשעמדה אלוני ביום הגשת־הרשימות ב־1973 באחד מחדרי־הכנסת והרכיבה לבדה, בחמש הדקות האחרונות שלפני סגירת־הדלת של ועדת־הבחירות, את הרשימה שלה. כך נבחרו מרשה פרידמן (מי זוכר אותה?) ועוד מישהו ששכחתי. מאז נבחרה אלוני רק לבדה, לשימחתה הרבה. כי עד כה רבה אלוני תמיד עם כל שותפיה.

וכך, אחת לארבע שנים, נוהגת אלוני כמו אשה הנכנסת לבוטיק של אופנה: בוחרת לה בגד על פי צו־האופנה באותו הרגע, ביודעה שתצטרך לזרוק את השמאטע כאשר תשתנה האופנה.

השנה הולך בשוק עניין השלום, בעיקבות מילחמת־הלבנון, שאלוני לא הצביעה נגדה. היא לקחה את מרדכי בר־און, איש טוב משלום עכשיו, שהופיע לא מכבר במשך חודש לצידו של איש־אש"ף בכיר. מוחמד מילחם, בסיכוב־הרצאות בארצות־הברית. כל הכבוד.

אך זה מוזר לאור העובדה שאלוני תבעה בשעתו מרן כהן לפלג את של"י ולהתגרש מכל מי שנפגשו עם ראשי אש"ף. זה היה התנאי לקבלת כהן לחיקה. כהן עשה זאת והתפלג ממתי פלר, ועכשיו הוא מוצא את עצמו כחברת בר־און, הדוגל בפגישות עם אש"ף.

זה מוזר? זה עוד לא כלום. במשך שנים טען כהן שאינו יכול לשבת בשל"י, עם מי שאינם סוציאליסטים — והנה הוא יושב עם אלוני, שהיא בוודאי מימין למיפלגת־העבודה בענייני הדגל הארום, ואילו אנשי ר"ץ, שהחליטו רישמית שאינם רוצים ברן כהן הסוציאליסט, נאלצו לקבלו כחלק מעיסקת־חבילה: הם לא יכלו לקבל את בר־און בלעדיו.

כל זה משעשע כשלעצמו — אבל כרשימה רצינית לבחירות?

■ ■ ■

בריחות של רק"ח שונות. בראש הרשימה, שכמעט כל בוחריה הם ערבים, עומד היהודי הניצחי, מאיר וילנר, חותם מגילת־העצמאות.

הערבים רוצים בראש־רשימה ערבי. אבל המיפלגה פועלת על פי מישאלות מוסקווה, ומוסקווה מעוניינת לעורר את הרושם שבישראל היהודית יש מיפלגה קומוניסטית יהודית.

זה מרגיז את הערבים, מה גם שבבחירות אלה מופיעה רשימה יהודית־ערבית, שבראשה הועמד מועמד ערבי דווקא. אם כן, אמרו הערבים ברק"ח, מדוע להשאיר במקום השלישי ברשימה טרמפיסט בשם צ'רלי ביטון, שאינו מביא עימו אף מאה קולות?

אך את צ'רלי לא עשו באצבע. ובאשר רק"ח חיזרה אחרי מועמדים יהודיים אחרים כדי לקשט את רשימתה במקום הזה, הסליט צ'רלי כמה מלים על מה שהוא מתכונן לעשות אם לא ייבלל ברשימה. הוא נבלל. ועוד איך!

השורה התחתונה: שום דבר לא השתנה ברק"ח. אותה הרשימה שהיתה, היא שתהיה. ברחוב הערבי יש מהפכה, וקמים כוחות חדשים ורעננים. אך רק"ח אינה משתנה.

במוסקווה מתחלפות הנהגות. ברק"ח לא.

■ ■ ■

גם בורג אינו משתנה. העולם יכול להתהפך, ובורג נשאר לעולמים.

לבריחה הזאת אין אפילו זקן. כל שערותיה נשרו זה מכבר מרוב זיקנה.

בורג והמר, שהרסו בכוחות משותפים מיפלגה חשובה וחסונה, בעלת שורשים היסטוריים עמוקים — נשארים ביחד. כמו השמן והרזה. דויד ויהונתן. רובינזון קרוזו וששת.

האוניה התפרקה. גם לנשים לא נמצא בה מקום. נותר רק קרש אחד הצף על סני המים, והשניים אוחזים בו בשארית כוחות היאוש.

הפאשיסטים הדתיים, שפרשו מן המפר"ל, לא התאחדו עם חבריהם. איש אינו יודע מה ההבדל בין דרומקן־פורת ובין נאמן־איתן. גם הם לא. אבל הם מופיעים לחוד, וכך הם מבטיחים שכמה אלפי קולות של הימין הקיצוני יאבדו. אי"ה.

והרשימה של התחיה־צומת? מושך־הקולות הגדול ביותר, רפול, אלילם של רבבות המורונים, הועמד רק במקום השני. ואילו במקום הראשון נשאר הדוקטור סטריינג'לב, יובל נאמן, אדם בלי כריזמה, בלי חן, בלי שכל פוליטי — המדען התימהוני. מאות הפעמים שבהן הוא נחשף בטלוויזיה, תודות למאפיה הימנית השולטת בה כעת, אינן עוזרות לו.

מבחינת טירוף־המערכות בבחירות אלה, אין הימין נבדל מן השמאל.

המזימה נכשלה

(המשך מעמוד 10)

הוותיק על ה"ערביסטים" בשב"כ, השולטים מאחורי־הקלעים בגורל הערבים בישראל מאז קום המדינה. אלה שיכנעו את איש־המוסד הוותיק, יצחק שמיר. בתוקף תפקידו כממלא־מקום שר־הביטחון, בהיעדרו של משה ארנס מן הארץ, פתח שמיר בהליכים לאיסור הרשימה.

היה זה מהלך מטופש מאין כמוהו, כפי שהתגלה במהרה.

ישראל של 1984 אינה עוד ישראל של 1965, כאשר נאטרה קבוצת אל־ארד. הרבה דברים השתנו מאז. אל־ארד לא הכירה במפורש בקיום המדינה ובגבולותיה. היא סירבה לשתף פעולה בגלוי עם כוחות יהודיים. היא שיקפה את מצב־הרוח הפלסטיני הלאומי של אז. ומצד שני עדיין לא היו האזרחים הערביים מוכנים למרוד במצבם כאזרחים מדרגה ב' לכל דבר.

כל זה השתנה. אין עוד ערבי סביר אחד במרחב כולו הכופר בקיום ישראל, ובצורך לעשות שלום עימה. גם ראשי אש"ף מכריזים על כך השכם והערב, מעל כל הבימות. אחרי שיאסר ערפאת עצמו נפגש באופן הפגנתי עם אישים ישראליים, המגדירים עצמם כציונים. הפך חוסר שיתוף־הפעולה בין היהודים והערבים למגוחך. הערבי הלאומי ביותר בישראל אינו יכול לכפור בפיתרון המקובל גם על ראשי אש"ף: הכרה בישראל בגבולות ה־4 בברית־המועצות או המישטרה הפולי־טית באל־סלוודור הדהימה את ידידי ישראל, וסיפקה תחמושת לאוייביה.

● בארץ עצמה נוצרה חזית אחידה, כמעט מקיר אל קיר, נגד איסור הרשימה. כלי־התיקשורת היו כמעט מאוחדים בגינוי המזימה. אנשי הימין הגדירו אותה כמעשה מטומטם, אנשי המרכז והשמאל ראו בה פגיעה מכרעת בדמוקרטיה הישראלית.

● היה ברור כי הפרשה כולה הוצי־אה את הרשימה מאלמוניותה, סיפקה לה פירסומת־חינם בכמויות אדירות ודחפה לשורותיה יהודים וערבים, שלא התכוונו לכך קודם לכן.

לכך נוסף שיקול מעשי, שאי־אפשר היה להתעלם ממנו. כאשר קיבלו עוזרי השר ואנשי מישרד־המישפטים את התזכיר שחיבר אמנון זיכרוני, ושבו הפריך את הטענות שהיו כלולות במיסמך של יועץ השר, היה ברור לכל מישפטן כי אין כמעט סיכוי שבית־המישפט העליון יקבל את עמ־דת השר. הנימוקים המישפטיים והממ־שיים נגד איסור הרשימה היו מוחצים.

סלר וסאלים אחרי הפגישה
לסמוך על היריב?

ביוני, והכרה במדינה פלסטינית שת־קום בגדה וברצועה, תוך משא־ומתן ישיר ובמיסגרת שלום־אמת.

כאשר חזר ארנס מארצות־הברית, הוא מצא מצב שעורר, בלי ספק, את זעמו השקט. מאחורי גבו הכניסו אותו יועציו ואנשי השב"כ לבור. הם עלו על עץ גבוה, ועליו היה למצוא את הדרך לרדת ממנו.

נוצר מצב בלתי־נסבל. בין השאר:

● מכל הארצות הגיעו קריאות אס־או־אס של נציגויות ישראל, שהר־יעו כי כלי־התיקשורת העולמיים ריווחו בהרחבה על המזימה. העובדה שהמישטרה החשאית בישראל (ה־ש־ב"כ) מתערבת בבחירות כמו הקג"ב

רגל לעמוד עליה

הדבר התברר לגמרי בפגישה שקיים השר עם ראשי הרשימה, בנוכחות אנשי מישרד־המישפטים (ראה מיסגרת). חילופי־הדברים, חל־קם שקטים וחלקם חריפים, היו חזרה כללית לקראת מה שאמור היה להת־רחש בבית־המישפט.

אין ספק כי בתום הפגישה אמרו שתי המישפטניות הח־ריפות של מישרד־המישפטים, עורכות־הדין קרם וביניש, וב־מוחן המומחה לבג"צים, יראק, כי אין לשר רגל לעמוד עליה בבית־המישפט.

התוצאה ירועה. ארנס נהג בשכל רב. הוא החליט שצריכים לרדת מן העץ. ומשהחליט, קבע שכראי לעשות זאת במהירות המירבית, כדי למנוע פירסומת־חינם נוספת לרשימה. שלוש שעות אחרי גמר הפגישה כבר הודיעה לישכת־השר כי הוא ויתר על כוונתו להכריז על הרשימה כעל „התאחדות בלתי־מותרת", לפי תקנות־החירום.

הוא לא הסתפק בכך. כדי לפייס את שמיר ואת אנשי השב"כ, שהכניסו אותו לבור, רשעבורם היתה ההחלטה סטירת־לחי פומבית, הוסיפו דוברי השר לידיעה זו כמה הערות משמיצות.

מכיוון שלשר יש חסינות, אי־אפשר לתבוע אותו לדין על כך. אך ברור שאילו היתה שמץ של הוכחה להשמצות („כוחות חתרניים"), הוא היה אוסר את הרשימה ועוצר את ראשיה.

יש עדיין אפשרות שאנשי הימין יתבעו בוועדת־הבחירות המרכזית שלא להניח לרשימה להתמודד בבחירות. אולם אחרי שהשר ויתר על כוונתו, תהיה דרישה זו חלושה יותר.

מכיוון שעל החלטה בזאת יש עירעור בבית־המישפט העליון, אין לה סיכוי להחזיק מעמד. יהיה מי שיטען כי תעלול כזה רק יכנים לרשימה סירסומת נוספת.

„ד', נגמרה החגיגה. עכשיו צריכים להתחיל לעבוד!" הגיב בהומור אחד מפעיליה המרכזיים של הרשימה, כאשר התקבלה הידיעה על החלטת השר. „אי־אפשר לסמוך על היריב שיעשה בשבילנו את כל העבודה!"

סיכום הפרשה: הרשימה המתקרמת לשלום הפכה עוברה קיימת. החשש שמא לא תעבור את אחוז־החסימה נעלם.

זרקורי־הפירסומת הראו רשימה אותנטית, גדולה, העומדת בשתי רגליה — האחת יהודית והאחת ערבית — על קרקע המציאות הפוליטית של המדינה. תחת להיראות כתופעה שולית, כפי שהיה נדמה תחילה, נראתה השבוע, בעיקבות הפעולה של שר־הביטחון, ככוח ממשי, העומר למלא תפקיד חשוב בחיי המדינה אחרי הבחירות.

אורי פורת (משמאל) חיפש תירוץ כדי לחסל את התוכנית של רם עברון (מימין) ונציגי המערך עזרו לו בהתלהבות

בשיחה פרטית עם עמיתיה מה־טלוויזיה הודתה נאוה כהן, מפיקה מצטיינת ועתירת ניסיון, כי אין לה כל הסבר הגיוני כיצד לא התעוררו כל חושיה וכיצד לא הבינה, כי יתכן שהיא

עוברת על חוקי האתיקה העיתונאית. היא ניסתה עוד לפני התוכנית להשיג את כתובתו של יחיאל נגר, אך בירור אצל גרושתו ואצל עורך־דינה העלה כי לאיש אין כתובת קבועה.

מה שהתרחש באולפן אחרי השי־דור דמה לסיפור־בלהות. כמעט מייד תפסה נאוה כהן, כי עלתה על מוקש. ראוי לציין כי היא הודתה מייד כי שגתה, אך היא לא העלתה גם בחלומותיה הפרועים ביותר, כי שגיאה אחת, במשך 13 שנות קאריירה מוצלחות בטלוויזיה, תעלה לה בהדחתה מהתוכנית. גם היא וגם רם עברון לקו בהלם, כאשר התברר להם כי מדיחים אותם מזה חזמן.

בניגוד לרם עברון, שאינו עובד קבוע של הטלוויזיה, אלא עובד שם רק

הטלוויזיה הישראלית מקרינה כתבות־תחקיר רבות. חלקן מוצל־חות, חלקן לא. אך אין ספק שכתבת־התחקיר, בהא־הידיעה היא זו, שלא נעשתה עדיין, על מה שנתרחש בתוך בניין הטלוויזיה עצמו.

הפרק הנוכחי הוא התוכנית היוקר־תית זה הזמן ששודרה בפעם האחרונה לפני שבועיים.

במרכז הסערה: הראיון עם אם גרושה ובנה, בהמשך התנצלות הטל־וויזיה ומסירת גירסת האב, ולבסוף הדחת מגיש ומפיקת התוכנית.

את השידוך בין אורנה נגר ובין תוכנית הטלוויזיה זה הזמן עשתה נעמת. באותה תקופה התנהל סימ־פוזיון בנושא הרחבת סמכויות בתי־הדין הרבניים. מחלקת יחסי־הציבור של נעמת התקשרה למפיקת זה הזמן, נאוה כהן, והציעה לה לראיין בתוכנית אשה שהיתה מוכנה לדבר.

התחקירנית, אריאלה הלקין, נשלחה להיפגש עם נגר. הסתבר לה כי בעייתה של נגר אינה בעיה של גירושין, כי אם בעיה של מאבק על חינוך הילדים. אריאלה חזרה מהפגישה נרגשת וסיפרה כי המרואיינת היא אשה אינטליגנטית המיטיבה להתבטא. נגר הציעה לצרף גם את בנה הקטין, אלעד, לראיון.

במהלך הראיון גוללה אורנה את סיפורה. היא נישאה ליחיאל נגר, כאשר היה עוד חילוני. יום אחד החל הבעל עוסק בתורה, כשוו הופכת כל עולמו. הוא הפך דתי וירא־שמיים. היא לא הלכה בדרכו והם התגרשו. הוא הצליח להשיג מבית־הדין הרבני צו, שיורה על חינוך דתי לילדים, על אף התנגדותה ועל אף התנגדות הילדים.

עד כאן הכל היה בסדר. הבעיה החלה כאשר אורנה נגר האשימה את בעלה, כי הוא סוחר בסמים ועבריין. הבעיה החמירה, כאשר הילד אלעד נשאל על־ידי רם עברון מה הוא חושב על אביו. השיב הקטין: „את כל הדברים הרעים שבעולם."

הזדמנות־פז להדחה

בשליש מישרה (בנוסף למישרתו כמנהל מרכז המוסיקה בירושלים) נאוה כהן היא עוברת קבועה של הטלוויזיה. היא החלה את הקאריירה שלה לפני 13 שנים כעוזרת־מפיקה בתוכניות בער־בית, אך הצעירה הכשרונית — רעייתו של השופט צבי כהן, העומר לשפוט במישפט עצורי המחתרת היהודית — הצליחה להעפיל לתפקיד של מפיקה, במהירות רבה.

היא הפיקה את התוכנית לחם חוק, את השעשועון צא מזה ובוא־זמנית את תוכנית היוקרה דילמה בהנחייתו של ירון לונדון, ותוכנית ליום הזיכרון. מזה שנתיים היא מפיקה את זה הזמן.

זה הזמן נחשבת תוכנית היוקרה של הטלוויזיה. זוהי תוכנית אקטוא־לית, שהצליחה כמעט תמיד להדביק את החדשות ולהציגן מזווית מעניינת ביותר. אולם לא כל הקרדיט על התוכנית מגיע למנחה רם עברון. היתה זו המפיקה נאוה כהן, שריכזה סביבה צוות תחקירנים ומערכת שכללו את אריאלה הלקין, תמר גרוס, אוריאל בן־עמי והמפיקה דליה גוטמן, שעבדה בתוכנית זו כתחקירנית. הצוות עשה ימים כלילות כדי למצוא נושאים מתאימים לתוכנית ששודרה בשידור־חי.

מספרים על נאוה כהן כי היא חיה כל השבוע למען התוכנית, קראה עיתונים, האזינה לרדיו וחיפשה איך לא לעשות את הדבר המובן מאליו, אלא את המיוחד ויוצא־הדופן, אך עם זאת, האקטואלי. נאוה כהן החזיקה יד על הדופק של האירועים ופיתחה תפישה שאמרה: להישאר צמודים לאירועים, אך למצוא להם זווית אחרת.

כך קרה שבתוכנית הופיעו אנשים לא ידועים עם סיפורים אישיים, כמו

גרושה אורנה נגר
אורח־חיים חילוני

נאווה כהן (משמאל) חשפה את מעלליו של יחיאל נגר, ראש חבורה של אנשי־דת קיצוניים שהטיפה לסמים ומין

היחסים המתוחים בין פלג ועברון הפכו כבר שם רבר. זמן קצר אחרי שפלג נכנס לתפקידו כחבר הוועד המנהל, הוא טען שעל־פי בדיקה שערך, מרואייניו של עברון הם דווקא מהימין. על כל איש מהשמאל מראיין עברון שמונה אנשי ימין.

הרקע לעימות היה החלטתו של עברון שלא לראיין את הרב מנחם הכהן, ח"כ העבורה ששב מסיור בפורטוגל ופגש שם ביהודים אנוסים.

אחרי זמן מה התראיין עברון למקומון העיר, ושם הוא תקף את פלג ואת אשתו, ענת, שהיתה תחקירנית בזה הזמן. הנפגעת ביקשה להגן על שמה הטוב. מונה בורר, ארי אבנר, שקבע שעל עברון להתנצל בפני התחקירנית, ושיש להחזירה לתפקידה בתוכנית. בסופו של דבר, שבה ענת פלג לרדיו, שממנו היא באה לפני כן לטלוויזיה.

זה הזמן להדחות

ניסים מהחמוצים, הווג הסימפטי שריבר על ירידה לקו העוני, נשות נעדרים מארגנטינה, שרה אנג'ל, השופט בנימין כהן ואורנה נגר ובנה אלעד.

בימי רביעי נהגה נאוה כהן לרכז את ישיבות המערכת שהתקיימו בתל־אביב, כשהיא משלחת את התחקירנים לעבודה בשטח. בימי ראשון התקיימה ישיבה נוספת, הפעם בהשתתפות רם עברון. בישיבות אלה הוחלט מה ישודר בתוכנית שלמחרת היום.

התוכנית הצליחה מעל המשוער. במיוחד הצליחה להרגיז את הימין שחיפש דרך להוריד אותה. וכאן, במיקרה של אורנה נגר, נקרתה לידיו הזדמנות־פז. אחד מראשי־הטלוויזיה, הדורש בעילום־שמו, הסביר את מה שהתרחש כך: "הימין אף פעם לא אהב את זה הזמן. התוכנית מעולם לא ניסתה להסתיר את מגמותיה האנטי־מימסדיות. הוא חיפש זמן רב הזדמנות להריח הן את המפיקה והן את המגיש. הזדמנות פז נקרתה לידיו במיקרה של אורנה נגר, מה גם שנמצאו לו בני־ברית רווקא מן המערך בדמותם של הד"ר ישראל ("רוליק") פלג ועמירם ניר, חברי הוועד המנהל של רשות־השידור.

עימות אישי

לישיבת הוועד המנהל של רשות־השידור, שנערכה בשבוע שעבר, בא מנכ"ל הרשות, אורי פורת, ובידיו תוכנית הדחה מוכנה. מנהל מחלקת־התוכניות, צבי שפירא, ניסה לטעון שהוא דיווח על פירטי הראיון שעליו ידע למנכ"ל הטלוויזיה, טוביה סער, אך זה ענה לו: "בכלל לא סיפרת לי." סער טען שידע רק באופן כללי שמדובר בבתי־דין רבניים.

שיבעת חברי הוועד המנהל תמכו בהצעת פורת. לגבי חמישה זו לא היתה הפתעה. אך מה שלא הובן בטלוויזיה, היה מדוע תמכו בכך ניר ופלג, שבסופו של דבר לא השתתפו בהצבעה, משום שמיהרו לעניין מיפלגתי דחוף.

בעל יחיאל נגר
טלית אדומה וציציות

כאשר נשאל פלג אם זו הסיבה להצבעתו נגד עברון, הוא ענה שטענה זו היא מגוחכת ושאין לו עניין אף להתייחס אליה.

לגבי ניר טענו ברשות־השידור, שהוא נושא על גבו מיטען כבד כנגד עברון, עוד מהתקופה שהוא עצמו עבד בטלוויזיה. ניר הכחיש טענה זו, הסביר שהוא מעריך מאוד את עברון, שלדעתו הוא איש הטלוויזיה האינטליגנטי ביותר במערכת, אך החלפתו היתה מחוייבת המציאות משום שחטאו היה כבד.

ניר אף הדגיש שבאותה ישיבת הועד המנהל הוא עמד על כך שהתוכנית תמשיך להיות משודרת מייד, אך עם מנחה ומפיקה אחרים, ורק אז תמך ב"העברת השניים מתפקידם".

כתובות על הקיר

בינתיים, מאחרי הקלעים, הח־ליט ועד־המפיקים ליטול יוזמה. הוא כינס ישיבה סוערת והחליט לגנוב את סירטי ההקלטה ולהחזיר אותם, אלא אם יסכים המנכ"ל, אורי פורת, לדון בפרשת עברון־כהן מחדש. אחד המפיקים, שיזמו את גניבת סירטי ההקלטה, העיר: "בדבר אחד הצלחנו. זה בטוח, הצלחנו להביא את טוביה סער לבניין ביום שישי. האיש הזה מעולם לא הגיע לירושלים ביום שישי, הטלוויזיה רותחת והוא נוסע לבלות בטבריה."

בדבר נוסף הצליחו המפיקים. פורת הסכים לדון שנית בפרשה. הוא דרש כי עברון וכהן יודו במיכתב שהם שגו. השניים, שהודו מלכתחילה בשגיאתם, היו מוכנים להעלות זאת על הכתב.

פורת גם דרש מוועד־המפיקים להבטיח לו, כי לא יהיו פירסומים בנושא ההתריינות בעיתונים.

נאוה כהן קיוותה עד לרגע האחרון, כי רוע הגזירה יוסר והיא תחזור להפיק את זה הזמן שהיתה ה"בייבי" שלה. כהן קורצה מהחומר שבו קורצו מפיקים. היא יודעת את עבודתה ויודעת להגן על זכויות עובריה. היא הצליחה לעורר זעם במליאת רשות־השידור, כאשר תבעה שיועלה שכרם של התחקירנים. התחקירנים שלה, שעבדו ימים כלילות, הרוויחו סכום מגוחך — 5.000 שקל לתוכנית — כאשר לא אחת הם מוציאים מכיסם דמי שיחות־טלפון, נסיעות ואש"ל.

המערכת התפרקה באותה תקופה. התחקירנים סירבו לעבוד וכהן באה ברדישה להעלות את שכרם: "אם לא — אין תוכנית!" אמרה לממונים עליה. שפירשו זאת כאיום, בעוד שבעצם התכוונה לכך שהתחקירנים ילכו הביתה ובלעדיהם לא תוכל להרכיב תוכנית. לבסוף נענתה דרישתה ושכרם של התחקירנים עלה ל־13.000 שקל לתוכנית.

בינתיים רוגשות הרוחות ב־טלוויזיה. המנכ"ל פורת והמנהל סער הטילו על דוד גלבוע ועל צביקה שפירא למצוא מחליפים מיידיים לכהן ולרם עברון. רכילות המהלכת בחוגי העיתונאים מספרת, כי העיתונאי אהרון בכר, כתב הטלוויזיה של ידיעות אחרונות, חברו הטוב ביותר של אורי פורת, הצטרף גם הוא למעגל המחפשים מחליפים למפיקה ולמנחה של זה הזמן. המחליפים הפוטנ־ציאליים הם המפיקה ורד ברמן, שהפיקה בזמנו את עלי כותרת והמנחה ירון לונדון. אך יודעי־דבר בטלוויזיה טוענים, כי השנים לא ייכנסו בעיקרון לנעלי שני המודחים.

נאוה כהן, שעשתה ימים כלילות בחיפוש אחרי נושאים לזה הזמן, מבלה כעת את רוב זמנה בביתה, ליד מכשיר הטלפון שאינו חדל מלצלצל. אזרחים מהשורה וחברים לעבודה, עיתונאים ואחרים, מטלפנים ומביעים את צערם על כך שהודחה מהתוכנית. יש כאלה שאינם מסתפקים בטלפונים ושולחים מיכתבי הזדהות.

אך לא רק טלפונים ומיכתבי הזדהות מקבלת נאוה כהן. באחד הימים, כשנכנסה למישרדה, מצאה

(המשך בעמוד 66)

גד (ולא גדי)

איש קשה ומנוכר – רגיש ומשורר – ובעוד שנה יהיה האיש השנוא ביותר במדינה

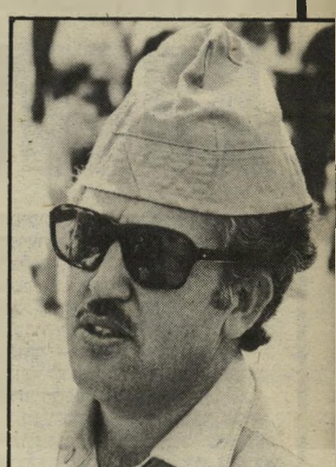
ממשלת מערך־ליברלים, או ממשלת־אחדות־לאומית — ייאלץ להלעיט את הציבור הישראלי בכמויות עצומות של תרופות מרות כלענה.

האיש המנוכר, היהיר־משהו, המכור לפוליטיקה ולעבודת־פרך אפורה, השאפתן מאין כמוהו, הוא רגיש אף לאפס קצה של מילת־ביקורת. העם יקלל אותו, הכתבים הכלכליים השנונים יתעלמו מחיזורי הדוברים הזריזים, שיעקובי מיטיב לבחור לעצמו, וישלחו בו חיצים מושחזים היטב.

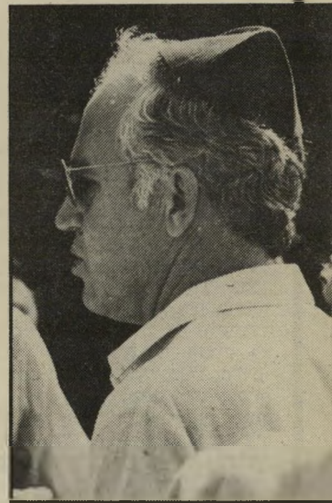
„גד" — לא קראו לו „גדי" אף כשהיה פוליטיקאי צעיר מאוד במושגים ישראליים — יהיה שוב קורבן להיעדר חוש־הצדק, לשיטחיות הבוטה של מבקריו. איש לא יטרח לאד־כר את העמל העצום והיסודי שהשקיע, את הרפורמות המבריקות, את גישתו הממלכתית, האנטי־פרוטקציוניסטית. גם העובדה הפשוטה, שהוא נאלץ לרשת משק מתפורר, אינפלציה של 400 אחוזים ומאזן שלילי עד לאימה במאזן־התשלומים, תישכח בהדרגה. האופוריה של הימים הראשונים תתח־לף בשבוע אחר שבוע של ריצה מכר־הלת במעלה ההר, לקראת פיסגה שאיננה ניתנת להשגה. זה יהיה, בלא־ספק, סיוט.

אלא שגד יעקובי, יו"ר ועדת־הכלכלה של הכנסת, שנכנס לבית־המחוקקים כח"כ צעיר מטעם רפ"י כבר ב־1965, משתוקק לתפקיד שר־האוצר בכל ליבו. ביסודיות הכמעט־מרגיזה, המאפיינת אותו, הוא לומד את בעיות המשק הישראלי, עושה ימים כלילות כדי ליישם את הידע התיאו־רטי שלו עם המערכת המסובכת והקשה הזאת.

יעקובי אמון על הנהגת צוותות והדרכתם. במישרד־התחבורה, שבו כיהן כסגן־שר וכשר בין 1970 ל־1977, פחדו ממנו. רבים אף שנאו אותו, ראו בו איש קר, „בלתי־אישי", רודף־פירסומת ואפילו „בעל הזיות גרנדיוזיות".

יעקובי ביום־העצמאות (1973) שירים בסתר –

יעקובי בהלוויה (1983) – מתפרסמים כיום

לאורך כל הדרך. האיש הרגיש, שבתב כל ימיו שירים בסתר, והמפרסם אותם בגלוי היום, עורג ממש לחיבה ולהערכה, אבל מתנהג באופן המרחיק אותם ממנו.

עם זאת, רק מעטים חולקים על העובדה שהוא היה שר־תחבורה טוב (ראה מיסגרת). אולי הטוב ביותר בתולדות המדינה.

אלא שהסתירה הטראגית בדמותו של האיש הזה היימת בשממה האינטלקטואלית הקיימת בפוליטיקה הוא נחשב, לעיתים, ככוכב־שביט, אבל רוב משבחיו לא טרחו מעולם לקרוא את מאמריו בעיתונים.

אין מה לעשות. „גד" הוא כתבן־מאמרים פורה ביותר, אבל הפרווה שלו משעממת. הניסוח שלו זהיר מדי, כאילו בילה כל ימיו בפחד שמישהו יתפוס אותו במילה. הרבה שבלונה (בכל נאום שלו הוא משתמש בביטוי „אי־אפשר לרבע את המעגל." לאח־רונה הוא הדביק בכך גם את שותפו הוותיק, יו"ר מיפלגת־העבודה שימעון פרס), אפילו מליצות ציוניות תחת פיתרונות של ממש.

יעקובי עובד על עצמו קשה, ממתן בהדרגה את עמדותיו המריניות, שהיו פעם ניציות והפכו מתונות, יודע להפ־עיל חבורה מצומצמת, אבל עתירת־השפעה, של עיתונאים ואנשי־תיקשו־רת, כדי שיפארו אותו ואת מעשיו.

ואלה תולדות גד

גד יעקובי נולד בכפר ויתקין ב־1935. יש לו תואר מ"א בכלכלה מאוניברסיטת תל־אביב. פירסם ארבעה ספרים, אחד מהם („החופש לבחור") עם אהוד גרא. יש לו שלושה ילדים בוגרים מנישואין קודמים, ותינוקת כבת שנתיים מאשתו השניה, נלה פרלמוטר שהיתה דיילת באל על, ואף הופיעה הרבה בפירסומיה, מאחר שנחשבה כיפה שבין הדיילות.

יעקובי היה דוברו ועוזרו של משה דיין במישרד־החקלאות, וראש המינהל לתיכנון חקלאי. ב־1965 הלך בעיקבות דיין ופרס לרפ"י, נבחר לרשימה לכנסת לפני פרס וויתר לו, והוצב במקום השלישי. ב־1973 ויתר שוב, כשנבחר לפני יצחק נבון.

היה חבר בוועדת־הכספים, חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, חבר מישלחת ישראל באו"ם ובמועצת־אירופה. הוא עבר קורס בוושינגטון בהדרכת הנרי קיסינג'ר, וכמו שימחה דיניץ, הוא מעריץ מושבע של האיש.

היה סגן־שר־התחבורה (1970 – 1974). שר־התחבורה (1974 – 1977). מאז המהפך הוא חבר־הכנסת ויו"ר ועדת־הכלכלה. עבר פעמיים את מחסום 60 האחוז במרכז המיפלגה. איש־פרס מובהק, שהיה עשוי לתמוך גם ביצחק נבון בקונסטלציה מסויימת.

לאחרונה פירסם שירים בחוברת סימן קריאה. מכרים מעידים שמאז נישואיו השניים הוא התרכך מאוד, הפך אדם יותר מאושר, ולכן גם יותר נוח לבריות.

ל„העולם הזה" נודע שיעקובי מנהל יומן מפורט, חושפני ביותר, שיהיה, באחד הימים, חומר־נפץ פוליטי מרתק, כימעט כמו יומני משה שרת.

שר־תחבורה טוב

במישרד־התחבורה קשה למצוא אנשים, המתגעגעים במיוחד לגד יעקובי. עוזריו, ובעיקר דובריו, סבלו קשה מרגישותו האדירה לעיתונות. „כל יום שעבר, מבלי ששמו, או תמונתו, הופיעו בעיתון – ממש החליאו אותו," אומר אחד מעוזריו. „הוא היה מנופח, ירש מדיין את שחצנותו וחוסר־התעניינותו בגורם האנושי, מינוס החן הדייני. כולם פחדו ממנו פחד מוות."

לעומת זאת מסכימים כולם שהוא היה שר־תחבורה טוב. יעקובי התחיל את דרכו במישרד כסגן־שר (1970), ונבחר לתפקיד שר־התחבורה בממשלת יצחק רבין (1974). למעשה, ניהל את המישרד גם כסגנו של שימעון פרס.

עוזרו לשעבר, אהוד („אודי") גרא, עובד כיום כעורך־דין פרטי, אבל רבים רואים בו מועמד לתפקיד מרכזי ביותר, אם ייבחר יעקובי כשר־אוצר. גרא שמר, עד היום, על קשר אמיץ עם יעקובי, ואינו שותף לביקורת על אישיותו. „יעקובי הוא אחד הפוליטיקאים המעטים, המשלב ידע תיאורטי בלתי־רגיל בכלכלה, וגם לומד יום־יום את בעיות המשק הישראלי. יש לו עוצמה פוליטית במיפלגה, כושר אירגוני עצום. הוא מתאים לתפקיד שר־האוצר, יותר מכל אדם אחר בישראל."

לזכותו של יעקובי מונה גרא את ההישגים הבאים:

● הנהגת טיסות־שכר חקלאיות, ואחר כך גם אזרחיות.

● תנופת פיתוח באל־על, שהייתה ריווחית בתקופת יעקובי.

● הקמת רשות שדות תעופה עצמאית.

● הקמת סיירות־בטיחות, מערכת הסברה מאסיבית בנושא התאונות, הנהגת קסדות לרוכבי־אופנועים, וחגורות־בטיחות לרכב בנסיעות בינעירוניות.

● חיסול השחיתות והפרוטקציות בחלוקת „מיספרים ירוקים" למוניות. הנהגת קריטריונים אובייקטיביים בנושא זה, כולל ועדה בראשות שופט.

● מודרניזאציה של צי המוניות ושל האוטו־בוסים בתחבורה הציבורית.

● רפורמה בתחום רישוי הרכב, העברת סמכויות למכוני־רישוי, פישוט הליכי העברת רכב.

● גישה ממלכתית. בתפקידו כשר לא התחשב יעקובי במיפלגה, מינוייו היו ענייניים.

גד יעקובי עצמו מכחיש שהפעיל צבא נגד שובתי אל־על. הוא „רק" שלח חיילים לאייש תפקידים חיוניים תחת השובתים.

כל מי שהכיר אותו במישרד תמים דעים, שהוא איש עבודה מובהק, שהקדיש ימים ולילות לעבודה מבלי להתחשב בחייו הפרטיים, או במצב בריאותו, שהיה אז רופף.

המהפכה שאיננה

לפעמים נדמה כאילו מנסה יעקובי, במשך כל חייו הפולי־טיים, להשתחרר מהקונפורמיזם הר־פ"יסטי שלו, ולחשוב באורח עצמא־. האינטלקטואל שבו מורד ב„תורת בן־גוריון", שאינה אלא סינתזה די שטוחה בין הסוציאל־דמוקרטיה הציונית היש־נה ובין התורות הצבאיות והממלכתיות של זאב ז'בוטינסקי, בצרוף כמה נוסחות מודרניסטיות, שאיפיינו את אנשי ג'ון קנדי בתחילת שנות ה־60.

אלא שהנסיון הזה מסתיים, כמעט תמיד, בחזרה בטוחה לאבום הנוח והמוכר, מקום בטוח במרכז הקונסנזוס הלאו־מי. המרידה הגדולה שלו נגד מילחמת־לבנון אינה אלא מי־תום.

נלה וגד יעקובי
יותר מאושר, יותר נוח לבריות

יעקובי עם פרס
„אי־אפשר לרבע את המעגל...“

לפני יותר משנתיים, בינואר 1982, פירסם גד יעקובי מאמר ביומון דבר. שנשא את הכותרת הטיפוסית „מילכוד כלכלי ומוצא“. בעברית טובה ומנופה, אך בסיגנון כבד ודי־מרדים, ירד יעקובי על קברניטי הכלכלה של הליכוד. מלאכה קלה, יחסית, שכן הכל יודעים שאלה הקריחו את תבשילם. כל שרי־האוצר נכשלו, האינפלציה ממשיכה לדהור — הדברים ידועים. בחלק המסכם של מאמרו מציע יעקובי „פיתרונות“. כרגיל, בשורה קטנה מאוד, אחרי הציפיות שנוצרו על־ידי ביקורתו המוחצת.

צריך שינוי, גורס יעקובי (האסבולה שלו, רס“ל, הקדילמה בהרבה את ד“ש של יגאל ידין ואמנון רובינשטיין בשיווק מליצות כמו „תמורה“ ו„שינוי“, כשדובר, בסך־הכל, על רמור־מות מינהליות באופיין), והוא מציע לקורא החרוץ, שהצליח להגיע, בעמל רב, לסוף המאמר, את התרופה הדראסטית ה־באה:

- „שינוי מדיניות ודפוסי־פעולה“ — איזה? יעקובי אינו מפרש.
- „סדר־עדיפות חדש בתקציב“ — לפי איזה קריטריונים? סותם ואינו מפרש.
- „עידוד ייצוא ותעשיות עתי־רות־טכנולוגיה“ — איך? לא ברור.
- „מדיניות מחירים יציבה לסוב־סידיות למוצרים ושירותים“ — איך? איזו? אין תשובה.
- „תכנון כלכלי־לאומי למיספר שנים“ — באיזה כיוון? מהי המשמעות המדינית, או הכלכלית־חברתית של „התיכנון“ הזה? ־ שתיקה.

לעומת זאת מדבר יעקובי על הסכם חברתי־כלכלי לשנתיים בין העובדים, המעסיקים והממשלה. בכך, וגם ברברים אחרים, אין הוא חורג מדרכו של יגאל כהן־אורגד. כיצד יוגשם יעד חשוב זה? מה יעשה יעקובי, כדי להשיג את מה שנבצר משר־האוצר הנוכחי?

יעקובי עצמו כותב, בסוף מאמרו, ש„אלה מיסגרות, ויש להגדיר את תוכנן“, אבל לא עושה זאת. כל התמורה והשי־נוי מצטמצמים, בסופו של דבר, למעין הבטחה עמומה, רס“יסטית־קלאסית, ש„אנחנו נעשה את זה יותר טוב, ביתר יעילות.“ בשורה חדשה, כיוון חדש, שלא לדבר על מהפכה מיבנית בחברה הישראלית — אין כאן.

לעומת זאת ניתן למצוא שפע של מליצות. כמה מהן ירחמיאליות („שפל ציוני“) ואחרות חדשניות־רפ“יסטיות („צומת הכרעות“). באורח אופייני קורא יעקובי לעיצוב „תוכנית כלכלית לאומית חדשה, המעוגנת במדיניות חברתית־ציונית (?) וכלכלית אחרת,“ אך אינו מציין באיזו מדיניות מדובר. הוא אף אינו בוחל במישפטים מרובעים כמו „כפיסיקאי חובב אני מאמין בצורך בביסוס מרכז־כובד, שיבלום את הכוחות המאיימים על שלמות החומר.“

כאסח של אחדות לאומית

ב שנה האחרונה החריפה ביקורתו של יעקובי על ממשלת־הליכוד, לא רק בנושא הכלכלי אלא גם בעיקבות הכישלון בלבנון. הוא אף מדבר על קיצוץ בתקציבי ההתנד־לויות, ובנסיגה מהירה מלבנון, כחלק מהתרופה שלו לבעיות התקציביות. כיוון מעשי זה מתקזז במידה רבה על־ידי דיבקותו של יעקובי ברוב השטחים הכבושים.

תוכנית־השלום שלו, שבה קרא לביצוע חד־צדדי של האוטונומיה בנוסח משה דיין הנערץ עליו, אומרת בפירוש: „מרחב ירושלים, ביקעת הירדן, גוש־עציון, השטח שלאורך כביש לטרון, דרום רצועת־עזה וכל הישובים הקיימים בשט־חים לא יכללו באוטונומיה.“

שלום כזה, נוסח יעקובי, אינו קביל אפילו על משתפי־הפעולה של אגו־דות־הכפרים. הבשורה על פי יעקובי אינה אלא תוכנית־אלון מורחבת, התפשטות טריטוריאלית מינוס אוכ־לוסיות גדולות. שיקבלו „פיתרון פונקציונלי“, כלומר, יצביעו לפרלמנט הירדני, שאינו יכול לקבוע דבר בגורלם. נכון שיעקובי, הנץ הטורף לשעבר, התמתן ולמד הרבה מאז ימי גולדה־דיין־גלילי. אבל מכאן וע־ לתפיסה של שלום, שיוכל להביא גם להבראה כלכלית, עוד הדרך רחוקה.

גד יעקובי הוא פוליטיקאי מוכשר ביותר, שניתן לראות בו שמרן מתון, אולי בנוסח האגף המתנגד למרגרט תאצ'ר במיפלגה השמרנית הבריטית, בהנהגת אדוארד הית'. הוא מתעב בכל ליבו את „הפופוליזם הזול“ בנוסח דויד לוי או תמ“י, וקרוב בכך לחבריו־ לשעבר יגאל הורביץ וזלמן שובל.

ההבדלים בנושא זה ביני ובין האגף השמרני השולט (בינתיים) בתנועת־החרות אי־נם חדים.

יעקובי יחתור להשגת הסכמה לאומית לשנתיים, הקפאת מחירים

בריאות

גד יעקובי סבל בעבר מבריאות לקויה. דלקת פר־קים שהסתבכה לבעיות־לב. שהצריכו ניתוחים מסובכים. אוייביו במישרד־התחבורה התלוצצו באכזריות. ש„אפילו הלב שלו דחה אותו“.

למעשה, התגבר יעקובי על מחלתו באומץ רב. עבד קשה לאורך כל הדרך. בשנים ה־ אחרונות חל שיפור רב במצב בריאותו, והוא מתפקד הי־ טב, אולי יותר מרוב חברי־ הכנסת. הנהגים מבריאות טובה יותר.

יעקובי בפתח מישרד־האוצר בתל־אביב
„לרדת כאסח על הציבור“

נגד

(המשך מעמוד 17)

ושכר, העדפת השקעות בפיתוח ובעיר הפריון על עליית רמת־החיים. הוא מרבר על צימצום ההוצאה הציבורית הריאלית ב־170 מיליארד שקלים על־ידי ריסון הגידול בצריכה.

הוא גם ישנה את מדיניות ההתנחלות, כלומר יעודד רק את ההתנחלויות שיזם המערך (קריית־ארבע, למשל), ויחדש טיסות אל־על בשבת (תלוי עם מי יהיה בקואליציה).

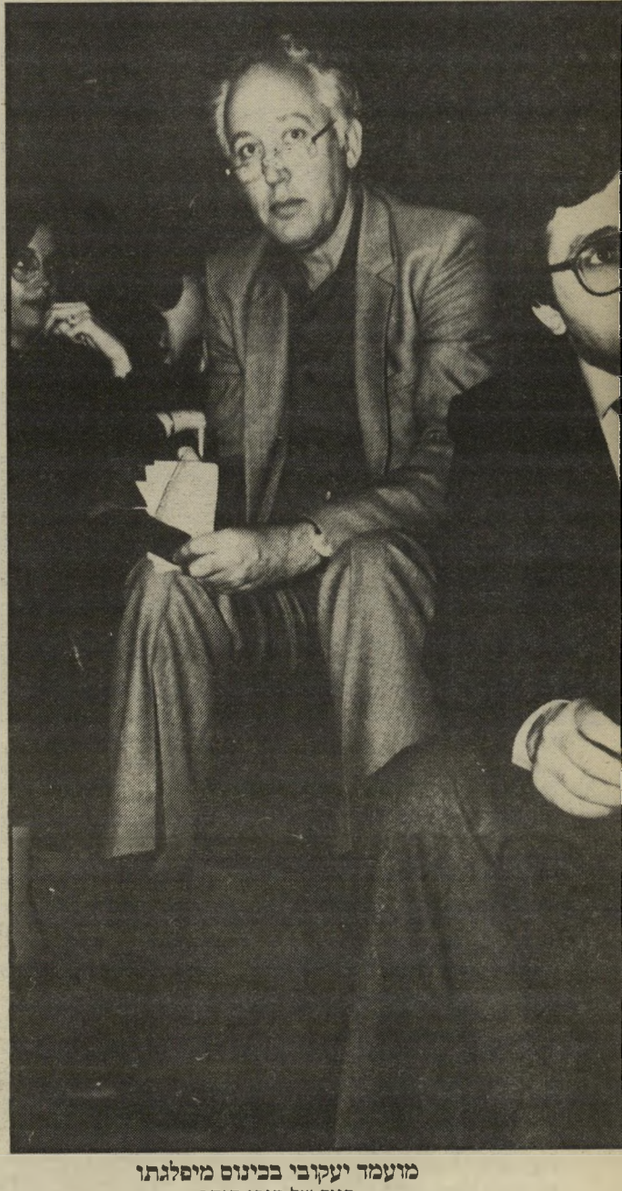
הוא ממליץ על שינוי שער־חליפין מואץ יותר משיעור האינפלאציה, העברת עובדים מהשרותים לייצור, גידול הצמיחה והייצוא הצבאי.

כל אלה הן תרופות שמרניות מוכרות.

אין ספק שיעקובי סבור, אפילו אם אינו אומר כך במפורש, שצריך „לרדת כאסח" על הציבור. מכיוון שכך, לא תהיה לו כל ברירה, אלא לתמוך בממשלת אחדות לאומית.

נלה פרלמוטר־יעקובי בדיילת „אל על"
יפה מבין הדיילות

מועמד יעקובי בבינום מיפלגתו
חניך של הנרי היקר

גד יעקובי מנהל יומן מפורט, חושפני ביותר, שיהיה באחד הימים חומר־נפץ פוליטי

ביוני 1982. דברי הרהב של מנחם בגין ואריאל שרון והמטרות הגדולות שלהם הרתיעו לא רק את האינטלקטואל, אלא גם את הבנגוריוניסט שבו.

ח"כים רבים זכרו השבוע, בשיחות עם העולם הזה, את דברי ההסתייגות של יעקובי בשיחות פרטיות. עם זאת, הוא לא הצטרף ליוסי שריד ולחברי מפ"ם, והצביע נגד הצעת אי־האמון המפורסמת של חד"ש. אפילו ההימנעות של יוני המערך היתה צעד נועז מדי עבורו.

גם ההתבטאויות הסומביות שלו היו סופר־זהירות, ובהתחשב בגירסה העכשווית שלו עצמו על התנגדותו הבוטה למילחמה — אפילו סחדיניות.

הצעד הראשון שלו, באמצע יוני 82, היה להציע מישטר חירום כלכלי בעיקבות המילחמה. ברשימה שכתב ב־17.6.82 הוא הכריז: „גם מי שאינו שלם עם הכורח שהיה ביציאה למילחמה הזאת מלכתחילה, גם מי שאינו יודע אם פירותיה המדיניים והביטחוניים יהיו ראויים לכאב וסבל הנורא... אינו יכול להתעלם, בדיעבד, מתוצאותיה. על הממשלה, הכנסת וה־עם להסתכל ניכחם במציאות החדשה, לקבוע את היעדים הרצויים ולאתר את הנתיבים, בהם יש להתקדם."

עם פרוץ המילחמה, גרס יעקובי, „נוצר מצב חדש, שחייב רגישות רבה למוראל הלוחמים מצד אחד, ולמאבק ההסברתי־הלאומי מצד שני, במיוחד שהגנת ישובי הצפון והחלשת כוחו של אש"ף הן מטרות שאין אודותן מחלוקת, וגם אם יש חולקים על יוזמת מילחמה בגינן."

מי שקורא להתבטאויות כאלה יציאת חוצץ נגד מילחמה תוקפנית, בלתי מוסרית ומיותרת כמו מילחמת הלבנון, הוא יותר מנדיב. גם הביקורת שלו, בשלב זה, על ראש־הממשלה, היא עדינה, זהירה עד לפתרנות: „ראש־

(המשך בעמוד 66)

נלה, הדם וגד יעקובי
ריכוך אחרי נשואין שניים

גד יעקובי לא יעז להפעיל תוכנית הכרוכה בירידה דרמאתית ברמת־החיים, כשאיש כמו רויד לוי פועל כאופוויציה ו„מסית את הציבור נגד הממשלה".

זהירות עד לפחדנות

של־האוצר המיועד של המערך אין כל יומרה להיות סוציאליסט, או אפילו סוציאל־דמוקרט. תוכניתו להגריל את הייצוא הבטחוני מבשרת הידוק הקשרים עם כל המישטרים הפאשיסטיים והגזעניים, הנהנים מנשק ישראלי מתוחכם, ואילו חזונו לחיזוק 10 הקונצרנים הגדולים, או הקמת קרן לחיזוק המשק, אינו מבשר חלוקת הכנסות חדשה, או העברת משאבים לרשות הציבור.

כמעט אין חולקים על כך, שהוא עשוי להיות שר־אוצר הרבה יותר מוכשר מכל קודמיו, אך מצבה של ישראל מחייב דרך פוליטית חדשה, שתתבטא גם במישור הכלכלי. ועל דרך כזאת — יעקובי אפילו לא חולם.

הווי

חתונת הצלולואיד

תל־אביב פסק שופט־שלום, כי אולם־חתונות, שצלמו איבד את סרט טקס־הנישואין של זוג שנישא באולם לפני שנתיים, יעמיד מחדש חופה לזוג, ילביש את האשה בשימלת־כלולות ואת הגבר בחליפה, וכך ישחזר את טקס־הנישואין ויצלם אותו כדי שבסופו של דבר, יהיה בידי בני־הזוג, שהפכו „ללעג ולקלס בפני בני מישפחתם, שביקשו מהם תמונות," אלבום תמונות מטקס נישואיהם.

★ ★ ★

בצל האצ"ל

ירושלים ערכו ותיקי האצ"ל, התופסים עתה מישרות שילטוניות בכירות, מסיבה ליום השנה ה־37 לפיצוץ השגרירות הבריטית ברומא, וגילו במאוחר מדי, כי בין המוזמנים היה גם שגריר איטליה, ששאשתו היא בתם של הנפגעים העיקריים מן הפיצוץ האצ"לי. היו אלה הוריה שהשכירו את ביתם ברומא, מייד אחרי מילחמת־העולם, לשגרירות הבריטית.

★ ★ ★

כינים בני צפרדעים

חיפה ניסה איש הנדסת־הסביבה של הטכניון להסביר, בכינוס מדעי, תשע מעשר מכות מצריים (להוציא את מכת הבכורות) כשרשת־תגובות לאסונות סביבתיים: המכה הראשונה, דם, לא היתה אלא ריבוי פיתאומי של יצורים מיקרוסקופיים אדומים בנילוס, שכתוצאה ממנה מתה הדגה, נסוגו המים ונוצרה חממה טיבעית למכה השניה, הצפרדעים. אלה פרצו לכל עבר וגופותיהן המרקיבות החלו להיערם אחרי שנקטלו על־ידי המצרים המבוהלים, ויצרו את המוקד למכה הבאה, כינים.

★ ★ ★

סדום ורימון

מצפה־רמון נכנס תושב מקומי לדירת אדם שחשד בו כי הוא מאהבה של אשתו, נטל טלוויזיה צבעונית מן הדירה אחר־כך העלה את הדירה באש, שב לדירתו שלו, איים על אשתו ברימון תוך תביעה כי תתמסר לו, אנס אותה כמה פעמים בזו אחר זו ולבסוף ביצע בה גם מעשה סדום.

★ ★ ★

מיטת־הכלולות

רמת־גן החליטו קבוצות הפר־על בארי־שבע והפועל לוד. ערב המישחק על גביע־המדינה, לדבוק באמונה טפלה, הקפידו ללון באותם המלונות, שבהם לנו ערב המישחק האחרון ביניהן, אך שעה ששחקני בארי־שבע הקפידו רק על המלון עמדו שחקני לוד על כך, כי יקבלו גם את אותם החדרים ואת אותן המיטות, וראו ברכה בדבקותם, כאשר זכו, למחרת, בגביע.

★ ★ ★

אינפלציה מעופפת

ירושלים גילה מישרד החקלאות, כי בשנה שעברה יובאו ארצה 17 אלף ציפורים (כולל תוכים), מיספר המהווה גידול של יותר מ־10.000 אחוזים בעשר השנים האחרונות, מאז שנת 1973, שבה יובאו ארצה 150 ציפורים בלבד.

★ ★ ★

עוסק מורשה

קריית־שמונה ערכה המישטרה חיפוש בביתו של צעיר בן 24, גילתה בבית ארבעה אקדחים, שתוקף הרשיון להחזקתם פג; רובה־ציד, שתוקף הרשיון להחזקתו פג; רובה־אוויר, שתוקף הרשיון להחזקתו פג, ורובה צבאי אם־16, שאותו מחזיק הצעיר ברשיון בר־תוקף, בהיותו, מה שקרוי בלשון צה"ל, תושב קו־העימות.

אנשים

מדוע נזכר ישראל קיסר בנחשים
והיכן מלקט שימעון שיפר את הסקופים שלו

■ הפתעה של ממש ציפתה **לאהרין פוגל**, הממונה על אגף־התקציבים במישרד־האוצר בירושלים. שלושה פעילים מכ־פר חב"ד באו אליו, כדי לדרוש תוספות בהקצבות המיועדות להם. השלושה הכינו היטב את שיעורי־הבית, ולכן, בכניסתם לחדרו של פוגל, הם איחלו לו מזל טוב. משראו כי הופתע, הסבירו לו שידוע להם שהוא, כחיפאי, אוהד את מכבי חיפה, ושהקבוצה זכתה באליפות הלי־גה. בסופה של שיחה, שבה לא קיבלו אנשי חב"ד את מבוקשם, הם יצאו לא לפני שאמרו לו: „מחר תאכלו אותה מהפועל לוד." פוגל הופתע שוב. ואכן, למחרת במישחק על אלוף האלו־פים, בין מכבי חיפה ומחוזקת־הגביע, הפועל לוד — הפסידו החיפאים.

■ מאז נכנס **ישראל קיסר** לתפקידו כמזכ"ל ההסתדרות, לא פוסקות המישלחות לבוא ולברך אותו. ביום השישי שעבר באה אליו מישלחת שונה מעט. היו אלה נציגי אמנים סופרים ואנשי־רוח, מתומכי המערך, שבאו ללישכתו. השחקנית **בקי פריישטט**, שעומדת מאחרי ההתארגנות, הגישה לו את ספר הבדיחה והחידוד של **אלתר דרויאנוב**. „כי אתה תזדקק להרבה הומור בתפקידך," אמרה לקיסר.

■ הנוכחים ישבו סביב שולחן שעליו היו מותקנים מיקרו־פונים. העיר שחקן הבימה **שלמה** („שלימל'ה") **ברי־שביט** ששב באחרונה מסיור מעבר למסך־הברזל: „מאז ש־הייתי ברוסיה אני לא מדבר בחדר שיש בו מיקרופון."

■ בהמשך דבריו הסביר בר־שביט את מעמד ההסתדרות בעבר ובהווה. „פעם להסתדרות היתה חשובה התרבות. היום חלון־הראווה של ההסתדרות זה בנק הפועלים והסנה."

משה דיין מציץ בשימעון פרס (למעלה) ובמשה ארנס (מימין). שבאו לנאום בכנס במה. שני שרי־הביטחון, האחד בעבר והשני בהווה, הוזמנו לכינוס שנערך בחסות מוקירי זיכרו של דיין, עוד לפני שנודע על הקדמת הבחירות. תצלום גדול של דיין הוצב מאחרי שולחן הנשיאות, על כיסא. פרס בא ראשון לכינוס, שנערך ביום השישי בבוקר, במלון רמת־אביב. ארנס, שבא אחריו, הביא עימו רק עט. כשביקש לכתוב פתק לפרס, הוא ביקש ממנו פיסת־נייר. מבית־המלון מיהר ארנס לפגישה עם נציגי הרשימה המתקדמת לשלום, אותם שקל להוציא אל מחוץ לחוק.

■ הסופר **אמנון שמוש** הישווה את הצלחת קיסר לעו־לם־חי, והסביר שלמרות שב־עולם הפוליטי ישנם אריות ו־חיות־טרף, יש גם מקום לג'י־רפות אצילות, גאות ויפות. התערב קיסר: „שכחת את הנחשים."

■ הכתב המדיני של קול ישראל, **שימעון שיפר**, בילה את יום השני שעבר, הרחק מלישכת ראש־הממשלה. בצה־ריים הוא סעד עם האלוף (מיל') **אברהם** („אברש'ה") **טמיר**, מראשי יחד, בתל־אביב ובערב התראיין בערב־ראיונות שנערך בחולון. שיפר גילה ש**יצחק שמיר** נוהג להחליף בתדירות גבוהה מאוד את מיספר הטלפון שלו בביתו ושהוא מחזיק בשיא בהחלפות. מיספר הטלפון של **מנחם בגין** לא שונה כבר זמן רב.

■ לשיפר יש מערכת־יחסים מוזרה עם הרמטכ"ל לשעבר, **רפאל** („רפול") **איתן**. באחד האירועים בבית־הנשיא נפגשו השניים ליד השירותים. „מה אתה עושה כאן," שאל רפול את הכתב. „אני נמצא בעמדת תידלוף." ענה לו שיפר בלצון. רפול לא הבין את הבדיחה. הייתי אומר שאין לי," ענה הורביץ והסביר שעיסקי הגלי־דה, שהיו בעבר בתחום עיסוקיו, כבר אינם שלו.

■ מס' 2 ברשימתו של הורביץ הוא **זלמן שובל**. השניים מכירים עוד מתקופת הרשימה הממלכתית. ערב הבחי־רות האחרונות, כאשר **משה דיין** אירגן את תומכיו, מיהר שובל לקפוץ על העגלה. הורביץ הגיע רק בסוף, וקיבל את המקום כעבור ימים, בהרצאה לפני תלמידים. הוא טען שבשביל סקופ מוכנים העיתונאים להת־מקם אפילו ליד השירותים.

■ אגב, בעניין מחיר הסקופ. פעם הצליח שיפר להרגיז את בגין באחד מגילוייו ברדיו. ראש־הממשלה טילפן אליו ושאל: „שיפר, אתה מוכן למכור בשביל סקופ את אמא, סליחה אמא־מולדת שלך?"

■ **יגאל הורביץ** רוצה להיות שר־האוצר בממשלה ה־באה. בינתיים, הוא נזכר בתפקיד שבו הוא כיהן לפני הבחירות הקודמות. באחד הימים בא אליו ראש עיריית תל־אביב, **שלמה** („צ'יץ") **להט** וביקש עזרה כספית לעיר. הורביץ הסביר שאין לו כסף, ואחרי שצ'יץ' לחץ, הם הלכו לראש־הממשלה ראו, בגין. זה שמע את ראש־העיירייה, פנה להורביץ ושאל: „אתה רוצה שיסגרו את העיר הגדולה בישראל?" בהצבעה בכנסת נאלץ הורביץ להיכנע. הוא הצביע נגד, אך הרוב אישר את מתן ההלוואה בתנאים פנטסטיים ל־17 שנה. שמע על כך ראש־עיריית חיפה, **אריה גוראל**, ומיהר להורביץ. הוא החל שוטח בפניו את בקשותיו. הורביץ, שידע מראש שלא יקבל גיבוי נגד גוראל, הפסיקו ונתן לו את מבוקשו.

■ ראש רשימת אומ"ץ התר־איין אצל **יעקב אגמון** בבית לסטין בתל־אביב. „חבל שאני מזמין אותך לבירה ומצב־רוח ולא לגלידה ומצב־רוח," אמר אגמון להורביץ. „אילו הזמנת.

רועי גוד בנו בן ה־14 של מוטה גור, בא עימו לערב ראיונות שנערך בתל־אביב. גור־האב סיפר, שהוא לוקח עתה את בנו למקומות השונים שבהם הוא מופיע, כדי שהבן יידע מה חושב אביו וילמד על רגל אחת את יסודות הפוליטיקה.

השלישי אחרי **מרדכי בן־פורת**. זמן קצר אחרי הבחירות מת דיין, ואז היה אמור הורביץ להיכנס לכנסת. שובל שהוצב אחריו פעל בעזרת ידידים מאחרי־הקלעים, למנוע את כני־סת הורביץ לכנסת, בטענה שהוא הגיע לרשימת דיין ברגע האחרון וגם לא עבד מספיק בתקופת מערכת־הבחירות. הורביץ לא נכנע כמובן ללחץ, שבמרכזו עמד עורך־הדין הירושלמי, **מתי עצמון**.

■ מנכ"ל רשות־השידור לש־עבר, **יצחק ליבני**, שוחח עם השר מודעי על קיפאונה המח־שבתי של תנועת הימין בארץ. בעוד שבעולם, כך טען ליבני, ישנה התחדשות בחשיבה הפו־ליטית הימנית, הרי בארץ אין זכר לכך. מודעי ענה שלדעתו ניטשטשו ההבדלים בין ימין ושמאל. אחר־כך, באותו הקשר, הישווה את המיפלגה הליברלית למצב בלבנון. „אנו דומים להם, חוץ מדבר אחד: בלבנון יש מנהיגים וחיילים בלי־סוף. אצל־נו רק מנהיגים."

■ הפירסומאי **דויד אדמון** עבר להתגורר בפנטהאוז בצפון תל־אביב, עם חברתו מזה שנים, **איה מייזלס**. את חנוכת־הבית הוא החליט לעשות במסיבה לחברו, העיתונאי **אריה אב־נרי**, שהוציא בימים אלה לאור את סיפרו הקשר הליברלי. אדמון, שהוא עצמו חבר המיפ־לגה הליברלית הזמין ביחד עם העיתונאי את האורחים הרבים, מהקואליציה ומהאופוזיציה. **זי־ווה**, אשתו של אבנרי, בישלה את המעדנים שהוגשו לאורחים.

מדוע לא יפגע שימעון פרס בתוכניות החיסכון והיכן מציע הנס קרייטלר לשכן את עצורי אירגון הטרור היהודי

■ בין המוזמנים הרבים נראו שני ראשי עיריית רמת־גן, היוצא **ישראל פלד** והנוכחי **אורי עמית**. הם השתדלו שלא להיתקל זה בזה, ובוודאי שלא להחליף מלה זה עם זה.

■ האם תפגע מיפלגת ה־עבודה בתוכניות החיסכון של לקוחות הבנקים אחרי הבחירות? **שימעון פרס** לא יכול לעשות זאת. בשבוע שעבר הוא פתח תוכנית־חיסכון לנכדו, והתחייב בפני עובדי הבנק שהוא לא יפגע בתוכניות שהוא קשור בהן באופן אישי.

■ ראש רשימת יחד **עזר ויצמן**, בא למרכז ראש־העין לאסיפת בחירות. צעיר ניגש למיקרופון שהוצב ליד הקהל וביקש לשאול שאלה. הוא הוציא מכיסו פתק וקרא ממנו: „אני מבקש ממך תשובה ודורש ישירה." ענה לו וייצמן: „ודאי שתקבל, מה השאלה?" שאל אותו הצעיר מהכתב: „אומרים עליך שאתה פזיז. מהי דעתך?" וייצמן התחיל לענות ולפרט את כל עברו, עד שהקהל קטע את דבריו במחיאות־כפיים.

■ בצהרי יום־הששי בא וייצמן עם עוזריו הקרובים למיסעדת הטיילת, כדי לאכול ארוחת־צהריים. אבל בעוד האוכל בפיו, הוא הספיק לענות לשאלות ששאל אותו שכן משולחן אחר על בעיות־דיומא. וייצמן שמח לפגוש במקום את חברו הוותיק **אפרים** („פרוי־קה") **פורן**, שאף הוא סעד במיסעדה.

■ הפרופסור לפסיכולוגיה, **הנס קרייטלר**, נשאל אם הוא הבחין בבעיות נפשיות המאפ־יינות את הטרוריסטים היהודים. „זה לא עניין לפסיכולוג, אלא לארכיאולוג," הסביר קרייטלר שניתח באריכות את השקפת עולמם. „במקום שיישבו בבית־הסוהר רצוי שישובכו במוסיאון. אבל צריך לשים שמירה, שהמו־צגים לא יברחו."

■ מה עושה הקאריקטוריסט של מעריב **קריאל** („דוש") **גרדוש**, כאשר לא בא לו רעיון? דוש מגלה שבמיקרה כזה הוא נכנס למיטה, מכניס את ראשו מתחת לכל הכרים, ובסופו של דבר מצליח למצוא רעיון ל־קאריקטורה.

■ מאז שנת 1974 נהג הסופר והעיתונאי **יגאל גלאי** לעמוד בדוכן הוצאת תמוז בשבוע הספר ולמכור ערב ערב את ספריו. בשנה שעברה הוא מכר בנוסף לקודמים גם את סיפרו החדש, דברים בגליה. שהופיע ממש בשבוע הספר. לפני כמה חודשים קנה המוציא לאור **עודד מזרן** את הוצאת תמוז, וגלאי היה בטוח שהמסורת באה אל קיצה. להפתעתו, פנה אליו מזרן וביקש שוב את עזרתו. גם השנה יימכרו סיפרי תמוז בנפרד.

■ עורך־הדין **אהרון פאפו**, שהוא בעל טור לספרים חדשים בחדשות, רווה נחת השבוע, כאשר קרא במעריב את דיברי **יורם קניוק**. לפני חודש כתב פאפו במדורו, שלדעתו מחבר הספר ערבי טוב, שהשתמש בפסבדונים **יוסף שרארה**, הוא „עיתונאי וסופר ישראלי". פאפו הימר על שניים: קניוק ודן בן־אמוץ, אך העדיף שלא לפרסם את ניחושו. עתה, אחרי שקניוק חשף את עצמו, הוכיר פאפו שהוא היה למעשה הראשון שעסק בשאלת זהותו האמיתית של מחבר הספר.

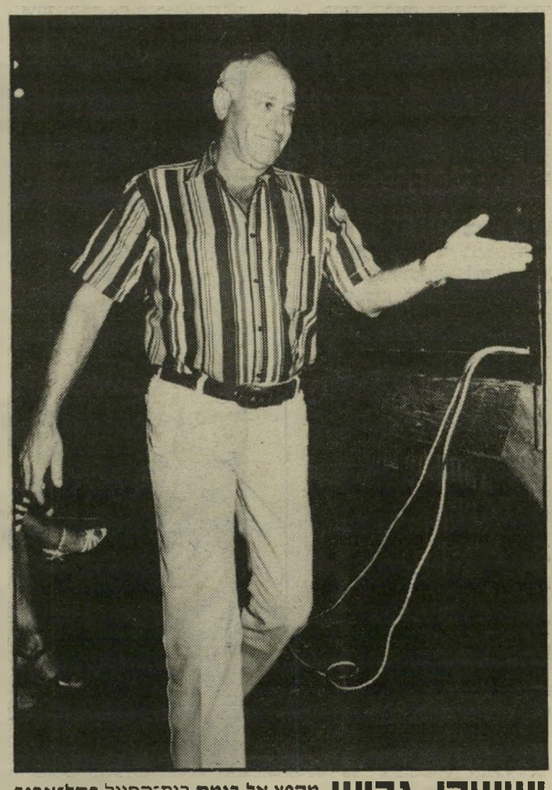
■ באחרונה מגיש פאפו פינה בכל צבעי הרשת, בכל יום חמישי בבוקר. בתום השיחה הראשונה, שעוסקת בעניינים הבוקר. בסופו של דבר, פורסמה לפני שבועיים גירסתו של מודעי, מבלי שהיה ברור שהוא הדובר. מתברר שדוברו, אמיר, אסף את הפיתקות השונות שמודעי העביר אליו באותם ימים ארוכים ומתוחים, ופתקים אלה הגיעו לכתב הארץ **אמנון ברזילי**, שלא בהסכמתו של השר, שראה בכך שירות דוב שעשה לו דוברו. הדובר, לעומת זאת, שפעל ביוזמתו שלו, קיווה שבדרך זו יאריך עוד יותר את שמו של השר שלו.

דליה בן־ארצי בתם של יצחק ולאה רבין (מימין) השתתפה במסיבה שערכה אמה בדירת־הגג של הרבינים ברמת־אביב. המסי־בה נערכה לכבוד פתיחת מגבית נעמת ובמקום שלטו בנות המין הנשי, כמו הפרופסור ניצה שפירא־ליבאי אשתו של מועמד העבודה לכנסת, הפרופסור דויד ליבאי (במרכז) ותלמה אלעזר אלמנתו של הרמטכ"ל לשעבר, דויד („דדו") אלעזר. לאורחות הוגשו עוגות ושתיה חמה וקרה. כל נשותיהם של האישים המפורסמים שבאו הביאו למארחת מתנות קטנות.

ישעיהו גביש מקפץ אל בימת בית־החייל בתל־אביב. גביש הוזמן להתראיין בערב מיוחד שאירגן בית־לסין במלאת 17 שנה למילחמת ששת־הימים. המנחה, יעקב אגמון, הזמין לבימה בזה אחר זה את אלופי המילחמה שהיו באולם. על הבימה ציפתה הפתעה: צילום שלהם מאותה תקופה.

■ שבע משתתפות המחזה נשים בצמרת אוכלות ללא הפסק במערכה הראשונה, ה־מספרת על מיפגש במיסעדה יקרה. התיאטרון הקאמרי קיבל את האוכל ממלון הילטון. המלצר הראשי במלון אף נכח בהצגת הבכורה של המחזה, כדי לבחון מקרוב אם קורס מזורז במלצרות שניתן לשחקנית **אורלי זילברשין**, הצליח.

■ מחזאי הבית של הקאמרי, **חנוך לוין**, אומנם עבר באח־רונה דירה, אך זה לא מפריע לו להשלים כתיבת מחזה חדש, כולם רוצים לחיות, שיועלה מעל קרשי הבימה באמצע העונה הבאה.

■ הסופר **יגאל** („חסמבה") **מוסינזון** ביקר את מחזותיו של לוין. „הוא אומר לי שהחיים הם חרא. אני לא צריך אותו כדי לדעת זאת."

■ היחסים בין שר־האנרגיה **יצחק מודעי** ודוברו **אבישי אמיר** הורעו עד מאוד באחרונה. והכל בגלל פירסום בהארץ. מודעי הופתע לשמוע ולקרוא שיומניו, בכתב ידו, שדנו במאבק עם תנועת חרות, ערב סגירת הרשימות, יתפרסמו בעיתון תרבותיים. פגש בו במיסדרון אולפני־הרדיו בתל־אביב הפרו־פסור **יקיר פלסנר**, לשעבר המישנה לנגיד בנק־ישראל. הוא לחץ את ידו ובשיחה קצרה הם גילו שדיעותיהם בעניינים אק־טואליים קרובות ביותר.

■ האסטרולוג שבתאי לביא חישב על־פי משתנים רבים כמה מנדטים תקבל כל מיפלגה בבחירות לכנסת ה־11. שתי הגדולות יקבלו ביחד 86 מנדטים. לליכוד הוא צופה 41 ולמערך 45. על 34 המקומות האחרים מתחרות לא פחות מ־13 מיפלגות, ביניהן שלוש חדשות. ההפתעה המרעישה שלו היא שתמ"י תרד למנדט אחד, ש"ס — ספרדים שומרי תורה — לא יעברו את אחוז החסימה, וייצמן יקבל חמישה מנדטים. לביא ברק ומצא, על־פי מועד הגשת הרשימות לוועדת הבחירות המרכזית, שרשימת הס־למס של **יעקב ברגר**, שמצעה הוא בי־טול מס־ההכנסה, תעבור את אחוז החסימה.

■ שחקן התיאטרון החיפאי **מכרם חורי** שב מביקור בזק בקופנהגן, שם השתתף בתוכנית חיים שכאלה. שהוקלטה על־ידי הטלוויזיה הדנית הממלכ־תית. גיבור התוכנית היה **סם ביסיקוב**, בימאי־הבית של התיאטרון הדני המלכותי, הידוע בשמו היהודי **כשמואל בן־יעקב**. בתיאטרון חיפה הוא ביים בעבר שלושה מחזות. בשניים מהם השתתף חורי, והם התיידדו במהלך החזרות. במו־לדתו סיפר בייסיקוב לכל ידידיו על השחקן הערבי מחיפה. ב־מהלך התוכנית אמר לו המנחה, שהאורח הבא הוא מישראל. „אל תגידו לי שהבאתם לכאן את מכרם!" קרא בייסיקוב בהפתעה.

אנשים

■ **רמי דנון**, שחקן ה־תיאטרון החיפאי, יכול לשנות מיקצועו ולהיות מקדם־מכירות, אחרי שהשבוע הוא הצליח במקום בלתי־צפוי: בהפסקת־צהריים הוא נכנס לחדר־האוכל של מיפעל פרי הגליל, ובעוד הפועלים סועדים את ליבם הוא הירצה להם בקצרה על **ויליאם שייקספיר** והדגים קטעים נבחרים ממחזותיו. בתום ארוחת־הצהריים ביקשו רבים לרכוש כרטיסים למחזהו של שייקספיר, הרבה מהומה על לא מאומה, המועלה בתיאטרון.

■ **שמואל רודנסקי** בן ה־78 נשאל מהו סוד אריכות־הימים שלו. „לעבוד ולהיות אופטימי" הסביר הקשיש.

■ **מיכה ינון**, יושב־ראש הוועד־המנהל של רשות־השי־דור, אינו טרוד עתה בעניני הרשות. הוא מטפל בעניין חשוב יותר: השינוי באופן הגשת פסוקו של יום. ינון אימץ את מוחו ומצא, שניתן לשלב את קריאת הפסוקים עם צילומים מהשטח שעליהם מדבר המיק־רא.

■ במיפלגה הליברלית עדיין עוסקים בשאלה מדוע הובס **מנחם סבידור. למשה לרר**, אחד הצעירים, יש תשובה. בעבר הוא כתב לסבידור מיכתב, שאותו הוא פתח במילים „מנחם ידידי." הוא הופתע לקבל כעבור זמן תשובה מלישכת יושב־ראש הכנסת. מזכירתו של סבידור כתבה אליו: „אל יושב־ראש הכנסת פונים בפניה — כבוד היושב־ראשי."

■ משתתפי כינוס המסבירים של הליכוד במלון דיפלומט בתל־אביב, בצהרי יום־החמישי האחרון, היו מרוגזים מאוד. בהפסקה הוצעו להם קפה ועוגות. לעומת זאת, אל הבימה הביאו המלצרים כריכים. שהיו מיועדים לשרים ולח"כים שיש־בו בשולחן־הנשיאות. כאשר גלי ההתמרמרות גאו, מיהרו עובדי המיטבח להכין כריכים נוספים, שחולקו לבאי הכינוס.

פסוקי השבוע

● **העיתונאי רזי גוטר־מן:** „אם מחנה שמיר ומחנה לוי ומחנה שרון ומחנה מודעי ומחנה פת ומחנה ניסים הם היום המחנה הלאומי — אז איפה בכלל נשאר בארץ הזאת מקום ל,מחנה ה־אחר'?"

● **סגן־יושב־ראש־הכ־נסת מאיר כהן־אבידוב:** „אני לא רוצה שאשתי תלבש מיכנסיים. מותר לי?"

● **הנ"ל**, על אימהות נגד שתיקה: „אלו נשים שאין להן הרבה דאגות. שיושבות בריזן־גוף, בבתי־קפה סלון־מהפכניים. אין להם לגרל שמונה־תישעה ילדים. אולי יש להן ילד או שניים וכלב..."

● **הרב מאיר כהנא**, על סיסמת הבחירות שלו: „כהנא כהנא! כמו בגין־בגין! כך מקבלים אותי בכל מקום."

● **העיתונאי אמנון אב־רמוביץ:** „שתי גדות לשמיר. זו שלנו וגם את זו לא נמיר."

● **ח"כ העבודה מרדכי („מוטה") גור**, על ההסלמה הצפויה במערכת הבחירות: „יש לי בקיטבג, כרמטכ"ל לשעבר, נעליים מסומרות למצבי חירום. אם הליכוד יתחיל, אני אשתמש בהן."

● **הנ"ל:** „אני לא זקוק לניצחון בנוק־אאוט בבחירות, אלא ליתרון בנקודות."

● **יהושע סובול ויעקב לזר** בחותם: „ברגע האחרון: לבנון בסכנה. דיפלומט ישראלי נפצע במצריים."

● **הנ"ל:** „מדוע סירב בגין לעמוד במקום ה־120 ברשימת הליכוד? מילא, להיות ראש לשר־עלים. אבל להיות זנב לחול־דות?"

● **הרב מנחם הכהן:** „לא רק אצלנו. גם על אירן עובר גל של חומיניזם."

● **העיתונאי שלום רו־זנפלד:** „ההיסטוריה שופטת מנהיגים גם על־פי הדרך שבה הם יוצאים מתוכה."

● **המשורר יב"י:** „מ־מישטר למישטר משטים כ־שלומך. רשימת השלום תו־שיעך."

מלאכי חזקיה שדרן הרדיו הפופולארי (משמאל) בא **בירושלים. בפתח קידם את השדרן שנולד ברמלה בשם זה. אחד מבעלי המקום, שימעון פרנקו, יליד מיגדל־העמק שהוא עורך־דין.**

בלונים

מאת דניאלה שמי

ח"כ אגודת־ישראל מנחם פורוש בכנסת

ביקור אצל קרייסקי

על המדרגות לקומה השניה קיבל את פניי כלב־הבוקסר של הקאנצלר־לשעבר. התכופפתי כדי ללטף אותו. (אצלי זוהי תגובה כפייתית, ורחל אשתי מזהירה אותי מזה שנים שבאחד הימים כלב אחד שאוהב פרטיות ינשוך אותי. אבל זה עוד לא קרה.)

"WHAT A NICE DOG!" אמר, במיבטא ערבי עבה, גבר בעל שפם שחור, שירד במדרגות. היה זה האורח הקודם.

ברונו קרייסקי ישב במקומו על הספה, ורמז לי לשבת מולו. „כרגע ישב שם השגריר העיראקי," העיר בחיוך.

חזות פניו היתה שונה. ידידתי ברברה טאופר, הנספחת בשגרירות אוסטריה בתל־אביב, הזהירה אותי מראש שיש לו עכשיו זקן גדול, אבל לא הייתי מוכן לו. הזקן השחרחר־ג'ינג'י עוטר את פניו, והוא נראה כמעט כמו רב.

לפני כמה ימים חזר קרייסקי מהאנובר שבגרמניה, שם עבר ניתוח של השתלת כיליה. הרופאים הציעו להשתיל לו כיליה שלישית, נוסף על שתי כליותיו הפגועות, שחייבו אותו במשך שנים להתדקק לדיאליזה. הם לא העלימו ממנו את הסיכון: לאדם בגילו — 73 — הם העריכו את הסיכויים חמישים־חמישים.

קרייסקי חיכה עד שתימצא כיליה מתאימה, ואז עבר את הניתוח. הפעולה עצמה היתה קלה. הסכנה היתה לאחר מכן. השאלה היתה, כמו תמיד אחרי ניתוח כזה: האם יתגבר הגוף, בעזרת התרופות, על פעולת־הדחייה?

הכל הצליח. קרייסקי החלים, אינו זקוק עוד לדיאליזה, וגם לא לדיאטה כלשהי. הוא נראה עדיין חלש ועייף, אך הוא בכושר. הוא רזה, ובביגדי־ספי לבנים נראה „כמו חדש," כפי שאמרתי לו, די בכנות.

הוא מעמיד פנים — גם כלפי עצמו — שהוא פרש מפעילות, אך זוהי אשליה. במשך השעתיים וחצי שהייתי אצלו, דיבר פעמים רבות בטלפון כדי להסדיר עניינים מיפלגתיים, לקבוע פגישות בינלאומיות ולתת עצות לשרים, כשמזכירתו הנאמנה, מרגיט שמידט, מרחפת סביבו כרוח שרואה ואינה נראית. מרגיט היתה המזכירה היעילה ביותר שראיתי מימיי — גם בלשכות של ראשי־מדינות.

הקאנצלר־לשעבר רחוק מלהיות „לשעבר". בנוכחותי הוא חיסל משבר ממשלתי־מיפלגתי, שמילא את העמודים הראשונים של העיתונים בווינה.

דיברנו על המצב במרחב, בישראל ובאש"ף, אך מדי פעם ביצבץ בשיחה שמו של עיצאם סרטאווי, שנרצח באפריל 1983. לפני שמונה שנים ערכתי את ההיכרות בין קרייסקי וסרטאווי, ובין השניים נוצרה ידידות בנפש, כמו שנוצרה בין עיצאם וביני. „בגילי, רוב ידידי־הנעורים שלי כבר אינם," אמר. „רוכשים מעט ידידים חדשים. כשאחד מהם מת, הוא משאיר אחריו חלל שאינו יכול להתמלא. זה כואב."

מעניין: מתים מעטים מעוררים בלב אנשים כה רבים הרגשה כה עמוקה של אבידה כמו עיצאם סרטאווי.

תוך כדי כך סיפר לי קרייסקי פרט שלא ידעתי. כשביקש ממני לראשונה להציג לפניו נציג בכיר של אש"ף, היתה המטרה העיקרית שלו להעביר להנהגת אש"ף מסר: שהוא, קרייסקי, מוכן לפעול למען ההכרה באש"ף בזירה הבינלאומית, אך שלא יוכל לעשות זאת אם יהיו פיגועים ביהודים העוברים בברית־המועצות דרך וינה לישראל ולארצות אחרות. סרטאווי פעל בעניין זה — ואכן, מאז לא היה אף פיגוע אחד במהגרים היהודיים באוסטריה. מי יודע כמה יהודים חבים את חייהם לסרטאווי? וכל הטענות שהיו נגד קרייסקי מתגמדות לעומת ההישג הכביר הזה: 300 אלף יהודים סובייטיים עברו דרך וינה, ומראשו של איש מהם לא נפלה שערה, מלבד פיגוע אחד לפני יותר מעשר שנים.

מובן שקרייסקי התעניין בראש ובראשונה בקורות „הרשימה המתקדמת לשלום" ותוכנית שר־הביטחון להוציאה אל מחוץ לחוק. הוא ידע על כך לפני בואי. גם שר־החוץ ארווין לאנץ, ממשיכו של קרייסקי, שעימו נפגשתי באותו ערב, ידע על כך את הכל. הופתעתי להיווכח שבכל העולם פירסמו כלי־התיקשורת את הדבר בהרחבה רבה. על כך אפשר רק להודות למישרד־הביטחון. פשוט לא היתה לנו כל אפשרות להודיע לציבור בעשרות ארצות על הקמת הרשימה ומהותה.

ואשר לקרייסקי: בעבר נעשה לו עוול גדול אצלנו. וככל שיחלפו הימים, כך יבינו זאת יותר ויותר אנשים בארץ.

תשובה למשמיצים

כל מיני משמיצים טוענים שישראל מתחילה להידמות למדינות מסויימות באמריקה הלטינית. יש בה ביתות־מות (המחתרת); המישטרה החשאית (השב"כ) מתערבת בבחירות; שר־הביטחון קובע למי מותר להשתתף בבחירות ולמי לא, וכן הלאה.

לכל המשמיצים האלה יש תשובה ניצחת: יש הבדל מהותי אחד!

בדרום־אמריקה, כאשר גנרל פותח במילחמה ומפסיד בה, זורקים אותו לכלבים. במיקרה הטוב ביותר. מסלקים אותו, והוא חי על השבונותיו הסמויים בשווייץ. במיקרה הרע ביותר עושים לו מישפט, או אף הורגים אותו בהפיכה הבאה. בארגנטינה סילקו את הרודן, הגנרל גלטיירי, אחרי כישלונו במילחמת פוקלנד, ואפילו הקימו דמוקרטיה.

זה לא יכול לקרות נצלנו.

שר־הביטחון שלנו, אריאל שרון, פתח במילחמה הכושלת ביותר של המאה ה־20 והפסיד בה. אז מה קורה לו? הוא גיבור המונים, והכל ניבאים שהוא ישתלט על מיפלגתו אחרי הבחירות הבאות. ואם מיפלגתו תנצח בהן, הוא יהיה שר בכיר.

ואילו רמטכ"ל המילחמה, אדם שניצח על הכישלון הצבאי המביש ביותר של המאה ה־20, במילחמה שבה הוא נהנה מעדיפות־כוחות שאין לה תקדים מאז מילחמת־חבש, הולך מחיל אל חיל ומגן־ילדים אל גן־ילדים, כאילו היה אימפרטור רומאי החוזר מכיבוש גרמניה.

אז איפה כאן הדמיון לארגנטינה, ה־ה?

מגיני הדמוקרטיה

„יש לי בקשה אליך!" אמרה תיקווה, נציגת הימין בוועדת־הבחירות המרכזית לעמירם.

עמירם, נציג השמאל בוועדה, לא הופתע. אמנם, בישיבות פומביות נוהגים תיקווה ועמירם לשפוך אש וגופרית זה על זה. אך מחוץ לישיבות (הפומביות) הם חברים טובים מאוד, אם לא יותר מזה.

„מה הבעיה?" שאל עמירם.

„הבעיה היא מאיר כהנא, המנוול הזה!"

עמירם תמה. „מנוול? א ת מדברת כך? הרי את מסכימה לכל מילה שהוא אומר!"

„מה זה שייך?" תמהה תיקווה. „אנחנו עוסקים בפוליטיקה.

כהנא לוקח מאיתנו קולות. וחוץ מזה, אם הוא לא יעבור את אחוז־החסימה, כמו בפעמים הקודמות, הוא יגרום לזה שאלפי קולות טובים של ארץ־ישראל השלמה יילכו לאיבוד!"

„אז מה את רוצה ממני?" שאל עמירם. „אני בוודאי לא רוצה שהוא יופיע!"

„אז תעשה משהו!" התחננה תיקווה. היא הסתכלה סביבה בחשד, ואחר־כך התכופפה לעברו. „תראה מה שאני מבקשת: שהמיפלגה שלך תעלה בוועדת־הבחירות את ההצעה שלא לתת לרשימת כך של כהנא להתמודד בבחירות."

„למה אני?" היתמם עמירם. „תעלי את זה בעצמך!"

„השתגעת?" התפרצה תיקווה, ואז שוב הנמיכה את קולה. „תראה, אני לא יכולה להציע את זה. אבל אם אתה תציע, זה יכול להתקבל. אני אצביע, כמובן, נגד ההצעה שלך, בשביל הקהל שלי."

עמירם צחק. „איזו מיקריות מוזרה," הוא אמר, „אני התכוננתי לבקש ממך משהו דומה — שתציע בוועדה לשלול את זכות־ההופעה של הרשימה היהודית־ערבית המחורבנת ההיא, הרשימה המתקדמת לשלום."

„ואתה תצביע נגד ההצעה שלי ותמחה נמרצות?" חייכה תיקווה.

„בטח; בלשון בוטה ביותר!"

קאריקאטורה של מייק ב.־ידיעות אחרונות"

„אר־קיי," אמרה תיקווה. „אז אתה תציע לבטל את רשימת כך', ואני אציע לבטל את הרשימה המתקדמת'."

„עשינו עסק, יא פאשיסטית!" אמר עמירם.

„עשינו עסק, יא אש"פיסט!" אמרה תיקווה.

יאללה לוד!

ראיתי את האזרחים הערביים של לוד יוצאים מגידרם מרוב התלהבות, כאשר קבוצת לוד ניצחה את קבוצת באר־שבע בכדורגל.

נזכרתי בבדיחה שסיפר לי פעם פלסטיני:

שני פליטים זקנים, אחד מלוד ואחד מרמלה, יושבים בבית־קפה עלוב במחנה־פליטים בלבנון.

„שמעת?" שאל הפליט מלוד. „לפני כמה ימים היתה תיגרה המונית בין היהודים מלוד והיהודים מרמלה!"

„ומי ניצח?" שאל הפליט מרמלה.

„מה זאת אומרת! כמובן לוד!" צהל השני.

זנב של חמור

אני מתפתה שוב ושוב לספר את הסיפור המיוחס לפאלמירו טוליאטי, מי שהיה מנהיג המיפלגה הקומוניסטית האיטלקית.

פעם בא אליו פעיל מבוהל וקרא: „פאלמירו, קרה אסון! ניקיטה כרושצ'וב הלך אתמול לתערוכה של ציור מודרני ואמר שהתמונות נראות כאילו צויירו על־ידי זנב של חמור. אנחנו עומדים לפני בחירות: האיטלקים הם עם של חובבי־אמנות! נפסיד מיליון קולות!"

„להיפך," הרגיע אותו טוליאטי, „אנחנו נגנה את דבריו של כרושצ'וב בחריפות, ונרוויח מיליון קולות!"

עכשיו עשה את זה ז'ורז' מארשה, מנהיג המיפלגה הקומוניסטית הצרפתית. פרשת אנדרה סחרוב מכה גלים בצרפת. מרשה שלח איגרת חריפה למוסקווה, ואחר־כך הודיע שאם ראשי המיפלגה הקומוניסטית הסובייטית רימו אותו בפרשה חמורה זו, המיפלגה הצרפתית תנתק עימה כל מגע. „אי־אפשר לשחק במיפלגה הקומוניסטית הצרפתית!" הוא הכריז.

———— פעם אמרתי למאיר וילנר: „הייתי רוצה לשמוע ממך פעם מילה א ח ת של ביקורת על משהו סובייטי. שלא יהיה על פולין, ולא על אפגניסתאן. אבל לפחות על מזג־האוויר בחורף במוסקווה, או על הרכבת התחתית בבירה הסובייטית!"

הרמאות

באיחור של 36 שנים וחצי אני רוצה למחות על שרימו אותי.

בדצמבר 1948 קיבלה חטיבת גיבעתי לידיה את המצור על כיס־פלוג'ה, שכלל את הכפרים פלוג'ה ועיראק־אל־מנשיה. בכיס היתה מכותרת חטיבה מצרית בפקודת „הנמר השחור". אחד מקציניה היה רב־סרן צעיר בשם גמאל עבד־אל־נאצר. מסביב לכיס התנהלו קרבות עקובים מדם.

ביום בהיר אחד בדצמבר קיבלתי פקודה (מטורפת למדי) לקחת את הכיתה שלי בצהריים ולהחליף כיתה אחרת, שהיתה ממוקמת על גיבעה חשופה, לרגלי התל היפהפה של עיראק־אל־מנשיה (גת התנ"כית). בסיירי בעמדה פתח עלי מיקלע מצרי באש. נפגעתי בבטן ובזרוע מצרור של כדורים חודרי־שריון.

נשארתי בחיים תודות לארבעה מאנשי הכיתה שלי. עולים חדשים לגמרי ממארוקו, ומפקד הכיתה השניה, שבאתי להחליפה.

עכשיו אני קורא בניירות רישמיים של מישרד־החוץ, שפורסמו זה עתה, כי כמה שבועות לאחר מכן קיבלו חיילי צה"ל פקודה להתעלל באזרחים חפים־מפשע, תושבי פלוג'ה ועיראק־אל־מנשיה, כדי „לשכנע" אותם להסתלק לחברון. נרמז בבירור כי הפקודה באה מאלוף פיקוד־הדרום, יגאל אלון, איש מפ"ם (המאוחדת דאז), בפקודת דויד בן־גוריון.

היה זה חלק ממדיניות כללית של בן־גוריון לגרש את הערבים משטח ישראל, א ח ר י שוך הקרבות — מדיניות שהולידה את פרשת איקרית ובירעם, ועשרות פרשות אחרות שלא התפרסמו.

מהמיסמכים שפורסמו עכשיו עולה שהיתה קיימת יחידה מיוחדת ללוחמה פסיכולוגית, שפתחה ב„תעמולת לחש" (כדברי משה שרת) כדי לשכנע את הערבים שאם לא יסתלקו מייד, יהיה סופם רע ומר, מכיון שחיילי צה"ל הם רוצחים ואנסים.

הדברים נחשפו על־ידי קציני או"ם, שהיו במקום כדי לפקח על ההסכם שישראל חתמה עליו, ושבו קיבלה ממשלת־ישראל על עצמה התחייבות מפורשת שלא לפגוע באוכלוסיה האזרחית אחרי צאת המצרים מהכיס. הכיס לא נכבש, אלא פונה על־פי הסכם.

אגב, אותה יחידה, שמטרתה היחידה היתה להביא לבריחת האוכלוסיה הערבית משטחים כבושים מייד עם כניסת צה"ל אליהם, פעלה גם במילחמות יותר מאוחרות. קצין בכיר אחד סיפר לי שתבע לסלק אותה מתחום פיקודו, ערב מילחמת ששת־הימים.

וחזרה למחאתי האישית:

לחמתי בכיס־פלוג'ה, ושפכתי בו את דמי, פשוטו כמשמעו, כדי להגן על מדינת־ישראל הצעירה. למען מטרה זו הייתי מוכן אז — והריני מוכן גם כיום — לחרף את נפשי.

איש לא אמר לי אז, ואיש לא אמר לחבריי שנהרגו, שהם לוחמים למען גירוש אוכלוסיה חפת־מפשע — גברים, נשים וילדים — מהכפרים, כדי ליצור טרגדיה אנושית הממשיכה להרעיל את נישמותיהם ונישמותינו עד עצם היום הזה.

רימו אותי. ועל כך אני מוחה.

עזר ויצמן כראש אג"ם בפגישה משותפת עם דוד בן־גוריון ומנחם בגין. 1968.

משמאל: דוד בן גוריון
מימין: מנחם בגין
במרכז: עזר ויצמן

אני מאמין בויצמן!

עזר

התנועה לאחדות לאומית בראשות עזר ויצמן

יוסף לפיד מספר על הסתגלותו לחיים של אדם פשוט, על חמש השנים שבילה ברשות־השידור, על נסיונו לחזור ל„מעריב", על איך שהוריד את ירון לונדון, על תיסכוליו והסיבות שגרמו לאישפוזו בבית־החולים אחרי פרישתו

„לא היה לי התקף־לב, אבל הרופא אמר לי שאם לא ארזה, ואם לא אשנה את סיגנון־חיי, יהיה לי"

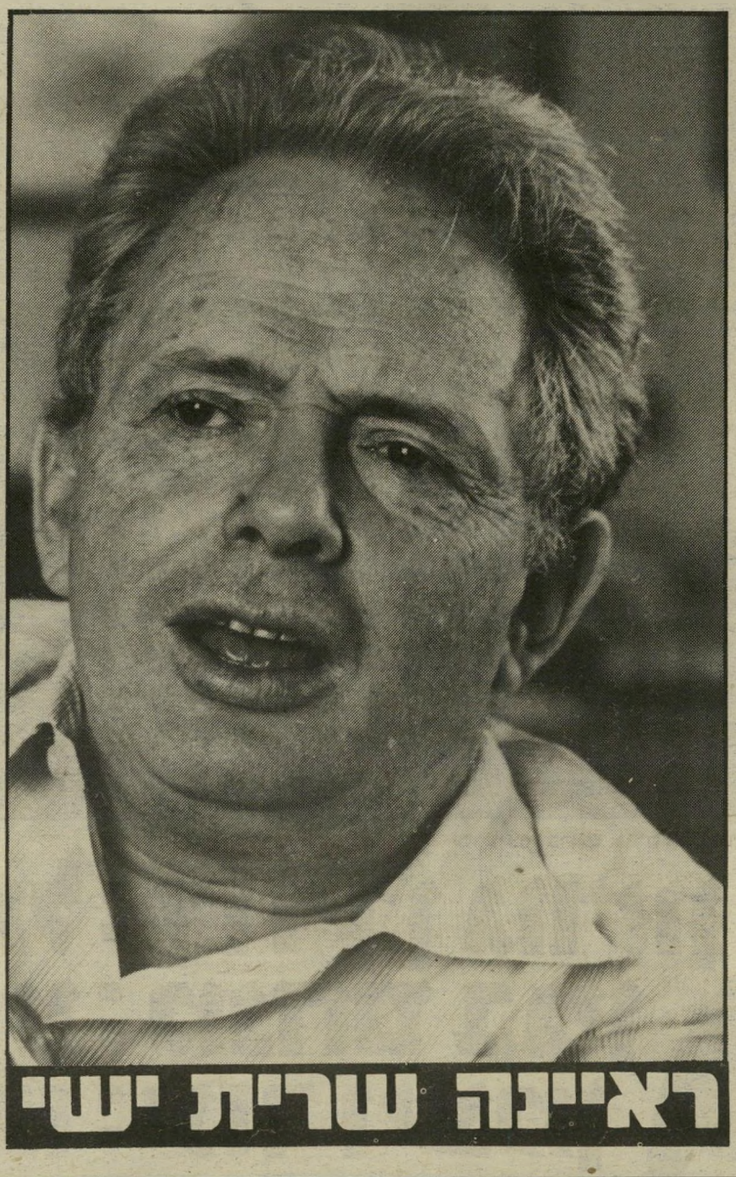
„המוסד הזה, הנקרא טלוויזיה, הוא הרבה יותר חשוב מהאגו המנופח של האנשים המתגודדים בו"

„בחצות וחמש דקות צילצלתי ליצחק ליבני ושאלתי: איזו הרגשה זאת להיות מנכ"ל רשות־השידור לשעבר?"

„עשיתי הרבה כסף מ„מדריכי לפיד". זה נחמד כשאשה אחת כותבת: אני ישנה איתך עכשיו בפאריס!"

„בפרשת צברה ושאחילא נכנסתי לחדר החדשות ואמרתי: חובתנו להביא לידיעת הציבור מה בדיוק קרה"

„אני אכתוב ספר בשם „חמש שנים בפיחה", כי כמנכ"ל לא היה לי זמן לאכול וחמיד הביאו לי משהו בפיתה!"

ראיינה שרית ישי

„היתי על סף התקף־לב!"

ב־31 במרץ 1984, בחצות בדיוק, צילצל השעון, שקיבל במתנה מעובדי רשות־השידור. בשעה זו בדיוק סיים יוסף („טומי") לפיד את תפקידו כמנכ"ל רשות־השידור, תפקיד שמילא במשך חמש שנים לטוב ולרע.

טומי לפיד לא חש רווחה. למרות שאמר לי כי הרגיש שהאחריות הוסרה מעל כתפיו באותו רגע, אני זוכרת את מאבקו הבלתי־מוצלח להישאר על כסא המנכ"ל.

טומי לפיד – עיתונאי, סופר, מחזאי וכתב מדריך לפיד הנודע – נפל בין הכסאות. הוא איכזב, כמו שהוא מודה בעצמו, גם את אלה שמינו אותו לתפקידו בתיקווה שהוא יאמר להם הן וימלא אחר הוראותיהם, וגם את אלה שסברו שכך אומנם יעשה.

כמי שמכירה את לפיד מזה שנים ארוכות ושעבדה בתחילת דרכה במחיצתו, יכולתי לעקוב ולראות כיצד העיתונאי והעורך שבו – והוא אכן עיתונאי, ומנסיוני אני יודעת שהוא גם עורך טוב מאד – נאבקו עם המנהל שבו, עם שליח השילטון שבו.

לפיד לא תמיד הצליח לשמור על האיזון הקדוש. להיפך, הוא הפר אותו שוב ושוב ואף פעם לא לטובתו. פעם היו אלה העובדים שהשמיצו אותו, ופעם היתה זו הממשלה שרגזה עליו רוגז שעלה לו לבסוף במישרתו כשהוא נענש בעצם על לא עוול בכפו, אחרי הכל הוא איש הימין והימין שולט בארץ. אלא שאלה ששלחו אותו, אלה שמינו אותו לתפקידו, לא הסתפקו בכך שהוא פחות או יותר מתיישר על פי הקו שלהם, הקו שלו, הם רצו עוד ועוד ועוד. ויש להניח שהם ירצו עוד ועוד ועוד גם מן המנכ"ל החדש, שאף הוא מתיישר על פי הקו שלהם.

ימים ספורים אחרי שסיים את תפקידו אושפז טומי לפיד בבית־החולים „איכילוב" לבדיקות. הוא מספר כי בניגוד לשמועות, לא לקה בהתקף־לב, אך מודה כי היה על סף התקף־לב. יש האומרים כי העובדה שטומי לפיד ירד מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, היא שגרמה לו כמעט־התקף־לב. הוא עצמו אומר שכל מיני אנשים אומרים כל מיני דברים, „אילו חשתי רע בזמן העבודה, היו אומרים שזה בגלל שאני עובד יותר מדי קשה."

הוא עסוק כעת בכתיבת ספר בישול,

ביחד עם רות סירקיס, מעדכן את מדריכי־הנסיעות שלו, אוסף קיטעי יומנים ומתעתד לכתוב ספר על רשות־השידור. הוא מבלה שעות ארוכות ביום בבית־הקפה שב„בית־הסופר", לא בזה שב„בית סוקולוב", שם הוא נפגש עם עמיתים וחברים.

אשתו, הסופרת שולמית לפיד, שסיפרה המצויין „גיא אוני" נמכר בחמש מהדורות, השלימה זה עתה ספר חדש בשם „החרס הנשבר". בביתם שברחוב לסל בתל־אביב שני חדרי־עבודה. שלו עמוס בספרים, בקריקטורות ובתמונות. בנו, יאיר, הולך בדרכיו ומשרת ככתב ב„במחנה".

טומי לפיד לא מאבד את חוש־ההומור שלו, גם כשאני שואלת אותו על הטלוויזיה, על מה שהיה בה ועל מה שנשאר ממנה אחרי שעזב את תפקידו. הוא אומר לי: „ושכחת לשאול אותי על ניקוי־ראש." אנחנו ממשיכים בעניינים אחרים והוא שוב חוזר ואומר לי: „ושכחת לשאול אותי על ניקוי־ראש."

הוא מגדיר את עצמו כליברל אירופי מתון. הוא מדבר על שוויון־זכויות ואני נוטה להאמין לו עד שאני נזכרת, כי הוא היה האיש שנתן את ההוראה שלא לראיין יותר ראשי־ערים בגדה. הוא זרק את ירון לונדון מהנחיית הערבים של תחילת מילחמת לבנון מפני שהישווה את ילדי ה„אר.פי.ג'" לילד היהודי המרים ידיים מגטו ורשה. מצד שני, הוא מספר לי כי חשבון־הנפש שלו עם עצמו נעשה ברגע שבו נכנס אותו יהודי לחנות בשכם והרג את הילדה עיישה, שישבה על שרפרף לצד אביה.

אני שואלת אותו: „אם ירון לונדון היה משווה את הילד מגטו ורשה לילדה משכם, האם גם אז היית מדיח אותו?" הוא עונה לי: „זה כבר סיפור אחר, ובכל זאת איך אפשר להשוות, אי־אפשר להשוות את השואה לשום דבר." ואני נוטה לקבל שאדם כמוהו שעבר כילד את השואה בהונגריה, אינו משווה את השואה לשום דבר.

ואז מזכיר מישהו כי טומי לפיד המתנגד לוולגאריזציה של השואה, הוא האיש שהישווה את הוריו של אודי אדיב, שני חברי קיבוץ גן־שמואל, להוריו של אדולף אייכמן.

יש בו בטומי לפיד גם מזה וגם מזה: מצד אחד ליברל שלחם כשהיה עורך יחרון הנשים „את" לשוויון־זכויות מלא לנשים, כשהוא מאמין בלב ונפש כי הן זכאיות לשוויון. מצד שני, שמרן מאין כמוהו בכל הנוגע לארץ־ישראל. בכל הנוגע לדיעותיו הפוליטיות. מצד אחד הומני בצורה בלתי רגילה, כשהוא מדבר על רצח הילדה משכם, ומצד שני קיצוני בצורה בלתי רגילה כשמדובר בראיון ראשי־הערים ומעצבי דעת־הקהל בגדה.

לפיד בין דויש וקישון
המאפיה ההונגרית

טומי לפיד עזב את רשות־השידור מאוכזב. הוא רצה להמשיך הלאה, אך לא נתנו לו. כעת הוא מנסה להשתלב מחדש בעיתונו „מעריב". יש אומרים כי גם שם לא נותנים לו.

■ ■ ■

● **מר לפיד מה אתה עושה ביום?**

תמיד חלמתי לכתוב ספר בישול, אז הנה. סיימנו רות סירקיס ואני, את כתיבת ספר הבישול ההונגרי, שייקרא פפריקה. חוץ מזה, למרות הכל, אנשים עדיין ממשיכים לנסוע לאירופה, אז עדכנתי את מדריכי־הנסיעות שלי. עשיתי סדר בניירות ואני רוצה לכתוב ספר על רשות־השידור, שייקרא חמש שנים בפיתה.

● **חמש שנים בסיתה?**

כן, חמש שנים בפיתה. כשהייתי מנכ"ל רשות־השידור, לא היה לי אף פעם זמן ללכת לאכול, או תמיד הביאו לי משהו בפיתה, כדי שלא אבזבז זמן. פרט לכך, אני נפגש עם עשרות חברי מערכת תל־אביב של מעריב.

● **למה אתה נפגש אותם?**

כי אני חוזר לעבוד במעריב, ומחדש את המגעים בצורה הכי חברית.

„לכל אדם יש נקודה של חשבון־נפש. הנקודה המאוד־מאוד אישית שלי באה ביום שבו יהודי נכנס למאפיה בשכם והרג ילדה בשם עיישה, שישבה ליד אבא שלה על שרפרף. באותו יום גמרתי בנפשי עם הקוזקים של ריבונו־של־עולם"

● **אתה חוזר לתפקיד עריכה?**

בהתחלה אכתוב טור פוליטי, פעמיים שלוש בשבוע, ואחר־כך נראה.

● **אינך רוצה לחזור לעמדה שהיתה לך ב„מעריב" לפני שעברת לרשות־השידור?**

התפקיד שהיה לי אז, ראש מזכירות־המערכת, לא קיים במיכנה הנוכחי של העיתון. אני מניח שיימצא לי תפקיד, שמצד אחד נחזק לעיתון, ומצד שני הולם את כישוריי. כרגע אני מאוד מעוניין לכתוב, כי בתוקף תפקידי הממלכתי לא יכולתי להביע את דעתי על המתרחש ומאוד בא לי לאמר מה אני חושב.

● **ובא לך לחזור ולהתחיל מההתחלה?**

לא נדברתי עם העורך הראשי ואין לי שום בעיות.

● **אתה יודע שיש רינונים בעניין הזה?**

אני חי שנים ואמשיך לחיות שנים עם רינונים, אני אתחיל להיות מודאג ברגע שיפסיקו לרנן.

● **ובכל זאת, מה מקור הרינונים?**

זה טיבעי שיש רינונים. בכל מוסד יש היירארכיה ויש שאיפות ואנשים עושים חשבונות וצריך להתייחס בהבנה בוגרת ולא ילדותית לעניין הזה. נעדרתי חמש שנים, זה די הרבה זמן. החברים במערכת עברו ונאבקו והשתדלו, ועכשיו אני מופיע בשער. אז אפשר להבין אם יש מישהו, שלא אוהב את זה שאני מופיע פיתאום.

● **מה גם שבמשך חמש השנים קרה משהו ל„מעריב", במו למשל שהוא הפסיק להיות העיתון הנסוץ ביותר במדינה.**

התשובה שלי לזה היא שדיילי מייל יותר

„אני לא שיניתי את עמדות" ודיעות" מהיום שנכנסתי לרשות־השידור ועד שהוצאתי ממנה. מה שהשתנה זה מה שהשילטון חשב עלי"

נפוץ מניו־יורק טיימס. אבל אף אחד לא יטען שדיילי מייל הוא עיתון חשוב.

● **אבל אף אחד לא משווה את „מעריב" ל„ניו־יורק טיימס".**

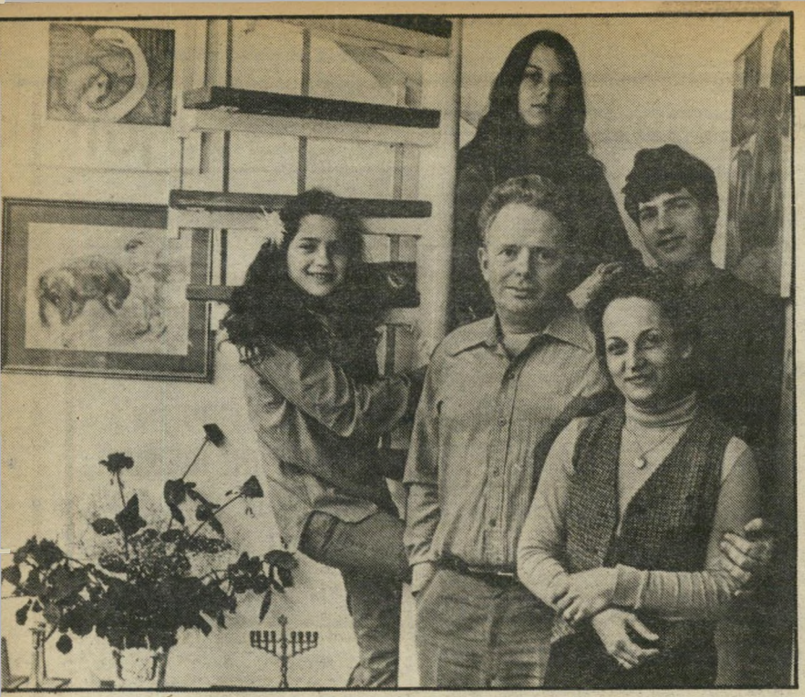
מעריב עיתון רציני לא פחות מהארץ, והמגמה שלו מנסה ומצליחה במידה רבה לשמור על אמינות ורצינות של מה שמכונה עיתון־בוקר עם סיגנון ודרך הגשה של עיתון־ערב. אם יש למעריב מאבק קשה לקיים את הסטנדרט הזה, אין זה משקף ירידה ברמה של מעריב, אלא ירידה ברמה של חיינו הציבוריים.

● **„מעריב" עיתון שמרני וכך גם עיתון הנשים שלו „את".**

הסיפור הראשי באת האחרון נקרא זקור לטוב והיה מוקדש לאבר־המין הגברי, אורכו ורוחבו. אם את קוראת לזה שמרני, אני תוהה מה אצלך נחשב עיתון נשים מתקדם.

● **כאשר ערכת את „את" הוא נחשב עיתון נשים מתקדם, אפילו עם נטיה לפמיניזם.**

בזמנו, נטלנו חלק במהפכה שבינתיים אין לה מקום. כל מיני רעיונות שהועלו אז בצורה מאוד נועזת, הם היום חלק מאורח־החיים. אם ניסינו להסביר שאשה לא נופלת מהגבר מבחינה אינטלקטואלית ויש לה אותן זכויות במיטה והיא זכאית לשכר שווה, היום איש אינו מתווכח על כך. אני לא אומר שהאשה השיגה הכל, אך איש כבר אינו מתווכח על נכונות הרעיונות. כבר לא צריך יותר את התפקיד של מפלס דרך.

לפיד עם אשתו שולמית וילדיו
„הבית הזה הוא מעבדה של מילים!"

הייתי חלק מפילוס הדרך החשוב הזה, בניגוד לתדמית השמרנית שלי. ויש לנו בארץ בעיה של הדבקת תוויות, ואם אינך מתנהג בהתאם לתווית שהודבקה עליך, אתה מפתיע או לא נאמן לעצמך. רק דבר אחד לא מוכנים להבין, שהתווית לא נכונה.

● **הרי לא הדביקו לך תווית של שמרן פתם כך. יכול להיות שאינך שמרן בכל הנוגע למעמד האשה וזכויותיה, אך בדברים אחרים אתה שמרן ועוד איך.**

נכון, יש דברים שבהם אני שמרן, אך לא בכל עניין.

■ ■ ■

● **איך היית מגדיר את עצמך?**

אני ליברל אירופי מהסוג הישן, שיש לו מעט מאוד קשר עם מה שעושה היום המיפלגה הליברלית.

● **מהו בעיניך ליברל מהסוג הישן, היכן הוא ניצב במפה הפוליטית?**

איש העומד ימינה מהמרכז, אבל לוחם בקנאות לזכויות־האזרח, לשוויון, לחופש הביטוי, ועמידתו ימינה מהמרכז נובעת מכך שהוא חושב שהסוציאליזם פוגע בזכויות־האזרח.

במדינת ישראל הצליח השמאל, בעזרתו הפעילה של הימין, לדאוג לכך שלימין יש תדמית של נגד שוויון ונגד חופש הביטוי. העלבון הגדול ביותר שנעשה לימין המקורי, הלא־קיצוני המערבי, בארץ, הוא בכך שכשאתה אומר שאתה איש ימין, אתה צריך להוסיף מייד, אבל אני בעד חופש־הביטוי. בעוד שבעולם המושגים שלי, העובדה שאני ליברל מדברת בעד עצמה, והעובדה שאני גם מישפטן, משפיעה על כל השקפת עולמי.

● **איך משפיעה העובדה שאתה מישפטן על השקפת עולמך?**

כמישפטן, אני חרד מאד, לשמירת כל הזכויות החוקיות. כליברל, אני חושב שלאדם עומדות כל הזכויות בעולם. שאינן אסורות על פי החוק.

השמאל טען תמיד שדמוקרטיה זה שילטון הרוב, עד לרגע שבו זכה הימין ברוב, ואז השמאל התחיל לטעון שזה שילטון השוק. הימין טען תמיד שדמוקרטיה זה עניין של סובלנות וזכותו של המיעוט להביע את דעתו.

● **השמאל טען תמיד את שני הדברים: שדמוקרטיה היא שילטון הרוב ושמירה על זכותו של המיעוט להביע את דעתו.**

אני לא מסכים איתך. אני חושב שהשמאל

„בינו ובין צוקרמן היו חילוקי־דעות על חלוקת סמכויות"

התבסס תמיד על העובדה שדמוקרטיה היא שילטון הרוב. עכשיו, כאשר גם הימין הפך מאמין גדול שהרוב מבטא דמוקרטיה, השמאל חושב שהרוב פחות חשוב ויותר חשוב עניין חופש הביטוי וחופש הפעולה. אני מאמין ששילטון

(המשך מעמוד 25)

הרוב הוא תנאי פורמלי לדמוקרטיה, אבל מה שקורה היום במדינה, מאיים על הדמוקרטיה ללא קשר עם הרוב.

● למה אתה מתכוון?

נכנסנו למעגל של אלימות המאיים על הדמוקרטיה הישראלית.

● ההסלמה באלימות חלה עם עליית שלטון הימין.

אין לזה כל קשר עם מי בשילטון ולמי יש

„אם פסקתי לטובת הממשלה, אז העובדים גינו אותי. אם לטובת העובדים, אז הממשלה גינתה"

רוב, ומכחינה זו רצח אמיל גרינצווייג, הכאת הרב פורוש, פרשת המחתרת היהודית ופלישת שלום עכשיו להתנחלות, כולם עשוי מיקשה אחת, וזה דבר שצריך להראיג ליברל מסוגי, השתלטות הברינונות.

● מי אשם בזה לדעתך?

השמאל עשה שגיאה נוראית, שהתחילה בליל הבחירות עם הצהרה פאשיסטית של יצחק בן־אהרון, שאמר אם זה רצון הרוב, אני לא מכיר במה שרוצה הרוב. בן־אהרון ניסה לעשות דה־לגיטימיציה של שילטון חוקי, וכרך ביחד: דמוקרט אמיתי כמו מנחם בגין עם אנשים כמו יובל נאמן ואריק שרון.

● איך אפשר לא לכרוך ביחד את בגין, נאמן ושרון. הרי הם היו שייכים לאותה ממשלה. שרון ובגין שייכים לאותה מיפלגה.

איך את יכולה להשוות בין בגין ושרון?

הקיצוניים מכל הצדדים. זה לא מיקרה מה שקרה לברמן ולסבידור, שהם אנשים ליברלים מתונים. זה לא מיקרה שהם עפו.

● גם אתה עמת מרשות־השידור מפני שאתה ליברל מתון?

בדיוק בגלל זה: אני לא מתאים היום, לדעת השילטון, לנהל את רשות־השידור. אני לא שיניתי את עמדותיי ואת דעותיי מהיום שבו נכנסתי לרשות־השידור ועד שיצאתי. מה שהשתנה, זה מה שהם חשבו עליי. הואיל שגם השמאל וגם הימין חשבו עליי שאני ימני קיצוני, השמאל התאכזב לטובה והימין לרעה. אך אני מעולם לא הייתי קיצוני. זה נוגד את אופיי ואת השקפת עולמי, ואת העובדה שאני שמן וחייכן. אומנם עמדתי בפני לחצי הממשלה, אבל זה עוד לא אומר שאני מצדיק את מעשי העובדים, וזה היה המיבחן — לא להצטרף לאף אחד משני המחנות.

● ולשבת על הגדר?

לא. לא ישבתי על הגדר. התייחסתי לאינטרס הממלכתי. אתה לא יכול, אם אתה רוצה למלא נאמנה את תפקידך, בכל פעם שיש בעיה לנהוג לפי רצון הממשלה, או העובדים. אתה חייב לפסוק על פי שיקול דעתך. אם זה לטובת העובדים, אז הממשלה מגנה אותך. אם זה לטובת הממשלה, אז העובדים מגנים.

● לבן לא הצלחת לשמור על האיזון הקדוש של יחסי עבודה טובים עם עובדי הטלוויזיה?

אתה לא יכול ולא צריך לקנות את רצונם הטוב של העובדים בניגוד למצפונך. אותו דבר לגבי הממשלה. זה קונץ קטן מאוד לדעת איך להתחבר עם העובדים, וזה קונץ קטן מאוד להחליט החלטות שבעקבותיהן הממשלה תאריך את כהונתך.

■ ■ ■

● מאשימים אותך שקיבלת טלוויזיה בסדר והשארת אחריך אדמה חרוכה.

מה זה אדמה חרוכה? אני שומע כל הזמן שקירשנבוים לא עובד וירון לונדון לא עובד,

לפיד בהפגנת עובדים
„זה קונץ קטן למצוא חן בעיני העובדים!"

● מדוע דמוקרט אמיתי כמו בגין צריך אליו לא־דמוקרטים כמו נאמן ושרון?

אינך יכולה לכרוך את השלושה ביחד.

● זה מוזר שאתה מאשים רק את השמאל באלימות ובמה שקורה בארץ.

אני לא דיברתי עוד על הימין, דיברתי על השמאל. הכורך ביחד דמוקרטים ולא־דמוקרטים, אנשים שאין להם הרבה במשותף למחנה אחד.

● הם היו במחנה אחד.

בתנועה לארץ־ישראל השלמה היו עשרות אנשי שמאל מובהקים.

אני טוען שבגין ושרון אינם אותו דבר, והשגיאה היתה לצרף אותם יחדיו.

● השגיאה לא היתה של השמאל. השגיאה היתה של בגין שצירף את שרון.

השמאל לא עשה אבחנה, ועזר לקיצוניים בימין. אולי עשה זאת על סמך הרעיון הלניניסטי, שכמה שיותר גרוע יותר טוב. אני לא חושב ששריד הוא יותר דמוקרט משרון. שמעתי את שריד מאיים ברדיו ומאיים באלימות, יוסי שריד עמד לפני ביתו של בגין וצעק „רוצחי"

● מדוע, אם כך, הסיתרון שאתה מציע?

צריך להיות מחנה ליברלי מתון נגד אנשים. ברגע שאתה ממנה מישהו, גרמת עוגמת־נפש לתשעה אחרים.

● ירון לונדון, שהוא בכיר מראייני הטלוויזיה, מנוטרל לחלוטין ולא משתמשים בכישוריו על פי החלטתך.

יש לי תשובה על כל השאלות שלך. את באמת גוררת אותי להגיד דברים שאינני רוצה להגיד אותם ואינני רוצה להיכנס אליהם. כדי שאומר מה היה עם ירון, צריך לאמר דברים ביקורתיים ואין לי עניין למתוח ביקורת על בני־אדם.

● אומרים שהטלוויזיה שעזבת פחות טובה מהטלוויזיה שקיבלת. אין לך מה להגיד על זה?

זה פשוט קישקוש ואגדה, שהיום הטלוויזיה פחות טובה. אני שואל במה זה מתבטא ואומרים לי ניקוי ראש. התוכנית ניקוי ראש הופסקה שנה לפני שבאתי לטלוויזיה ולא על־ידי. מאז שבאתי לטלוויזיה התקדמה הטלוויזיה בצעדי ענק. בתקופתי עשו את עמוד האש ואת מישל עזרא ספרא ובניו, שני הדברים הטובים ביותר שעשתה הטלוויזיה בתולדותיה. היא עברה מהפכה טכנולוגית אדירה בתקופתי ועברה לשדר בצבע. אז לדבר על אדמה חרוכה זה שטויות. ושכחתי להגיד עוד דבר שהיה לפני תקופתי ולא היה בתקופתי. וזה ניקוי ראש.

טומי ושולה בפורים
„אשתי נחמדה נורא!"

● אני לא ארפה מן העניין של ירון לונדון. בישוריו הרי אינם מוטלים בספק, הוא הוכיח זאת בפעם המי יודע כמה ביום־העצמאות. ניטרולו החל בהוראתך.

אני אספר בפעם האלף, אבל לא נעים לי, כי אין לי שום דבר נגד ירון. ירון עשה את עלי כותרת ויום אחד הוא נכנס אליי ואמר לי: „טומי, נמאס לי, לא רוצה לעשות יותר את התוכנית, אני רוצה הפסקה וזה לא בגללך, אני מבקש חופש." ונתתי לו.

וכשגמרה הופעתו במופע שנרמה לי עסק במין, הוא חזר ונתקבל בחזרה וניתן לו לראיין את הדבר הרגיש ביותר שרק אפשר היה לדמיין, ואני הוא שהחלטתי לתת לו לראיין, בניגוד לעצת חבריי. נתתי לו לראיין ולהנחות את הערבים עם פרוץ מילחמת לבנון, בשידור חי. הכל הזהירו אותי שהוא לא מתאים. שאני עושה שגיאה, ואני התעקשתי על ירון. ואז הוא הישווה את ילדי האר.פי.ג'י לילד היהודי המרים ידיים, ואז אמרתי

„מעולם לא הייתי קיצוני. זה נוגד את אופיי ואת השקפת־עולמי, ואת העובדה שאני שמן וחייכן"

שצדקו אלו שהזהירו אותי ושעשיתי מעצמי אידיוט, והוררתי את ירון.

● אתה מינית את טוביה סער, האיש שבלפיו מופנות כיום רוב טענות עובדי הטלוויזיה, הטוענים כי האיש אינו מנהל את הטלוויזיה, אינו מגן על זכויותיהם ולמעשה נבשל לחלוטין בתפקידו.

אבל העובדות הן, שמלבד שני אנשים שייסדו חברה פרטית, ארנון צוקרמן ודן שילון, אני לא זוכר אדם בעל עמדה, שאיננו עובד. קירשנבוים הפסיק להיות מנהל התוכניות שנה ורבע לפני שנכנסתי לתפקידי. אחר־כך הלך, עשה את יורדים על השבוע וחזר. אנשים עוזבים את הטלוויזיה, לוקחים חופשה ללא תשלום, עושים כסף וחוזרים. כך היה עם ישראל סגל, עם מוטי קירשנבוים ואפילו עם אלי ניסן.

● צוקרמן ושילון לא עזבו מפני שרצו. צוקרמן הועזב ולשילון לא נמצא תפקיד שיהלום את כישוריו.

צוקרמן היה מנהל הטלוויזיה והיו חילוקי־דיעות בינו וביני על חלוקת סמכויות. דיברנו על הרבקת תוויות קודם. כל השנים שעבדתי בטלוויזיה שמעתי שאנשים טובים עזבו את המוסד, אבל במשך השנים האלה עזבו רק שני בכירים, זה נקרא אדמה חרוכה? אם הציעו למישהו מישרה באר־בי־סי במשכורת פי מאה, הוא עזב בגללי?

● קירשנבוים אמנם חזר לטלוויזיה, אך חזר בכתב מן השורה.

הוא עושה עבודה מאוד חשובה ככתב ביומן, את תפקיד מנהל התוכניות ממלא צביקה שפירא, והוא בוודאי אינו נחשד במינוי פוליטי או כאיש ימין. מוסד כמו הטלוויזיה גורם תיסכול להרבה

לי יש דיעה טובה מאוד על טוביה, גם אישית וגם מיקצועית, ואני דוחה מכל וכל את הטיעונים נגדו, שהם קנוניה של חבורת אינטרסנטים, הרוצים להדיחו מהתפקיד, כדי לזכות בתפקיד בעצמם. אז הם יושבים במיזנון הכנסת, עם עיתונאים עמיתים, ומקשקשים ומקשקשים. למעשה, טוביה הוא אדם נעים־הליכות. העובדה שהוא מתנהג כבן־אדם היא בעוכריו בתוך הג'ונגל הזה.

● היית חמש שנים בטלוויזיה. האם הביטוי שהודבק לה „קן צרעות" הולם אותה לדעתך?

את מנסה למשוך אותי בלשון ואני לא רוצה להשמיץ, עכשיו בטח שלא, מה ייצא לי מזה? המוסר הזה הוא הרבה יותר חשוב מהאגו המנופח של האנשים המתגודדים בו.

● בתקופת מילחמת לבנון הצליח העיתונאי שבך לגבור על המנכ"ל שבך. אני מתכוונת במיוחד לסיקור של צברה וישאתילא.

בפרשת צברה וישאתילא נכנסתי לחדר החדשות ואמרתי — לא תהיינה מיגבלות. החובה היא להביא לידיעת הציבור מה בדיוק קרה.

● איך אתה מסביר את מה שקרה לך באותו אירוע?

זה התקשר אצלי עם הרקע שלי. אמרתי

בליבי שאם נערך פוגרום לא על ידינו, אבל בידיעתנו, ואנחנו מנסים לחפות על כך, אז אנחנו מבזים את זיכרם של כל היהודים שניספו בפוגרומים.

● אתה זוכר עוד אירוע שבו גברו רגשותיך על עבודתך כמנכ"ל?

לכל אדם יש נקודה של חשבון־נפש, הנקודה המאוד מאוד אישית שלי, באה ביום שבו יהודי נכנס למאפיה בשכם, והרג ילדה בשם עיישה, שישבה על יד אבא שלה, על שרפרף. באותו יום, גמרתי בנפשי עם הקוזקים של ריבונו של עולם. זהו.

■ ■ ■

● כיצד הרגשת ביום שבו עזבת את תפקידך כמנכ"ל רשות־השידור?

אספר לך משהו: מנהלי הטלוויזיה קנו לי שעון־קיר לסיום תפקידי, תליתי אותו על הקיר בסאלון. ב־31 במרץ בחצות, כשהשעון התחיל לנגן, אמרתי לאשתי: ברגע זה יורדת ממני כל אחריות, ואז היא אמרה לי „צלצל ליצחק לבני, שבדיוק חמש שנים קודם לכן גמר אותו תפקיד."

בחצות וחמש דקות צילצלתי ליצחק והערתי אותו משנתו, ושאלתי איזו הרגשה זו להיות מנכ"ל רשות־השידור לשעבר? והוא אמר לי דבר חכם: שיתרונם הגדול של אנשים המסיימים תפקיד כל־כך בכיר בגיל צעיר, הוא בכך, שהם כבר לא צריכים להתאמץ כדי להוכיח משהו לאנשים שלהם לא איכפת ממך ולך לא איכפת מהם. אתה את שלך, בשביל הביוגרפיה שלך, כבר עשית, ועכשיו אתה חופשי לעשות את הדברים שאתה באמת רוצה לעשות בחיים. ואני אומר לך בכנות, ככל שהיו אלה חמש שנים מעניינות, הרי עוד חמש שנים כאלה קשה מאוד לדמיין.

● ולמרות זאת רצית בעוד חמש שנים.

— יותר בעיקרון מאשר בפרקטיקה. רציתי שממשלת ישראל תמנה מחדש מנכ"ל שסירב לסור למשמעתה. חשבתי שזה חשוב מבחינה ממלכתית. אבל לאמר שטוב לארם לחיות עוד חמש שנים בסיגנון חיים שבו אתה מנהל מאבקים

(המשך בעמוד 60)

צרפת: יריית־המיבחן של המזכ"ל

לפני פחות משבועיים הפתיע מנהיג המיפלגה הקומוניסטית הצרפתית, ג'ורג' מארשה, את כלי־התיקשורת הצרפתיים והעולמיים בעמידה בוטה וגלויה על זכויותיו של המדען הסובייטי ומתנגד־המישטר, אנדרי סאחרוב. לעיני עשרות עיתונאים ומצלמות הטלוויזיה, דרש מארשה הסבר מהסובייטים על יחסם למדען, וגם מידע מדוייק ואמין על הקורות והמוצאות

קומוניסט מארשה
לא בדיוק יפה־נפש

אותו. הוא רמז שמיפלגתו תסיק מסקנות מרחיקות לכת כלפי הסובייטים, אם יימשך המיסתורין מורט־העצבים בנושא הזה.

כתב־טלוויזיה אחד לא הסתפק בהצהרה זאת. הוא ביקש ממארשה להבהיר כיצד תינהג המיפלגה אם „משהו טראגי" יקרה לסאחרוב. „האם תנתקו, במיקרה זה, את יחסיכם עם בריית־המועצות?" מארשה הישיר בו מבט. „כן," ענה בביטחון ובהחלטיות.

העיתונאים נראו על המירקע מהנהנים ביראת־כבוד. אבל גם אחוזי־תדהמה. הסיפור הקצת חבוט וקצת־מפוקפק של סאחרוב הגיב סקוס בינלאומי אמיתי. אחרי יותר מעשר שנים של התקפלות הדרגתית, אך עיקבית, של המיפלגה הקומוניסטית הצרפתית מעמדות אירו־קומוניסטיות, ואימוץ גישה פרו־סובייטית על גבול הדוגמאטיות, הפגין מארשה אומץ־לב, עמדה עצמאית ונכונות להציג אותה ולהאבק עליה בפומבי. מיפגה.

הצד המרתק בכל הפרשה הזאת הוא, שהקשר של סאחרוב לכל העניין הוא שולי בהחלט. הסיפור על מותו שהופץ במערב, היווה רק הוכחה לקיומו של „מסע־דיסאינפורמציה אנטי־סובייטי הפוגע מאוד במאבק לזכויות־האדם בבריית־המועצות. מכיוון שהוא יוצר תדמית של חוסר־אמינות מוחלט. מעניין לציין, שרווקא פרשן קול ישראל לנושאים סובייטיים העיר, באומץ ובתבונה, שבבריית־המועצות של 1984, אין אנשים נעלמים, כפי שהיה נהוג בעבר.

עצם העובדה שכופים שתיקה ורודפים איש כמו סאחרוב, יש בה כדי לעורר סלידה מהמישטר הסובייטי. אי־אפשר שלא לחוש, שכמה ממפיצי שמועות הזוועה, כולל מחלקות מיוחדות בק.ג.ב. משתמשים בעיוותים הקשים של המישטר בבריית־המועצות, כדי לחפות על האלימות הרבה שבה נוהג האדלר רגן בזירה הבינלאומית.

מכל מקום, מארשה, קומוניסט ותיק ונוקשה, איננו בדיוק יפה־נפש, העובר בכל יום על העיתונות העולמית, כדי לגלות מעשי־עוולה נגד זכויות־האדם, ולמחות נגדם. בשלוש השנים האחרונות שמר על שתיקה, נוכח מעשים שלא ייעשו, בקמבודיה, בפולין ובבריית־המועצות עצמה. עתה התנער להרים את קולו, כשהוא מחפש טרמפ על פרשת סאחרוב.

שותף זוטר וכמה מישרות. הסיבה לכך אינה נעוצה בתנופה חדשה של רעיון האירו־קומוניזם באירופה. מבחינת רוב, ההיפך הוא הנכון. לאחרונה חל פילוג במיפלגה הקומוניסטית הספרדית, ופלג בלתי־מבוטל הקים מיפלגה קומוניסטית חדשה, פרו־סובייטית עד הסוף, נוסח רק"ח. גם המיפלגה הקומוניסטית האיטלקית איננה בשיאה, נוכח הצלחות־אריות המפתיעה למדי של ראש־הממשלה, המנהיג הסוציאליסטי בטינו קראקסי.

מארשה פועל מתוך מניעים הקשורים בזירה הפוליטית הפנימית של צרפת. הצהרתו האנטי־סובייטית איננה אלא יריית־מיבחן, המציינת את מסעו הארוך של מארשה לבנות מחדש את המיפלגה הקומוניסטית הצרפתית, ולהדיח את הסוציאליסטים ממעמדם הבכורה שלהם בתוך השמאל הצרפתי. לצורך זה חייב מארשה לנקוט עמדות עצמאיות נוכח בריית־המועצות. הדבקות במוסקווה רחתה מהמיפלגה אינטלקטואלים, אמנים, סופרים ואנשי־רוח, יצרה לה תדמית נוקשה וסגורה.

מארשה מקווה לנצל את משבר האמון, שבין השמאל הצרפתי ובין הנשיא הסוציאליסטי, פרנסוא מיטראן. סיכויי ההצלחה שלו אינם מבוטלים.

לפני שלוש שנים סברו הכל שהמיפלגה הקומוניסטית הצרפתית, באורח מסורתי מיפלגת־המונים, שיש לה גם איגודים מיקצועיים חזקים, היא כמעט מחוסלת. הסוציאליסטים של מיטראן זכו לא רק בבחירות לנשיאות, אלא גם ברוב מוחלט בפרלמנט הצרפתי. הניצחון הסוציאליסטי נחוג בצרפת ברוב־עם.

מיטראן ואנשיו שלטו במצב ביד רמה, כשהם נישאים על גלי התלהבות עממית, אחרי שנים כה רבות של שילטון שמרני, שהיה גם מושחת בימי ז'יסקאר ד'סטאן.

הבורגנות הצרפתית הגיבה בחשש גלוי, והעיתונים דיווחו על אלפי „פטריוטים" מהימין, המבריחים את כספם לחו"ל. מיטראן הודיע על שורת צווי־הלאמה, בעיקר נגד בנקים פרטיים, ועל רפורמות אחרות, מרחיקות־לכת. הקומוניסטים נשארו בקו־אליציה, כשותף זוטר, קיבלו ארבעה מישרדים לא־מרכזיים, נאלצו לקבל עשרות תכתיבים משפילים. כמעט כל אינטלקטואל צרפתי ראוי לשמו תמך במיטראן, הגם ש„סטיות" ואף „מעשי־בגידה" קטנים החלו מבצבצים פה ושם. הקומוניסטים מילאו את פיהם מים, בתמורה לכמה מישרות, בעלות אופי מינהלי־טכני.

רפורמה נעולה באירונות. בשנה האחרונה הסתיים ירח־הדבש הארוך של השמאל עם מיטראן ומיפלגתו. ענני־העשן של הרתוריקה הסוציאליסטית התפזרו. הסוציאליסטים נוקטים במדיניות כלכלית סופר־שמרנית, על גבול המוניטאריזם. המישטרה ממשיכה לנהוג במפגיני־השמאל באלימות, שוברת שביתות בכוח־הזרוע. גם התנועה האנטי־גרעינית בצרפת מפגרת אחרי התנועות הדומות באירופה, שבוייה ומתפתלת ברשת הרסנים הרבים, שנכפו על־ידי הנשיא ואנשיו על חברי המיפלגה הצעירים, שבאורח טיבעי נטו לפעולות דראמאטיות למען השלום.

גם מדיניות־החוץ של הנשיא איכזבה מאוד את תומכיו הנלהבים בעבר הקרוב. הוא מפגין עמדה פרו־אמריקאית עיקבית, והתנהגותו בעת הפלישה הישראלית ללבנון הדהימה את כל צרפת הנאורה, שראתה במילחמה של אריאל שרון מעשה תוקפנות חמור. מיטראן החל זוכה בשבחים מהעיתונות הימנית על „התנהגותו האחראית". הבורגנים הפסיקו להבריח את הונם. המצע הסוציאליסטי המרחיק־לכת, שדיבר על מהפכה מיבנית, ולא רק רפורמות, בחברה הצרפתית, נשאר נעול בארונות מרכז המיפלגה. המזכ"ל, ליונל ג'וספן, איננו קרוב למרכז ההכרעות בארמון האליזה. הפעילים הצעירים ממורמרים.

העצם היחידה שנזרקת אליהם היא עמדת הנשיא בסוגיית מרכז־אמריקה, שהיא ביקורתית כלפי ההשתוללות האמריקאית שם. מרכז־אמריקה הוא נושא פוליטי וריגשי ראשון במעלה בצרפת. הסוציאליסטים הצעירים יותר דורשים, שמיטראן יעמוד בראש הלחץ האירופי נגד פישעי רגן באיזור זה. אין כל סיכוי שהנשיא ייענה לדרישה זאת, ואפילו יועציו, בעלי העבר הראדיקאלי, חדלו לקוות שהוא אומנם יפעל.

האכזבה מהסוציאליסטים הביאה, כצפוי, לתגובה של עריקה לימין ולפופוליזם, אבל גם יצרה מצב חדש למיפלגה הקו־מוניסטית הצרפתית. פעילי המיפלגה מדווחים על פופולאריות גואה בשטח. חל גידול במיספר המצטרפים לאיגודים המיקצועיים של המיפלגה. מארשה מתחיל לצעוד, ואם הוא צריך, למטרה זאת, לתקוף את הסובייטים על בעיות של דיכוי זכויות־האדם, הוא יעשה כן.

משקיפים המכירים היטב את השמאל הצרפתי, אמרו השבוע, שבאורח אירוני, הערובה הטובה ביותר להצלחת תוכניתו של המנהיג, היא פרישתו של המזכ"ל עצמו, המזוהה עם קו נוקשה ובלתי־מושך. אבל התהליכים הפנימיים במיפלגות קומוניסטיות הם שמרניים מאוד, וקשה להאמין שפרישה של מארשה צפויה בעתיד הקרוב.

גרמניה:
חנינה למי שמממן את המיפלגה הנכונה

עמדתה הנוקשה של ממשלת הלמוט קול נגד הפועלים השובתים במיפעלי־הפלדה ובבתי־החרושת לייצור מכוניות, לוותה, כרגיל, בנאומים פטריוטיים. הממשלה, או המישטרה, אינן מנהלות מאבק מעמדי, אלא „מצילות את הכלכלה", העומדת להתמוטט בשל התחרות היפאנית. הקינאה של הבורגנות האירופית ברכושנים היפאניים, שיש להם פועלים ממושמעים,

קאנצלר קול (ב.י.ד ושם", ינואר 84')
החוקים אינם שווים לכל נפש

ביצבצה השבוע מכל מילה, שנכתבה על השביתה בעיתונות הימנית.

בשולי הפרשה הזאת התברר לפתע, שחוקי־הברזל של הפטריוטיים הכלכלי אינם שווים לכל נפש. תוך כדי ההתמודדות האדירה עם הפועלים, שסוקרה ביסודיות על־ידי כלי־התיקשורת האירופיים, הודיע קול בפרלמנט המערב־גרמני על תוכניתו להעביר חוק מיוחד, שיעניק חנינה ל־3000 אנשי־עסקים, שהעלימו סכומי־עתק ממס־ההכנסה. מדובר בליוויית־תנים גדולים במיוחד. רבים מהם קשורים בפוליטיקה כתומכי המיפלגה השלטת, הנוצרית־הדמוקרטית.

בשעתוריה שפרצה בבונדסטאג, האשים ראש הסיעה הסוציאל־דמוקרטית, הנס יואכים פוגל, את ראש־הממשלה בשבירת העיקרון של שיוויון בפני החוק: „איש אינו דורש מכם להיות סוציאל־דמוקרטים או אפילו ליברלים. אבל השם דמוקרטים, ואפילו נוצרים, מחייב אתכם שלא לפגוע בעיקרון כל־כך מקודש. אם תתעקשו, לא תוכלו לבוא בטענות לשוברי־חוק אחרים, באשר הם."

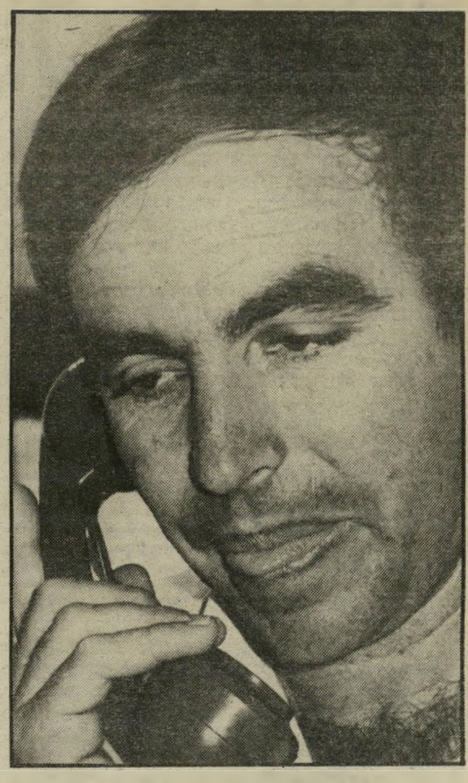
נאומו הנרגש של פוגל לא הרשים במיוחד את יריביו. הם הודיעו שהחוק יעבור, אפילו אם כמה מהשותפים הליבראליים יימנעו, או יצביעו נגד. פרשנים הסבירו השבוע, שרוב המשתמטים תרמו סכומי־כסף גבוהים למיפלגה הנוצרית־דמוקרטית. קול המציא דרך ערומומית ביותר לממן את מיפלגתו על חשבון המדינה, ויש להניח שיימצאו לו מחקים, לא רק בגרמניה.

אנגליה:
האדם השני

בבריטניה נתפס השבוע מטורף, שצייר על חומות ארמון באקינגהאם סיסמות נגטות המלכה אליזבט ה־2.

השוטרים הנדהמים מצאו בתיקו של המטורף, שנמלט ממוסר סגור, תמונות ציבעוניות של ראש־ממשלת בריטניה, מרגארט תאצ'ר. האיש הסביר לשוטרים, שהוא סבור שתאצ'ר ראויה לעלות על כס־המלוכה, ולשבת בארמון באקינגאהם.

עיתונאים מרושעים באנגליה שמחו לכתוב השבוע, שיש כבר שני בני־אדם במדינה הסבורים כך.

יוסי גולדברג:

„המלחמה הביאה שלום למקום מסוים — הגליל!"

בעיתוני יום השישי שעבר פורסמה מודעת־ענק, שבה מודים ראשי עיריות ומועצות מקומיות (אלה שראשיהם תומכי הליכוד) לצה"ל ולממשלת ישראל, על שנתיים של שלום הגליל. שאלתי את יוסי גולדברג, ראש המועצה המקומית מטולה, האם מילחמה בת שנתיים, שממשיכה לתבוע כל יום קורבנות, היא שלום הגליל?

בעבר המילחמה היתה נחלתם של ילדים ונשים ואזרחים בתוך גבול ישראל. היום ההתמודדות היא של צבא ובתוך שטח לבנון.

● ומה על מספרי ההרוגים? כדי לחסוך קורבן של ילד אחד או אשה אחת, הקרבנו 583 חיילים. האם זה השלום שרציתם?

מאז מילחמת־השיחרור לא מדברים על מיספרים בשום מילחמה. תפקידו של הצבא הוא להגן על הארץ ועל אזרחיה. אנחנו בצפון חיינו בתוך המילחמה בעשרים השנה האחרונות. היום המילחמה עברה. היום בלבנון לא יותר מסוכן ממה שהיה בכבישי הצפון לפני מילחמת שלום הגליל. מיטעני חבלה, מיקושים, יריות וכו'.

● זאת אומרת, שלפי דעתך מילחמת לבנון הביאה שלום לארץ?

היא הביאה שלום לגליל. אני בפירוש מתכוון לגליל באופן ספציפי.

פנינה דבורין:

„עדיין לא עמדו לדין בעניין האזנות סתר!"

פרשת אסף חפץ וכן החשד שמאזינים לטלפונים של מטה־הבחירות של המערך, היפנו את תשומת־לב הציבור לנושא הציתותים. מה החוק בעניין זה, מתי מותר לצותת ולמי מותר, מה העונש על העבירה. את כל השאלות האלה הפניתי למישפטנית פנינה דבורין, שעשתה את עבודת־הגמר שלה בנושא האזנת סתר.

קודם כל, אומר לך שהחוק חוקק רק ב־1979. עד אז, לכאורה, מותר היה לכולם לצותת לכולם.

● זמה אומר החוק החדש?

חוק האזנת־סתר אוסר האזנת־סתר מכל מין וסוג, אלא אם כן הם מותרים מכוח החוק. כלומר, יש פעמים שמותר לצותת לאזרח.

● באיזה מיקרים ומי צריך לאשר זאת?

בשלושה מצבים זה מותר. מותר מטעמים של ביטחון־המדינה ואז האישור צריך להינתן על־ידי ראש־הממשלה או שר־הביטחון. במיקרים דחופים, בהעדרם של אלה, יכול האישור לבוא מראש השב"כ או מראש אגף המודיעין במטכ"ל.

מצב שני, שבו מותר לצותת הוא כדי למנוע עבירה, או לגלות עבריינים. כאן מי שמוסמך להתיר את הציתות הוא נשיא בית־המישפט המחוזי או הנשיא התורן. גם כאן, במיקרים דחופים ולשם מניעת פשע, יש סמכות למפכ"ל להתיר את הציתות.

אפשרות שלישית היא האזנה ברשות הרבים, כלומר, לא בביתו או בטלפון הפרטי של האזרח שלו מצותתים, אלא בבית־קפה, ברחוב או בכל מקום ציבורי אחר. גם כאן, הסיבות צריכות להיות ביטחון־המדינה או מניעת עבירות וגילוי עבריינים. כמו במיקרים הקודמים, ההיתר צריך לבוא מראש רשות ביטחון או מקצין מישטרה שקיבל הסמכה לכך מהמפכ"ל.

● ובכל שאר המיקרים, האזנת־סתר אסורה בתכלית?

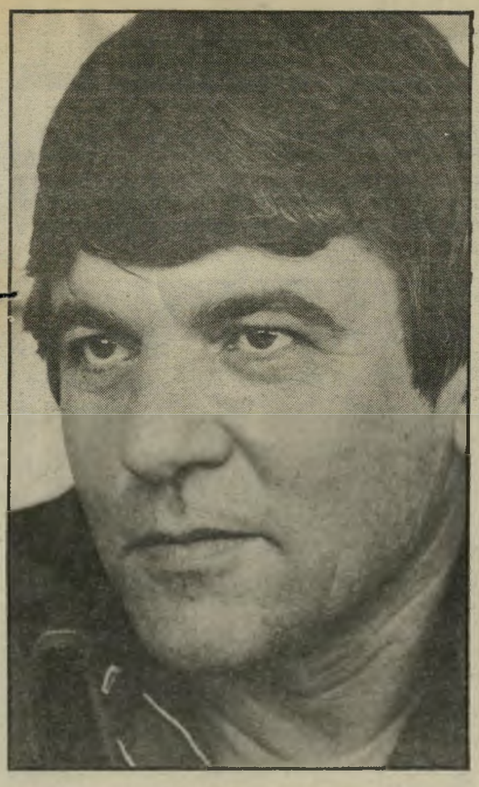
נכון מאוד.

● מה העונש על העבירה הזאת?

העונש הוא עד שלוש שנות מאסר. ויש גם סנקציות בתחום דיני הראיות. כלומר, אם מצותתים לאזרח ומקליטים אותו ללא היתר (כלומר בניגוד לחוק) הראיה תיפסל בכל בית־מישפט.

● האם זו עבירה שנעשית הרבה בארץ?

זה חוק חדש יחסית. אני לא חושבת שמישהו אי־פעם עמד לדין בעניין זה, מאז שחוקק החוק.

נתקה ניר:

„אין דרך מישפטית לגבות. זה חוב מוסרי!"

האגודה למען החייל מפרסמת בימים אלה מודעות בעיתונים היומיים, שבהן היא מודה לכל האנשים שנתנו יד להצלחת ה„שירותרום" ומבקשת מהאנשים שהתחייבו לתרום, לשלוח את תרומתם למטה האגודה. למחרת ה„שירותרום" פורסם, כי נאספו השנה הבטחות לתרומות בסך 220 מיליון שקל. שאלתי את נתקה ניר, יו"ר האגודה למען החייל, כמה מתוך הסכום הזה כבר התקבל.

למעשה ניתנו הבטחות ל־195 מיליון שקל. הפירסום הראשון כאילו נאספו 200 מיליון היה מוטעה והוא נגרם בגלל כפילויות ברישום.

עד היום הגיעו אלינו 108 מיליון שקל מתוך ה־195 המובטחים, אבל כל יום ממשיכות להגיע המעטפות. בדרך־כלל אנחנו גומרים את איסוף הכסף כשלושה חודשים אחרי השירותרום עצמו, והיום אנחנו נמצאים רק כשישה שבועות אחרי האירוע, ולכן אנחנו באמצע הדרך.

● בוא נדבר על המיבצעים הקודמים של ה„שירותרום". כמה כסף מתוך מה שהובטח, באמת התקבל.

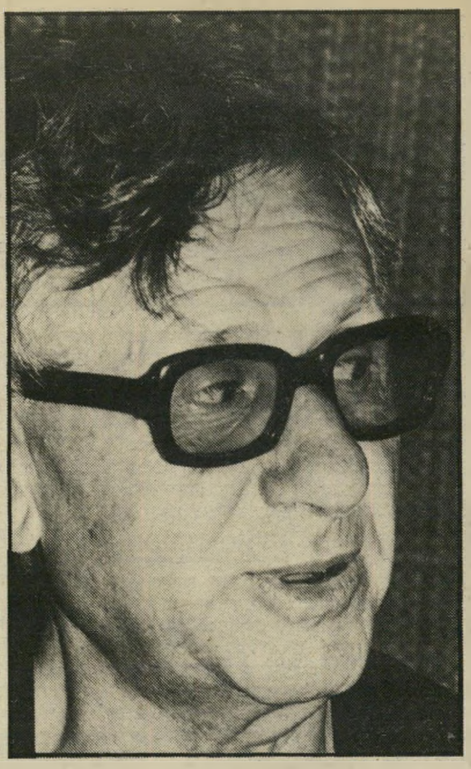
השירותרום רק כבר שש פעמים. בכל הפעמים, מלבד בשנה שעברה, הגענו ל־85 אחוז מההבטחות. בשנה שעברה הגענו ל־110 אחוז. איכשהו, המעטפות המשיכו להגיע מכוח האנרציה.

● האם ידוע לך מי הם 15 האחוז שמבטיחים לתרום ולא מקיימים את הבטחתם?

אלה הם אנשים שמותחים אותנו, או שסתם רוצים לשמוע את קולם מעל גלי־האתר. אותם אנשים גם לא נותנים את כתובתם המדוייקת ולכן אין לנו יכולת ליצור איתם קשר. כל אלה שהבטיחו ושיכולנו ליצור איתם קשר — שילמו ומימשו את הבטחתם.

● האם יש איזו דרך מישפטית שאתם יכולים לנקוט נגד אלה שמבטיחים ולא מקיימים?

שום דרך מישפטית. זה רק חוב מוסרי.

יצחק אורפז:

„צריך להפריד: שבוע הספר ושבוע הבישולים!"

השבוע ייפתח שוב שבוע־הספר וכ־25.000 ספרים של 113 הוצאות־ספרים יוצגו למכירה בהנחה של 25–40 אחוז. ידוע שבכל חנויות־הספרים בארץ מוכרים חודש לפני שבוע־הספר וחודש אחריו את כל הספרים, באותן הנחות ממש. אז מי מרוויח משבוע־הספר, הקונים, המו"לים, הסופרים, או מוכרי הממתקים בסביבה. שאלתי את הסופר יצחק אורפז, שהשנה יצא לאור סיפרו המרגש „העלם", מה נותן לו שבוע הספר?

לדעתי, ספר טוב הולך לבד, לא בערימה. אז מה השימחה? האנשים, הילדים, החגיגה. אני יכול להסתובב סביב לדוכנים עשרים פעם בערב אחד ולא אתעייף, כמו בהקפות בשימחת־תורה, בילדותי. אבל כשאתה ניגש לדוכנים עצמם, התמונה משתנה. אנשים ממששים אל כל הספרים, אבל קונים בעיקר ספרי בישול. מסתבר שעמך ישראל הוא עם רעב. ממששים את ר' נחמן, כאילו היה סוג חדש של פרעס. אז שיהיה להם לתיאבון.

● **יש לך עצה?**

לכאורה יש. אפשר להפריד לשני שוקים מקבילים. אחד לספרות יפה ואחד לסיפרי בישול. אבל הסכנה היא שכל החגיגה תתרחש אצל הבישולים, והספרות היפה תישאר נוחה ונכלמת כמו איזה קרוב עני.

● **אז אולי שבוע הספרות היפה נטו?**

אם את מאמינה שזה אפשרי, אז את לא מכירה את המו"לים. הם יהפכו את כל העסק לבריחה, ותאמיני לי שהם יודעים איך לעשות את זה.

● **זה ישנה לך משהו, לגבי מכירת הספרים שלך?**

לספרים שלי אינני יודע מה שזה ישנה. ראיתי את הקורא שלי באוטובוס, כשהוא מכסה בידו את שער הספר והוא קורא אותו מכונס מכונס. הוא לא מנפנף בו שהכל יראו. ספר שלי דורש סוג של אינטימיות, והוא מכוון אל הקול הפנימי שלו. הייתי רוצה לראות את גיבור העלם את יואב, שהוא בחור צעיר החש בצורה טראגית את הריקנות הרוחנית ואת הזיוף המוסרי שבתוכם אנו חיים — הייתי רוצה לראות אותו מתהלך בין דוכני הספרים כחולם מתלהב עם סיפרי הרפתקות, מרטט עם פסקל ועם ר' נחמן, מתרונן עם גנסין ועגנון, יוצא מעורו עם דוסטויבסקי ומשתכר מסיפרי אוטופיה ומשיחי־שקר, וכמו השועל מהמשל יוצא מזה רעב יותר משנכנס.

עוד לא המציאו דבר מעורר יותר לנשמה כמו קצת רעב וצמא. ואז, קר כגביש ויוקר כאבוקה, יתכנן את המהפכה השניה. המהפכה הציונית נגמרה, והיא יושבת בבית־אבות. וכמה שלא יטלטלו אותה, לא נשמע, אלא צילצול שיניה התותבות. אנו זקוקים למהפכה חדשה. רציתי לאמר מהפכה בלבבות, אבל זה נשמע צמחוני מדי. כוונתי להתחיל באמירת „לא" לחיים הקלים, לפיתויים, לבוז־טון הבורגני ולשוחד המוסרי. וללמוד ללכת לבד. ואם תשאלי אותי מה הקשר בין זה ובין שבוע־הספר? המילים:

יוסף מונדי:

„אני חי כאן, מקטר כאן ועובד כאן!"

זה שהמחזאי יוסף מונדי עוד לא הופיע אף פעם במדור שלי, זו פאשלה אמיתית. השבוע תפשתי אותו עסוק מאוד בהפקת ערב חדש שלו בשם „מעגל סגור", הפקה שעולה 750 דולר. איך אפשר להפיק ערב שלם ב־750 דולר, שאלתי אותו.

איזה ברירה יש לי. אני מפנה אצבע מאשימה כלפי איש אחר, אבנר שליו, אשר הנציח את השיטה שהיתה נהוגה על־ידי לאה פורת, של ריכוזיות כל המשאבים הכספיים לתיאטראות המסוב־סדים ואין מתן אפשרות כלשהי ליצירה מחוץ לתיאטרון הזה, להתפתח.

אבל לעצם השאלה איך עושים ערב ב־750 דולר. אני כתבתי את המחזות ואני מביים — אז זה בחינם. השחקנים, שמואל וולף ויונתן צ'רצ', שניהם מופיעים בחינם, את התיפאורה עושה מישל אופטובסקי גם כן בחינם. אם וכאשר נרוויח, נתחלק כולנו בכסף. מה שעלה לי 750 דולר זה בעיקר חומרים לתיפאורה.

● **מדוע לא פנית לממממנים פרטיים?**

מי יתן לי כסף? אף אחד לא רוצה היום לעזור לעשות משהו מחוץ לתיאטרון המסובסד ושם שולט היום האספסוף האקדמאי.

● **כלומר?**

הם פשוט סוכנים מוסווים של התיאטרון האנגלי. אין להם שום יחס ליצירה מקורית. הם לא יוצרים שום דבר, אז למה שיעזרו לאחרים ליצור? בגללם גם התיאטראות נעשו כאלה. הקאמרי היום הוא סניף קטן של התיאטרון האנגלי, רק שהוא ממומן בכספי ציבור ישראליים.

● **„הקאמרי" מציג ללא הרף את חנוך לוין, זו לא יצירה מקורית?**

חנוך לוין הוא עלה־התאנה שלהם.

● **בעבר גם אתה הצגת ב„קאמרי" וב„הבימה".**

כן. אבל את צריכה לראות באיזה תנאים משפילים. כשנתנו לי להציג את המשיח (שנכתב ב־1972 ושהוא נבואה ממש למה שקורה היום עם גוש־אמונים) אפשרו לי עשר הצגות בלבד וגם זה אחרי שמצאו את האולם הכי פחות מתאים להצגה. אז אחרי יחס זלזולני כזה תקפתי את דוד לוין וסגרתי לעצמי עוד דלת.

● **יכול להיות שהם מאוד אוהבים את העבודות שלך, אלא שהם חושבים שקשה מאוד לעבוד איתך.**

אם הייתי רוצה להיות דיפלומט, הייתי פונה למישרד־החוץ ולא לתיאטרון. ומפני שאני לא דיפלומט, אצטרך להמשיך ולהפיק דברים ב־750 דולר.

● **אני מבינה ש„במעגל סגור" מורכב משני מחזות קצרים. אחד קומדיה ואחד סיפור על אב שכול שבא בלילה לקבר בנו. זה מה שמעסיק אותך בימים אלה?**

זה החיים כיום בארץ. אני חי כאן, נושם כאן, מקטר כאן וממשיך לעבוד כאן.

ניצחונה גלעד:

„יש לסרט הישראלי סיכוי טוב לעתיד!"

בשקט בשקט, לפני כשלושה שבועות נעשתה פריצת־דרך חשובה בקולנוע הישראלי. הסרט „מאחורי הסורגים" נמכר לחברת „האחים וורנר", שהיא אחת מחמש החברות הגדולות בעולם תמורת סכום של 400 אלף דולר. „האחים וורנר" יפיצו את הסרט בכל העולם. שאלתי את נצחונה גלעד, בעלת חברת סירטי „נחשון", אשר ניהלה את המשא־ומתן, מדוע זו פריצת דרך, האם עד היום לא נמכרו סרטים ישראלים לחו"ל?

סרטים ישראלים נמכרו פה ושם, פעם לארץ אחת ופעם לארץ אחרת. חברת קנון אף הצליחה למכור כמה סרטים למפיצים בארץ מסויימת. אבל עד כה לא נמכר אף סרט ישראלי לגוף אחד גדול ורציני, שישווק אותו בכל העולם ממש. כשהאחים וורנר קונים סרט, זה סיפור אחר. אנכ, הם כבר הציגו אותו בפני הנציגים שלהם בעולם ובהקרנה הוא הושווה לאקספרס של חצות.

● **האם הסרט כבר מוצג בעולם?**

כרגע עושים לו דאבינג (דיבוב) לשפות זרות, בעולם הגדול, כידוע, הסרטים מדברים בשפת המקום.

● **איך את מסבירה את ההצלחה הזאת, מזל, בישרון שלך או שהסרט באמת טוב?**

קורם כל, הסרט באמת טוב וגם אנחנו עשינו עבודה טובה. נוסף לשני אלה, קצת מזל אף פעם לא מזיק וכנראה היה הפעם.

● **אותו הסרט נשלח לפסטיבל קאן ושם הוא נדחה. איך את מסבירה את זה?**

אני הייתי בפסטיבל קאן וראיתי את הסרטים שהוצגו שם. מאחורי הסורגים יכול היה להתמודד איתם בכבוד. פשוט אי־אפשר להתעלם מהעובדה שיש הרבה פוליטיקה בשיקולים וישראל לא עוזרת לפתוח דלתות.

● **כשאת אומרת „ישראל" את מתכוונת לשם שיש לסרטים הישראליים, או למדינה עצמה?**

שניהם. ולצערי, מישרדי הממשלה העוסקים בעידוד הסרטים, חסרים מודעות לעובדה שסרט יכול לשמש ככוח תעמולה טוב. אין גיבוי ואין עזרה מהמישרדים העוסקים בסרטים וזה חבל מאוד.

● **את מעורה מאוד בחיי הסרטים הישראליים. את חושבת שיש לנו סיכוי לעשות סרטים ברמה בינלאומית, יום אחד?**

אני חושבת שהסרט הישראלי נמצא בהתקדמות מתמדת ונוסף לכך סירטי גולן גרמו שתהיה התעניינות במה שקורה כאן בשטח הסרטים. עם שני הגורמים האלה יש לנו סיכויים טובים.

דניאלה שמי

צל"ש

פרש בודד

● לעורכי־הסרטים והבימאית **סלי סלמה**, על סירטה האישי שפרש במירקע מעט מתכונותיו של לייבלה וייספיש. דיוקנו של מי שבעבר הרחוק שימש כשר־החוץ של נטורי־קרתא, ושהפך בשנים האחרונות לחסיד ניטשה, חשף דיוקן של פרש בודד בחברה הישראלית ובחברה הדתית שבה הוא חי. חיוניותו של וייספיש, מהיחידים שבקרב אנשי העדה החרדית שאותם אפשר למצוא בכל תוכנית־בידור שיגרתית בטלוויזיה, בלטה דמותו של סבידור, שפצח פיו בשיר יידיש, ועורר בקרב הצופים את ההרגשה שבכנסת ה־11 יחסר סבידור המזמר מול ח"כ מאיר שיטרית המזמר, שכבש לעצמו מקום במיצעד־הפיזמונים של הפוליטיקאים בישיבת מרכז חרות.

מאחרי המירקע

עיתונאים למען שתיקה

אחת הפסילות המוזרות בתולדות חטיבת־התוכנית של שמואל רודנסקי. מאחר שבערבי שבתות וחגים אין סער נוהג להגיע לבניין הטלוויזיה, כלט היעדרו באירועים הדרמתיים.

אחרי שעתיים של משא־ומתן עם העובדים וניהול בפועל של הטלוויזיה, הבחין אורי פורת, בהעדרו של סער. פורת העביר הודעה לסער בביפר, והורה לו להגיע מייד לירושלים, לבניין הטלוויזיה, כדי להצדיק את משכורתו ותפקידו. ואכן, סער הגיע תוך פחות משעה לירושלים.

חקירה יסודית

סידרת הפירסומים במעריב, על אי־סדרים אתיים במישדר הצרכנות כלבוטק, שבעריכת **רפי גינת**, הדהים את המנכ"ל **אורי פורת**.

כתוצאה מפירסומים אלה הורה פורת על פתיחת חקירה יסודית בעניינו של גינת.

במקביל הורה פורת אישית לגינת שלא להגיב בכל כלי־תיקשורת על ההאשמות המוטחות בו.

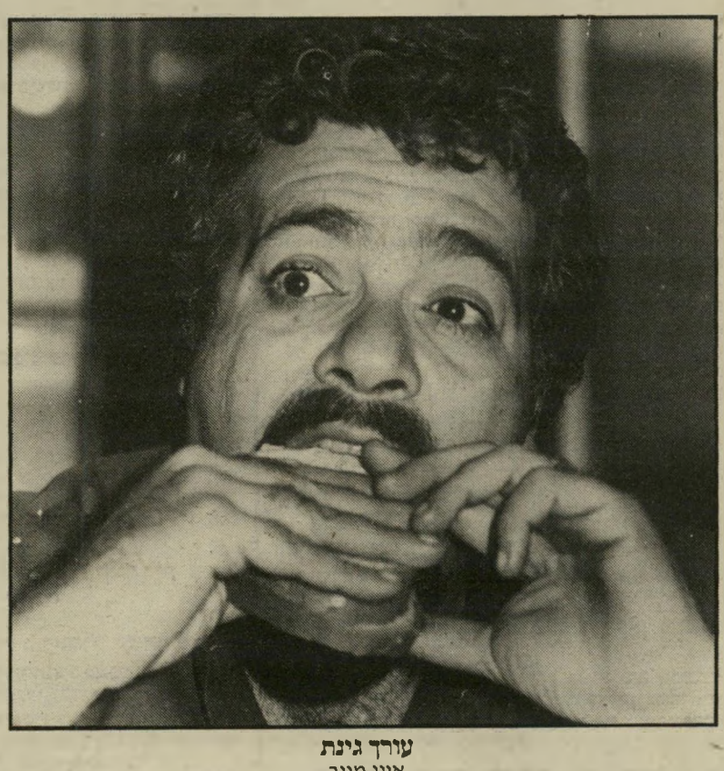

לייבלה וייספיש עם מנחם בגין*
לא פוחד ממצלמה

שאינו פוחד מפני המצלמה, הביא דיוקן נדיר, הבוחן את הייהדות וערכיה, בכלים סוכלניים ומחשבתיים, שמעטים דומים לו. מכיוון שוייספיש אינו הוגה־דיעות מבריק, אלא קוריוז אינטלקטואלי, ספק אם היו צריכים להתייחס אליו כאל פילוסוף. ספק גם אם הטלוויזיה החדשה היתה מתייחסת אליו בכלל אלמלא חבש כיפה.

סבידור מתחרה בשיטרית

● ליו"ר הכנסת, **מנחם סבידור**, שגנב את ההצגה בתוכנית־הבידור, שנועדה לשמש הדרן לשחקן שמואל רודנסקי לרגל קבלתו את פרס ישראל באמנות התיאטרון. בין כל הבדרנים, החדשות של הטלוויזיה התרחשה בשבוע שעבר, כאשר נפסלה, מסיבות לא־ברורות, כתבה של הכתב **איתן אורן**, שריווחה על מסיבת־עיתונאים של הורים שכולים בתל־אביב.

עורך גינת
אינו מגיב

סיפור הכתבה התחיל בבוקרו של אותו יום, כאשר עורך מבט, **מיכאל קרסין**, החליט לשגר את אורן לסיקור מסיבת־העיתונאים, שבה מחו ההורים השכולים על 40 הרוגי־יתר במהלך הקרבות של מילחמת־לבנון לפני שנתיים.

כתבתו של אורן נזהרה שלא להתייחס לדברים שאמרו ההורים השכולים נגד אישי־ציבור המתמודדים במערכת הבחירות.

* *בחתונת בתו של וייספיש.*

אלימות מאחרי המירקע

ברשות־השידור השתרר בשבועיים האחרונים סיגנון של אלימות, המעיד על האווירה בבניין.

מעשה־האלימות הראשון היה ערב שבועות, כאשר עובדי־הטלוויזיה נטלו והסתירו את הקלטת התוכנית על שמואל רודנסקי, כאקט־מחאה על הורדת המישדר זה הזמן ופיטורי עורכת־המישדר והמפיקה **נאוה בהן** ומגיש המישדר **רם עברון**.

רק כאשר איים מנכ"ל רשות־השידור, **אורי פורת**, בהודעה למישטרה והכנסת המישטרה לבנייך־הטלוויזיה לשם חקירה, הוחזר הסרט על רודנסקי למקומו.

הפרק השני היה כאשר חטפו חברים בנציגות־העובדים של הטלוויזיה מידיו של **דן כנר** את נוסח ההתנצלות שהיה עליו לקרוא מול המצלמה. באוזני בעלה של משתתפת זה הזמן, שהביאה להפלת התוכנית.

גם כאשר הוחזר לידי רן כנר נוסח ההתנצלות היו עוברים שניסו בכוח למנוע את כניסתו לאולפן לשם שידור ההתנצלות.

הכתבה נשלחה מתל־אביב לירושלים, אך לא שודרה. מנהל חטיבת־החדשות, **יאיר שטרן**, הורה שלא לשדרה.

צחוק־הגורל הוא שכתבת קול ישראל, **כרמלה מנשה**, שהקלטותיה באותה מסיבת־העיתונאים נמחקו בשל גורם טכני, שאלה מכתב־הטלוויזיה את סרט־ההקלטה של כתבתו, ושידרה אותו במיסגרת יומן החדשות של קול ישראל.

על פסילת־הדיווח על מסיבת־העיתונאים של ההורים השכולים בטלוויזיה ליגלג אחד מבכירי הכתבים במבט: „אחרי הורים־נגד־שתיקה והורים־שכולים־נגד־שתיקה, הגיע הזמן לייסד אירגון של עיתונאים ועורכים למען שתיקה."

מסביב יהום הסער

אין זה סוד שמנהל־הטלוויזיה, **טוביה סער**, מנהל בימים אלה קרב־הישרדות עקשני, כדי לשמור על תפקידו לעוד שישה חודשים, עד לתום הקדנציה שלו כמנהל הטלוויזיה.

סער מנהל קרב־הישרדות זה מסיבות חומריות, ולא תקשורתיות. מסתבר כי מנהל־טלוויזיה, שאינו מסיים עבודתו לפני תום הקדנציה שלו, מקבל מיספר מוגדל של נקודות־פנסיה, המאפשרות לו לשמור על רמת־פנסיה של סגן־שר.

במיקרה זה גם רכב השרות (במיקרה של טוביה סער: פג'ו 504) נשאר ברשותו לתקופת־זמן נוספת, והוא מקפל הטבות נוספות.

ההטבות הללו הן הסיבה היחידה, המחזיקה עדיין את סער בתפקידו, שהרי מנכ"ל רשות־השידור, **אורי פורת**, הפך מנהל־הטלוויזיה בפועל. הוא עובר על תישבוצי התוכניות מחדר שהותקן עבורו, ליד חדרו של מנהל־הטלוויזיה. מחדר זה עוקב פורת אחרי כל המהלכים בבניין הטלוויזיה.

מינויו של **יאיר אלוני** כיועץ המנכ"ל לענייני טלוויזיה הוא תרגיל־עקיפה נוסף.

השיא בקרב־ההישרדות של סער התחולל בישיבת הוועד־המנהל של רשות־השידור, שדן בפרשת זה הזמן. מנהל מחלקת־התוכניות, **צבי** („צביקה") **שפירא**, טען שטוביה סער ידע על השתתפותה של אותה גרושה בתוכנית, ואישר אותה, ולכן הוא בעל האחריות המיניסטריאלית למישגה זה.

טוביה סער לא הגיב על האשמותיו של שפירא.

עדות למעמדו הנחות של טוביה סער כמנהל־הטלוויזיה בימים אלה התגלתה ערב חג־השבועות, כאשר העלימו העובדים את

לוחם סער עם מנכ"ל פורת
חוזר מייד לירושלים

תוך התראה שכל תגובה של גינת תזמין נקיטת צעדים מישמעתיים.

גינת, שקודם לפירסומים במעריב נבחר לשמש כמפיק מישדר ליל־הבחירות בטלוויזיה, עשוי להיות מועבר מתפקיד זה, שיימסר לידי אנשי חטיבת־החדשות.

הקיץ של עזרן

השדר **חנן עזרן**, שנבחר לשמש כאחד ממגישי מישדר ליל־הבחירות בטלוויזיה, עשוי לגלות למחרת ליל־הבחירות שמישדר זה היה שירת־הברבור שלו במירקע.

ראשי המחלקה שוקלים את הפקדת עזרן על אחת הרוכנות בחטיבת־החדשות, תוך שיבוצם של כתבים אחרים במישבצתו במהדורת־החדשות הלילית.

החצי השני

מסקנת מבקר־המדינה כלפי מנגנון רשות־השידור, שהגיע בגביית אגרות־הטלוויזיה רק לפחות ממחצית מכשירי־הטלוויזיה במדינה, גורמת לחלק מחברי הוועד־המנהל לאמץ הצעות לשינוי.

חברי הוועד עשויים לאמץ את הצעתו־בעבר של שר־האוצר הקודם, יורם אריזור, למסירת מערכת הגבייה של רשות־השידור לידי חברת־החשמל.

לטענת חברי הוועד־המנהל יהיה ניתן לצמצם בקרוב לחצי את מיספר עובדי המנגנון ברשות־השידור, דבר שיביא להגדלת התקציבים הפנויים להפקות מקוריות בטלוויזיה וברדיו, וגם להגדלת מיספר משלמי אגרות־הטלוויזיה.

תוכניות מועדפות

יום רביעי
13.6

● **סרט הנפשה: הרפתקאות דיבוב בעברית** (5.30). גרגמל הרשע מנסה להפוך את הדרדסים לאבן, אך הוא עצמו הופך לפסל־אבן. הדרדסים מחליטים ללמד לקח את ישנוני העצל, הם מתחפשים לזקנים ואומרים לו שנרדם ל־300 שנה.

● **סרט קולנוע: צעירי סילדלפיה** (10.15 — **סרט שחור־לבן, מדבר אנגלית**). מלודרמה ארוכה ומפורטת, שבה צעירה מבנות פילדלפיה מעדיפה להינשא לבן מישפחה מיוחסת, ולא לצעיר אחר בן דלת־העם שאותו היא אוהבת. מאוחר יותר מתאבד הבעל הצעיר, כאשר מתברר לו שהוא נטול כוח־גברא, ואשתו הצעירה מוצאת ניחומים ללילה אחד בזרועותיו של הצעיר שאהבה. כתוצאה מלילה בודד זה היא מתעברת, והסרט ממשיך ומספר את קורות הבן שנולד מקשר־אהבה קצר זה, ועל יחסי הילוד עם מישפחת המתאבד, לעומת יחסיו עם אביו הביולוגי. הסרט הוא עיבוד מרומן שכתב ריצ'רד פאוואל, ובתפקיד הראשי מופיע פול ניומן, ועמו השחקנים ברברה רוש, אלכסיס סמית, בריאן קית ואחרים. שנת ההפקה: 1959.

רוש וניומן: צעירי סילדלפיה
יום רביעי, שעה 10.15

יום חמישי
14.6

● **תעודה: בריג'יט בארדו** (9.30 — **מדבר צרפתית**). פרק שני בסידרה בת שלושה פרקים. המספרת על השחקנית הצרפתיה הנודעה. פרק זה מתאר את ימי השיא של כוכבותה, בשילוב קטעים מתוך סרטים נודעים שבהם כיכבה, סיפורי עמיתים למיקצוע ודיווחים חדשותיים מן העבר, בעוד בארדו מספרת את גירסתה על ימי כוכבותה, אותם חיים נטולי פרטיות.

● **סידרה: שוגון** (10.25 — **מדבר אנגלית**). פרק שביעי בסידרה המבוססת על רב־המכר מאת ג'יימס קלאוול.

יום שישי
15.6

● **סרט קולנוע: גורלה של אשה יפה** (10.15 — **מדבר אנגלית**). סיפורה של צילומי הסרט נערכו באיטליה, ובתפקידים הראשיים מככבים אליזבט טיילור והנרי פונדה.

טיילור ופונדה: גורלה של אשה יפה
יום שישי, שעה 10.15

שבת
16.6

● **סידרה: שלושה בדי־רה אחת** (9.30 — **מדבר אנגלית**). בפרק קפה, תה או ג'ק נישבה ג'ק בקסמיה הפתלתלים של אהובתו לשעבר, בעוד ניסיונותיהן של קריסי וו'אנט לפקוח את עיניו בעניין כוונותיה, אינם עולים יפה.

● **דראמה: מלון ימי הזוהר** (10.30 — **מדבר אנגלית**). דרמת טלוויזיה בריטית, המספרת כיצד בקיץ של אחת משנות ה־70 יוצאים זוג אנגלי, בתם ועימם ידידתה הגרמניה, לחופשה במלון מיוחד — מלון המחזיר את אורחיו אל ימי הזוהר של קיץ 1938, קודם פרוץ מילחמת־העולם השניה. הכל במלון זה מתנהל על פי מינהגי 1938, בלבוש, אוכל, סיגריות, מטבע ואף במוסיקה. המבוגרים מתרפקים על העבר כעל ימים של זוהר, בעוד שאצל הצעירים מתעוררים ספקות בשאלה: האם אכן היה קיץ 1938 קיץ אחד של ימי זוהר?

יום ראשון
17.6

● **סידרה: דאלס** (9.30 — **מדבר אנגלית**). בפרק החתונה נראית חתונתם השניה של סו־אלן וג'י אר. בעיצומו של הארוע מתגרה קליף בג'י אר התגרות שסופה עימות פיסי בין השניים. ההורס את מסיבת החתונה.

● **מותחן: לא יאומן כי יסופר** (10.30 — **מדבר אנגלית**). בפרק הזדמנות הולכת, עוד הרפתקה מוזרה ומיסתורית כמו אלה המאפיינות סידרה מעולה זו.

יום שני
18.6

● **בידור: תהילה** (8.05 — **מדבר ומזמר אנגלית**). הפרק ברייקדאונס מביא מעלילות בית־ספר לאמנויות בניו־יורק עם סיפור להיט הריקוד האחרון, הברייקדאונס, שגם בישראל קמו לו כבר מעריצים.

● **קומדיה: מישהו מטעמ בך** (9.30 — **מדבר אנגלית**). הפרק סדרים חדשים שמוסיף ומביא מהרפתקות צוות עובדי חנות כולבו גדולה בלונדון.

● **מותחן: צוות לעניין** (10.50 — **מדבר אנגלית**). בפרק מקום נחמד עוד הרפתקה של קבוצת עריקי הצבא האמריקאי, שבראשות ג'ורג' פאפארד מחלצים אנשים שונים מסכנות שונות.

יום שלישי
19.6

● **מותחן: קסלר** (10.10 — **מדבר אנגלית**). פרק חמישי בסידרה הבריטית הנהדרת, שבין כוכביה ניצה שאול.

שאול: קסלר
יום שלישי, שעה 10.10

הסידרה מתארת ניסיון להתאקות אחרי עיקבות התנועה הנאצית, המתחדשת ימיה בקדם באירופה.

חוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 13.6.84

● **סידרה קומית: קאובוי** (9.30 — 25 **דקות — ערוץ 6 — מדבר אנגלית**). סידרה קומית בהפקת חברת טיימס האנגלית, העוסקת במאבק עתיק היומין בין פועלים ומעבידים. חברת ג'ונס לבניה משפצת בנייני מגורים, מנהלה הקשיש אינו יכול לעמוד בהתחייבויותיו כלפי הלקוחות, מכיוון שהפועלים „מסדרים" אותו ומעמידים אותו במצבים מביכים...

● **סרט תיעודי: פנורמה** (10.10 — **ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית**). מדי שבוע מקרינה הטלוויזיה הירדנית בשעה זו סרט תיעודי, בדרך־כלל אנגלי, המטפל בנושאים מעניינים בתחום הרפואה, החברה והכלכלה.

יום חמישי 14.6.84

● **קומדיה בלשית: ברני מילר** (9.30 — **ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה המתרחשת בתחנת־משטרה בניו־יורק, ומציגה גלריה של דמויות המאכלסות תחנת־משטרה, כגון: שוטרים ובלשים, גנבים וכייסים, ואנשים הנקלעים בטעות לתחנה. כוכב הסידרה הוא הל לינדון בתפקיד ברני מילר שוטר החרש.

● **דוקומנטרי: לקראת שנת אלפיים** (9.55 — **ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה דוקומנטרית קצרה, המתארת בזוריזות את עולם המחר על שכלוליו, המצאותיו והישגיו.

יום שישי 15.6.84

● **כדורגל: בצהרים** (2.00 — **שני הערוצים — 60 דקות — מדבר אנגלית**). תחרויות כדורגל ממיטב הכדורגל העולמי, שהתקיימו בשבוע החולף, באנגליה ובגרמניה המערבית.

● **קולנוע: סרט קולנוע צרפתי** (6.30 — **ערוץ 6 — מדבר צרפתית**). מדי שבוע ביום ששי מקרינה הטלוויזיה הירדנית סרט קולנוע צרפתי באורך מלא.

● **סידרה קומית: שנינו ביחד** (9.30 — **ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית**). רב־משרתים אנגלי, אשר עבד שנים רבות בביתה של מישפחת אצולה לונדונית עד שזו ירדה מנכסיה, מהגר אל „העולם החדש", ומתחיל לחפש עבודה בניו־יורק. הוא מוצא במדור „דרושים" מודעה של אשת־עסקים אמריקאית, המחפשת סוכנת־בית. הבטלר האנגלי מציג את מועמדותו וזוכה במישרה. בכל אפיזודה שזורות סיטואציות קומיות רבות הנובעות מן השוני ברקע.

יום שבת 16.6.84

● **לילדים: היה היה...** (4.30 — **שני הערוצים — 25 דקות — מדבר ערבית**). סיפורים, שירים וריקודים לגיל הרך. התוכנית מוקרנת בשעה מוקדמת יחסית, עקב חודש הרמדאן שבו מתחיל השידור מדי יום ב־4.00.

● **בידור: המופע של מוצאי שבת** (10.30 — **ערוץ 6 — 30 דקות — מדבר ומזמר אנגלית**). תוכנית הבידור השבועית של הטלוויזיה הירדנית. שירה, זימרה וריקודים בהשתתפותם של אמנים ידועי שם.

● **אינפורמציה: בשולי החדשות** (10.50 — **ערוץ 3 — 25 דקות — ערבית**). סיקור מורחב של אירועים חברתיים ואמנותיים שהתרחשו במשך השבוע החולף, אצל שכנינו ממיזרח.

יום ראשון 17.6.84

● **תיאטרון: מן הבימה אל המסך הקטן** (7.00 — **ערוץ 6 — מדבר צרפתית**). הצגות מעולות ממיטב התיאטרון הצרפתי, שצולמו במיוחד לטלוויזיה.

● **סידרה הומוריסטית: הבלתי צפוי** (9.30 — **ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה קלילה עם שחקנים המתחלפים בכל פרק. בסידרה סיפורים סאטיריים הומוריסטיים עם סוף מפתיע.

יום שני 18.6.84

● **ספורט: מגזין ספורט** (8.15 — **ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר צרפתית**). תוכנית המגישה לצופה לקט מאירועי הספורט בשבוע החולף בצרפת ובעולם.

● **סידרה דראמתית: כחול ואפור** (9.30 — **ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית**). סידרה המגוללת את סיפור מילחמת־האזרחים האמריקאית.

יום שלישי 19.6.84

● **קומדיה: תחבולות גיוואר** (8.00 — **ערוץ 3 — 45 דקות — מדבר ערבית**). סידרה קומית שגיבוריה שניים: ג'וואר אל־טושה הצנום והרזה, הנוהג „לסדר" את כל הסובבים אותו, ובעיקר את שותפו במישרד־השידוכים שהם מנהלים, חוסני אל־ברזאן. הרבה סיטואציות קומיות שניתן ליהנות מהם, גם אם לא יודעים את השפה. הסידרה הופקה לפני כעשר שנים, ומוקרנת בשידור חוזר לרגל חודש הצום המוסלמי. שבו מרבים להתבדר ולחוד חידות.

תחנת המיזרח החיכון (לבנון)
תוכניות לימים א—ה (אחרי הצהריים)

1.00	חדשות	4.00	מערבון
1.30	סידרה	7.00	סידרה
3.00	סרט	9.00	סידרה

למעצבי־האופנה יש תדמית מסויימת: הם גברים. אבל המעצבות מוסיפות למיקצוע נימה שונה

גם הנשים מעצבות אופנה

אורנה מרבק מעצבת־אופנה חיפאית, המוכרת גם בתל־אביב. היא מעצבת אופנה בשילוב חרוזים, ריקמה ואפליקציות וגם משחזרת נוסטלגיה מבדי־כותנה, טריקו וקטיפה.

מעצבי־האופנה לנשים הם ברובם גברים. אוהבי־נשים או שונאי־נשים. בעולם האופנה, בעיקר בחו"ל, ידועים כריסטיאן דיור, איב סאן־לורן, ג'אני ורסאצ'י, קלוד מונטנה ועוד. השמות בארץ הם גדעון אוברזון, עורד פרוביזור, עודד גרא ורפי יעקבזון.

אבל קיימות גם נשים מצליחות, המעצבות אופנה לנשים והמושכות בחוטים והמחליטות מה תלבש הישראלית וכיצד תיראה. אילו בדים ילטפו את גופה, איזה צבעים יבליטו את חמוקיה וכמה היא תשלם עבור התענוג.

ספורטיבית ורבה. אחת מהן היא נורה פרידלנדר, מעצבת־אופנה ותיקה, שלא עושה הרבה רוח ורעש מסביב לשמה. היא יושבת בסטודיו שלה, הנמצא באזור דיזנגוף ומלבישה את לקוחותיה, נשים נאות, מטופחות ולא תפרניות.

נורה, בוגרת אמנות, גרפיקה, פיסול ורישום, למדה עיצוב־אופנה בלונדון ואצל פיני ליטסדורף. זה היה מזמן, לפני 15 שנה.

יש לה ריעות מגובשות: היות ואני אשה, ואשה ספורטיבית, אני מעצבת בסיגנון זה, האהוב עלי. יחד עם זאת אני שמה דגש על הנשיות והרוך. אני אוהבת לראות אשה — אשה, לא במיסגרת נוקשה.

נורה מכינה בכל עונה קולקציה של בגדים מוכנים וקולקציה לבגדים בהזמנה, בדרך־כלל לאירועים חגיגיים. הבדים שאיתם היא עובדת, הם בדי־כותנה רכים, המשולבים עם שנטונג, בדי־פשתן, משי־סאטן, סרי־גים וטריקו.

היא נותנת בבגד נפילות מאוד עשירות ועובדת השנה הרבה עם ציבעי לבן, חול, אדמה וחאקי, שמהם היא מעצבת שמלות, חליפות, אוברולים ומערכות. מחיריה: אוברול — 150 דולר ובגד בהזמנה — 150־550 דולר.

צעיר ונמוך. גם אתי קרן מצוייה בסביבות דיזנגוף. אתי הקוקטית מעצבת ביגדי־נשים כבר ארבע שנים. היא מעולם לא למדה זאת, אבל כישוריה, כשרונותיה וטעמה וכמובן ניסיון השנים והביקורים התכופים בחו"ל עשו את שלהם וזאת אפשר לראות בבגדים האופנתיים, המילה האחרונה של אירופה, שאותם היא מעצבת.

לקיץ זה עיצבה שמלות־כותנה נקו צעיר, בגיזרת טרפז, כיסים בולטים, ללא קו מותן, כך שאפשר לשחק עם הדגם וללובשו בלי או עם חגורה.

דורין פרנקפורט (בחולצת „מתנה") עיצבה לקיץ זה סג־נונות שונים במחירים שונים, מזול ועד יקר. דוגמה משמאל: שימלת־ערב שחורה מפישתן עם שרוולי סאטן.

נורה פרידלנדר אוהבת לראות את נשותיה אופנתיות. רכות ונשיות, לא במיסגרת נוקשה. מעצבת־האופנה פרידלנדר מעצבת בגדים מוכנים ובגדים בהזמנה.

הנרכסת בגובה הרצוי, במותן, מתחתיה או מעליה.

גם שמלות צרות, בציבעי שחור־לבן ושאר צבעים טיבעיים, נראות בקולקציה העשירה של אתי. היא שואבת את רעיונותיה מהגדולים ומוסיפה נופך וטעם אישי. גם המיכנסיים החדשניים שהיא עיצבה לקיץ מיוחדים: גיזרה נמוכה או, כפי שהם נקראים בז'רגון הצרפתי, טאי בס (מותן נמוכה). הם שמוטים, רחבים ועשויים כותנה.

אתי ממליצה ללבוש את בגדיה עם נעל או סנדל שטוח, שגם אותו היא מעצבת והיא מסבירה, כי אלה בגדים בסגנון זרוק, הם לא מתוכננים ללבישה עם נעל עקב גבוה. הגורמים לבגד להיראות „דודתי".

המחירים: שמלות־כותנה — 12,000—28,000 שקל, מיכנסי־כותנה — 10,000—15,000, נעלי־בלרי־נה שטוחות — 12,000, מגף־סנדל שטוח — 17,000, נעלי־בד שטוחות 5,000 שקל.

זרוק וטבעי. אילנה כרמלי וירדנה זיו עובדות על חידושים מסעירים ומחדשות לעיתים מזומנות את הקולקציה העשירה שהן מעצבות עבור ראש אינדיאנט. אילנה הג'ינג'ית בת ה־28 וירדנה בת ה־31 הן בוגרות שנקר: „התחלנו לעבוד בראש אינדיאני עוד כשהיינו סטודנטיות, לפני ארבע שנים. היום אנחנו עובדות עבודת־צוות, שלושה אנשים, שתי־ו וניסים (מזרחי, בעל ראש אינדיאני.)

„אנחנו יושבים ומשוחחים על הנושאים והצבעים ומגבשים קולקציה. כל אחד זורק את רעיונותיו, אחר־כך אנחנו הולכות הביתה ועובדות על הרעיון. כשנפגשים, מראים את התוצאות.

„אין אצלנו ירדנה עיצבה, אילנה עיצבה, הדגש הוא על הכל ביחד. כל דגם הוא של שתינו. אנחנו בראש אחד, מאל"ף עד ת"ו, ביוון האופנה הכללי שלנו הוא קו צעיר וזרוק. כשאנחנו מעצבות דגם, אנחנו חושבות על כך שיהיה נוח, לביש וחתיכי ונחד עם זאת יוצרות גיזרה שתתאים כמעט לכל גוף. גם אם אותה אשה היא לא בדיוק

מיקה ואנט מעצבות אופנה לא קונפקציה ולא אופנת עילית. משהו ב־אמצע, אבל לא קונבנציונלי. הצבעים השולטים הם שחור, לבן, בז' וחום והדגמים – חליפות, ז'קטים מחוייטים, חצאיות צרות, קלוש ושמלות־אוהל. למעלה: מיקה בשימלה מנומרת ואנט במיכנסיים.

אילנה וירדנה (משמאל) מעצבות את אופנת „ראש אינדיאני". הן בוגרות שנקר ויש להן ראש סופר־אופנתי. הדגמים אצלן משתנים כל חודשיים. למעלה: אוברול.

שימרית אור היא אומנם תמלילנית, אך היא גם מעצבת שמלות־כלה בסיגנון רומנטי מבדי־תחרה עתיקים, שהיא מוצאת בשוקי־אנגליה. שימלותיה הן לבנות וגם בציבעי פסטל.

(המשך מעמוד 33)

רומנית. גם אנחנו לא דוגמניות," אילנה 1,60 מטר וירדנה נמוכה ממנה.

לקיץ הן עיצבו קולקציה הבנויה מכמה נושאים, מראה־הכתמים, הטאי דאי, שהוא סגנון המראה הטבעי, כד־כותנה צבוע בעבודת־יד בצבעי חרדל, ורוד, אפור, כתום, אדום, ממנו הן עיצבו אוברולים שמחירם 7,300 שקל.

עכשיו גם התחילו בעיצוב אביזרים מגומי שחור. המחירים: חגורת־גומי צרה — 1,500 שקל, רחבה — 2,600 שקל, שרשרת־גומי — 1,300 , תיק קטן — 3,500, גדול — 4,500.

משהו באמצע. מיקה ואנט, שהיו שכנות דלת מול דלת, החליטו לפני למעלה משנה לפתוח סטודיו לאופנה מיוחדת שאותה לא יראו במקום אחר. הן שכרו דירה קטנה בצפון תל־אביב, שטחו בה שטיחים, תלו וילונות והציבו את הקולקציה ממעשי ידיהן.

„אין לנו עשרות דגמים," אומרת מיקה בשן. „אנחנו לא קונפקציה ולא אופנת עילית. אנחנו משהו באמצע."

לקיץ הן עיצבו שמלות, חליפות וז'קטים מחוייטים עם כתפיים גדולות ומיכנסיים רחבים כמראה היפאני, חצאיות צרות וחצאיות קלוש רחבות מבדי־כותנה ולינן. וכן שמלות־אוהל ענקיות ורחבות מבדי טריקו, כשהצבעים השולטים הם שחור, לבן, בז' וחום.

המחירים: חליפה מחוייטת מלינן או כותנה (ז'קט ומיכנס או חצאית) — 150 דולר; שימלה או חליפה מטריקו — 60—80 דולר, שימלת־נמר מכותנה — 90 דולר.

שיחזור הנוסטלגיה. אורנה מרבך היא חיפאית בת 34, נשואה פלוס שתיים. היא למדה עיצוב־מוצר ותכשיטנות ומתייחסת לאופנה כמו לציור, פיסול ואמנות.

את רעיונותיה שואבת אורנה מז'ורנלים ומתצוגות־אופנה בארץ, ובכלל, כשהיא רואה בד, היא מדמיינת כבר מה תעשה ממנו.

אורנה עובדת הרבה על שילובי חומרים עדינים וגסים. היא לא מהססת, וכל מה שנראה לה מתאים מתלבש על הבגד.

הקיץ משלבת אורנה בדי־טריקו עם אפליקציות של חרוזים סאטנים ותחרות. היא יוצרת חולצות, מיכנסיים ומערכות בצבע לבן, שמנת, חום, בריק, אדמה וחום חולי. היא מעצבת בלייזרים בסגנון הקו הישן, עם כריות גדולות מאוד, מבדים מנוקדים בשחור ולבן, צהוב לימון ולבן, ירוק אזמרגד ולבן. היא רוצה לשחזר את הנוסטלגיה.

המחירים: חולצת־טריקו — 40 דולר, שמלת־טריקו — 100 דולר, בלייזר מנוקד — 100 דולר, חגורות מקטיפה וסאטנים, חגורות מצויירות מעשה־ידיה — 30 דולר.

אוסנת־צנע. דורין פרנקפורט הידועה מגדירה את עצמה כמעצבת לכל ובכל סכום. השנה עיצבה דורין שחורת־השיער, שסימלה המיסחרי האישי הוא לבוש שחור, כמה קולקציות בכיוונים שונים: מראה הטוש, שהוא בעיקר טרפים, כשהעליוניות מטריקו, במראה חתיכי, צעיר, בצבעי ניאון של כחול מוצוע וירוק ניאון, אדום וכחול וצבעים אחרים במחיר 3,000 שקל לטופ.

מראה נוסף הוא בגדי סרנאות־יוצרים: כל שלושה חודשים עובדת דורין עם שני מעצבים צעירים והפעם, בקו אופנת בגדי־הצנע מבדי־כותנה וטריקו, עם הדפסים משנות ה־50 בצבעי לבן, חאקי, שחור, כחול ואדום במערכות לבוש של טוניקות, סראפנים, חולצות צמודות וזרוקות ומיכנסיים. מחיר כל יחידה זול — 2,000 שקל בלבד.

קו שלישי הוא דורין פרנקפורט לבוטיקים, זהו קו סופיסטיקייטד. בדים בצבעי שחור, לבן, חום, זהב, אפור, כסף כתום ושזיף. חצאית ששה־חלקים, צרים למעלה ומתרחבים למטה. חצאיות קלוש, חולצות ומיכנסיים. הבדים הם אלגנטיים — סאטנים כבדים, משי, ז'ורז'ט, כותנות ויסקוזה, משי וגם סריגים כשהמחירים הם 19,000—25,000 למערכת.

קו נוסף — תפירת אופנה עילית מבדים מקומטים ובגזרות יווניות של טוניקות ארוכות כשקומבינציית הצבעים היא מירקם של זהב ושחור או כסף ושחור.

הכלה היא כוכב. גם שימרית אור, התמלילנית, עוסקת בעיצוב אופנה ייחודית. כבר 12 שנה. בשנים האחרונות היא מתמקדת ביצירת שמלות־כלה בהשראה של כלות העבר. השמלות עשויות תחרה עתיקה, באסיסט שוויצרי, וואל, ז'ורז'ט, משי, ריקמה וחרוזים.

את הבדים המיוחדים משיגה שימרית בשווקי־לונדון. חתונה, אומרת שימרית, זו הצגה קטנה (או גדולה). הכלה היא כוכב ההצגה. הערב כולו שלה והיא צריכה להיראות במיטבה וגם להרגיש נוח.

שמלותיה של שימרית הן שונות, ולא קונבנציונליות, ומחיריה הם: להשכרה — 150—200 דולר ולמכירה — החל מ־250 דולר.

אתי קרן מעצבת־אופנה מאריסאית בישראל: מיכנסיים רחבים, חצאיות רחבות וגם סנדלים ונעליים שטוחות. סיגנון זה נחשב לסיגנון זרוק, המילה האחרונה של שגעונות־האופנה.

חמרורים

נתמנה ◆ לפצ"ר (פרקליט צבאי ראשי) צה"ל, **תת־אלוף בן־ציון פרחי**, 46. פרחי הוא יליד בולגריה, שעלה ארצה בגיל 10, היה קצין הנדסה קרבית (שהתמחה בחבלה ובמיקוש), עזב את צבא־הקבע בגיל צעיר כדי ללמוד מישפטים ושב לצה"ל אחרי כמה שנים, כדי לקחת חלק בבניית קו ברלב, לאורך תעלת־סואץ. לאחר מכן עבר פרחי את המסלול המישפטי הצבאי, מתובע צבאי עד שופט בבית־הדין הצבאי לעיירעורים.

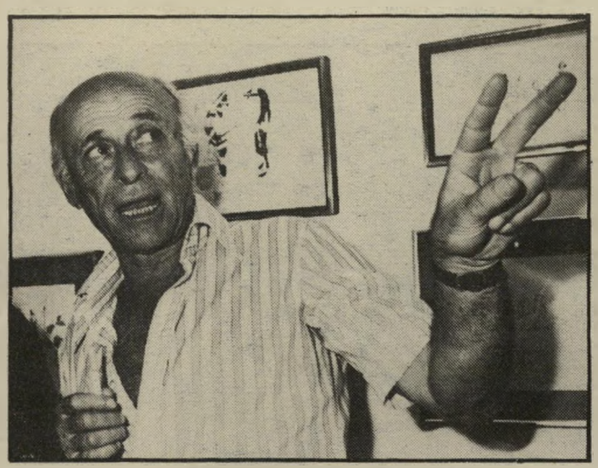
נתמנה ◆ לסגן נשיא בית־המישפט לשלום (נושאי פלילים, תעבורה ובתי־דין עירוניים) בתל־אביב, **חיים אילת**, 49. הוא יליד הונגריה, שעלה ארצה בגיל 3, אב לבן ושתי בנות, שהיה היועץ המישפטי של עיריית גבעתיים, ואחר־כך, משך שנים, שופט שלום.

נישאו ◆ בבוורלי־הילס, קליפורניה, **סילבי ורטן**, 39, ו**טוני סקוטי**, 43. אלה הם נשואיה השניים של ורטן, מלכת־הפופ הצרפתיה, ש־נולדה במיקרה בבולגריה, שם שימש אביה כדיפלומט צרפתי. בעלה הראשון של ורטן היה מלך הרוק ג'וני האליידיי, שלו ילדה בן, בטרם התגרשה ממנו. בעלה החדש, השני, הוא איש־עסקים אמריקאי, אמרגן עיסקי־שעשועים מצליח.

נחוג ◆ במרכז החלל באלבמה, (וושינגטון, מוסקבה), שהיה מקורב, בשעתו, לווינסטון צ'רצ'יל ולחיים וייצמן גם יחד. ברלין, יליד ריגה שבלאטוויה, הוא בנו של מהנדס, שהיגר לאנגליה לפני יותר מ־60 שנה, והזוכר עד היום את ביקורו הראשון בארץ, בשנת 1934, שאותו סיים בפגישה מיקרית, שהרשימה אותו מאוד, עם סטודנט צעיר בשם אברהם שטרן, שנודע יותר מאוחר כיאיר, מייסד לח"י (ולוחמי חירות ישראל) ומפקדו הראשון.

נחוג ◆ במונטה־קרלו, יום־הולדתו ה־74 של **ז'אק־איב קוסטו**, חוקר המעמקים התת־ימיים, המבלה ארבעה חודשים בכל שנה בארצות־הברית, שם הוא עובד על פירסומיו לטלוויזיה, לספרים ולעיתונות: עוד ארבעה חודשים בממנאקו, שבה הוא מנהל את המכון האוקינוגראפי, וארבעה חודשים נותרים על סיפון ספינת־המחקר שלו, קאליפסו, שהיא שולת־מוקשים אמריקאית לשעבר. קוסטו, שהיה משך 30 שנה קצין בחיל־הים הצרפתי, לא חדל לצלול, לשם מחקריו, עד עצם היום הזה. הוא צלל לאחרונה לעומק האסור של 115 מטר. קוסטו הוא איש רב־גוני, השולט בחמש לשונות (צרפתית, אנגלית, גרמנית, ספרדית ורוסית) והמצליח, בעיתות־הפנאי שלו, גם לצייר וגם לחבר מוסיקה רצינית.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־77 של

במאי בונים
מלונדון לצ'יזבאטרון

יצחק זיו־אב, יו"ר מרכז התאחדות האיכרים, שכובד לרגל יום־הולדתו בתואר יקיר מושבות הגליל. זיו־אב, יליד רוסיה ובנו של יצרן קתות־רובים, היה איכר במגריאל, עיתונאי בהבוקר, (יומון הציונים הכלליים, קודמיהם של הליברלים), וראש אגף־יחסי־הציבור הראשון של מישרד־הביטחון. לאחר מכן שימש במשך עשרות שנים כמנכ"ל התאחדות־האיכרים.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־84 של ד"ר **זאב וילנאי**, יליד חיפה ואחד מוותיקי חוקרי ומדריכי ידיעת־הארץ, מחברם של עשרות מאמרים, מחקרים וספרים, מתולדות הערבים והמוסלמים בארץ־ישראל ועד למצבות־קודש בארץ־ישראל.

התאבד ◆ בהרצליה, בגיל 54, **פרופסור** (להיסטוריה) **אוריאל טל**, איש אוניברסיטת תל־אביב, יליד אוסטריה, שעלה ארצה בגיל 11 ואשר התמחותו בהיסטוריה ישראלית היתה בתחום השואה ובתולדות יהודי מרכז־אירופה. בצוואתו ביקש טל להיקבר בטקס חילוני.

נפטר ◆ מהתקף־לב במישרדו בקהיר, בגיל 58, ד"ר **פואד מזחי אל־דין**, ראש ממשלת מצריים, רופא בהשכלתו, שהיה גם המזכיר הכללי של מיפלגת השילטון המצרית — המיפלגה הלאומית הדמוקרטית — אשר זכתה, לפני שבועיים בלבד, בנצחון מוחץ: ב־390 מתוך 448 מושבי הפרלמנט.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־75 של **ישעיהו ברלין**, הוגה־דעות ודיפלומט בריטי לשעבר ארצות־הברית, יום־הולדתה ה־27 של **בייקר**, קופת־ניסוי זעירה (מישקלה: פחות מקילו אחד), שטיסתה בחלל, לפני 25 שנים, סללה את הדרך לטיסות האסטרונאוטים האמריקאיים.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־47 של **הרב ישראל מאיר לאו**, רבה הראשי של נתניה. לאו הוא יליד פולין, ניצול־שואה (אחד הילדים הבודדים ששרדו ממחנה בוכנוואלד), הוסמך לרבנות בגיל 28. ייחוסו הרבני כולל את העובדות שהינו דור 35 במישפחתו על כס־הרבנות וחתנו של הרב הראשי של תל־אביב, הרב יצחק ידידיה פרנקל. לאו, אב לשתי בנות ולשני בנים, הוא אחד המרצים המבוקשים על נושאי דת ויהדות גם בחוגים חילוניים.

נחוג ◆ בג'דה, סעודיה, יום־הולדתו ה־59 של **אידי אמין דאדא**, רודן־הדמים לשעבר של אוגנדה, החי בג'דה מקיצבה שנתית של 300 אלף דולר, המוענקת לו מבית־המלוכה הסעודי. לפי עדות ראש עיריית ג'דה, מבלה אמין את ימיו בתפילה ובהגדלת מישפחתו, המונה עתה 30 איש, כולל ארבע נשותיו.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־65 של **שמואל בונים**, בימאי (התיאטרון הקאמרי), אב לשלוש בנות, שלמד את אמנותו בלונדון ואשר החל את דרכו בלהקת הפלמ"ח, הצ'יזבאטרון.

נחוג ◆ באוכספורד, יום־הולדתו ה־75 של **ישעיהו ברלין**, הוגה־דעות ודיפלומט בריטי לשעבר

בירה מכבי

מגיע לך דיוק כמו בחילופי
וספל תה אמיתי

המשמרות, אדיבות של ג'נטלמן אנגלי
...לפני שאתה מגיע ללונדון

הוסע המאושר

אל על

נסיון של 36 שנות טיסה, צי מטוסים חדיש, דיוק מבצעי מהטובים בעולם ושרות מעולה.
אל על — כי לך מגיע להיות מאושר.

כל זמן הוא הזמן לקפוץ ליוון!

החלטה נבונה.

ביוון והאיים השעון הרשמי הוא שעון השמש... הזמן זורם לאיטו ונוסך בך שלווה נפלאה. סביבך פרצופים מחייכים תמיד וטרדות היום יום הרחק מאחוריך.
לכן כל זמן הוא הזמן המתאים לקפוץ לחופשה ביוון והאיים. יוון תמיד מקבלת אותך בחיוך ופורשת לפניך את קסמיה: לטייל בין העתיקות, לתפוס שלווה באיים, לטעום משמחת החיים של היוונים: כל אלה מחכים לך קרוב קרוב ובמחיר נמוך.

עם אולימפיק ליוון החלטה נבונה!

אולימפיק יוצאת ליוון יום יום בטיסת בוקר נוחה. אתה נוחת לפנה"צ באתונה, ומשם ממשיך ליעדים אחרים.

חוברת צבעונית חינם!

חוברת צבעונית מהודרת על אפשרויות הנופש והטיול ביוון — חינם לכל דורש, בסוכנויות הנסיעות או ב"**קדמוס**".
טל. 286648 03-296433/4.

OLYMPIC AIRWAYS
The International Airline of Greece

אדמון

מו... מו... מו...

ב־30 בחודש מאי התחלתי לאכול עשב. עד ליום הזה הייתי אשה ואם בישראל. ב־30 במאי 84' הפכתי להיות פרת־הבשן.

ואולי הוא צודק הכהן־אבידוב הזה. שנים שאני גרה בארץ הזאת. כשהייתי ילדה קטנה יצא אבי למילואים ולמילחמות ודאגנו לו ופחדנו וחיכינו לו שיחזור. אחר־כך נישאתי, ושלוש פעמים בשנה ראיתי את בעלי יוצא מהבית עם תרמיל על השכם, פעם למילואים ופעם למילחמה, ואף פעם לא הייתי בטוחה שיחזור. חיכיתי לו והתפללתי לשלומו ולשלום חבריו. אחר כך נולדו הילדים. שנץ בנים. רק אם ישראלית שנולדים לה שני בנים יודעת את הפחד הנורא שנולד יחד עם לידת הבנים.

מגדלים אותם ואוהבים אותם וכל פעם סופרים את השנים שנשארו להם עד ליום הגיוס. עוד 15 שנה — עוד 12 שנה — עוד 9 שנים וכל שנה שעוברת הפחד מתקרב וגדל. ובזמן הפחד הפרטי, כמעט כל ערב בחדשות, מזכירים לך שבנים אחרים של אמהות אחרות נהרגים. לא על שלום הבית שלהם, אלא על הגנת הדרוזים מפני השיעים ועל הגנת השיעים מפני הדרוזים וכל השאר.

כל אשה שיכולה לחיות כאן ולגדל בנים ולדאוג ולפחד ולא לישון בלילה, ועדיין להיות בן־אדם מתפקד ומאושר ואיכפתי ואוהב — מה כבר אפשר להגיד עליה אם לא פרה?

כל הכבוד לך מאיר כהן־אבידוב. באמת אתה מתפתח כל הזמן. לפני שבועיים היית מומחה גדול בענייני מנטאליות ערבית (שמעתי שהם נעלבו), והנה היום אתה כבר מומחה בבעלי־חיים. דווקא מתאים לך.

אשכוליות או לא להיות

מהר מהר לפני שעונת האשכוליות נגמרת. הנה רעיון לפתיחת ארוחת־בוקר חגיגית, לארוחת ארבע עם כוס־קפה, או אפילו למנה אחרונה חמצמצה וטעימה.

חותכים אשכולית לשניים, מפזרים עליה כפית סוכר (הכי טוב זה סוכר חום, אבל לא מוכרחים) בוזקים כפית ליקר מהסוג האהוב עליכם ומכניסים את הדבר הזה לתוך הגרילר המחומם לדקה או שתיים.

ניסיתי את זה וזה ממש יופי. סיפרתי את זה לחברה שלי בשביל להשוויץ קצת והיא מייד אמרה „זה כלום, ניסית לשים על האשכולית קצת קצף ביצים ואז להכניס לגרילר?" אני עוד לא ניסיתי, אבל היא אומרת שזה טעים וחגיגי מאוד.

עצות ינוקא

כבר סיפרתי לכם שכל ספרי־ילדים שמגיע אלי הביתה, עובר קודם כל דרך הידיים, והראש של אסף, בני בן ז־8 וחצי. ורק אם הוא ממליץ, אני קוראת אותו ואחר־כך מספרת לכם מה דעתי עליו.

השבוע קיבלתי שני ספרי־ילדים ושמתי אותם על יד המיטה שלו בערב. לביקורת ראשונית. בבוקר ניגש אלי הילד, הושיט לי את אחד הספרים ואמר: „תשמעי, כדאי לך לקרוא את הספר הזה. משעמם־משהו. קראתי אותו עד הסוף, כי כל הזמן קיוויתי שאולי יקרה משהו מעניין. אבל עד הסוף לא קרה כלום."

שאלתי אותו מדוע הוא רוצה שאני אקרא ספר משעמם, והוא ענה שרוזוקא נראה לו חשוב מאוד, לקרוא ספר כזה פעם בכמה זמן, כי אחר־כך יש כבוד לספרים טובים באמת ואפשר להנות מהם אפילו יותר מאשר כרגיל־כלל.

משקאות בלי סבלנות

אחד הדברים הכי מעצבנים בעולם זה סבלנות. אתם מכירים את אלה שיש להם כל הזמן המון סבלנות? לוקח להם שעה להתלבש, שלוש שעות לבחור חולצת טריקו בחנות, עשרה ימים להחליט לאיזה סרט הם ילכו בעוד חודש ועוד כהנה וכהנה סבלנויות מורטות עצבים. אחד העמים הכי סבלניים בעולם הם השווייצים. תאמינו לי, יש לי כמה חברות מהגולה הזאת. אחת מהן הגיעה אלי לפני כמה ימים ובידה עיתון שווייצי לענייני מתכונים. בשימחה גדולה ואיטית היא קראה לי מתוך העיתון איך עושים ליקר לבד בבית (מלבד סבלנות, הם חזקים מאוד גם בענייני חיסכון. השווייצים האלה).

הקשבתי ברוב סבלנות להתלית הארוך והמייגע של עירבוב פירות, כתישתם, השרייתם, ערבובם באלכוהול וכדומה, ואז (אחרי 40 דקות) הגענו לפואנטה שהיא השורה האחרונה האומרת: „מלאי בקבוקים והשאירי אותם במקום אפל למשך שנה. אחר־כך תשתי." בחוסר־סבלנות יוצא מהכלל גירשתי את חברתי מהבית ואסרתי עליה לבזבז את זמני היקר בהמצאות של ארצות ניטראליות שיש להן את כל הזמן שבעולם.

אל תדאגו. ממני לא תקבלו שום מתכון מהסוג הזה. אבל כל העניין הזכיר לי שגם לאמא שלי יש כמה פטנטים בנושא אלכוהול תוצרת־בית. בבקשה:

ליקר פטל

קונים בקבוק וודקה ושותים ממנו כוסית אחת גדולה. למקום שהתפנה בתוך הבקבוק מכניסים מיץ פטל ממותק ומנערים את הכל ביחד.

ליקר דמוי קואנטרו

קונים אלכוהול נקי (אמא שלי אומרת שאפשר לקנות את זה) מכניסים לתוכו קליפה של תפוז אחד, אבל רק את הקליפה הכתומה, אחרי שהורידו ממנה ממש את כל החלק הלבן. מכינסים גם גביש אחד של סוכר, סוגרים את הבקבוק ומחכים שבוע. לא נורא, נכון?

ליקר בלי שם

גם כאן משתמשים בוודקה (הכי זולה). לתוך בקבוק מכניסים כמה מסמרי ציפורן, וכמה טיפות של תמצית שקדים (מה ששמים בעוגה). מחכים שלושה ימים.

לחיים!

כותל מערבי בצפון איטליה

אני כל הזמן פוחדת שזה יקרה לי שוב. לפני הרבה שנים, כשהייתי ילדה קטנה בירושלים, ידעתי שבמרחק כמה קילומטרים מהבית שלי באבו־טור, נמצא הכותל המערבי. אנשים דיברו על זה. אלה שראו אותו לפני המילחמה דיברו עליו בגעגועים, אלה שאף פעם לא ראו אותו חלמו עליו.

אנחנו, ילדי אבו־טור, טיילנו הרבה בסביבה ועל כל בית גבוה (לא היו אז הרבה כאלה) ניסינו לטפס כדי לנסות ולהשקיף על העיר העתיקה ואולי לראות את הכותל. אף פעם לא ראינו אותו.

במשך השנים נהיה הכותל, בעינינו הילדים, משהו רחוק ובלתי מושג. למעשה הכותל היה בשבילנו האלוהים. משהו שכולם יודעים שהוא ישנו, אבל אף פעם לא נראה אותו. משהו קדוש.

כמה שנים אחר כך פרצה מילחמת ששת־הימים והכותל נכבש, או שוחרר, או איך שקוראים לזה. למחרת היום, כשעדיין התפוצצו פצצות ומוקשים ונורו יריות מכל עבר, לקחתי את חברתי עדלה (שהיתה מספיק מטורפת כדי להצטרף אלי), והתחלנו את התגנבות היחידים שלנו לעבר הכותל. האוזר שרץ צבא שלא נתן לאף אחד לעבור, אבל בעזרת הערבית הצולעת של עדלה והחוצפה האיומה של שתינו, התקדמנו לעבר המטרה.

אני זוכרת שהיינו ממש מרוגשות, גם מההתפלחות וגם מהידיעה שהנה עוד מעט נגשים חלום וניגע באבנים של האמונה של עם ישראל. ואז פתאום עמדנו מולו והוא היה סתם קיר מכוער ומוזנח בתוך אזור מכוער ומוזנח. אני לא זוכרת שום אכזבה יותר גדולה מהאכזבה של הרגע הזה. הבטנו על הקיר שוב ושוב וקיווינו שעוד מעט יעבור איזה רטט של קדושה, אבל שום דבר לא עבר. הסתכלנו אחת על השניה והתחלנו ללכת חזרה.

★ ★ ★

בעוד שבועיים אני נוסעת לאיטליה. אבל לא סתם לאיטליה שבה כבר היינו כולנו, אלא לצפון־איטליה, לעיירה קטנה ומאוד ציורית בשם אסולו, ששם, לפני הרבה שנים, אני נולדתי. מאז שעזבתי את מקום הולדתי לא חזרתי אליו. בהתחלה, כי הייתי קטנה ולא יכולתי לנסוע לשם, ואחר כך אני לא יודעת למה. עכשיו אני חושבת שאולי בכוונה לא חזרתי לשם, כדי לפתח געגועים למקום הולדתי. וזה הצליח. כל יום שעובר ומקרב את הנסיעה שלי אני מתגעגעת יותר. הורי סיפרו לי כל פרט אפשרי על המקום.

אני יודעת שיש שם איסור על בניה חדשה ושכל העיירה מלאה בטירות עתיקות ובתים ישנים מאוד. אני יודעת שלאונורה דויזה (החנה רובינא של איטליה) ניהלה שם פרשיית אהבים סוערת עם דה־אנונצ'יו (האלכסנדר פן שלהם) ואני יודעת בדיוק באיזה כנסיה מנגנים מוסיקה כנסייתית ובאילו חודשים.

כל העניין נראה לי כמו לחדור לספר מעניין על המאה ה־19 ולהיהפך לאחת הדמויות הפועלות. אלא שכל פעם שאני מספרת למישהו לקראת מה אני הולכת ומה אני רוצה לראות, אני נזכרת בפגישה שלי עם הכותל המערבי, ונבהלת.

בעלי, ילדי, אחי וחברי הקרובים לא כל־כך מבינים את הצורך הזה שלי לחזור למקום הולדתי. הם כולם נולדו פה ושם בארץ־ישראל ואין להם אפילו לאן להתגעגע. המסכנים.

דניאלה שמי

פסטיבל
אורחים בירושלים

אנדרה דלוו הוא בחיר בימאי בלגיה. למען האמת, מי שמדבר על הקולנוע הבלגי מזכיר בדרך־כלל את דלוו ואחר־כך נתקע. כי שמות רבים אחרים אין בקולנוע הבלגי. כבן העדה הפלמית, שרוב סרטיו דוברים צרפתית. מטעמי מימון, מודע דלוו לפיצול העמוק שקיים בבלגיה בין הפלמים לוואלונים. הוא הקדיש סרט שלם לנושא זה, אשה בין כלב לזאב. ויש לו תזכורות אחדות לעניין בכל אחד מסרטיו האחרים.

לדוגמה, בסרט האחרון, שאותו הציגו בנוונוטה. ככל סרטיו של אנדרה דלוו, פוסח על שתי הסעיפים: מציאות מצד אחד, דמיון מצד שני, ואין הצופה יודע מה ממשי יותר בכל התמונה. למרות שיש הפשטה ניכרת של הסיגנון בהשוואה לסרטיו הראשונים, כמו האיש שגילח ראשו או לילה ברכבת. זה עדיין אותו דלוו.

הסרט מתחיל בדמותו של תסריטאי צעיר, הפונה לסופרת אשר כתבה רומן כשם בנוונוטה ומבקש לראיין אותה על הקשר שבין גיבורת הרומן ובין עברה שלה. תוך כדי סידרת ראיונות גולש הסרט לסיפור עלילת הרומן ומסתבר שהגיבורה אינה, אכן, אלא בבואת הסופרת בצעירותה.

כך מוצע לצופה, מצד אחד, קשר בין סופרת

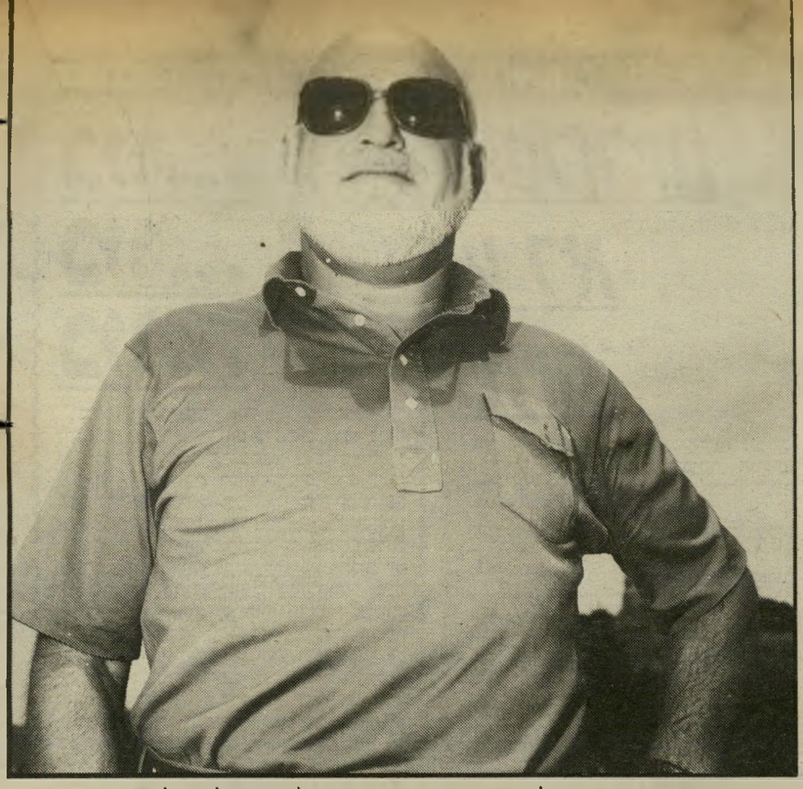
סאני ארדן בתפקיד בנוונוטה בסירטו של אנדרה דלוו
הפלמית והאהבה

מתבגרת ותסריטאי צעיר, ומצד שני, בעלילת הרומן, בין פסנתרנית צעירה ובין שופט איטלקי מתבגר.

ברוכה הבאה. המיבנה הדרמאתי הזה הוא פרי יוזמתו הפרטית של דלוו, אשר השתמש כנקודת־המוצא שלו, ברומן באותו שם, שנכתב על־ידי סופרת בלגית ישישה (היא כיום מעל גיל 80), בשם סוזן לילאר.

הספר, כך מספר דלוו, אינו אלא מונולוג אחד ארוך של הגיבורה, פסנתרנית שאף פעם אין יודעים את שמה האמיתי, כי בנוונוטה הוא רק הכינוי שכונתה בפי מאהבה האיטלקי

בפסטיבל ירושלים, בשם בנוונוטה פונה אחד מגיבורי הסרט, אל איש שהוא פוגש ברחוב ומבקש ממנו כתובת. כשהוא רובר צרפתית. האיש משיב לו בפלמית ובטון עויין. הגיבור מתנצל על שאינו רובר פלמית. כי הוא בעצם צרפתי ולא בן המקום. ואז לפתע משתנה גישת הנשאל, והוא מסביר בצרפתית רהוטה את הדרך לכתובת המבוקשת.

בימאי־אורח גיון שלזינגר, האורח הראשון של פסטיבל הקולנוע
אנגלי בחו"ל

בימאים עדנה פוליטי ואנדרה דלוו
הישראלית והפלמי

(באיטלקית, פירוש המילה: ברוכה הבאה). במשך יותר משנתיים ביקר דלוו אצל הסופרת, ניסה תוך כדי שיחות עימה להגיע לידי ניבוש מתאים של תסריט המבוסס על הספר, אך לא הצליח. עד אשר מצא שאם יכניס את הפגישות הללו לתוך הסרט, ישלב אותן עם הסיפור, ייצור הקבלה רומנטית בין שתי העלילות ויפתח את שני הערוצים יחד, יש דרך להביא את הספר לקולנוע.

חומר נפיץ. התוצאה, שהוצגה לראשונה בשנה שעברה בפסטיבל הסרטים בוונציה, בלבלה לא מעט את אלה שראו אותה. אין שום ספק שאחד הנושאים העיקריים שמעסיקים את דלוו, נוגע למישור הדתי. כל פרשת בנוונוטה והשופט האיטלקי כרוכה במושגים של חטא ועונש, בהשלכות שונות של אמונה וקשר לכוחות העליוניים, ודלוו דאג שרמזים דומים יופיעו גם ביחסים בין הסופרת המתבגרת והתסריטאי הצעיר.

לדבריו, הסרט מנסה להעמיד זו מול זו שתי השקפות שונות של המוסר הקאתולי. מצד אחד הקאתוליות הדרומית, הים־תיכונית של השופט, החי אומנם במילאנו, אבל הוא יליד נאפולי (כלומר עוד יותר מושפע מן האווירה הדרומית), קאתוליות הכרוכה בהרבה מאוד הצגות חיצוניות, בתיאטרליות רבה; ולעומתו דמות אותה הכנסיה, כפי שהיא באה לידי ביטוי אצל בני צפון־אירופה. במושגים אבסטרקטיים יותר, בתחושות מופנמות יותר, ובהתייסרות שאין לה מיפלט בראווה חיצונית, ולעתים אף נהנית מן העובדה שאין לה מיפלט.

מעבר לזה, חושש דלוו להיכנס לתוך האספקטים הדתיים של הסרט. הוא הספיק לסייר בירושלים ביום חג, הבחין שבעיר הזאת רת, פירושה חומר־נפץ, ונדמה שמבחינה זו, אימת המקום שורה עליו.

בחירת השחקנים היתה נקודה רגישה בהכנת הסרט. בתחילה התכוון דלוו למצוא שחקנית צעירה בעלת אישיות חזקה ביותר, לתפקיד בנוונוטה, ושחקנית מבוגרת יותר ומסתורית יותר, לתפקיד הסופרת. אם לגבי הדמות הצעירה, הוא ידע מראש כי בכוונתו להציע את התפקיד לפאני ארדן, הרי תפקיד הסופרת נועד תחילה לאנוק אמה. זאת קראה את התסריט ואף נתנה הסכמתה, עד אשר הסתבר לה מי היא השחקנית השניה. או, בעדינות רבה, רמזה לדלוו שהבדלי הגיל ביניהן אינו גדול די הצורך (במקור, תפקידה של ארדן כתוב לנערה כבת 25. בסרט היא נראית בהחלט מעל 30.)

דלוו נכנע לטיעון זה ופנה לשחקנית צרפתית

בימאי הסרט „אדמה חמה" סרג' אנקר:
„לא למדנו לקחו!"

למעשה, זהו סיפורו האישי של בימאי הסרט (שזה סירטו העלילתי הראשון), סרג' אנקרי, יליד טוניס שעלה לישראל ב־1973, אחרי שמישפחתו נאלצה להגר לניצה ב־1956. אנקרי, שמצא את עצמו מטרת במילואים כבר כמה שנים בגדה המערבית, מוטרד מן העובדה שמאותה אדמה חמה, שבשעתו נעקר ממנה סבו, עוקרים צאצאי הסבא את יושביה הערבים.

אלא שאנקרי לא בחר בדרך המחאה הפוליטית וגם לא בשיטת המסר הישיר. כצעיר (יליד 1949) המכור לקולנוע בכל רמ"ח אבריו בחר לעשות סרט אישי מאוד. צנוע וסיפורי: „רציתי לעשות סרט על תולדות מישפחה יהודית בטוניס, בעיקר משום שנמאס לי לראות כיצד אחרים עושים סרטים על הוויי עלייה מסויימת ומכיוון שאינם מכירים כלל את הנושא מכפנים עושים „כאילו" הומור אתנולוגי. אני מרשה לעצמי לבקר את המישפחה הטוניסאית, בלי להתבייש ובלי לזייף. בעיניי, היה זה אתגר להעניק חיים לאנשים שנעלמו במקומות שאני לא יכול לחזור אליהם. והאפשרות היחידה לעשות זאת היא אם אתה בימאי קולנוע."

ואומנם, כל מה שנעשה בסרט, נעשה על פי אלבומים אישיים של מישפחתו, יחד עם עזרה פעילה של כל המשתתפים בסרט. שבמעט כולם עבדו בהתנדבות, בהיכרות קרובה וביחס אישי חם מאוד לנושא. שכן רובם בימאי תיאטרון, סופרים או קרובים לקולנוע וכמעט כולם ילידי טוניס. אלז'יר או מארוקו, ומכירים היטב את הוויי המישפחה היהודית הצפון־אפריקאית.

התוצאה היא בהחלט „עבודה של אהבה". שהתהלהבות והמסירות ניכרות בה היטב. „היה לי חשוב מאוד, מבחינה תרבותית, להראות שאפשר לעשות מלודרמה ים־תיכונית על רמה. ובאופן אישי היה לי חשוב לעשות סרט ישראלי בזול, ולהראות את הדרך לצעירים אחרים דוגמתי, ולעשות אותו כך שאפשר יהיה להראותו גם בחו"ל, כדי שיהודי החי היום בברוקלין, ייזכר כיצד זרקו את אביו מאדמתו וממולדתו. רציתי שכל יהודי אחר בכל מקום בעולם ימצא את עצמו מול ההיסטוריה שלו, בלי להתבייש, כמו שהאיטלקים לא מתביישים לעשות סרטים על ההווי המישפחתי שלהם ועל סממנים אופייניים למוצאם."

ואומנם, עד לפני שלוש שנים, היה תסריטו של אנקרי, לפחות על הנייר, סיפור מישפחתי. השינוי, כלומר המסר הפוליטי־האנושי הסתנן אליו לאט לאט בכורח הנסיבות. „כשהתחלתי לעשות מילואים, באופן קבוע בסביבת ההתנחלויות, מצאתי את עצמי סובל בל יתואר. חשוב לי שהמישטר הנוכחי יחלוף, כי אני סבור שאנחנו הגנו העם שצריך להיזהר יותר מכל, מלעשות את הדברים שאנו עושים בגדה המערבית. המפריע לי מכל הוא שלא למדנו לקח. אני משוכנע שדורו של סבא שלי היה שומר טינה לאותם ערבים שגירשו אותו מארמתו. אבל נכדיו זוכרים גם את השנים היפות שקדמו לכך ואינם שומרים טינה לערבים. ובוודאי שאינם צריכים לעשות לאחרים מה שלא אהבו שעשו להם. ואת זה הייתי רוצה שילמדו מן הסרט שלי."

זאק עובדיה ואלכסים דיסון
האדמה בוערת

החל במוצאי־שבת, ה־16 ביוני, יוצג בשני אולמות בתל־אביב, בקולנוע רנואר שהוא אולם־הקרנה של שגרירות צרפת בישראל, ובקולנוע קלאס) סרט חדש, ישראלי ושמו אדמה חמה.

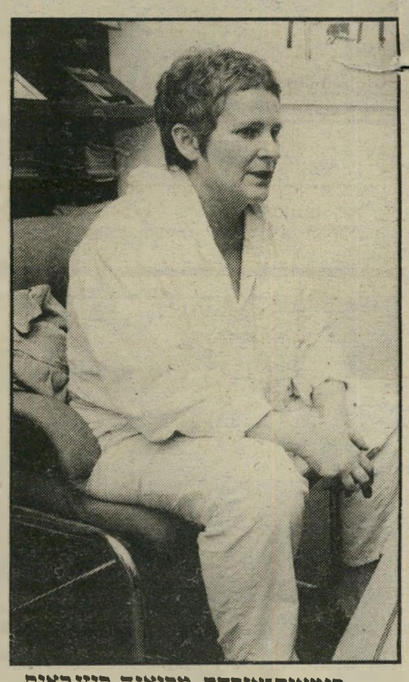
זהו סרט שיחמם את הלב בתוכנו ואת הדעת במסר שלו. הוא מספר את קורותיה של מישפחה יהודית בטוניס, על רקע התעוררות הלאומנות הערבית ב־1956, כשערבים מבקשים לקנות מגיבור הסיפור את אדמתו, בכוח.

אחרת. פרנסואז פביאן, שהופעתה, בעבר, בתפקידים של אשה בשלה, נבונה, אינטלקטואלית אשר מסוגלת להתגבר על טכסט מתוחכם בטכניות רבה, מתאימה במיוחד לדמות הסופרת.

בין השחקנים, פנה דלוו שוב למתיא קרייר, שחקן שהופיע כבר כמה פעמים בסרטיו. לדברי הבימאי, הוא אוהב להשתמש בקרייר, שחקן בשנות ה־40 של חייו, אבל בעל חוזת צעירה ביותר. משום הרושם שהוא יוצר כאילו אינו שייך לשום מקום במדוייק. הוא גרמני המדבר צרפתית בצורה מושלמת, פרט למיבטא קל שמבחינים בו אך בקושי (לכן בסרט הוא אלזסי) ובנוסף לכך, הוא גם דובר פלמית מושלמת (זה כישרון שבו לא השתמשו בסרט זה, אבל עזר לדלוו בסרטים אחרים), ואילו לדמות השופט האיטלקי, איש־רוח שמרגיש את הצורך להפגין את אמונתו הדתית כלפי חוץ בהדגשה רבה, ולפרוט על נימי מצפונו הפצוע, מצא דלוו את ויטוריו גאסמן, שחקן שידוע בגילום דמויות שהן גדולות מן החיים עצמם. דלוו השתדל, כמובן, להחזיק אותו קצר ככל האפשר, כדי שלא יחרוג מן המיסגרת שנקבעה לו.

דלוו הסרטי. דלוו הוא איש קטן־קומה ועדין, הוא לייווה במשך שנים רבות את הסרטים האילמים בסינמטק של בריסל, בפריטה על פסנתר, לכן כנראה הוא שם דגש על האספקט המוסיקלי בסרטיו, ובמיוחד בזה האחרון, שאחת מדמויותיו המרכזיות היא פסנתרנית. לכן הוא גם השתדל שבביצוע המוסיקה (הפסנתרנית וחברתה לחדר עורכות בסרט חזרות רבות על יצירות לשני פסנתרים) יהיה משהו מן הרוח הבלגית, כך הוא אומר.

ונקודה אחרונה. בסרטיו הקודמים הקדיש תשומת־לב רבה ליצירת אווירה סוריאליסטית בסיפור ובתמונה גם יחד. משום כך נהגו לקשור את שמו לזה של הצייר הבלגי הגדול, פול דלוו. ואומנם, היו צילומים בסרטיו שהזכירו מאוד את האווירה ביצירות הצייר. אין שום קירבה מישפחתית בין השניים, ולפי סירטו האחרון, נראה שגם הקירבה החזותית הולכת ופגה. לדבריו קשה היום לעשות סרטים כפי שנהגו לעשות לפני 15 — 20 שנה, כשהוא החל במלאכתו כבימאי. היום יש צורך בגישה ישירה יותר, פשוטה יותר, מצועצעת פחות. היום לא היו מקבלים ברצון את אותם מעמדים מלאכותיים

בימאית־אורחת מריאנה רוזנבאום
גרמניה החדשה

משהו שתוכננו במיוחד למצלמה. מכאן, הסיגנון החזותי הטיבעי יותר של בנוונוטה. ובכל זאת, יש בו לפחות צילום אחד שמזכיר את הסוריאליזם הבלגי: התסריטאי שמחפש את הסופרת הנעדרת מביתה, עובר מחדר לחדר ונכנס למיטבח אפלולי, מסודר, כולו בצבעים כהים אבל עזים, ועל הריצפה המבהיקה, זוג נעלי אשה ממתינות כאילו לגבירה שהשליכה אותם מן הרגליים בפיזור־נפש. בדיוק כמו אצל מאגריט.

טעם גופרית ומנתה

בפסטיבל הסרטים בברלין הצביעו הכל על סרט בשם שלום בטעם מנתה כסרט הגרמני המעניין ביותר של השנה. סרט אוטוביוגראפי של בימאית אלמונית עד אז, בשם מריאנה רוזנבאום, המציג בצורה סאטירית, שיש בה לא

דרך מן הרגלים אל הנשמה

חתונת הדמים (תכלת, תל־אביב, ספרד) – זה הניסיון הראשון והמוצלח ביותר של קארלוס סאורה להתמודד עם בימוי של בלט הפלמנקו, עוד לפני כרמן. בסרט הזה, שנמשך קצת יותר משעה, אין שום ניסיון מצטעצע ליצור עלילה מלאכותית, שהיא מקבילה לחיים, אלא התמקדות בעצם היצירה האמנותית של אנטוניו גאדס, הכוריאוגרף הספרדי הגדול שאף רוקד את התפקיד הראשי.

התירוץ העלילתי של סאורה במיקרה זה, הוא צילום חזרה של הלהקה לקראת הופעתה על הבימה. הסרט מתחיל בתמונות המראות את הרקדנים מתכוננים לקראת החזרה, כלומר סיוד בחדרי האיפור השונים, אחר־כך הצגת אולם חזרות רחב־ידיים ועירום לחלוטין, פרט לקובלבים שעליהם תלויות התלבושות לשמש מאוחר יותר את הרקדנים. אחר־כך מתחילה החזרה עצמה.

מימד זה נשמר בהתחלה, אבל הוא נעלם בהדרגה, עד אשר גם סאורה עצמו וגם הצופה, שוכחים שמדובר בחזרה, או בה־צגה. לקראת השיא – העימות בין החתן ובין המאהב – נדמה כאילו עוצמת המחזה של לורקה עוברת מבעד לכל השכבות האמנותיות שבהן עטפו אותה כאן, ישר אל חושיו של הצופה.

אין ספק שעיקר השבחים מגיעים כאן לאנטוניו גאדס וללהקתו, שהיא זו המופיעה גם בכרמן (פרט ללאורה דל־סול). יכולת הביטוי של מחול הפלאמנקו, הכוח שלו לסחוף ריגשית את המתבונן מן הצד, השילוב המושלם בין מיקצבים, קולות

אנטוניו גאדס וכריסטינה הוי: הנצחה נפלאה

ותנועות, כל אלה באים לידי מיצוי מלא בגירסה של גאדס לחתונת הדמים.

באותה המידה צריך לשבח כאן גם את סאורה ואת הצלם שלו, טאו אסקמיה, על שהעמידו את עצמם לרשות היצירה הקיימת והנציחו אותה באורח מופלא. כאשר הן התאורה והן התנועות המורכבות והמלוטשות של המצלמה, והן העריכה ההולכת יד ביד עם הקצב, הופכים את הביצוע הקולנועי לרובד המשלים את הבאלט של גאדס. מי שנהנה מכרמן, ודאי יהנה כאן כיפליים.

גרין – ירוק עדיין

גרין (לימור, תל־אביב, ישראל) – זה סיפור עצוב. לא העלילה, אלא הסרט בעצמו. יש כאן ניסיון לכרוך את המציאות הישראלית בסרט בסיגנון הקולנוע האפל של אמריקה משנות ה־40. התוצאה נראית הססנית, מבולבלת וחסרת עניין של ממש.

בלש פרטי מתבקש לחקור ולחשוף את האמת אודות ראש מועצה מקומית העושה צרות לבעל־מיפעל במקום. כל מיני אנשים הקשורים לחקירה מוצאים את מותם בצורה מיסתורית. האיש שכנראה יזם אותה, בעל המיפעל שרוצה לסגור את העסק בגלל הפסדים, מתכחש לכל העניין, ולאשתו התאוותנית של האיש הזה, הקוטפת גברים בתיאבון רב, יש כנראה גם איזה תפקיד בכל הסיפור.

זה נשמע מעניין? אולי, אבל אין זה כך. גדעון קולירין מצליח להחמיץ את כל סממני המתח, נכשל בכל ניסיון לבנות אישיות, ומתקשה בכל פרט של קידום העלילה, עד כדי כך שאחרי זמן קצר מאוד אין לצופה עוד כל סקרנות לדעת מה עשוי לקרות, או מה בעצם מפעיל את הדמויות על המסך. יש פרשות שאינן באות אף פעם על פתרונן, פרשות אחרות מסתבכות שלא לצורך ומוסברות בחצי פה. בכל פעם שקשה למצוא נתיב נוח לעשות צעד קדימה, מכניסים לסיפור עוד מרכיב, וכל השחקנים נראים פשוט המומים. סצינות האהבה (יש כמה כאלה) מביכות, והסיבות הנורמות לאביבה פז

אביבה פז ויוסף שילוח: חבל על המאמץ

להתערטל הן קלושות ושקופות, כמו כל הדמות שהיא מגלמת.

צריך לומר שהסרט מנסה תוך כדי העלילה שלו, לדבר על שחיתות במישטרה (פרשה בעברו של הבלש הפרטי שהיה פעם איש החוק), מעשי מירמה כלכליים בקנה־מידה גדול (בזאת אשם בעל המיפעל), גילוי עריות, ועוד. אבל בכל המקרים הללו, הדיבור מגומגם, וגם זה נאמר בהתחשבות. חבל על כל המאמץ שהושקע ועל שחקנים כמו יוסף שילוח, שמסוגל להרבה יותר.

סאסקיה טיירולר וז'ראר סמאן בסירטה של רוזנבאום „שלום בטעם מנתה"
לראות את הזוועה בעיניה של ילדה

פעם מן ההומור המאקאברי, את גרמניה המובסת, שמייחר אחרי מילחמת־העולם השנייה, כפי שהיא נראית בעיניה של ילדה בת 6, ששמה מריאנה.

היא מתגוררת יחד עם אביה, מורה כפרי, עם אמה וסבתה, בכפר בווארי קטן, באזור האמריקאי של גרמניה הכבושה, לשם נמלטה כל המישפחה אשר מוצאה מבוהמיה, שנפלה תחת מישטר רוסי. הכפר הקטן הופך בידי הבימאית להשתקפות של גרמניה כולה, ואם לשלום יש טעם של מנתה, כפי שאומר שם הסרט, הרי זה משום שהשלום מתגלם בחייל האמריקני הנאה והסימפאטי (פיטר פונדה) שבא לעתים קרובות למקום כדי לתנות אהבים עם חתיכת המקום, ולחלק לילדים גומי־לעיסה בטעם מנתה.

אולם לטעם המנתה מוסיפה מריאנה רוזנבאום לא מעט גופרית, שמתבטאת בזכרונות המילחמה שלא נמחקו עדיין, וברוח שיצרה את המילחמה וממשיכה לנשוב, מתחת לפני השטח. התסכולים, התסביכים והפחדים אומנם שולטים בחברה הגרמנית, אבל מאחריהם, לא חל שינוי גדול בהשקפות העולם היסודיות שלהם. הכומר עדיין מתריס נגד הנחש האמריקאי המפתה תמימים בגן־עדן (?) ומטיל אימים על הילדים, כשהוא מזמינם להתפלל להשמדת כל אוייבי הכנסיה, שבמיקרה או לא, מזוהים עם אויבי גרמניה במילחמה. „איוון ממתין לכם מאחורי הפינה להשתלט על רכושכם," מזהיר את המבוגרים אחד מאותם ספסרים שהתעשרו

(המשך בעמוד 67)

אנשים בעולם

סימון וייל: הסבתא שוב רצה

סימון וייל (בתמונה למעלה עם שני נכדיה, **יהודית ואורליאן**) היא ללא ספק האשה הפופולרית ביותר בצרפת, וזאת למרות שהיא עסקה ועדיין עוסקת בפוליטיקה, מיקצוע ששוחק את חיבת ההמונים יותר מכל דבר אחר. לא מעט מן החיבה שרוכשים לה, היא בשל הדימוי שלה, כאשה האומרת את דיעותיה בגלוי ואינה מקבלת תכתיבים מאף אחד. כך למשל, חייבה את המשתתפים עמה ברשימה לבחירות הנערכות לפרלמנט האירופי, לתרום מכיסם, אם תקציב המיפלגה לא יספיק, וזה עלול לעלות לכל אחד מהם יותר מ־12 אלף דולר. עם זאת, היא לא שוכחת להזכיר שהיא אשת מישפחה מסורה. לראיה התמונה למעלה, ועם כל זה מזכיר לכם קצת את גולדה, צריך גם להזכיר ששתי הגברות הן בנות עם אחד.

המלכה אל'יזבת: כבד הוא האבל על קרבנות המלחמה

במלאות 40 שנה לפלישת בנות־הברית לאירופה באה המלכה **אליזבת** ה־2 של בריטניה לעיר באייה שבצרפת, כדי להניח זר על קיברם של חיילי האימפריה במילחמה. הזר היה כבד, ונשיא צרפת, **מיטראן**, הושיט יד כאשר מן הצד מתבוננים בעל המלכה, דוכס אדינבורג ורעייתו של הנשיא, **דניאל**.

ג'אני פריק: נשיקה חמה מאנגלברט הומפרדינק

המנושקת שבמרכז התמונה היא זמרת קאונטרי צעירה בשם **ג'אני פריק**, שזכתה לאחרונה בפרס בצורת גיטרה, המכונה משום מה הכובע, פרס שמוענק לזמרת הקאונטרי הבולטת ביו־תר של השנה. הצעירה המאו־שרת, המצטרפת לסידרה ארוכה של זמרים אחרים שזכו בשנים קודמות בתואר זה, זוכה בכר־כות הלבביות של זמר הפופ הבריטי הוותיק, **אנגלברט הומפרדינק**, אשר גם הוא מתמסר לאחרונה לפזמוני כפר אמריקאיים. (הוא נמצא מש־מאלה) ומן הזמר האמריקאי **טי' ג'יי שפארד**, שיש לו כבר ותק בסגנון מוסיקלי זה. הטקס נערך בעיירה בשם בוא־נה פארק, במדינת קליפורניה.

אודו לינדנברג המוחרם ביותר ★
קארל ברנשטיין מחפש עבודה

●●● זמר הרוק הגרמני **אודו לינדנברג** זכה בכבוד מיוחד במינו: הוא מוחרם לאחרונה הן בגרמניה המערבית, שבה נולד, והן בגרמניה המיזרחית. במיצווה החלו במיזרח, כאשר הודיעו לו ברגע האחרון, שסיבוב הופעות אשר אורגן עבורו בקפידה רבה, יתבטל. זאת משום שהשילטונות שם מצאו כי יש בשירים שלו מסר אנטי־מילחמתי מוגזם, וההתלהבות שעורר מסר זה באלפי צעירים, כאשר הופיע לינדנברג במיזרח־ברלין, לפני כמה חודשים, הדליקה נורה אדומה אצל הצנזורים. במערב נאסר אחד משיריו לשידור בטלוויזיה, הפעם משום שלדיבר המנהלים שם, הוא פוגע ברגשות הדתיים של חלק מן האוכלוסיה ●●● שירות־השידור הבריטי נקלע למצב מביך לפני זמן קצר, כאשר אירח להקת פולקלור מאירלנד, אשר הוצגה בפני המאזינים בשמה המקורי פוג מה הון. כמה מן העובדים האיריים במקום הסמיקו למשמע השם, מזעם או מבושה, הסיבה לא ידועה עדיין. כאשר נשאלו מה העלה להם את לחץ־הדם הסבירו שבתרגום חופשי, שם הלהקה יכול להיות „שק לי מאחור" ●●● **רג'ים דבריי**, מי שהיה לפני 15 שנים עדיין בחזקת מהפכן מסוכן, אשר נלכד בהרי בוליביה כשהוא פועל נגד השילטונות שם, ונחשב חסיד מושבע של **צ'ה גווארה**, שוחרר בזמנו רק בקושי מן הכלא הדרום־אמריקאי וחזר לצרפת. בינתיים הפך להיות איש מהוגן להפליא, חלק בלתי־נפרד מן המימסד, ובקרוב יש לו אפילו סיכוי להעפיל למעמד של שר. הנשיא מיטראן מתכנן להפקיד בידיו מישרד חדש שעניינו זכויות־האדם ●●● **מאריי־ראנם סימייה**, היפהפיה הלוהטת ששילהבה את דמיונם של גברים בסרט מעבר לחצות, לא פרשה אומנם מן המיקצוע שלה, אבל עשתה צעד ראשון לקראת קאריירה חדשה. לאחרונה יצא לאור בצרפת רומן ראשון מפרי עטה, בשם נשף המושל. זהו סיפור על נערה מתבגרת בת 15, הגדלה בצל אם יפהפיה ואב קנאי, בקלדוניה החדשה, בשנות ה־50 של המאה שלנו. למרות ההסתייגות הטבעית שיש למבקרי ספרות מזוהר קולנועי, זכה הספר בקבלת־פנים חמה ביותר. לקח לכל מי שחושב שכל יפה צריכה להיות טיפשה ●●● **קארל ברנשטיין**, העיתונאי היהודי של וושינגטון פוסט לשעבר, ואחד מגיבורי פרשת החשיפה של פרשת ווטרגייט בעיתונות, נותר עתה ללא עבודה. ברנשטיין, שדמותו גולמה בסרט כל אנשי הנשיא על־ידי **דאסטין הופמן**, היה בשנה האחרונה אחראי למחלקת־החדשות של רשת הטלוויזיה איי־בי־סי בוושינגטון, ומשכורתו היתה 150,000 דולר לשנה. אבל אין צורך לדאוג למובטל הטרי הזה. הכנסותיו מן הספרים והמאמרים שכתב מסתכמות בסכומי עתק, והוא עצמו מסביר שהוא מעדיף עתה להיות בלתי תלוי: „אולי אכתוב ספר, אולי אתמסר לעריכת תוכנית טלוויזיה מסויימת או אכיז כתבות לעיתונות, אבל לפי הקצב שלי והחשק שלי" ●●●

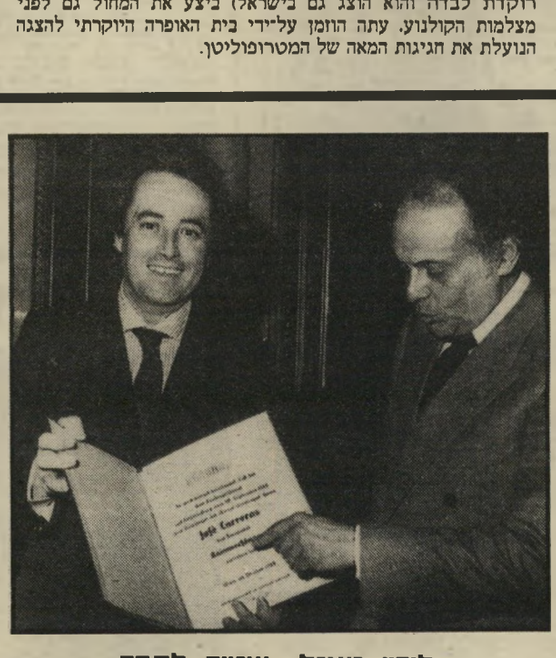
יאניק נואה: מצליח באהבה, נכשל במגרש

כל העיתונות הצרפתית יודעת לספר, מדי שבוע, עד כמה מאושר כוכב הטניס שלהם, **יאניק נואה**, לצד הדוגמנית השוודית שהוא נשא לאשה. אולם על הישגיו בשדה הטניס מדברים פחות, והסיבה ברורה: ההישגים זעירים מאוד. לאחרונה החליט נואה שהוא חייב, בכל מחיר, לפצות את בני ארצו, על סידרת התבוסות שנזקפו לחובתו, והודיע שהוא מוכן אפילו למות על המיגרש, בתנאי שזה יעזור לו לזכות באליפות הפתוחה של צרפת ברולאן גארוס. אלא שכידוע, למוות ולמישחק הטניס אין שום דבר משותף. נואה אומנם התאמץ מאוד, כפי שמעידה התמונה המצורפת, אבל היריב היה חזק יותר. ומה שמרגיז, היריב הוא בן ארצה של אשתו, בשם **מאטס וילאנדר**.

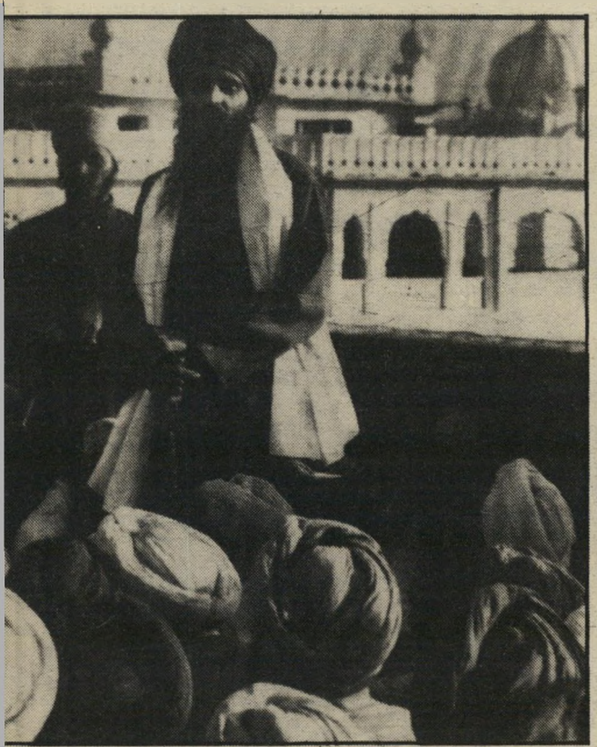
ליליאן גיש: רוח השושנה אינה מזדקנת

ליליאן גיש, אחת הכוכבות הראשונות של הקולנוע האילם, העומדת להיות אורחת־כבוד בפסטיבל הסרטים בירושלים, הצטלמה על בימת המטרופוליטן בניו־יורק, כשהיא יושבת, ואילו מאחוריה הרקדן הצרפתי הגדול **פאטריק דיפון**, עושה חזרות על התפקיד שלו במחול רוח השושנה, אותו מחול מפורסם שהיה כמעט הסמל המיסחרי של **ניז׳ינסקי**. דיפון, שלדעת רבים אינו זוכה בהערכה שהוא ראוי לה, נבחר בזמנו במיוחד כדי לגלם את רוחו של ניז׳ינסקי, בסרט על הרקדן הרוסי הגדול כפי שזוכרת אותו בתו, **קירה** (שמו של הסרט היה היא רוקדת לבדה והוא הוצג גם בישראל) ביצע את המחול גם לפני מצלמות הקולנוע. עתה הוזמן על־ידי בית האופרה היוקרתי להצגה הנועלת את חגיגות המאה של המטרופוליטן.

לורין מאזל: עיטור לחבר

לורין מאזל, אחד הכוכבים הזוהרים ביותר בשמי המוסיקה הקלאסית, מנצח מבוקש ביותר בכל הבישות, החליט שלא יעזוב את האופרה בווינה, שאותה ניהל בשנים האחרונות, לפני שיעניק תואר־כבוד לידידו, הטנור **חוזה קארראס**. ואכן, בטקס מיוחד, הכתיר מאזל את הזמר לקאמרזנגר (זמר קאמרי), עיטור כבוד שניתן ליקירי האופרה בווינה, עוד בימי תקופת הקיסרות ההאבסבורגית. מאזל הודיע לפני שבועות אחדים שהוא פורש מתפקידו כמנהל בית־האופרה בבירת אוסטריה, אחד מבתי־האופרה היוקרתיים ביותר בעולם, אחרי שההנהלה הציבורית של בית־האופרה הזה הביעה אי־אמון בניהול הפינאנסי של המוסד. מאזל לא היה מוכן לקבל תכתיבים במישור מאטריאליסטי עלוב כל־כך, ומאחר שהעבודה נמצאת בשפע, הוא פשוט החליט לטרוק את הדלת, כך שהדבר יישמע בכל רחבי העולם. תוך כדי שהותו בווינה, היה מאזל אחראי לכמה מיבצעים מזהירים של להקת בית־האופרה שם.

ג׳ארנייל סינג בהינדראנוואלה: לרשימת הקדושים

זו התמונה האחרונה של **ג׳ארנייל סינג בהינדראנוואלה**, מנהיג הפלג הבדלני בכת הסיקית, דקות ספורות לפני שנרצח ליד המיקדש המוזהב „קודש הקודשים" שבעיר אמריטסאר, בפנג׳אב. כוחות־הביטחון ההודיים פרצו לשטח המיקדש, בזמן שבהינדראנוואלה נשא את דברו לפני מאמיניו ורצחוהו. היה זה שיא חדש במהומות האלימות המשתוללות ב־הודו, שבמרכזם מיפלגת אקאלי דאל. המאיימת להפיל את מישטרה של **אינדירה גאנדי**. אם כי דובר הממשלה הודיע כי הצליחו לשבור את התנועה הבדלנית הסיקית, נראה כי הירצחו של המנהיג רק הקצינה את עמדתו של הפלג המבקש להקים מדינה סיקית עצמאית, וכי ג׳ארנייל סינג הפך בן־לילה לקדוש, ושמאמיניו יבקשו לנקום את דמו.

נמר של ספר

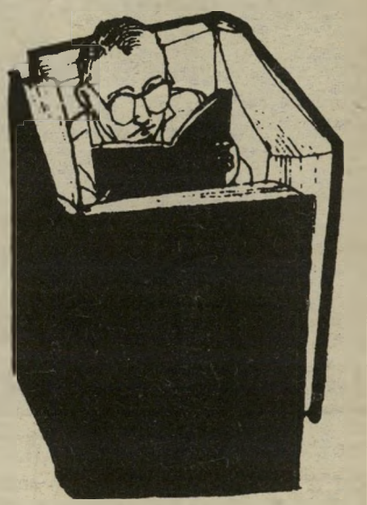

עשרות אלפי ספרים יוצאו השבוע למכירה, עם פתיחת „שבוע הספר העברי" ★ רשימת ספרים מסווגת ומומלצת ★ שירה, סיפורת, עיון וארץ־ישראל

פתיח

חרבות מול בידור

השבוע, עם פתיחתו של שבוע ספר נוסף, תחזור ותתגלה בכיכרות הערים הגדולות התופעה הבולטת בקרבות־המאסף של התרבות הישראלית: שוב ינצחו סיפורי־הבישול את סיפורי **ש"י עגנון**. מול שירת משוררים רציניים כ**יהודה עמיחי, נתן זך** ואחרים, יהיו על

הדוכנים כיתביהם של בדרנים, נוסח **דודו („צ'ח־צ'ח") טופז, דודו דותן, שלמה ארצי** ודומיהם, אשר יחתמו על ספריהם.

שוב יתנהל אותו קרב מאסף, שבו ינצחו סיפורי־הבישול והבידור את ערכיו של עם־הספר.

אך בעוד שההיצע המעולה, שאותו מציעים המו"לים הטובים בדוכני שבוע־הספר, ואשר יימכר בכמויות קטנות עד סבירות, יהיה בעל ערכים נצחיים, הרי שסחורתם של הבדרנים למיניהם תימחק כלא היתה.

במדור זה ממליץ העולם הזה על מיטב הספרים שראו אור מאז שבוע־הספר הקודם.

ספרות עברית

הבלש העברי

השנה האחרונה לא היתה שנה גדולה לסיפורת הישראלית. **עמוס עוז** הסתפק בפירסום דיווח כמעט עיתונאי, תחת הכותרת פה ושם בארץ־ישראל בסתיו 1982, שראה אור בסידרת אופקים של עם עובד. **א"ב יהושע**, עמיתו של עוז לעידן סיפורתי, המיר בשנה האחרונה את הכתיבה בהופעת טלוויזיה מוזרה.

ספר מפתיע פירסם בשנה החולפת העיתונאי־סופר **יורם קניוק**, תחת הכותרת כמו סיפורים, שראה אור בהוצאת כנרת. למרות האשליה העיתונאית שלו, והו הספר המעולה של קניוק.

טעם של נוסטלגיה רחוקה הביאו **זוהר ויעקב שביט** בספר הבלש העברי חוזר, שפורסם בהוצאת מוניטין – ספר שבו קיבצו השניים ממיבחר הסיפורים של ספריית־הבלש משנות השלושים. זוהי ספריה, שבמשך שנות דור נדחקה לקצוות, למרות חלקה הרב בעיצוב הלשוני־תרבותי של דור סופרים שלם, שגדל בארץ־ישראל המנדטורית.

שני סופרים צעירים פירסמו במהלך השנה החולפת ספרים טובים. הראשון הוא **יעקב בוצ'**, שסיפרו מימים ימימה ראה אור בהוצאת ספריית פועלים, ספר הממשיך את האווירה והסיגנון המיוחדים לסופר זה, כפי שבאו לידי גילויים בעבר, בסיפרו שני חיי יעקב. קובץ סיפורים מצויין פירסם **ישראל המאירי**, תחת הכותרת אש בקוצים. שראה אור בהוצאת עם עובד. זהו קובץ של סיפורים גליליים, בעלי ייחוד, השונים מניסיונות־כתיבה של מחברים אחרים בני גילו של המאירי, המפגין יכולת לשרטט נאמנה דיוקנאות. כתיבתם של בוצ' והמאירי מתעלה ברצינותה מעל לרדידות הראוותנית של דור הסופרים הצעירים, שאותה ייצג בשנה החולפת **דויד גרוסמן**.

שירה עברית

עד־כה

במהלך השנה האחרונה ראו אור אלפי סיפרוני־שירה. הוצאתם לאור של רובם מומנה בידי המחברים, אשר תרמו לתקציביהם של הוצאות־ספרים נוסח עקד, אלף וספריית פועלים — הוצאות־ספרים הגובות כספים עבור הוצאה לאור של סיפרוני־שירה.

בין אלפי ספרוני־השירה בלטו מעט מאוד ספרים. ביניהם היו מיבחר שיריו של המשורר **ע' הלל**, עד כה, שראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד, וסיפרון שיריו של **אריה סיוון**, לחיות בארץ־ישראל — שניהם קבצים של משוררים רגישים לחוויה הישראלית, משוררים ותיקים, אשר מעודם לא ניצבו במרכז הבימה השירית בארץ.

אסופת־שיריו של המשורר **מאיר ויזלטיר**, תחת הכותרת קיצור שנות השישים, שראתה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד, מעניקה מבט פרספקטיבי על שירתו של ויזלטיר.

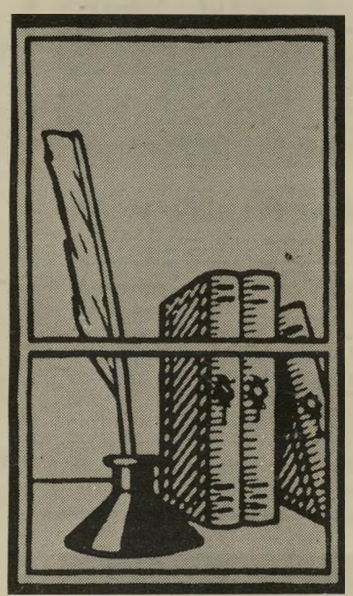
קובץ שיריו של **מרדכי גלדמן**, 83־66, שאף הוא ראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד. מעניק צלילים של יחיד, מחוץ לתיזמורת השירה הישראלית, צלילים של אדם בודד ומנוכר, שאינו בוחל באהבת עצמו ובעירנותו, תוך רגישות שירית גבוהה למרי.

מפתיע לא במעט היה קובץ שיריו של המשורר הוותיק **אשר רייך**, שראה אור תחת הכותרת חפיסה חדשה, בהוצאת עם עובד. קובץ זה חזר למיבנים המזכירים את שירי החשק והיין בתקופת תור־הזהב, אך במתכונת ברורה וצלולה של שירי הימור בקלפים.

שירה מתורגמת

כנפי־שחם

מעט מאוד סיפרי־שירה מתורגמים ראו אור במהלך שנת הספרים החולפת. אחד הבולטים

שבסיפרי־השירה המתורגמים הוא סיפרו של המשורר הגרמני **ריינר מריה רילקה**, חיי

מומלצים ביותר

במהלך השנה שעברה ראו אור כמה ספרים ישראליים, אשר מקומם הוא על כל מדף־ספרים בישראל, ספרים המעידים על הלוך־הרוחות התרבותי בארץ.

ראשון הספרים, שהצליח להעפיל גם לראש רשימת רבי־המכר, הוא הרומן של **עמוס קינן**, הדרך לעין־חרוד, שראה אור בהוצאת עם עובד. זהו רומן אפוקליפטי, המצליח לתאר באופן סיפורתי תמציתי ביותר, לרוב גם כמעט בלשי, את תוסר־הכרירה של חיים לאומיים ייחודיים בארץ, ואת הברירה של שיתוף־הפעולה בין הישראלים לפלסטינים.

המקבילה הערבית להדרך לעין־חרוד הוא סיפרו של **אמיל חביבי**, האופסימיסט, שתורגם מערבית בידי **אנטון שמאס** ושראה אור בהוצאת מיפרש. ספר זה, המוליך לעין־ג'אלות (השם הערבי של עין־חרוד), פורש לראשונה, בצורה הומוריסטית עוקצנית, את הווי החיים האמיתי של תושבי ישראל הערביים, תחת השילטון הישראלי־יהודי, בקטעים העשויים לעיתים להעלות סומק של בושה על פני הקוראים היהודיים.

רומן בעל איכויות סיפרותיות מן המעלה הראשונה הוא הרומן פרוטוקול מאת **יצחק בן־נר**, שראה אור בהוצאת כתר וזכה אף הוא לכמה מהדורות במהלך השנה האחרונה. ברומן זה מצליח בן־נר להתעלות מעל לאיכות הכתיבה של בני דורו וגילו הסיפרותי (**עמוס עוז וא"ב יהושע**), ולהגיע לדמות איכות שסופרים ילידי־הארץ טרם הגיעו אליהם. בן־נר מביא את סיפורו של תא־מחתרת יהודי־קומוניסטי בשנות העשרים, תוך הקפדה מחד על המרכיבים והתיאורים האוטנטיים, בעוד שהסיפור תואם מבחינת המרכיב הקלאוסטרופובי שלו גם את מחתרות גוש־אמונים של היום. לשון כתיבתו של בן־נר היא פנינה מרגשת, המעוררת קינאה אצל סופרים עבריים רבים.

הסופר **סינחם שדה** פתח בשנה האחרונה בפירסום מיפעל סיפרותי, בעל איכויות של מיפעלי **חיים נחמן ביאליק** ו**מ"י ברדיצ'בסקי**, שכינסו את מקורות ומטורות התרבות של העם היהודי. תחת הכותרת ספר דימיונות היהודים. שראה אור בהוצאת שוקן, הביא שדה, באיכות לשונית גבוהה ביותר, מיבחר של סיפורי־עם ואגדות בעלות ייחוד דמיוני מתוך הפולקלור היהודי, על כל שבטי העם היהודי.

תחת הכותרת מסיפורי צפת ומסיפורי ירושלים פירסם **יהושע ברי־יוסף**, חתן פרס ביאליק לשנה זו, את מיבחר סיפוריו הקצרים בהוצאת כתר. בסיפוריו מביא ברי־יוסף את העימות המתמיד שבין יצר־הרע ליצר הטוב, תוך יכולת תיאור פרוזה מעולות, מלאות במיניות ולעיתים אף ביצריות, כפי שגם סופרים צעירים ממנו אינם מעזים לכתוב ולתאר.

אי־אפשר לנעול את רשימת הספרים המומלצים ביותר לשנה זו מבלי להזכיר את הרומן המתופפת הקטנה מאת **ג'ין להי־קארה**, שראה אור בהוצאת זמורה ביתן. רומן זה, המזכיר בהנחת היסוד שלו את הדרך לעין־חרוד, כדברי אי־העליונות הישראלית על הפלסטינים, מציג מילחמת־מוחות מרתקת, העשויה להעניק את מימד העומק של העימות היהודי־ערבי לקורא הנבון.

הדרך לעין־חרוד

מריה. בתרגומו של המשורר **משה הנעמי־זינגר**, שראה אור בהוצאת אדם. קובץ זה הוא מסע שירי בעיקבות אמו של **ישוע** הנוצרי בהרי־יהודה, ירושלים והגליל, מסע שירי הנחשב לאחד מניכסי־צאן־הברזל של השירה הגרמנית המודרנית.

קובץ שיריו של משורר היידיש **אברהם סוצקובר**, כנפי שחם, שראה אור בהוצאת עם עובד, מעמת מול השירה העכשווית העברית את אחד מאחרוני משוררי שפת היידיש החי בישראל, והיוצר שירה שהיא מן המעולות הנכתבות כאן.

מהדורה חדשה של אחת מהאנתולוגיות שהשפיעו ביותר על השירה הישראלית לדורותיה היא האנתולוגיה שירת רוסיה, בעריכת המשוררים **לאה גולדברג** ו**אברהם שלונסקי**, שראתה אור לראשונה בשנות הארבעים, בספריית פועלים, בימי השיא שלה. אנתולוגיה זו, שעל בירכיה גדל דור משוררי הפלמ"ח, ראתה אור השנה במהדורה מצולמת, שאותה הביא לדפוס **אריה אהרוני**, בהוצאת יד שלונסקי.

תחת הכותרת מר קוגיטו ושירים אחרים פירסם המבקר והמתרגם **דויד ויינפלד**, בהוצאת הקיבוץ המאוחד, את שיריו של המשורר הפולני **זביגניב הרברט**, הנחשב לאחד הבולטים שבמשוררי אירופה בתקופה שאחרי המילחמה העולמית השניה.

ספרות מתורגמת

אלושם

עיקר העשיה המו"לית בישראל היה גם בשנה האחרונה בשטח הסיפרות המתורגמת, שהמשיכה להציג לפני הקורא הישראלי את מיבחר היצירות כמעט מכל לשונות תבל.

בין הספרים הבולטים, אשר תורגמו לעברית במהלך השנה האחרונה, בולט סיפרו של הסופר המצרי **נגיב מחפוז**, מיראמר, שראה אור בהוצאת תמוז. רומן זה מתאר את העימות שבין שני עולמות מצריים — מצריים של העבר מול מצריים החדשה. את סיפור הידרדרותו של מעמד האצולה הבריטי מביא הרומן בחזרה לבריידס־הד מאת **אוולין ואו**, שראה אור בהוצאת דומינו.

היכרות ראשונית יצר הקורא הישראלי עם הסופר האמריקי העכשווי **ג'ון אירווינג**, בסיפרו העולם על־פי גארפ, שתורגם לעברית וראה־אור בהוצאת זמורה ביתן. רומן זה, שזכה בתרגום עברי בהוצאת זמורה ביתן, שהתמחתה בשנים האחרונות בתירגום רומנים לעברית. רומן זה מביא את חיי העולם התחתון של לונדון כמשל למילחמת־המעמדות העולמית.

ספר רב רגישויות וייחוד הוא האנתולוגיה שאותה ליקט המשורר **שלמה טנאי**, תחת הכותרת הפרח הכחול. המדובר באנתולוגיה של סיפורים מתוך הרומנטיקה הגרמנית, שראתה אור בהוצאת דביר. אנתולוגיה זו פורשת לפני הקורא הישראלי את אותו ז'אנר כתיבה מיוחד, מינורי ברובו, ז'אנר שבלעדיו לא ניתן להבין את הסיפורת הגרמנית על דרגותיה ורמותיה השונות.

עור ספר מרשימת יצירותיו של חתן פרס־נובל **סמיואל בקט**, תחת הכותרת אלושם, הביאה העורכת והמתרגמת המוכשרת **הלית ישורין**, בהוצאת הקיבוץ המאוחד. בסיפור אלושם — שמו כבר מעיד על מעלותיו התירגומיות — הצליחה ישורין להעניק את מימד הלשון העברית ליצירתו של מחבר מורכב זה.

ספר מסיגנון שונה לחלוטין: תחת הכותרת שתי נשים, מאת **האריי מוליש**, בהוצאת כתר, מובאות שתים מהנובלות הידועות ביותר של הבולט במחברי הולנד כיום, שאף ביקר בארץ במהלך השנה שעברה. אחד משני הסיפורים פורש שוב את אימי הפצצת דרזדן, גרמניה, בידי חילות־האוויר של בעלות־הברית — הפצצה, שאינה נופלת באימיה מהפצצות הירושימה ונגאסאקי. בסיפור השני שבקובץ פורש מוליש, ברגישות בלתי־רגילה, את עולמה של לסבית הולנדית.

סיפור נדיר, של מחבר שאינו מוכר לקורא הישראלי, הוא הרומן התג האדום של האומץ, מאת **סטיבן קריין**, שראה אור בהוצאת זמורה ביתן. הוא מתאר את אחד מקרבות מילחמת־האזרחים בארצות־הברית, תוך חשיפה מהממת של קצות העצבים, בין פחדנות, גבורה ואומץ.

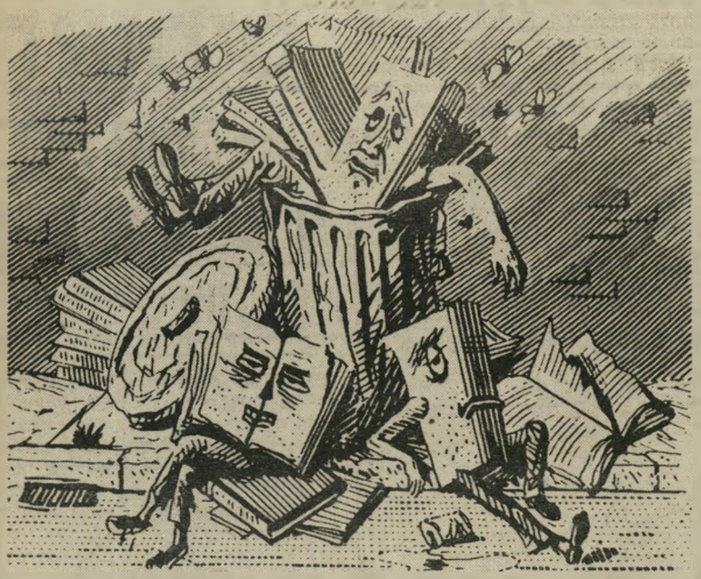
שני ספרים מאת הסופרת הדרום־אפריקאית המעולה **נאדין גורדימר** ראו אור בתרגום לעברית במהלך השנה החולפת. הראשון בהם הוא המישפחה של יולי, שראה אור בהוצאת כתר — רומן שלמרות התרגום המצועצע שלו, מצליח להעביר לקורא חוויה עתידית, האפשרית בדרום־אפריקה ואולי גם בישראל. סיפרה השני של גורדימר, שראה אור בעברית, הוא הרומן בתו של בורגר, בספריה לעם של עם עובד. בתרגום מעולה. זה רומן חוויותיה של בת אחד ממנהיגי הרדיקאלים הלבנים בדרום־אפריקה, הפורשת מחר את זוועות החיים בדרום־אפריקה, אך משבחת אותם מול עליבות־הנפש הצבועה של השמאל והרדיקלים המערב־אירופיים. תיאורי הגיחוך שמתארת גורדימר את השמאל האירופי לאוניית המתים מאת **ב. טראוין**, שראה אור בהוצאת זמורה ביתן. הוצאה ששקדה בשנים האחרונות על בניית ספריית תרגומי שנות השלושים, בתרגומים חדישים ומעודכנים לעברית. סיפרו של טראוין הוא נבואה סיפרותית לתהליך הכחדת העולם באירופה בימי מילחמת־העולם השניה, תהליך שאותו הוא ניבא יותר מעשור שנים קודם לכן.

לא מומלצים

גרוסמן — נבות — קור

הרבה מאוד ספרים לא מומלצים לקריאה ו/או לרכישה ראו אור במהלך השנה החולפת, מאז שבוע־הספר הקודם.

בכיר הספרים הלא־מומלצים לקריאה הוא סיפרו של קריין הדדיו הצעיר **דויד גרוסמן**, חיוך הגדי, שראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד. ספר זה בולט בבוסריותו ובאי־יכולתו של המחבר לבלום את שטף רימוייו ולשונו, המטביעים עד מהרה כל רעיון סיפרותי אפשרי.

תופעה אחרת של יצר־כתיבה שאינו יודע מעצורים, למרות שאין מתלווים לו כל כישורים, הוא רומן־בתולים של מחבר צעיר בשם **אמנון נבות**, שראה אור בהוצאת כתר, תחת הכותרת עונת המלכים. הרומן הזה הוא דוגמה מובהקת לכך שאין כל מניעה למחבר משולל כישרון סיפרותי בסיסי מלפרסם ספר.

בין מחברי־בוסר אלה עשוי להרגיש בנוחיות רבה הלשונאי **אבשלום קור**, שפירסם מלל מכורך, תחת הכותרת בלצון רב, בהוצאת מעריב.

עיון

עידן השיעתוק

ספרי עיון ומחקר רבים ראו אור במהלך שנת־הספר האחרונה בעברית, חלקם מקוריים וחלקם מתורגמים. אחד המרתקים שבספרים אלה הוא סיפרו של **זהר שביט**, החיים הסיפ־רותיים בארץ ישראל, 1910־1933, שראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד. בספר זה נפרש המהלך הספרותי שהביא להפיכת ארץ־ישראל למרכזה של הסיפרות והשירה העבריים.

מחקר מקיף, מסוג אחר לגמרי, הוא סיפ־רו־מחקרו של **ארנסט דויד קולמן**, עולמה של הסיפרות הרומית. שראה אור בהוצאת מסדה — ספר/מחקר הפורש לפני הקורא הישׂ־ראלי את אוצרותיה של תרבות זו, שהשפעתה כה מרובה על הסיפרות האירופית לדורותיה.

ספר נוסף של הפילוסוף ממוצא יהודי **ברוך שפינוזה**, תחת הכותרת מאמר תיאולוגי־מדיני, נגאל ותורגם לעברית, אחרי מאות בשנים, בהוצאת מאגנס. בספר יש מעט מקריאת־התגר של שפינוזה, שהכעיסה את הרבנים באמסטרדם של תקופתו.

מיבחר מרתק של ראיונות עם אנשי־ההגות של המחצית השניה במאה העשרים מצוי בסיפרו של **בריאן מאגי**, אנשי הגות, שראה אור בתרגום לעברית בסידרת אופקים, בהוצאת עם עובד. בספר זה יש גלריה של אנשי הגות, שמחשבתם היפרתה את מחשבת־אנוש בימינו.

במהלך השנה החולפת תורגם לעברית סיפרון דקיק, הנחשב לאחד המשפיעים ביותר על מחשבת היצירה האמנותית במאה העשרים. כוונתי לסיפרון יצירת האמנות בעידן השי־עתוק הטכני מאת **וולטר בנימין**, שראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד. סיפרון זה הוא חלק מספר גדול יותר של בנימין (שעדיין לא תורגם לעברית — וחבל). ולטר בנימין, אחד מאנשי ההגות היהודיים הדגולים במאה העשרים, שהתאבד בימי הראשית של מילחמת־העולם השניה, בהרי הפירנאים, נחשב מזה יותר מעשרים שנה כמשפיע העיקרי על האידיאולוגיה של היצירה האמנותית לשטחיה, ובעיקר אמנות הקולנוע, שאימצה את רוב השגותיו האמנותיות. עבור הקורא הישראלי, יש בחוברת זו משום פריצת צוהר לעולמו של בנימין.

ארץ ישראל

קתדרה

גם בשנת הספר האחרונה היה נושא המו"לות של תולדות ארץ־ישראל לאחד הנושאים החמים והמכירים ביותר, כאשר את עיקר ההתמחות בשטח זה מקיימת הוצאת יד יצחק בן־צבי. בין הבולטים שבסיפרי הוצאה זו הוא סיפרו של **יהושע קניאל**, אליעזר בן־יהודה בבית האסורים, ספר שהוא שיחזור של פרט ופרט על סיכסוך ירוע שבין הישוב הישן לחדש בירושלים, בסוף המאה שעברה.

ספר אחר, שראה אור בהוצאת יד יצחק בן־צבי, הוא סיפרו־מחקרו של **הנרי ניר**, הקיבוץ והחברה – הקיבוץ המאוחד. ספר/מחקר המתאר את ימי הראשית של הקיבוץ המאוחד, את המעבר מגדוד־העבודה למימסד אידיאולוגי.

בנושא ארץ־ישראל הגיע השנה לחוברת 50 כתב־העת החינוכי עת־מול, שבעריכת **שלמה שבא** ובהוצאת מישרד־החינוך־והתרבות ואוני־ברסיטת תל־אביב.

כתב־עת מרתק נוסף, שעבר את חוברת מס' 31, הוא כתב־העת קתדרה, שבהוצאת יד יצחק בן צבי, כתב־עת המביא מחקרים ומאמרים לתולדות ארץ־ישראל ויישובה.

ספרים נוספים העוסקים בארץ־ישראל הם ארבעת הכרכים של תיאור ארץ־ישראל מאת הצרפתי **ויקטור גראן**, וחוברות עידן שבעריכת **מרדכי נאור** — גם הם בהוצאת יד יצחק בן־צבי.

אין ספק שהצלחת הז'אנר המו"לי של פירסום ספרי תולדות ארץ־ישראל מעיד על תהליכים של אחיזה והשתרשות תרבותית, החשובים לא פחות מאשר סיפורת טובה, כמעצבים של מהלכים תרבותיים.

יאים וראויים גם למסכתות הצביעות של שמאל זה בישראל.

שני ספרים של הסופר האמריקי האורבני־אקולוגי **ג'ון צ'יבר** ראו אור השנה בתרגום לעברית, שניהם בהוצאת כדים. הספרים הם עולם התפוחים והו, איזה גן־עדן — ספרים שבכוחם לערוך היכרות מהנה בין סופר אמריקאי ייחודי זה והקורא הישראלי.

אי־אפשר לסיים את אינוונטר הספרים שתורגמו במהלך השנה האחרונה לעברית מבלי להזכיר את התרגום העברי החדש שנעשה לגירסה קולנועית, לועג לחלום האמריקאי ולחלקם של הסופרים בבניית חלום זה.

רומן נוסף שזכה לגירסה קולנועית ותורגם לעברית הוא סיפרו של **מרטין קרוז־סמית**, פארק גורקי, שאף הוא ראה אור בהוצאת זמורה ביתן. רומן זה, שהוא אחד הרומנים המרתקים אודות הווי החיים ברוסיה הסובייטית, מתאר, למרות שנכתב בידי אמריקאי, סיפור ריגול אודות חפרפרת סובייטית.

עולם מסוג אחר קיים ברומן רומן בגרוש מאת **ברטולד ברכט**, שאף הוא ראה אור

מאת דן טומר

מרים בנימיני

מזל החודש:

תאומים

בבית השני — מחעסקים בעניני כספים ורכישות

לפעמים אנחנו שואלים את עצמנו מדוע בחודש מסויים בשנה נעים לנו ובחודש אחר מדי שנה אנחנו מדוכאים, מתוכדכים ולא מצליחים למצוא פינה או מקום להרגע.

אלה העיוורים למה שקורה עם עצמם במשך השנה, יודעים בדיוק באיזה חודשים טוב להם ובאיזה חודשים הם סובלים. הסיבה לכך קשורה במהלכה של השמש וכמובן במהלכים של הכוכבים האחרים. אך כשמדובר על מחזוריות מחודש לחודש, ההתייחסות היא לשמש בלבד.

כידוע, השמש עוברת מדי חודש בחודשו למזל חדש. האסטרולוגיה מחלקת את גלגל המזלות ל־12 בתים. כל בית מתייחס לכמה נושאים או תחומים. כשהשמש תעבור בבית הראשון, על פי רוב לאדם תהיה הרגשה טובה. שכן הבית הראשון מסמל את ההתחלה. אולם חודש לפני כן, כשהשמש עברה בבית האחרון, הבית ה־12 – האדם חש את עצמו מדוכא ועייף וחסר חיוניות.

נסה לראות מהן התקופות בשנה שבהן בני תאומים נהנים ממהלכה של השמש ובאילו זמנים לא כדאי אפילו לנסות לשנות את הרגשתם מאחר שזה לא יועיל. אגב, כל זה אינו מתייחס לשנה מסויימת דווקא. הכוונה היא להסביר מה קורה כל שנה באותה תקופה מבלי להתחשב בהשפעות של הכוכבים האחרים, שגם להם השפעה חזקה על התקופה.

ימי־ההולדת של בני מזל תאומים חלים בין ה־21 במאי ל־21 ביוני, כך שהחודש הראשון או „ראש־השנה" האמיתי שלהם הוא חודש ימי־ההולדת. בתקופה זו הם מתאוששים כאמור מהעייפות שפקדה אותם בחודש הקודם. הם מרגישים כאילו נולדו מחדש. יוצאים לטיולים, יש להם יותר סבלנות לאנשים סביבם. הם חשים בצורך חזק לחדש קשרים ולשתף פעולה הן בעבודה והן בחיים האישיים.

ב־22 ביוני שוב משתנה התקופה. השמש תיכנס לבית השני, שקשור לכספים ורכוש. בחודש הקרוב יתחשק לבני המזל לרכוש לעצמם דברים חדשים. הכסף מחליק „בין האצבעות" ונעלם. אפילו החסכנים רוצים להוציא. הקניות הן קניות של צריכה יומיומית בעיקר, אך גם דברים גדולים יותר, כגון מקרר, מקלט־טלוויזיה או תכשיט וכו'. לפעמים פותחים חשבונות חיסכון או מסדרים ענייני ביטוח. כאמור, רוב הזמן יהיה מוקדש לענייני כסף ורכוש.

מה־23 ביולי, השמש נכנסת לבית השלישי. כעת נזכרים שיש לכתוב מיכתבים, לבקר אצל קרובים, לטלפן לידידים ולהזכיר להם שבני תאומים „עדיין קיימים". כעת זוכים לביקורים משכנים, אחים, אחיות וידידים. פגישות מיקריות מצרפות אנשים חדשים למעגל. אם השמש אינה מוקרנת טוב, עלולים להסתכסך עם שכנים, אחים או קרובים. אדם חושב על לימוד שפה חדשה, רוכש ספרים חדשים ומעוניין לשמוע הרצאות בנושאים המעניינים אותו. בתקופה זו המוח פעיל ביותר ומשתוקקים להוסיף על הידע הקיים.

מה־23 באוגוסט השמש בבית הרביעי. כעת בני תאומים מרוכזים בענייני הבית, הדירה והמישפחה. יש חשק להיות יותר ביתיים, לבשל, לאפות, לארח. רוצים לארגן את הדירה מחדש, אולי לשפץ, אולי לעבור למקום אחר. מי שיש לו גינה עוסק בעבודות אדמה, שותל צמחים. עניינים שקשורים לקרקעות, השקעות או נכסים מקבלים חשיבות ומטופלים בתקופה זו. קרובים מבוגרים זוכים ליתר תשומת־לב.

מה־23 בספטמבר השמש נכנסת לבית החמישי. בני תאומים יהנו מהחודש הקרוב. הם יהיו קלילים ועליזים מתמיד. יחפשו לעצמם מקומות בידור ושעשוע, יהנו ממישחקי הימורים וסיכוייהם להצלחה יהיו גדולים יותר מאשר בשאר השנה. עניין בקולנוע, תיאטרון, קונצרטים, ספורט. לפתע ירצו לחזור להתעסק בתחביבים הישנים או לנסות שטח יצירתי חדש. הורים לילדים יתעניינו יותר בעולמם של הילדים. אולי זו התקופה שיבחרו בהם לוועד כיתה למשל. הם יבלו יותר בחברה ויחפשו הרפתקות־אהבים קלילות, לא מחייבות וקצרות־מועד.

מה־22 באוקטובר השמש בבית השישי. כעת רוצים לנוח, אך הזדמנות כזו אינה מצויה. נאלצים לעבוד יותר מתמיד. לפתע נוחתות בבת אחת „אלף" התחייבויות שונות ומשונות. בני תאומים יקחו על עצמם תפקידים חדשים ואחריות שבזמן אחר לא היו לוקחים. מחפשים דרך לשפר את שיטות העבודה, דואגים יותר למעמד בעבודה ומנסים להקל על מעמסתם של אחרים.

(המשך בעמוד 54)

בבית החמישי — שעשועים, יצירתיות והרפתקות אהבים בבית השמיני — נטיה לעניני הנסתר ובעשירי — קאריירה

את הרעיונות שמתעוררים בכם כעת, יש לשקול היטב לפני שניגשים לבצעם. הנטיה היא להעז יותר מדי וזה עלול להביא לכשלונות והפסדים כספיים. יש להיות זהירים בקשר לעצות של ידידים או קרובי מישפחה. פגי־שות עם ידידים יביאו להתפתחות של קשרים חדשים. לא מן הנמנע שכעת יתחיל קשר רומנטי חדש. ב־14 או ב־15 בחודש כדאי לנהל שיחות עם הבוס, או עם מישהו שיש לו השפעה על הקידום.

* * *

קרובים או ידידים עומדים להיפרד לזמן קצר. יתכן שנסיעה לחו"ל עומדת אצלם על הפרק. ה־14 וה־15 יתי־אימו גם לכם לתכנון של נסיעה לארץ אחרת. ה־16 וה־17 בחודש לא יהיו קלים. נסו להתר־חק ביומיים אלה מחב־רתם של אנשים שמדכ־אים אתכם. ב־19 וב־20 בחודש תרגישו את עצ־מכם חסרי מרץ ומבול־בלים. נסו לנוח ולארגן את החיים ללא פעילויות יוצאות־דופן. בק־רוב עומד להתחולל שינוי מאוד משמעותי.

* * *

ה־13 בחודש יהיה יום רומנטי במיוחד. אך גם על שאר הימים אין מה להתלונן. בתקו־פה זו אתם מושכים אליכם אנשים כמו מגנט. ידידים קרובים ובני המין השני, כולם מעוניינים לשהות במ־חיצתכם. תתכוננו להצ־פה של אורחים בבית־כם. הפתעות נעימות ובלתי־נעימות יאפיינו את התקופה וכל זה קשור כאמור לעניינים חברתיים. ב־14 וב־15 בחודש אתם עלולים לסבול ממצב־רוח לא טוב ומחלושה כללית.

מגלות בלבושן ובהופעתן. ה־16 וה־17 בחו־דש לא יהיו נעימים. ה־19 וה־20 שוב נעימים.

19 וב־20 בחודש יהיה עליכם להישאר בבית ולשנות תוכניות. ארגנו את דירתכם.

בתקופה זו חשוב שתפתחו גישות חדשות ותנטשו רעיונות מישנים. יתכן שהבעיות היומיומיות או התקו־פתיות יוחרפו כעת, אך כל זה כדי להעמיד את הבעיות העמוקות בפר־ספקטיבה יותר נכונה. כדאי להתייעץ עם אדם שעליו אתם סומ־כים. כדי שתוכלו להעז לבצע שינויים. נסיעה לחו"ל עומדת על הפרק. יתכן שלא אתם תהיו אלה שנוסעים, בני־הזוג או ידידים עשויים להיפרד מכם. ה־16 וה־17 ימים רומנטיים.

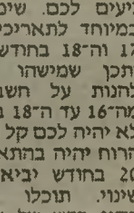
* * *

עניינים כספיים מטרידים אתכם בתקופה זו. יתכן שיהיה עליכם להילחם על כספים שמ־ניעים לכם. שימו לב במיוחד לתאריכים ה־17 וה־18 בחודש, שכן יתכן שמישהו מנסה להנות על חשבונכם. מה־16 עד ה־18 בחודש לא יהיה לכם קל ומצב־הרוח יהיה בהתאם. ה־20 בחודש יביא עימו שינוי. תוכלו לפנות בסוג חדש של אנשים ויתכן שזה יביא אתכם למחשבה שעליכם לעשות בדק־בית בכל מה שקשור לחייכם.

* * *

ה־13 בחודש יהיה מלהיב במיוחד בכל מה שקשור לצד הרומנטי, ה־14 וה־15 בחודש מועדים לביזבוזים. עדיף להתרחק ממרכזי־קניות באותם ימים. פגישות עם אנשים ב־16 וב־17 בחודש עלו־לות להביא לבעיה, שכן אתם עלולים למגוע באדם שחשוב לכם לש־מור על יחסים טובים עימו, אז העירו מה שפ־חות באותם ימים. ב־

ידידים מעוניינים לעזור לכם בתקופה זו, ובכלל הצד החברתי עשוי להוציא אתכם מהחששות והדאגות שמאפיינים את כל הת־קופה האחרונה. אל תסרבו לקחת על עצמ־כם תפקיד חדש, ביחוד אם הוא קשור לפעילות ציבורית. תוכלו להנות משבחים על יכולת ה־אירגון הטובה ועל הרע־יונות המקוריים. ה־16 וה־17 בחודש יהיו קשים במיוחד, אתם עלולים להסתכסך עם בני־הזוג או עם בני מישפחה קרובים.

* * *

ה־14 וה־15 בחודש עשויים להיות ימים נעימים ביותר. כדאי לחשוב על גישה חדשה לממונים עליכם או לאלה העובדים עימכם. כעת תוכלו לקדם את עצמכם, אך חשוב שהכל יהיה מתוכנן היטב. נצ־לו את הקסם שאתם משרים על בני המין השני. כעת תוכלו ליה־נות מהצלחות. נשים תו־כלנה ליהנות מתשבחות על הטעם הטוב שהן

להנות מפגישות עם בני המין השני. ב־19–20 בחודש תתנו מקשרים עם אנשים מחו"ל

* * *

ובכלל, כדאי להיזהר מהתחרות ומהתנגשויות עם אחרים. ה־14 וה־15 בחודש עשויים להיות ימים נפלאים, בעיקר לאלה שעדיין לא מצאו לעצמם בני־זוג. כל מה שעליכם לעשות לשם כך, זה לשכוח ליומיים את כל התפקידים וה־אחריות שלקחתם על עצמכם ולהתרכז בעצ־מכם ובענייניכם. שימו לב לבני המין השני ודאגו שלא תחמיצו הזדמנויות לפתוח בקש־רים חדשים. ב־17 וב־18 בחודש יטרידו אתכם בעיות כספיות. ב־19 וב־20 תהיינה לכם פגישות שישפיעו בעתיד.

* * *

השבוע לא מצפה לכם שבוע קל במיוחד. ה־14 וה־15 בחודש יהיו מאוד מעייפים, אתם חייבים להתייחס יותר אל גופכם ולא להזניח את עצמכם. נסו לנוח ולאסוף כוח. ב־16 וב־17 בחודש אתם עלולים להסתכסך עם בני הזוג או עם בני מישפחה אחרים. נסו לצאת מה שיותר מה־בית. ה־19 או ה־20 בחודש יהיו מפתיעים בכל מה שקשור לענייניים כספיים. כדאי לשוחח עם אנשים שיש להם השפעה בבנק.

* * *

ב־14 וב־15 בחודש תוכלו לפעול רבות. כדי שאנשים שעימם אתם עובדים יקבלו את הרעיונות שלכם אל תאבדו את הביטחון, שכן יש לכם מה להציע. ה־16, ה־17 וה־18 בבו־קר לא יהיו קלים. אל תתכננו נסיעות או טיו־לים, שכן הטוב ביותר לנוח ולהתרחק מחברה סואנת ורועשת. אתם עלולים לסבול מבעיות בבטן, לכן חשוב שתק־פידו על תזונה נכונה. ב־19 וב־20 בחודש תוכלו להנות מפופולריות. צפו לביקורים.

אברהם גינדי בע"מ

תשקיף

הודעה בדבר פרסום תשקיף

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך תשכ"ח-1968

הנפקה

של

100,000,000 מניות רגילות בנות 1 שקל ע"נ בערך נקוב כולל של 100 מליון שקל

20,000,000 מניות רגילות בנות 5 שקל ע"נ בערך נקוב כולל של 100 מליון שקל

המניות מוצעות ב־1,000,000 יחידות המורכבות כל אחת מ:

100 מניות רגילות בנות 1 שקל במחיר 3.15 שקל למניה (315%) ובמחיר כולל של 315 שקל

20 מניות רגילות בנות 5 שקל במחיר 15.75 שקל למניה (315%) ובמחיר כולל של 315 שקל

מחיר היחידה 630 שקל

רשימת החתימות תפתח:

ביום שני, 18 ביוני 1984, בשעה 08:30

ותסגר:

ביום שלישי, 19 ביוני 1984, בשעה 12:30

בקשות לרכישת יחידות בצירוף 20% מהמחיר המלא בעדן, יש להגיש לחברה באמצעות בנק לאומי לישראל בע"מ, יחידת ביצוע מרכזית, רחוב אחד העם 9, ת"א באמצעות כל אחד מסניפיו וכן באמצעות סניפי בנקים או חברים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב. על כל מבקש לצרף לבקשתו התחייבות לשלם לחברה, למחרת יום סגירת רשימת החתימות, את יתרת המחיר שתגיע לחברה אם תגיע, בגין ניירות הערך שיוקצו לו על פי הבקשה. טופס בקשה לרכישת יחידות ועותקים מתשקיף זה ניתן להשיג בכל אחד מסניפי בנק לאומי לישראל בע"מ, החתם להנפקה זו, בסניפי בנקים אחרים ואצל חברי הבורסה. רישום ניירות הערך למסחר בבורסה ותחילת המסחר מותנים בפיזור נאות בציבור של היחידות המוצעות. לפרטים ראה עמוד ז' בתשקיף החברה.

עותק מהתשקיף והיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות.

הנפקה זו הינה הנפקה ראשונה לציבור של החברה.

החתם התחייב לרכוש מאת החברה את כל היחידות שהוצעו לציבור ושלא נרכשו או שלא שולמה בגינם תמורה מלאה וזאת במחיר ההנפקה בניכוי סכום ממחיר זה בשיעור "ההיטל על התמורה בעד מכירת ניירות ערך סחירים" שנקבע בחוק למימון מבצע שלום הגליל, התשמ"ב - 1982 או על־פיו.

ההנפקה לציבור מובטחת על ידי החתם:

לאומי ושות' בנק להשקעות בע"מ

הבנק המרכז:

בנק לאומי לישראל בע"מ

תאריך התשקיף: 31 במאי 1984

דגים ישר מן הים ★ ריקודי דיסקו כבר בגיל חמש ★ נועה ויעל צוחקות מהבדיחות של אבא אריק

בין זונות ודגים

חנה לאסלו השחקנית והבדרנית, החזיקה את הדג הגדול שנמשה מהים. היא אחזה בו לפני שנחתך במיטבח לחלקים רבים, כדי להאכיל את המוני האורחים שבאו למקום כדי לתפוס שלווה ליד הים. במקום גם תנגן כל ערב להקת ג'אז.

האחיות פרנקפורט מימין: האה־עדה, שהיא מעצבת־אופנה, במרכז: דורין הבכירה, שהיא מעצבת־אופנה ידועה. משמאל: עלמה, כוריאוגרפית ומורה לריקוד. השלוש באו לפתיחת המיסעדה, בחוף תל־ברוך, שנמצאת ברשותו של רפי מלול, איש הקול של זמרי ישראל. השותף השני, אהרון, נמצא על החוף למעלה מ־20 שנה.

יעל לביא הבנות של שושיק שני ואריק לביא, מימין: יעל בת ה־12 ומשמאל: נועה בת ה־14. השתיים היו צמודות להורים. הן ישבו לידם וצחקו מהבדיחות של אביהן. היו כאלה שלא יכלו לעלות עד הקומה הרביעית, שם היה מרוכז האוכל הסיני.

כל השחקנים והזמרים, באו למסיבת בת המיצווה של דנה. המסיבה התנהלה בין שלוש הקומות של המועדון

בת 12 הייתי

דפנה גורליצקי בתו של השחקן אילי גורליצקי ואשתו הרקדנית רותי. דפנה בת השנה לא הבינה על מה המהומה ובכתה בזרועות אמה.

דנה רבינוביץ בת ה־12 קיבלה עם אמה את האורחים שבאו למסיבת בת־המיצווה שלה. בצילום היא מתחבקת עם אמה שהודיעה לה שהיא ילדה גדולה. משמאל: קרין, בתו של שייקה אופיר.

אופנה בשירות הבחירות ★
לשיר כמו פנינה רוזנבלום
הקוקסינל ובת־האלוף

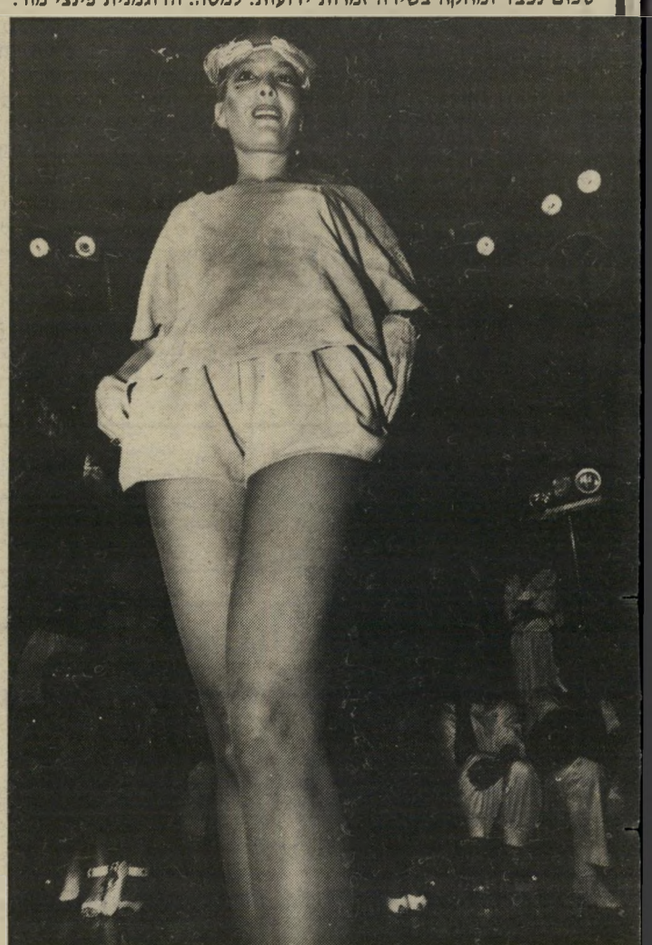

קרין דונסקי הדוגמנית הוותיקה ומדרי־כת קורסים לדוגמנות, הגי־עה מתצוגת־האופנה בכפר־סבא. בתצוגה השתתפו עזר וייצמן וחברי מיפלגתו. כל הדוגמניות נחתו במועדון היוקרתי, התל־אביבי, כשאת ביגדיהן מעט־רים סמלים של התנועה. הן באו להציג ביגדי־עור יוקרתיים. הנוכחים בתצוגה היו כולם אנשי־עסקים, מנכ"לים, ולאו דווקא חברי המועדון הקבועים.

שלי גרין קוקסינל תל־אביבי, שטוענת שהיא בת 20. בלונדית, שמחקה את פנינה רוזנבלום, וטוענת שברחוב קוראים לה פנינה. ושיש דמיון ביניהן. היא מופיעה ערב ערב במועדון תמורת סכום נכבד ומחקה בשירה זמרות ידועות. למטה: הדוגמנית פינצי מור.

מצדה זאבי בתו של האלוף במיל' רחבעם ("גנדי") זאבי היא בעלת בוטיק יוקרתי בדיזינגוף, בתל־אביב. היא באה לחזות בתצוגת־האופנה שנערכה במועדון. בחנות שברשותה, היא אינה מציעה דווקא בגדים תוצרת הארץ, אלא רק תוצרת חוץ, ומחיריהם גבוהים. בכל זאת היא התבוננה בדוגמניות שפסעו על ה־מסלול, כשכוס המשקה שבידה מרוקנת מתוכנה.

ציפי מנשה

תושבי ת"א הקשיבו!!! הקשיבו!!!
אלקס שור (מיסד ה"קסבה" ומבעלי "הפונדק" ו"בוננזה")
פתח מסעדה חדשה.

מסעדה הפלעצל RESTAURANT

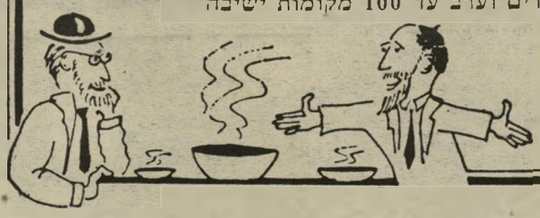
מטבח יידישאי / גליצאי מובהק
בהשגחתה הקולוניארית הקפדנית של גב' שרף
(מסעדת שרף לשעבר)
פתוח יום־יום מ־10.00 בבוקר ועד אחרי חצות

ארוחות ביזנעס (עסקים) ★ ארוחות ערב ★ וסתם לחטוף משהו בריא

מחיר לכל כיס

ערב ערב תזמורת כלעזמער בפולקלור ידישאי
וריקודים שעושה מצב רוח טוב ורומנטי.
שרות משלוחים הביתה (קייטרינג)
מתאים גם לארוח ארועים קטנים
צהרים וערב עד 100 מקומות ישיבה

מחיר לכל כיס

מסעדת הפלעצל
להזמנות טל. (03)238761
רח' שלמה המלך 41 ת"א
(מסעדת שרף לשעבר)

הורביץ

מודעות בטלפון

לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD. | ויזה | ישראכרט

שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

הלב שלך שווה בדיקה!

בן 35+
הלחם בחשש המנקר,
בוא עוד היום לאיבחון מוקדם
השקט הנפשי שלך
שווה את זה.

ארגון יועצים רפואיים

מכון לבריאות הלב

בדיקה כוללת:
בדיקת קרדיולוג, א.ק.ג.
א.ק.ג. במאמץ (ארגומטריה),
בדיקות מעבדה.

בית הרופאים, ריינס 18 פינת פרישמן תל־אביב
טלפונים: 03-221227, 03-244294

חד"ש — כוח השלום הבטוח היחיד בבחירות לכנסת ה־11

האם הרשימה „המתקדמת לשלום" — נחוצה?

המזימה לאסור את הופעת הרשימה „המתקדמת" הוסרה. זה היה נסיון אנטי־דמוקרטי מובהק. התנגדנו לכך בתוקף. כעת חשוב לקבוע בשיקול־דעת, באחריות וללא דעות קדומות — האם בכלל נחוצה הרשימה „המתקדמת"?

מייד עם פירסום ההחלטה על עריכת בחירות לכנסת ה־11, פנינו בקריאה לכל שוחרי השלום, יהודים וערבים — להקים חזית משותפת של כל הארגונים מתנגדי הכיבוש והמלחמה בלבנון והמצדדים בשלום צודק ישראלי־פלסטיני, חזית אחת של כל הרוצים לא רק בהורדת שלטון הליכוד, אלא גם בשינוי יסודי של המדיניות הישראלית, המשותפת. לליכוד ולמערך. פנינו במיוחד להנהלת „אלטרנטיבה". (אנחנו יזמנו הפנייה אליהם ולא הם אלינו). הסתבר שהנהגתם מקבלת את מצע חד"ש על כל סעיפיו. שמחנו על כך. כי הרי זהו העיקר. אם יש מצע משותף, ניתן, ברצון טוב וכן להגיע להבנה.

בזמן המו"מ איתם, שאלנו את נציגי „אלטרנטיבה" האם מתנהל מו"מ רק איתנו, או בעת ובעונה אחת הם מנהלים מו"מ להקמת רשימה מתחרה על בסיס המצע שלנו. התשובה היתה: — מו"מ רק איתכם. אולם בכינוס באום־אל־פחם השתתפו באותו זמן נציגים מ„אלטרנטיבה" והודיעו בשם ארגונם על רצונם העז להקים רשימה מתחרה — שתקרא „מתקדמת לשלום". מה לזה ולכנות במו"מ לאחדות שוחרי השלום ברשימה אחת?

ובקשר להרכב הרשימה: מתי פלד מודה במפורש באומרו, כי במו"מ עם נציגי המפלגה הקומוניסטית **„דרשנו מהם שיוותרו על המקום הראשון".** (מוסף „הארץ", 25.5).

דרישה מתגרה זו של אנשי „אלטרנטיבה" הוכיחה, כי הם כלל לא התכוונו להקים יחד עם חד"ש רשימה משותפת של כוחות השלום. הרי עוד בטרם הוקמה חד"ש היתה הסיעה הקומוניסטית בכנסת (סיעת רק"ח) מיוצגת על־ידי 4 חברי כנסת. והמטרה צריכה להיות להרחיב את חזית השלום ולא לפרק את זו הקיימת — החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון. בעוד ש„אלטרנטיבה" כמו יתר הארגונים המרכיבים את הרשימה „המתקדמת" לא רוצים בכנות ובאמת רשימה משותפת.

ברור שאין סיכוי שהרשימה „המתקדמת לשלום" תעבור את אחוז החסימה (לפחות 20 אלף קולות). „ספק רב אם קבוצה זו — (הכוונה לרשימה „המתקדמת לשלום") — תזכה ביותר מ־15,000 קולות, ולכן לא תעבור את אחוז החסימה. הרשימה הזאת לא תכניס נציג לכנסת, אך תגזול נציג מרק"ח" (ש. טולידנו, „על המשמר", 3.6.84).

התוצאה מהצבעה לרשימה הפלגנית יכולה להיות רק אחת — לפי חוק בדר־עופר. האנטי־דמוקרטי, רשימות שאינן עוברות את אחוז החסימה, מגדילות את מספר חברי הכנסת של ה„ליכוד" או ה„מערך".

מוכרחים להתרכז בעיקר

הבעייה העיקרית של מדינת ישראל היא להגיע לשלום עם הפלסטינים.
חד"ש היא הסיעה היחידה בכנסת המציעה פתרון של שתי מדינות לשני עמים.

מלחמת לבנון היתה המבחן.
רק חברי הכנסת של חד"ש הצביעו נגדה.
הקולות של חד"ש הם גורליים להצבעות חשובות.

המערך עלול להקים ממשלה עם הליכוד.
קול לחד"ש הוא קול נטו נגד הליכוד.
במיוחד הפעם אסור לבזבז את הקול.

לשקר רגליים קצרות:
בעלון „הפרוגרסיבים" בנצרת (5.6.84) עמ' 3 פורסם סיפור לפיו כביכול אירגן עוזי בורשטיין ביום האדמה האחרון, בעצרת ההמונית בעראבה, חברי רק"ח להתנפל בכוח על מניפי דגל פלסטין, להכותם ולקחת מהם את הדגל. זהו שקר מתועב המיועד רק להחדיר פירוד, שנאה ואי־אמון בין יהודים וערבים. כנראה שאין להם נימוקים פוליטיים לוויכוח, ואז משתמשים בשקרים.

ישראל פלסטין — שתי מדינות לשני עמים

החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון — חד"ש — ת"א ת.ד. 4885 טל. 229224

קו חד"ש לשלום

הצביעו 1

רחל מרחלת על כל העולם

מי רוקד איפה?

יוסקה בוכמן לא רוקד באותו המועדון שבו יושבת **גילה בוכמן**, חברתו־לחיים־כרימום.

בעוד שהיא ישבה באחד ממועדוני־היוקרה, כשכבר הורידו את הגבס מרגלה, הגיע יוסקה עם **חתיכה שחרחורת** למועדון המתחרה, ובילה בנעימים. אנשי־ביטחון היו קוראים לזה הפרדת כוחות. ולשחרחורת קוראים **מימי** והיא ישראלית, אם לשניים (בני 9 ו־13).

יוסקה בוכמן וידידה
הפרדת־כוחות

יש חתונה אין חתונה

תושבי המדינה הזאת עושים לי את המוות. פשוט לא מתחשבים בי, הורגים לי את האמינות, ובלי אמינות אני יכולה לסגור את העסק.

לפני כחודשיים הודעתי קבל עם ועדה על קיץ של חתונות במישפחת שטראוס מנהריה, על נשואי בנותיו של **מיקי שטראוס** מהגלילדות. ואולי גם אחותו שהתאלמנה, ואף היא תיכננה משהו בנידון. בסך־הכל שלוש חופות במישפחה אחת.

בינתיים אני שומעת שרק אחת אמנם תתקיים כמובטח. **עופרה**, בתו הגדולה של מיקי, תינשא בסוף אוגוסט לדן, בנו של **שלמה להט** ואשתו **זיוה**. לחתונה יוזמנו כ־1500 אורחים והיא תערך בנהריה.

אחותה הצעירה של עופרה, **אירית**, (22) עמדה אף היא להינשא לחבר הצמוד, **אילן פישר**, (22) שאיתו התגוררה במשך שנתיים בדירה בתוכנית ל'. אילן הוא בן למישפחת בעלי־עסקים, ומועסק שם בעצמו. חתול שחור עבר בין השניים, ולפתע החליטה, ללא התייעצות אתי, שהיא צעירה מדי, ושאינה בטוחה בבחירתה. היא נטשה השבוע את הדירה המשותפת. אין חופה ואין קידושין. בינתיים היא מתגוררת אצל עופרה אחותה, ומתכננת נסיעת נחומים לחו"ל.

גם החופה השלישית, זו של **רעיה**, אחותו האלמנה של מיקי, בוטלה משום־מה. ובמקום פסטיבל ארוך וממושך בקיץ תצטרכו להסתפק בחגיגה גדולה אחת.

אירית ומיקי שטראוס
צעירה מדי

חתונה ללא בורקאס

אחרי שהופיע בהעולם הזה סיפורם של ילדיו של **יצחק אלקולומברי**, המנהל את סמי בורקאס, נערכה בכפר־המכביה חתונת בן־אחיו, **שמואל**. השבט כולו הופיע, הסבא סמי עצמו קם ושר למאות המוזמנים משירי בולגריה האהובה.

אך על השימחה העיבה הכתבה בעיתון, ורבים מהאורחים התלחשו ועסקו בנושא זה.

יצחק עצמו, בחליפה שחורה, ואשתו הצעירה **ליאת**, בשמלה אפורה, הסתובבו בין המוזמנים, אך לעין כולם בלט העדרם של ילדיו הגדולים. צאצאי נשואיו הראשונים, שחשפו בצורה דרמתית את הטרגדיה שלהם בעקבות גירושי הוריהם.

מאז הופעת הכתבה מתעלם יצחק לחלוטין מילדיו, ותחת איחוי הקרעים וראגה מחודשת לגורלם הוא נוהג כאילו לא נולדו מעולם, וכאילו אינם נושאים את שמו.

הילדים ניסו ליצור קשר מחדש, אך כשטילפנו לביתו הטיחה ליאת את השפופרת. אין היא רוצה לשמוע מהם דבר.

ידידה הקבוע של אם הילדים, שהואשם על־ידי אלקולומברי בנסיון לסחוט ממנו כספים, על־ידי ניצול גורלם של הילדים, דואג בינתיים, על אף ההשמצות, לגורלם, ומסייע לאמם ולהם בשעה קשה בחייהם.

יצחק וליאת אלקולומברי
אין איחוי־קרעים

תסריט לצ'אפלין

איפה צ'ארלי צ'אפלין? חבל שהלך בלי לחזור, הייתי שולחת לו תסריט לא נורמלי. היה מת שנית מצחוק.

תחילה סיפור קצר. שמעתם וקראתם, ואולי גם ראיתם, את ברייקראנס. נסיון מעניין להעלות מחזמר על הבימה בארץ, ולאחר מכן לייצאו לחו"ל.

את הרעיון העלה **אהוד מנור**, שייחד עם **אמנון ברנזון** גייס בימאי אמריקאי, ויחד אספו צוות מרחובות ניו־יורק. אהוד מנור הכין מחזמר או עלילה סביב הריקודים הסוערים.

כרגיל בעסקיו של ברנזון, את הצ'אנס השאיר לאחרים. את הכסף הכבד אינו רוצה לעצמו, הוא מעדיף להעשיר משקיעים קטנים. במיקרה זה מצא משקיע פנטסטי, **ויקטור זית**, ישראלי שחזר מקנדה עם אשתו וילדיו, שפתח ברחוב יהורי־המכבי מכון לפיאות נוכריות. לא סתם פיאות, אלא כאלה המוצמדות לקרקפת בעזרת ואקום. אשתו, **זהבה**, הספיקה כבר לנטוש את ויקטור ביחד עם ילדיהם, ולחזור לקנדה, והבחור (35) היה בשל להשקעה רצינית בעולם הבידור ולגריפת רווחים קלים.

ההשקעה שנדרשה ממנו היתה של 150 אלף דולר בסך הכל. העניין נחתם כדת וכדין, ולצורך החזרות נחתם הסכם עם קיבוץ כפר־בלום בגליל העליון, שבו יתגוררו ויערכו את החזרות כל אנשי הצוות.

הכל התחיל חלק ויפה, אך הסתיים במפח־נפש. לאחר סדרת הופעות נעלמו הכוכבים לתוך רחובות ניו־יורק והמשקיע נשאר עם קופה ריקה.

אחרי מעשה הסתבר שהחובות גדולים מההשקעה, או במילים אחרות, שהחליפה לא נתפרה על פי מידותיו של המשקיע, והנושים התחילו לנהור לעבר חנות־הפיאות ברחוב יהודה־המכבי, אך ללא הצלחה. המשקיע לא נמצא במקום.

חדרי־עין הבחינו שאותה הדמות ניצבת במקום כל הזמן, אך צורתה משתנה. פעם יש לראשה שער בלונדי, פעם רעמה שחורה, פעם תסרוקת ג'ינג'ית, ופעם חומה.

סיפורי שרונה

לפי שבוע היתה היפה הזאת צריכה להופיע בתצוגה של גוטקס, וגם הופעות אחרות תוכננו כרגיל. היא היתה צריכה להופיע בשעה שש בערב, ופשוט לא הגיעה.

מה קרה? שום דבר מיוחד. יום לפני כן פגשה **שרונה מארש** חתיך קנדי משגע. הברק היכה בו ובה, ותוך יום ארזה את הפקל, והמריאה אל מעבר לאופק. אם מחכה לה שם סוס לבן או רק קדילאק שחורה לא גילינו עדיין, אך נראה שהעניין רציני, וכולנו נוכל לנשום לרווחה.

רחל מרחלת על כל העולם

אחותו של שימעון עדן

יש נואפים ויש נואפים. הכי נחמד מהם, על תקן של פליי־בוי בינלאומי, יותר מאשר סתם נואף, הוא ידידנו החביב **שימעון עדן**.

מדי פעם מופיע הנער בחוצות תל־אביב לגיחה קצרה מברלין או אקפולקו, עורך סקר, בורק את המחזור האחרון במועדונים ובחופים, ויוצא לגיחה קצרה או ארוכה נוספת. אל הרומן הבא והבלתי־נודע.

גם השבוע הגיע ארצה לביקור קצר, נראה מצויין, אף כי הזקין מאוד לאחרונה, נראה אולי בן 35, ולא בן 33 כמו לפני שנה.

כשהוא מגיע ארצה בלוויית חתיכה תורנית, או עוסק פה בצידי־כשרונות. הוא מרבה לבלות בחברת בתו **אירית**, בת ה־35, חתנו, ונכדיו **דני** (9) ו**הילי** (3). אך גם אירית וגם הנכדים חונכו לקרוא לו שימעון. המילה אבא או סבא אינה מוזכרת.

אירית מגחכת כשהיא נזכרת באותה חתיכה שהגיעה עם אביה לשלושה ביקורים בארץ, ואף התגוררה אצלה, כשהיא סבורה שאחותו של שימעון היא המארחת אותה, עד שגילתה לבסוף את האמת.

לרומנים שלו יש סגולה. אלה הן אהבות דרמתיות וחזקות, שלא צריכות להסתיים לעולם, אך המסתיימות בדרך כלל תוך שבוע־שבועיים. ושימעון מוכן לאהבת־חייו הבאה.

את אהבת־חייו הנוכחית פגש יום אחרי שהגיע לביקור: **דוריס גרשמן**, תיירת מגרמניה, המתגוררת כאן מזה שש שנים, אך המפטפטת מעט מאוד בעברית. עיקר עיסוקה בציד חתיכים. והיא חתיכה א"א.

הצרה איתו היא שהוא אינו נח או יושב על התחת. רק התחיל את רומן־חייו, וכבר הוא יוצא לבלתי־נודע, לחופשה ארוכה בסן־טרופז. עכשיו מתחילים ההימורים. יסע לבד או בזוג?

שימעון עדן וידידה בפעולה
לבד, או בזוג?

כובע־טמבל בארמון

מי היה מאמין לסיפור על דוכס שהתגורר ברחוב וילנה בתל־אביב, או לאותו הסיפור — אך הפעם על אשתו הדוכסית, ועל אותה הדירה? או לסיפור על המרקיז מבית **דאגלס וקלידייל**, שמסתובב ביחד עם אחיו הצעיר ואחיותיו, כשכובעי־טמבל על ראשם, סנדלים תנ"כיים לרגליהם ולגופם חולצות טריקו, כשעליהן הכתובת "שלום" בעברית, ומורה לצידם?

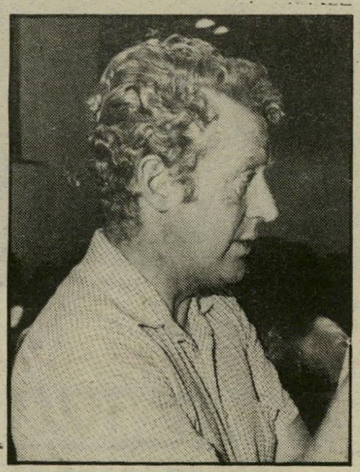
הסיפור התחיל, לפי מיטב ידיעתי, **במוזיקי דגן**, איש יחסי הציבור ודובר מוזיאון תל־אביב, שעשה תקופה ארוכה בסקוטלנד. שם התיידד עם **הדוכס מהמילטון**, ורעייתו הדוכסית.

הדוכס הנוכחי, ה־15 במיספר, הוא צאצא למישפחה מפוארת בהיסטוריה הסקוטית, הנמצאת שם בראש סולם האצולה. הקשר התחיל עם הדוכס הראשון, שהיה יד־ימינה של **מרי סטיוארט**, מלכת הסקוטים, שאיבדה את ראשה לטובת בת־דודתה, **אליזבט** מלכת אנגליה.

מאז מאסרה היה הדוכס הראשון עוצר המלוכה בסקוטלנד, עד שעלה בנה הצעיר של מרי סטיוארט לגדולה. מאז ועד היום אין מלכי אנגליה מבקרים בסקוטלנד ללא בקשת רשותם הסימלית של ההמילטונים לבקר בארצם.

אביו של הדוכס הנוכחי, שנפטר לפני שנים אחדות, היה טייס מפורסם, וטס לראשונה בהיסטוריה מעל האוורסט, הגבוה שבהרי העולם. גם בנו, הדוכס הנוכחי, הוא טייס נלהב, וכשביקר בארץ, כאורחו של מוקי דגן, והתגורר בביתו, מיהר לפגוש את **עזר וייצמן** ומפקדים אחרים לשעבר בחיל־האוויר הישראלי, ואף ביקר בתעשיה האווירית, והתרשם מאד.

אחרי שחזר נלהב מביקורו כאן, הגיעה אשתו,

הדוכס מהמילטון
חומוס, טחינה, פלאפל

הדוכסית, לפני כשבועיים. אף היא התגוררה בביתו של דגן, דירת־גג צנועה ברחוב וילנה, ליד מוסך דן בצפון תל־אביב. היא התלהבה בעיקר מהשמש הישראלית ובילתה שעות על הגג, כשהיא שוזפת את גופה. מדי פעם הגיחה עם המארח לסעודה קצרה. בעיקר התלהבה מהמא־כלים המיזרחיים: חומוס, טחינה ופלאפל.

לפני שנסעה לארמונה, הסמוך לאדינבורו, הבטיחה לשלוח למארח תשורה נאה: שיח־זורדים מלכותיים מזן מיוחד, שהשתמר שם במשך 900 שנים.

המארח שלח לילדי הזוג, בנם הגדול בן ה־9, הנושא בתואר מרקיז, ואחיו הצעיר, הנושא בתואר לורד, ושתי אחיותיהם הליידיס, כובעי־טמבל וחולצות מודפסות. מסתבר שמאז קבלת השי, אין האצילים הקטנים מסירים את הכובעים והחולצות.

צילצלתי למוקי דגן לברר מתי יגיעו שנית.

דרינג, דרינג.

"את מוקי דגן."

"מדבר."

"זו המרחלת, שמעתי על ביקורם של הדוכס והדוכסית, ורציתי..."

"רגע, רגע! על מה את מדברת?"

"אתה יודע, נודע לי על ביקורם החשאי של..."

"אינני יודע על מה את מדברת."

"בחייך!"

"תודה!" ונקישה.

לך ותדובב דובר!

סיפור רומנטי

את **איב דה־מרדיקם** מי לא מכיר? מעצב אופנת־צמרת מהשורה הראשונה בארץ. וכאלה, ואין לנו הרבה מהם כאן בארץ, נראים בכל מקום, ומקשטים כל אירוע.

במיקרה של איב, הקישוט היה כפול. את הופעותיו ערך בדרך כלל עם **חנה עדן**, צמרת בזכות עצמה, החל ממישחק בהוליווד, ויופי בכל מקום. השניים התמירו בהופעותיהם שנים, והעניין נראה נעול וחתום, מלבד לאחת.

כשאיב ישב ועבד, ישבה **דליה** התופרת ועבדה לצידו. כשאיב תיכנן — היא ביצעה, כשאיב גזר — היא תפרה. כשאיב יצא — היא נשארה, עם לב כבד, אך נשארה.

אך סוף האהבה לנצח, והסבלנות ואורך־הרוח השתלמו. ב־28 בחודש יוביל איב את דליה אל מתחת לחופה בגני־אורנים.

וחנה עדן? השתגעתם? למי אתם דואגים: מי שיש לה גוף ופנים, וגם ראש כמו שלה, חכו שבוע־שבועיים, ואביא לכם סיפור.

חנה עדן ואיב דה מרדיקם
הוא גזר, היא תפרה

פייטון פלייס

לולא הייתי קוראת את הסיפור אצלי כאן במדור השבוע, לא הייתי מאמינה לסיפור, גם אתם לא. אך הכלל אצלי הוא שאני מאמינה לנכתב אצלי, וגם לכם אין ברירה.

תיפסו סיפור: מאחד מהקיבוצים הידועים בארץ נשלח **חבר חשוב** לעסוק בבנקאות, בשליחות התנועה והקיבוץ. לחבר כישרונות גדולים. עד מהרה טיפס לצמרת, ויש המדברים בו נכבדות, ומנבאים לו עמדה מרכזית בחיי־הכלכלה בארץ תוך זמן קצר.

בעוד הוא עובד וטורח בשליחות התנועה, ניהלה **אשת־חיקו** רומן שקט וסולידי עם **אחד** מחברי־המשק. הצרה במיקרים כאלה היא שבקיבוץ סופו של כל רומן חשאי כסופו של כל סוד. תוך זמן קצר ידע כל המשק על הרומן הסוער.

כולם ידעו, מלבד **בתם** של שליח־התנועה והאם העליזה. וכשהסתיים הרומן בינו לבין האם, החל הקיבוצניק לנהל רומן עם הבת, וזו הובילה אותו עד מהרה לחדר־מישפחה — כמו שאומרים בקיבוץ — או חופה, בלשון בני־אדם.

פלא שאני מחפשת כתבים לענייני עריות, ניאוף וכל השאר מבין חברי הקיבוצים? הם יכולים להזרים דם חדש וקצת שערוריות עסיסיות למדור. מכירים מתנדבים?

לשרותך: בימים ג', ד', ה' - עד 10 בלילה!

עובדות פיקנטיות:

נקניק פיקנטי הוא נקניק מהבוקר. יש טרי ממנו?

את נקניק **פיקנטי** מייצרים 24 שעות ביממה - רק כדי למכור לך אותו למחרת בחנות המפעל - טרי לחלוטין.
נקניק **פיקנטי** הוא היחידי בישראל שלא עולה על משאיות ומובילים. היחידי שאינו עובר ידיים. אינו "מסחובב" בדרכים, אינו נרקב בשמש, בחום, במחסנים, בכתי קרור ובמסדרונות של "רשתות שיווק". עובדה.
מי שבא רואה איך בבוקר "נגמר" הנקניק של הלילה.
יכול להיות נקניק טרי יותר?

את נקניקי פיקנטי מייצרים ואורזים מול עיניך.

יש נקי ממנו?

נקניק **פיקנטי** הוא היחידי בישראל המיוצר ונארז מול עיניך.
עובדה. מי שבא - רואה במו עיניו. רק **בפיקנטי** אתה רואה כמו עיניך מה אתה קונה - וכמה אתה אוכל. איזו שליטה יש לך על נקניקים אחרים של פירמות אחרות? איך אתה יכול להיות בטוח מה אתה אוכל?
ובכן, **יכול להיות נקניק נקי יותר מנקניק פיקנטי?**

נקניק פיקנטי עולה 1/3 עד חצי המחיר. יש זול ממנו?

מקום המכירה	קבנוס	חזה בקר	חזה הודו	נקניקיות
פיקנטי השומר 102, כ"כ	990.-	1370.-	1090.-	640.-
שופר-סל	2260.-	2900.-	2300.-	1198.-
קו-אופ	1249.-	3284.-	3284.-	1266.-
סופר שוק	1150.-	3636.-	3568.-	1282.-

זהו מדד יוקר הנקניק לחודש מאי: כל מחיר שתשלם מעל למחירי פיקנטי - הוא מחיר מיותר ומבוזבז. אין לו הצדקה.
איך אנחנו עושים את זה? פשוט מאד: חוסכים את הוצאות ההובלה, הנסיעות, פרסום יוקרתי, עמלות סוכנים. הוצאות מימון ופער התיווך של רשתות השיווק. לפי כך יוצא שבחנות המפעל של פיקנטי אתה קונה פי שנים ופי שלושה נקניקים וסלטים מאשר בכל מקום אחר בישראל.
יש עיסקה מוצלחת מזו?

נקניק פיקנטי - עיסקה טובה. בוא ונחתוך!

קח עט, ורשום כאן כמה שילמת היום עבור הנקניקים שקנית היכן שקנית:

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

עכשו השווה למחירי פיקנטי (בטבלה מימין):

_____
_____
_____
_____

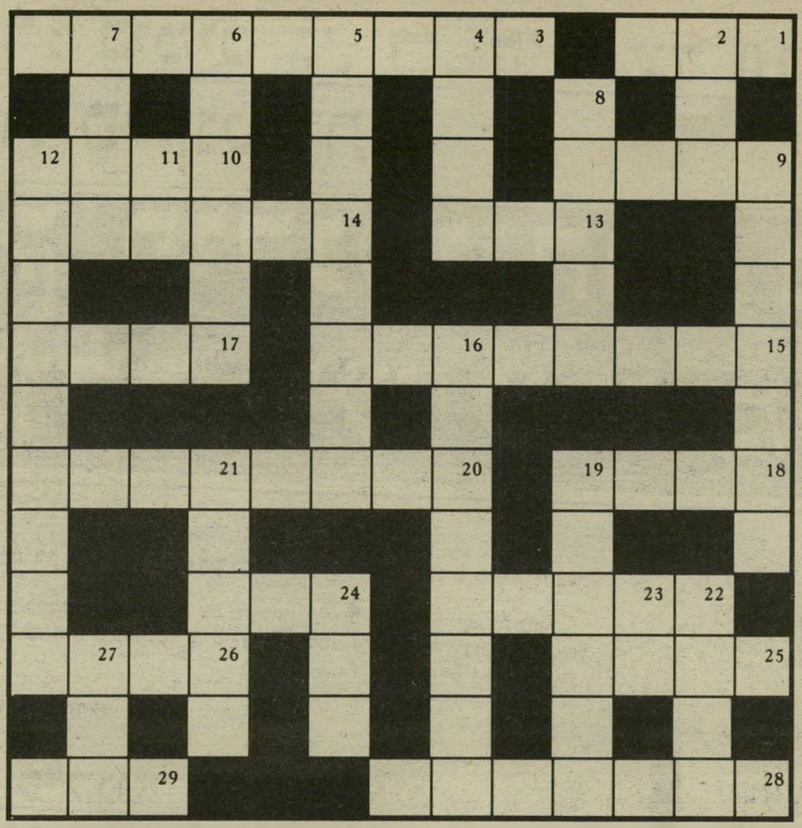
המסקנה: תפוס עכשו מונית ספיישל ובוא לפיקנטי. אתה עדיין חוסך כסף רב ומקבל הרבה יותר נקניקים וסלטים.

בית פיקנטי השומר 102, בני-ברק, טל. 774865

ימים: א' ב' מ-7 בבוקר עד 7 בערב
ג' ד' ה': מ-7 בבוקר עד 10 בלילה
יום ו': מ-7 בבוקר עד 4.30 אחה"צ

משבצתון

2441

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1. זה מצב ביש (3)
3. בשדה המערכה יש נטייה ברורה לצד אחד (5,4)
9. לאחר שנעשה בו חריש עמוק, מצפים הכל לתוצאות (4)
10. "לעולם אין לדעת" איך שב המחוזאי האירי לאיתנו (4)
13. אכלת אותה, זה סלנג (3)
14. גם גליליי יסכים שנשמה אין בו (4,2)
15. התענו כדי לזכות בתשומת לב (8)
17. מלכת הדנובה (4)
18. הוא יורה גם באבנים (4)
20. חרא (סליחה על הבטוי) של חוקים (8)
22. כזה בהחלט היה קארול ה־2 (5)
24. יש בתוכי פינה חמה לתרומות (3)
25. בעל בשר מלא טקט (4)
26. "לעולם לא תתן את לבנו לשכוח..." (4)
28. האם בתנועה קטנה אפשר להגיע להישג אולימפי? (5,2)
29. כך התחיל ספור המעשה (3).

* * *

מאונך:

2. מברק להרצוג: — "המפתח סולו" (3)
4. צהלה בשכונה הירושלמית (4)
5. הוא לא ענתיק, / ואת חרבו עור לא השיב לנרתיק,/ אך מדוע פיו מלא זמר ורון,/ שישי אדמת השרון.
כשבינתיים הוא רק... ... ... (3,3,2)
6. הרכוש והעושר שנפלו בחלקו מעוררים התפעלות (6)
7. אנו איננה? (4)
8. מתגורר בטווח ראיה, אך בקושי נראה (5)
9. היא הראייה שהוא מבסוט מן הרעייה (4,3)
11. לזכות בתואר נכבד בארץ אירופית, זה רק חצי אסון (2)
12. ה"גרניקה" של פיקסו למשל (5,4)
16. ארצו של קין — הפתרון לטרדנים (8)
19. מעניין מה היו אומרים חז"לינו על מינוי הח"כים (6)
21. מה שלא טוב בפמיניזם זו הנפילה (5)
22. הריצה מתישה (4)
23. לא תמיד סוף טוב הכל טוב (2)
24. מקום גדול לכדורגל (3)
27. עם ידו בידי לעבור בהר ובגיא (3).

פתרון תשבצופן 2439

הורוסקופ

(המשך מעמוד 46)

לעתים קרובות זהו חודש שבו הולכים לרופא לבדיקה. לא מרגישים כל־כך טוב, המחלות הישנות מזכירות את עצמן. או שסובלים ממחלות שעדיין לא מכירים. קונים תרופות, דואגים לדיאטה ולוויטמינים. לפעמים חייבים לטפל בחולים, במישפחה או מוצאים את עצמם נותנים שירות מכל סוג שהוא.

ב־22 בנובמבר השמש תיכנס לבית השביעי. כעת מתייחסים לצד השני – כלומר לבני הזוג. מתחשבים בהם ונותנים להם להיות במרכז החברה ובמרכז העניינים בכלל. זה לא הזמן "לגנוב מהם את ההצגה". בימים אלה כדאי לוותר על זכויות, להשלים עם רצונות והשקפות מנוגדות. קונים מתנה לבן־הזוג, מפנקים אותו ומנסים לבלות יותר בחברתו. בחודש זה נהנים יותר מרומנטיקה. לפעמים זה הזמן שבו מציעים נישואים.

ב־22 בדצמבר – השמש בבית השמיני. דואגים לחסכונות, עוסקים בביטוח, מיסים ותשלומים של חשבונות שונים. כעת נזכרים באנשים שהלכו לעולמם. מצב־הרוח אינו טוב. החודש הקרוב יתאפיין בדיכדוך ובהרגשה כללית לא טובה. לעיתים מקבלים בשורות לא טובות. נמשכים לעיסוקים שאינם שיגרתיים. לפעמים חושבים על בעיות הנסתר ונמשכים לכל מה שקשור למיסטיקה ומנסים להימנע מלהתחכך עם הסביבה. התשוקות המיניות מתגברות והמין הופך להיות מופרד מהרגש.

ב־20 בינואר השמש תיכנס לבית התשיעי. כעת מתחילים לחלום על ארצות רחוקות ומתכננים תוכניות מרחיקות לכת. חושבים על לימודים חדשים, שוקלים עיסוק בדת, פילוסופיה, פסיכולוגיה ודברים שעומדים ברומו של עולם. מחפשים הארה רוחנית. לעתים חושבים על נסיעות לחו"ל, או נוסעים. לעתים זו תקופה שבה מסתכסכים עם גיסים וגיסות. זו תקופה שבה אפשר להסתבך עם החוק, לעתים בגלל טעות בנהיגה או התעלמות מחוקי־התנועה, או חוקים אחרים.

ה־19 בפברואר יפתח את הבית העשירי. זו תקופה שבה יתרכזו בני תאומים בענייני קאריירה וינסו לשנות לטובה את מעמדם. השאיפה היא להגיע מה שיותר גבוה. צריך לטפל בבוס ובממונים בזהירות ובטקט. חשוב לשמור על השם הטוב ולא לקחת יותר ממה שמסוגלים לבצע. רוצים להתקדם ולהגשים שאיפות ישנות ומוכנים לעשות הכל למען הקידום.

ב־21 במרץ השמש תיכנס לבית האחד־עשר. חיי החברה הופכים חשובים ביותר. כעת מוכנים לפעילות ציבורית, מבלים במסיבות, במועדונים ובמקומות שבהם אפשר לפגוש בקהל. זה הזמן שבו מחדשים יחסים, פגישות אקראיות גורמות לכך. טוב לשים לב לרעיונות מקוריים או המצאות של מישהו מהמכרים; הצד ההומניטארי מודגש.

ב־21 באפריל – חודש מדכא, מעייף וקשה. השמש הגיעה לבית האחרון. זו מעין "גסיסה בזעיר אנפין". הכל בגדר הכנה, לפני שהשמש תתחיל במחזור החדש. כעת בני תאומים יהיו עייפים, ירצו להתרחק מהחברה, יגלו חוסר סבלנות כלפי הסביבה. אין כוח להתמודד עם החיים והחברה. טוב להתבודד, לעסוק במדיטציה ולצבור כוח. אדם חש הכי טוב עם עצמו. מחלות שונות עלולות להזכיר את עצמן. נאלצים לבלות במקומות סגורים ומגבילים.

זקוק דחוף למודעה?
מודעון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-622828, 623311
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ניוקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

למכירה דירה בחולון
במקום מרכזי ושקט (נאות רחל)
3½ חדרים + פ"א + חניה + דוד שמש + תוספות
טלפון: 881689

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור
★ קורסים
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)
★ סלון ומכון יופי
מסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה
★ הכנת כלות
• מחירים עממיים • שרות מעולה
דיאנה
1983
ת"א, דיזנגוף 190 (יחדפת 4) 226066, 229388

אוכל, קדימה אוכל!

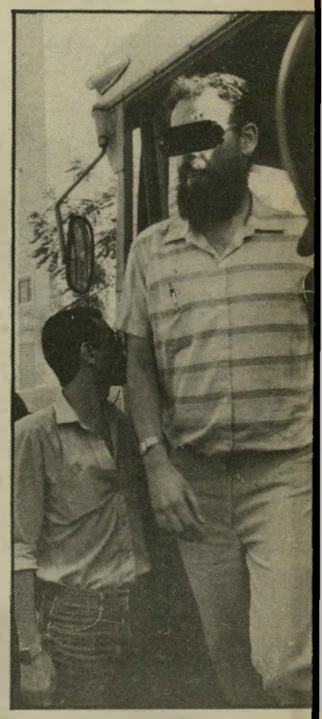
דיזנגוף סנטר-עלהיון

(המשך מעמוד 9)

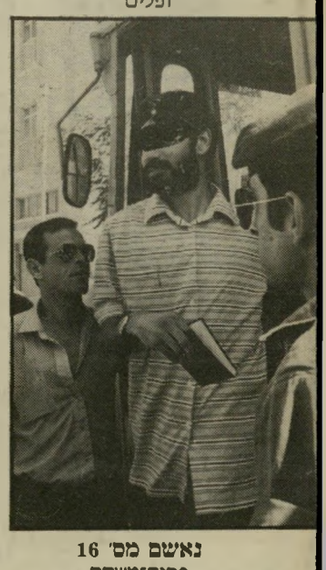
אט־אט משולחנו העמוס והמתרוקן של התובע, לשולחנו הריק והמתמלא של השופט. התובע התרוצץ בין שני השולחנות, קרא פיסקי־דין, העביר חומר לשופט, הלוך ושוב ומזיע.

סליחת השוטר

ך באולם ההמולה היתה בשיאה, החגיגה נמשכה. הנאשמים יצאו מן האולם וחזרו אליו. אחרים פתחו דלת,

נאשם מס' 14
ופלים

נאשם מס' 16
פחית־משקה

הציצו, קרצו וחייכו לחבריהם, טפחו על השכם, התסובבו אחורה לדבר עם חברים אחרים. פסטיבל אמיתי.

אילו נכנס עבריין פלילי „רגיל" לאולם מישפטים זה, היה בטוח שזו הצגה לתיקשורת ולא מישפט אמיתי.

הוא לא היה מעלה על דעתו, כי כל חובשי הכיפות ובעלי הציציות המתנפנפות הממלאים את האולם מואשמים בעבירות חמורות ביותר שהעונש על חלקן הוא מאסר עולם.

עבריין פלילי „רגיל", המואשם בגניבה, בפריצה, או בעבירות סמים קלות, מובא לבית־המישפט לעיתים קרובות ביותר כשידיו כבולות באזיקים. לפעמים, אם הוא „מסוכן ביותר", גם רגליו קשורות באזיקים. בכל מיקרה, תמיד הוא מלווה על־ידי שוטר אחד לפחות, בדרך כלל יותר מאחד.

היחס לעבריין כזה אינו בדיוק עדין.

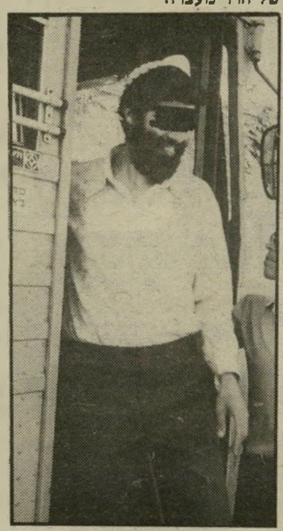
כשהוא נמצא באולם־המישפטים, יושב לידו שוטר, לפעמים שניים, אחד מכל צד. הוא אינו רשאי, וגם לא יעלה על דעתו אף בחלומות פרועים, לעזוב את אולם־המישפט באמצע הדיון, ובוודאי לא יעשה זאת בלי לבקש את רשותו של כבוד השופט. אסור לו לדבר עם איש.

במיקרה שיש לו משהו חשוב לומר, הוא יכול לכתוב פתק לעורך־הדין שלו. עם בני־מישפחתו מותר לו לדבר רק לפעמים ורק בהפסקות, כמובן כששוטר אחד או יותר צמודים אליו חזק, כדי שלא יברח.

לא יעלה על הדעת שמישהו יכניס לעציר אוכל לתוך אולם־המישפטים, בעוד הדיון נמצא בשיאו, ואין לחלום על זה שיפתח פחית מיץ תוך כדי דבריו של כבוד השופט. אם יעז לעשות אחד מן הדברים האלה, הוא צפוי לעונש חמור על בזיון בית־מישפט ויסתכן בכך שהמשך הדיון יתנהל בלעדיו.

שמו מותר לפירסום עוד בשלבי המעצר הראשונים, כשהוא מובא להארכת המעצר הראשונה, אחרי 48 שעות, מלבד מיקרים יוצאי־דופן במיוחד, כאשר יש סיבה טובה לכך, וגם אז האיסור תקף רק עד להגשת כתב־האישום.

אילו רצה אחד הטרוריסטים היהודים לברוח ממעצרו, לא היה צריך לתכנן כלום. הוא לא היה צריך לטרוח בחפירת מינהרה ארוכה, לא היה צריך לארגן לעצמו משורית ולעמול במשך שעות רבות כדי לנסר את סורג־הצוהר של חדר מעצרו.

נאשם מס' 3
שוקולד

הוא גם לא היה צריך לדאוג לחברים מבחוץ שיארגנו פיצוץ או מזימה אחרת בבית־המעצר. כל שהיה צריך לעשות הוא לקום ממקומו באולם־המישפטים, לצעוד החוצה אל המיסדרון, לבקש את סליחת השוטר ששומר על פתח הכניסה לאגף — ולצעוד החוצה בשיא הטיבעיות.

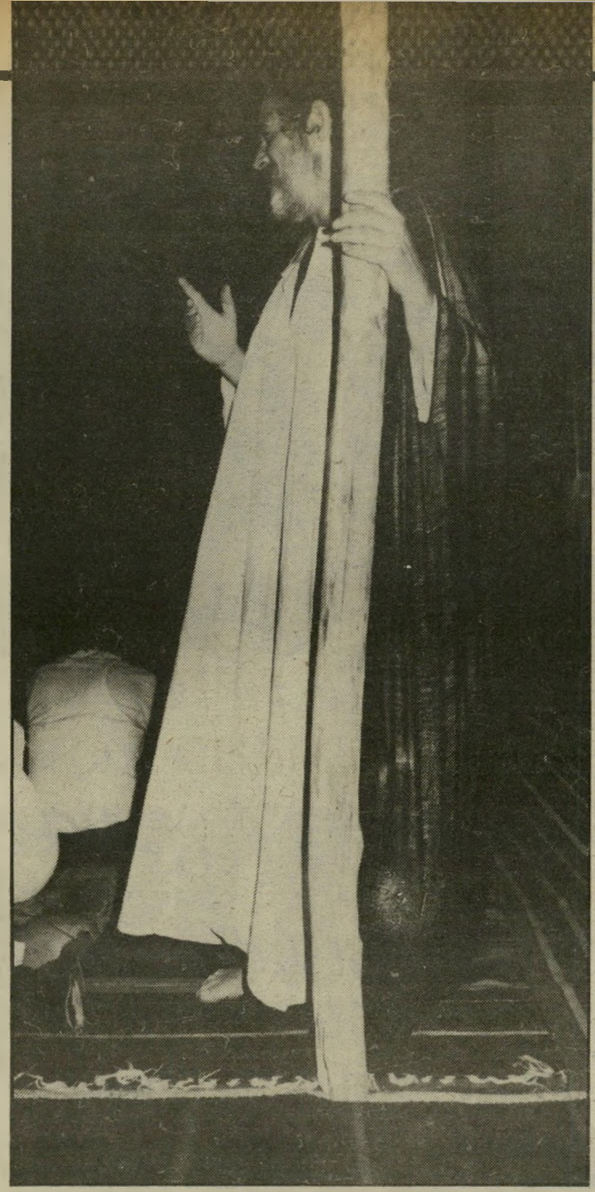
איש לא היה עוצר אותו. איש לא היה מרגיש בהיעדרו.

חבריו ובני־מישפחתו, שאינם עצורים, נראים בדיוק כמותו, בכיפות סרוגות, ציציות, זקנים, וסנדלים. תמונתו לא פורסמה מעולם. שמו חסוי ואסור לפירסום. הוא פשוט היה יוצא מבית־המישפט והולך הביתה. וכל זה כאשר הוא נאשם כרצח ובהשתייכות לאירגון טרור, כאשר המעשים המיוחסים לו מעוררים צמרמורת בכל אדם סביר.

גם איש משוטרי מישמר־הגבול שהסתובבו במשך כל שעות הדיון מסביב לבניין בית־המישפט, כשהם חבושים קסדות ובידיהם אלות־עץ, לא היה מבחין כי הצעיר המזוקן העוזב את המקום הוא בעצם אישׁ־מחתרת, ולא סתם תומך נלהב או קרוב־מישפחה.

שיבעה מן הנאשמים נעצרו השבוע עד לתום ההליכים. הדיון בבקשת המעצר של שאר החבורה ממשיך להידחות. פירסום השמות עדיין לא הותר, ומי יודע מתי יותר.

ענת סרגוסטי ■

מה זה מעשה מגונה? לדעת הנאשם — רק נגיעה באבר מין. אך השופט חשב אחרת

פגיעה ודאית או אפשרית בקטין מצדיקה סטייה מן העיקרון," הוא סגר את הדלתיים.

„כמו אל הבת שלי"

מאז ועד מתן פסק־הדין, התנהל המישפט ללא קהל, רק רמותו של דן בן־אמוץ במיזנון, כשהוא יושב ליד הסניגורית שלו, הסגירה את העובדה כי מישפטו טרם הסתיים.

באחת ההזדמנויות הללו ישב בן־אמוץ ליד עורכת־הדין לידסקי במיזנון ההומה של בית־המישפט. קבוצה קולנית של תלמידים הציצה למיזנון בתיקווה לפגוש אישיות מפורסמת. לפתע פרצו הילדים בשאגות שימחה והתנפלו על המזנון בעטים שלופים. הם עברו בסערה על פניו של בן־אמוץ והמשיכו לשולחן אחר, שאליו הסבה במלוא הדרה פנינה רוזנבלום. הם הקיפו אותה כדבורים, משכו בשרווליה וביקשו חתימות. איש מהם לא היפנה את מבטו אל הסופר שבאותו יום נראה צעיר והדור במיוחד, מכיוון ששערו המלבין היה צבוע בצבע חום טבעי. „איזה יום עצוב לספרות העברית," העיר עורך־דין שראה את המחזה, „הרוזנבלום ניצחה את הזיונים."

כדי לפייס את בת ה־12, נתן לה דן בן־אמוץ במתנה את „ילקוט הכזבים", כמזכרת לכך שגם הוא וגם סבה שירתו בפלמ"ח

„למה לא צעקת? למה לא נתת לו מכה על הידיים?" שאלה חוקרת־הנוער את הקטינה בת ה־12, והילדה ענתה לה: „לא יכולתי, הייתי כל־כך נבוכה. הוא הזכיר לי את סבא שלי."

ואומנם, מבחינת הגיל הכרונולוגי, יכול רן בן־אמוץ, שעבר לפני זמן קצר את שנתו ה־60 להיות סבה של הילדה. בשיחה שניהלו לפני המעשה המגונה, סיפרה לו הילדה כי סבה היה בפלמ"ח, ורן בן־אמוץ העלה גם הוא זיכרונות מאותה תקופה.

כאשר ניסה למחרת לפייס אותה, נתן לה במתנה ספר שהקדיש לה, הספר היה „ילקוט הכזבים", לזכר הפלמ"ח, שהיה משותף לו ולסבה של הקטינה.

בהגנתו המישפטית היה רן בן־אמוץ מוכן להרחיק לכת עד כדי כך, שהודה כי כל מה שעשה עם הקטינה נעשה מרגשות אבהיים. „כך הייתי נוהג גם עם ילדי כשהם היו בגילה, והם נהנו מכך," העיר בבית־המישפט. אולם בית־המישפט לא קיבל את גירסתו זו. השופט יהושע בן־שלמה, כתב בהכרעת־הדין: „לגבי העובדות שהוכחו, בוודאי אין כל הסבר אחר, זולת מניע של יצר־הרע."

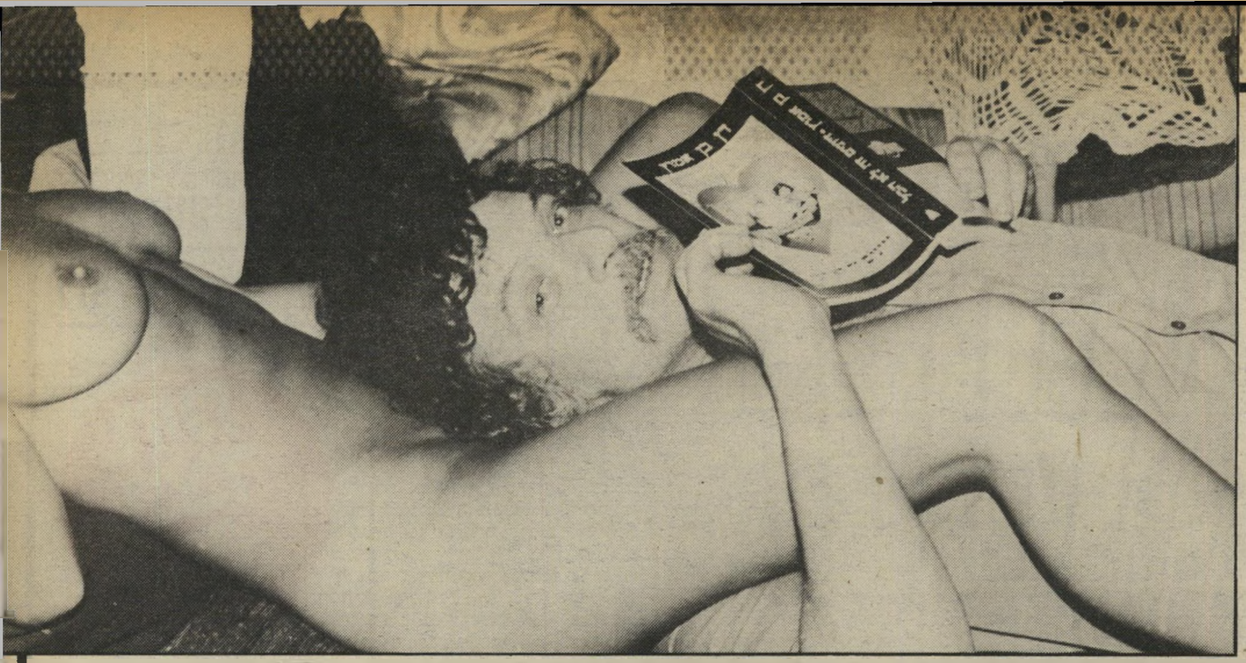
הסופר, המתפרנס זה עשור כמעט מיצירות המתבססות על אונו המיני ונסיונו הרב עם נשים, הגבר שכתב את לא שם זין, זיונים זה לא הכל וזיונזיני הדרך, האיש שהודה ב־ראיונות אין ספור כי הוא: „מחרבן על החברה." וכי הוא „הסמכות האחרונה של חייו," נראה פאתטי מאוד בבית־המישפט, כאשר ניסה להתגונן בפני האשמה של מעשה מגונה בקטינה כשטען כי מה שעשה לה לא היה מעשה מגונה.

הוא התגלה כגבר בן 60, שירידה משאירה אצלו, לשעה, ילדה בת 12, והוא מנצל את המצב, מלטף את גבה מתחת לחולצתה, מלטף את רגליה בשיער־ראשו, מלקק את כפות רגליה ונושק לחזה. נראה, כי אפילו השופט חש רחמים מסויימים כלפי הסופר הנודע, ועל כן הקריא את פסק־הדין בדלתיים סגורות. אולי בכך חשב למנוע את חרפתו של אביר־הזיונים של ישראל.

אולם עירנותם של שני כתבי הצהרונים, איה אורנשטיין ממעריב ומשה רונן מידיעות אחרונות גרמה לשופט לשנות את דעתו ולהתיר את הפירסום, מלבד שמה וכל פרט מזהה של הקטינה.

בראשית הדיון העידה חוקרת־נוער, ששוחחה עם הקטינה אחרי המעשה וגבתה עדות מפיה. היא אמרה כי כל פירסום עלול לגרום נזק רב לילדה, ולכן ביקשה כי המישפט יישמע בדלתיים סגורות. הסניגורית, נירה לידסקי, התנגדה לשני הדברים. היא ביקשה שהמישפט ייערך בדלתיים פתוחות, וכי הקטינה תבוא בעצמה להעיד בבית־המישפט ותיחקר על עדותה. „עיקרון הפומביות הוא מקודש." החליט אז השופט. „אולם כשהוא נכנס לאולם, הוא נבוך. הוא לא יכול לדעת מי הם כל האנשים שיושבים שם, מה הם יודעים עליו, מה הם חושבים עליו. אני מוכן לקבל את הבקשה, אך אם הילדה תתקשה להעיד בנוכחות הנאשם, אשקול מחדש את החלטתי."

הילדה התחילה לבכות. כאשר שאל מדוע היא בוכה, היתה במבוכה רבה ואמרה כי היא בוכה מפני שהיא

הסבא של הקטינות

תמונת פירסומת זה לא הכל: כמי שכתב בשנים האחרונות הראיונות הרבה ספרים על זיונים, הצטלם בן־אמוץ לקראת הופעת אחד מספריו בין רגליה החטובות והחשופות של נערה עירומה בלתי־מזוהה. בספריו הוא מרבה לתאר את עיסוקיו המיניים, חוויותיו האישיות עם נשים צעירות ומבוגרות ואת התיאוריות שלו בנוגע למגעים מיניים. הוא משבח מין קבוצתי ודו־מיניות.

מתגעגעת אל הוריה שנמצאים בחו"ל. כדי להחלץ מהמצב המביך שאליו נקלעה, החלה מדברת על דברים שונים „וטיפשיים," כדבריה.

היא שאלה אותו אם השקיעה כבר היתה ואז נעמדו ליד החלון, הביטו לים ולשמיים, דיברו על סבה של הקטינה שהיה בפלמ"ח, ודן בן־אמוץ לימד אותה כיצד למצוא את כוכב־הצפון. אחרי זה הלכה הילדה לראות טלוויזיה ונרדמה שם. הסופר טילפן לדודתה ואמר כי הילדה נרדמה ליד הטלוויזיה.

למחרת קמה הילדה עצובה ולשאלת דודתה אמרה לה שדן בן־אמוץ הוא אדם מאוד מוזר. היא הסבירה כי הוא שיחק באצבעות רגליה וליטף את שיער ראשה. דודתה חייכה ושאלה מדוע היא עושה מזה עניין כזה גדול, והילדה השתתקה. אחרי זמן מה שאלה הדודה את בן־אמוץ מה קרה לילדה בלילה שעבר, והוא ענה לה: „לא קרה כלום."

„הוא הגיב בטון כזה, שלא היה לי נעים לפתח את הנושא," העידה הדודה. „הבנתי ממנו שהוא יודע למה היא בכתה." באותו בוקר נתן בן־אמוץ לילדה את הספר במתנה ושאל אותה: „את לא ברוגז אתי? את לא כועסת עליי?"

ימים אחדים אחרי המיקרה חזרו הוריה של הקטינה מחו"ל. „היה נורא שמח, פתחנו את המיזוודות ופיתאום אשתי קראה לי וסיפרה לי קצת ממה שקרה לילדה," העיד האב. הוא לא ראה את המיקרה בקלות כזו כמו הדודה, ותוך שעתיים מהרגע שבו שמע על המיקרה פנה לתחנת־המישטרה והת־לונן על דן בן־אמוץ.

כל העניין היה מאוד לא נעים לדודה, שכנתו של בן־אמוץ. היא מיהרה לשוחח איתו על כך והוא אמר לה: „יכולתי להכחיש את הכל, אבל זה לא נעים להעמיד את הילדה במצב שהיא מספרת משהו ומישהו מבוגר מכחיש." על כן, בעדותו במישטרה, הודה בן־אמוץ כי הילדה אומנם בילתה בחברתו באותן שעתיים, אולם הוא רק ליטף את שערה, עיסה את גבה ושכמותיה ופוקק את אצבעותיה. „היא בוודאי לא בכתה, אבל אולי היא נבהלה כאשר נגעתי בתמימות בחזה שלה," אמר הסופר בהיסח־הדעת.

„נהגתי בה כאילו הייתי אביה, היא ילדה אינטליגנטית ומשעשעת מאוד, והתייחסתי אליה כמו שהתייחסתי לבת שלי כשהיתה בגילה. בתי כעת בת 15. לא נשקתי את חזה. אני אפילו לא יודע אם יש לה חזה, היא ילדה קטנה!" הצהיר בן־אמוץ.

סיפורים פרי הדימיון

לפני עדותו במישטרה התייעץ הסופר עם כמה ידידים, ביניהם גם עם ג'וקי ארקין, הרקדן והכוריאוגרף, שהוא בעל ניסיון. ארקין עמד לדין לפני ארבע שנים באשמת בעילת קטינה. ארקין ייעץ לבן־אמוץ כי מכיוון שמדובר בעדות מול עדות, הרי שהוא יכול להתכחש לכל העניין. „שקלתי, והחלטתי לספר את האמת ולא להכחיש שום דבר. הילדה לא סיפרה דברים לא נכונים, מלבד הנגיעה בחזה." אבל בכל מעשיו אלה לא ראה בן־אמוץ מעשים מגונים כלל. „היא שמעה שאני מפוקק את אצב־עותיי וביקשה שאפוקק גם לה. זה מינהג שלי, אני נוהג לפוקק את אצבעותי בכל יום," העיד בן־אמוץ בבית־המישפט.

כאשר ניסה התובע, פקד גדעון ברטפלד, לצטט כמה ציטוטים מספריו של בן־אמוץ, התנגדה לכך הסניגורית נמרצות. השופט העיף מבט על ערימת הספרים שכיסתה את רוכנו של התובע ונבהל. „לא מרשה חקירה בכיוון ספריו של הנאשם. סופר כותב עלילות סיפורים, ואם ניכנס לכולן נזדקק לחקירה אינסופית," קבע השופט.

גם לשאלה „מה יחסך לחוק, האוסר מגע־מיני עם קטינות," התנגדה הסני־גורית. אבל הנאשם הקדים אותה וענה על השאלה: „אני שולל מעשים מגונים בקטינות, בהחלט שולל. כתבתי הרבה ספרים, אבל לא כל דמות בספרים היא אני." לשאלה נוספת ענה הסופר: „באחד הספרים שלי כתבתי כי נגיעה בכפות רגליה של נערה מעוררת בה רגשות. כתבתי גם דברים שאני עצמי לא הסכמתי איתם, פרי הדמיון." „אינני מרשה גלישה לספריו של הנאשם," הכריז השופט והפסיק את החקירה.

בן־אמוץ סיכם את עדותו בכך שהצהיר כי לא עשה מעשה מגונה בקטינה. „אני מפרש מעשה מגונה כדבר הקשור עם פעילות מינית, ואני לא ביצעתי מעשה מגונה" הצהיר.

אלא שדן בן־אמוץ איננו מישפטן, אלא סופר, ועל כן לא הכיר את החוק המגדיר מעשה מגונה, ולא שאל את השוטר שחקר אותו למשמעותו של מעשה מגונה על פי החוק. ולכן, אחרי ששמע השופט את כל הערויות, החליט כי הוא מאמין לילדה שהסופר אכן ביצע בה את כל הדברים שסיפרה לחוקרת־הנוער. הוא גם מצא לכך סיוע בהתנהגותה סמוך למיקרה, כאשר בכתה והיתה עצובה, וכך שרן בן־אמוץ הודה בהזדמנות אחת כי „אולי נגעתי לה בחזה, בתמימות."

האם היה בכך משום מעשה מגונה? „לדעתו של הנאשם רק נגיעה באיבר־מין — מהווה מעשה מגונה, אולם אין בית־המישפט מפרש את החוק לפי השקפת הנאשם. לגבי העובדות שהוכחו, בוודאי אין כל הסבר, זולת מניע של יצר־הרע: אלה מעשים מגונים ומכוערים... אדם אינטליגנטי ואינטלקטואל חייב לדעת שנורמות התנהגות בין אב ובת, או הרעפת חיבה בין אב ובתו, אינה דומה להתנהגות בין אדם זר וילדה שפגש זה עתה."

אחרי ההרשעה טען התובע לעונש. הוא לא ביקש מבית־המישפט לגזור על בן־אמוץ עונש של מאסר־בפועל. „אין לו הרשעות קודמות, אבל הוא עלול להוות דוגמה שלילית," אמר התובע. הסניגורית אמרה כי כל העניין נופח מעל למדים טיבעיים. היא הצביעה על כך שהנסיבות הן קלות וכי הסופר לא השתמש בכוח. היא גם ביקשה בשלב זה, כי מכיוון שכל המישפט נוהל בדלתיים סגורות, יינתן גם פסק־הדין בצורה זו.

מאחר שלא התבקש להטיל עונש מאסר בפועל, הטיל השופט על בן־אמוץ מאסר על־תנאי למשך ארבעה חודשים, וקנס בסך 50 אלף שקל. השופט אמר כי היה זה מעשה מכוער הראוי לגינוי, וכי מאדם במעמדו של הנאשם יש ציפיה כי יתנהג על פי נורמות מוסר גבוהות, ועל כן זוהי אכזבה גדולה. את התיק ופסק־הדין שלח השופט לכספת בית־המישפט.

הסופר בן־אמוץ היה בוודאי מצליח לכתוב ספר תשוקה אדיר מסיפור המעשה, ואולי היה קורא לו: „מעשים מגונים בקטינות אסורים."

אילנה אלון ■

גלימה בן־אמוץ נהג להור־יחף. בבית־המישפט, לבש ג'ינס.

אישהחברה דן בן־אמוץ (עם חברתו לשעבר ליזה) ידוע כאיש חברה, המקובל בחוגים רבים ומכיר את כל העולם. כל שנה הוא כותב ספר או פותח תערוכה. זו הפעם הראשונה שהוא מובא בפני בית־מישפט באשמה פלילית. לכן לא ביקש התובע עונש מאסר בפועל.

הסניגור, הנאשם ומישפחתו צריכים להרהר היטב אם

חוק בצד

מאת אילנה אלון

אומנם כדאי להם לטעון שהנאשם הוא חולה־נפש

מאסר או

„ת ראה את שמואליק קראוס ממזר, המציא שהוא משוגע, ועובו אותו מכל המישפטים שלו; יושב לו בחווילה בבית־חולים, אוכל שותה וכותב שירים.“ ציון ניפנף בעיתון־הערב שנשא את תמונתו של הזמר הפופולארי והמשיך: „אתה שומע, מרדכי, זה מה שאני עושה בפעם הבאה: אני, נמאס לי מבתי־סוהר, אם אני נתפס עוד פעם, אני עושה את עצמי משוגע, יעני, ולא הולך לבית־סוהר. תראה איך אני יעבוד עליהם, מניאקים.“

חודשיים אחר כך היתה לציון ומרדכי הזדמנות להיזכר במילים האלה. הם ישבו בחדר־המעצר של המישטרה וחשבו. הפעם תפסה אותם המישטרה על חם. הם יצאו מהדירה שלו. להפתעתו, לא נראה עורך־הדין מתפעל מתוכניתו. „זה לא כל־כך כדאי, ואני חושב שבמיקרה שלך, אפילו אם תצליח לעבוד על הרופא, הסיכון הוא יותר מדי גדול,“ אמר עורך־הדין בלי לתת הסברים נוספים.

מפנן בבית־חולים

יון חזר לתא־המעצר כשהוא בטוח כי עורך־הדין שלו מכר אותו.

„תראה איזה בן־זונה. אני בא עם הצעה מישפטית מעולה והוא מקנא, ומייד אומר לי שזה לא טוב ולא כראי. תשמע לי, שמוליק קראוס הוא ממזר גדול, הוא מפורסם ובטח יש לו עורך־הדין הכי טוב במדינה. אם זה טוב בשבילו — זה גם טוב בשבילי!“ חזר ציון בעקשנות.

כאשר נפגש ציון עם בני־מישפחתו, ביקש מהם להשיג לו עורך־דין אחר. „העורך־דין הזה מניאק, לא מבין כלום וגם מכר אותי. אני רוצה עורך־דין אחר. יש לי תוכנית נהדרת ואני אצא מהמישפט הזה בלי כלום, אבל העורך־דין הטמבל הזה לא מסכים לעזור לי, או אני מבקש שתקחו לי עורך־דין אחר.“

בני־המישפחה עשו כבקשתו, ובפעם הבאה הגיע לבית־המעצר עורך־דין אחר, צעיר ונמרץ. ציון אמר לו: „תראה, אתה נראה לי בחור לעניין, יש לי תוכנית שיגעון, משהו מהסרטים. אני לא מבין למה הרבה לא עלו עליה קודם, אבל לי היה מזל, קראתי בעיתון על שמוליק קראוס, והחלטתי שגם אני יוצא כמוהו.“

עורך־הדין היטה אוזן קשבת ושאל: „מה עשה שמוליק קראוס?“ ציון פער את עיניו ושאל אותו: „מה, לא שמעת? הוא עשה את עצמו פסיכי, קבעו שהוא לא יכול לעמוד לדין, והוא מפנן לו את הזמן באיזה בית־חולים שקט לחולי־נפש, יגמור לכתוב את כל השירים שהוא רוצה, ואז יחזור להיות נורמלי וצ'יק־צ'ק הוא בחוץ.“

עורך־הדין הביט בו ארוכות ושאל: „תגיד לי, ציון, היית פעם בחיים שלך בבית־משוגעים?“ ציון ענה: „לא, אז מה? אבל הייתי כבר כמה פעמים בבית־סוהר, ויותר גרוע מזה זה לא יכול להיות!“

עורך־הדין סקר אותו שנית ושאל: „ואיך אתה מתכוון לשכנע את הרופא שאתה משוגע? אם לא היית אף פעם באישפוז ואין לך שום עבר של טיפול פסיכיאטרי, מדוע שהרופא ישתכנע שאתה חולה־נפש, ולא יזרוק אותך מייד מבית־החולים?“

ציון צחק בקול גדול: „חביבי, אתה לא מכיר אותי. אני יעבוד על הרופא הזה ככה שהוא יכריז על אמו שהיא משוגעת. תראה, אתה לא מכיר אותי. יש לי כבר תוכנית. אני יספר לו שאבא שלי היה נחש, ואחר כך נהיה טווס. ואני הלכתי לבית הזה לחפש נחשים, כי הרוח של אבא שלי שלחה אותי לשם. אני לא רציתי לפרוץ ולא כלום. סתם חיפשתי נחשים. איך זה נראה לך? טוב, אה?“

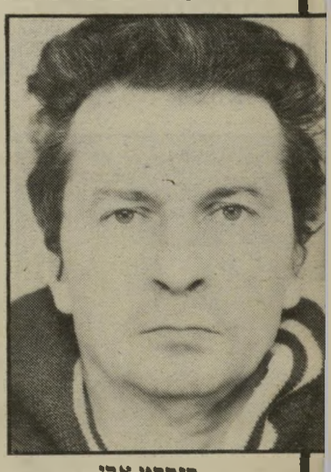
עורך־הדין שקע בהירהורים. „אני רואה שאתה נחוש בהחלטתך להתאשפז, אז בוא אספר לך כמה דברים, ואחר כך תשקול ותחליט. אני לא יודע איך מצטייר לך בית־משוגעים, אבל אם ראית את הסרט קן הקוקיה, אז זה לא כל־כך רחוק מהמציאות. אם מישהו היה מעמיד אותי לפני הברירה בית־סוהר או בית־משוגעים, אין לי ספק שהייתי בוחר בבית־סוהר, ואני מבקר הרבה בשני המוסדות, ואין לי שום אשליות בקשר לבית־סוהר.

„אבל בוא אני אספר לך על ביקור קצר שערכתי לפני חודש בבית־החולים לחולי־נפש אברבנאל בבת־ים. וזה נחשב לבית־חולים נעים, בלב העיר בת־ים, מוקף גנים ועצים, בניינים חדשים וצוות לא רע. באתי לשם עם אשה שבעלה נאשם בעבירה חמורה, ומכיוון שנסיבות העבירה היו מזוזרות מאוד, החליט בית־המישפט מיוזמתו לשלוח את האיש לבדיקות פסיכיאט־ריות.

„הגענו לשם ביום שבת בשעה חמש אחרי הצהריים. הכניסה לבית־החולים היא קלה, ואין כל בדיקות או שאלות בשער. פשוט נכנסים, עוברים דרך שדרה יפה, ואז מגיעים לבניין החדיש שבו נמצא האגף הסגור, המיועד לחולים קשים ולנאשמים פליליים.

סיגריה מאחורי העורף

„ע לינו לקומה שניה ועמדנו לפני דלת כבדה, סגורה באופן הרמטי. צילצול בדלת הביא את אחד העובדים אל החריר שבדלת. הוא שאל מי אנו, ואחרי שהסברנו, פתח בעזרת מיתקן חשמלי את הדלת. היא נסגרה

רוברט אבן
פיצוץ מכונית

שאליה פרצו, כשעל גופם התכשיטים והכסף, ובמכונית שחיכתה להם — מכשיר־הטלוויזיה ועוד כמה מכשירי־חשמל, שגנבו מהדירה.

„הפעם הם כבר יכניסו לנו. מכל הפעמים הקודמות שהשופטים נתנו לנו צ'אנס ועוד צ'אנס, וקנס ומיבחן ומאסר על־תנאי, הפעם הם יקרעו אותנו,“ לחש ציון במרירות.

„תראה, יש לי מאסר על־תנאי של שנתיים, ואם השופט אפילו יתן לי רק עוד שנה אחת אני אוכל שלישיה. למה שאני לא אעשה כמו שמוליק קראוס ואלך לי לבית־הבראה באיזה אישפוז קטן?“ מרדכי, שהירהר בצרות שלו, אפילו לא הקשיב.

ציון הצליח להיפגש עם עורך־דינו, ושאל בעצתו לגבי התוכנית המשוגעת

מדור להבהרת זכויותיו המישפטיות של האזרח. אין מדור זה מתיימר לתת ייעוץ מישפטי ספציפי. בכל מיקרה יתבן שוני בתוצאות, בגלל הבדלים בעובדות המיקרה.

תדריך

1) יש להבחין בין המישור הדיוני לבין המישור המהותי.

א) במישור הדיוני מתבקש בית־המישפט להחליט אם הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחמת מחלת־נפש. הוא מתייחס למצבו של הנאשם בשעת המישפט עצמו ולא לאחריותו הפלילית בעת ביצוע העבירה.

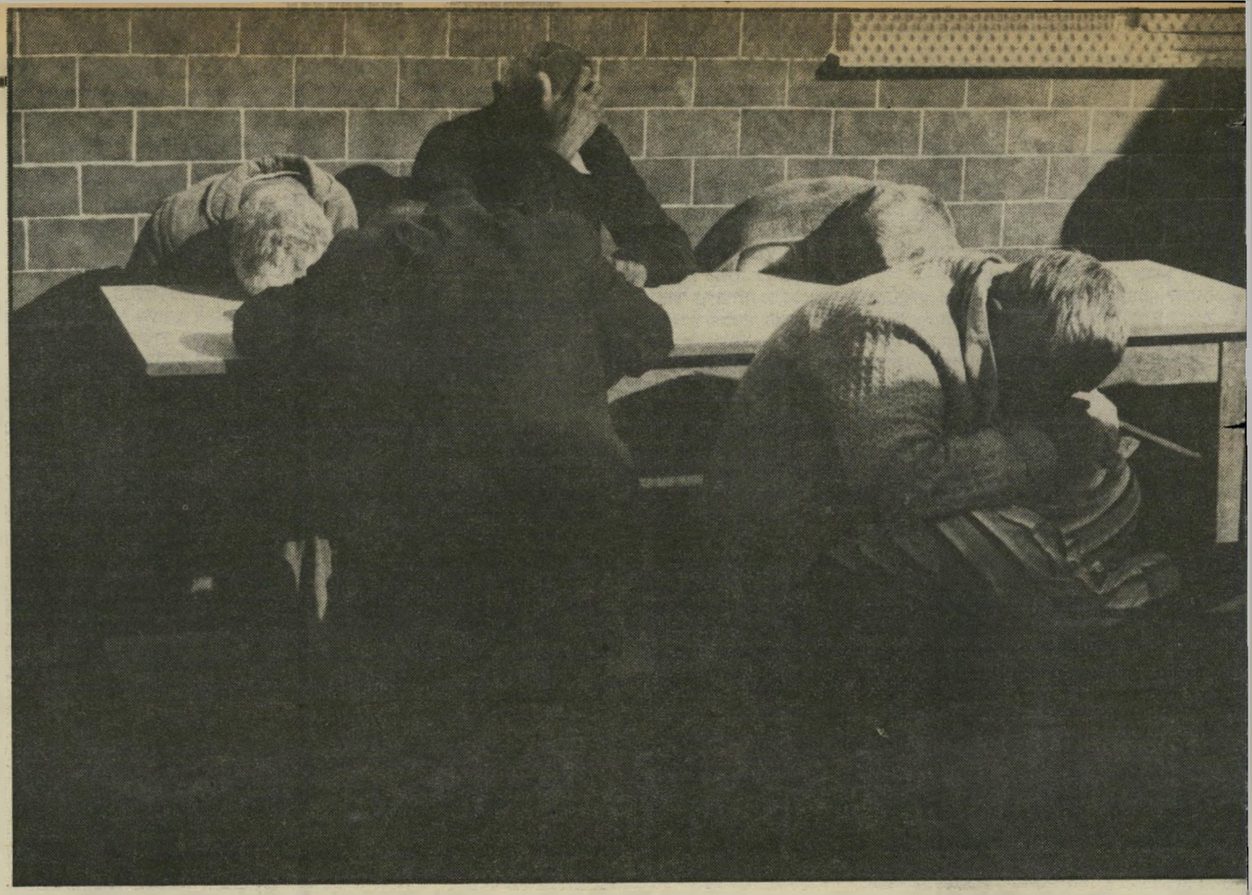
ב) במישור המהותי מבררים את מצבו הנפשי של הנאשם בשעת העבירה. אם נמצא כי לא היה אז אחראי למעשיו בגלל מחלת־נפש, הרי הוא פטור מאחריות למעשה העבירה המיוחס לו, וזה סופו של הדיון המישפטי.

2) מחלת־נפש – שאליה מתייחס החוק – היא מצב של פסיכוזה, להבדיל מליקויים נפשיים בתחומי הנברוזה והפסיכופטיה.

3) השאלה אם לוקה הנאשם במחלת־נפש היא שאלה־מישפטית ולא רפואית. בית־המישפט קובע זאת על־פי חוות־דעת מיקצועיות של פסיכולוגים ופסיכיאטרים, המוגשות לו כראיה.

4) הפסקת הדיון בגלל קביעת בית־המישפט כי הנאשם איננו כשיר לעמוד לדין בגלל מחלת־נפש השולטת בו ברגע הדיון, איננה מסיימת את התביעה הפלילית נגדו. כאשר יבריא, ולאחר החלטת הרשויות המוסמכות, יוכל להיות נתבע שנית לדין, ואף להיות מורשע.

5) צו־אישפוז, לעומת גזר־דין מאסר, איננו ניתן לסיום על־פי החלטת בית־מישפט, ואיננו קצוב. על כן חייבים הסניגור, הנאשם ומישפחתו להרהר היטב, אם כדאי בכלל לטעון מחלת־נפש, ולהיות מאושפז שנים בבית־משוגעים.

אישפוז?

אחרינו חרישית מיד כשעברנו את הסף.

באותה שעה היתה המחלקה ריקה כמעט מאדם, מכיוון שכל החולים אכלו ארוחת־ערב בחדר־האוכל. רק ישיש אחד, לבוש פיג'מה חסרת־כפתורים, שיערו פרוע ופיו חסר־שיניים, הביט בנו לרגע וניגש קרוב אלינו. „למי באתם?" חזר ושאל, וכל מאמצינו לנער אותו מאיתנו לא עזרו.

הזקן החל מושך בשקיות הפלס־טיק המלאות מזון שהביאה האשה לבעלה, והתחנן שניתן לו אוכל, כי הוא לא אכל שלושה ימים. כאשר ניסתה האשה לומר כי האוכל מיועד לבעלה, הפך הישיש תוקפני וניסה למשוך את השקית בכוח. הוא גם דחף את ידה של האשה והחל צועק בקול רם.

למזלנו, למישמע הצעקות הופיע אחד העובדים. הוא משך את הזקן מאיתנו ואמר לנו כי יהיה לנו יותר נוח בחדרו של הבעל, עד שיגיעו כל החולים.

נכנסנו לחדר קטן, שבו ארבע מיטות, כיסא־עץ אחד ושולחן קטן. ליד כל מיטה עמד ארון־לילה ישן.

רק סגרנו את הדלת והיא נפתחה מייד. אשה זקנה בעלת מבט מוזר בעיניים הציצה בנו, כשיד אחת מכסה את עיניה. הצלחנו לנעול את הדלת וישבנו בחדר הסגור כשעינינו עוקבות בחשש אחרי ידית־הדלת המתנועעת ללא הרף.

החדר היה בדיוק ליד פינת הטל־ויזיה שבמיסדרון. צעדים ודיבורים רגליים נשמעו לפתע מן המיסדרון, ומישהו דפק בדלת ואמר: ‚פיתחו, זה החדר שלי!'

פתחנו וראינו את בעלה של האשה. גם הוא היה לבוש פיג'מה ונראה עייף מאוד. ישבנו בחדר והוא הוציא מארון־הלילה הנעול שלו את המיס־מכים המישפטיים, ועיינתי בהם.

לפתע נכנס עוד אדם לחדר ואמר בקול צרוד: ‚זה החדר שלי. מה אתם עושים כאן?' הוא הביט במבט מאיים על שלושתנו, והתקרב קרוב מאוד. הקליינט שלי, שכנו לחדר, הרגיע אותו ואמר לו שאני עורך־הדין שלו, והוא נרגע. הוא נכנס למיטתו, התכסה בשמיכה מעל ראשו והחל שר משהו בקול צרוד אך ילדותי, קול שהעביר צמרמורת בעמוד־השידרה שלי.

האדם השני שנכנס לחדר נראה די נורמלי, הוא ניגש אלינו וביקש סיגריה. הוא הדליק אותה ועמד לידינו כשהוא מעשן. אני לא יודע מדוע, אבל בכל פעם שהוא עמד מאחוריי היתה לי הרגשה שהוא עומד לשרוף את שיערי. הייתי כל־כך עצבני, שלא יכולתי להתרכז בקריאת החומר.

כשיצאנו לבסוף, אחרי שעה, מהמחלקה, שמעתי קולות צעקה איומים בוקעים מאחד החדרים בקצה המיסדרון. עמדתי בחוץ, מנסה להתאושש מהחוויה שאותה עברתי בשעה האחרונה. חשבתי על הקליינט המיסכן שלי, שנשאר שם ועומד לבלות את הלילה הקרוב ועוד כמה לילות בין האנשים הללו במחלקה הזו. למזלו, הוחלט שהוא בריא, ואחרי שבוע החזירו אותו לבית־המעצר. אתה עדיין חושב שזה בית־הבראה אחרי הסיפור הזה?" שאל עורך־הדין.

ציון הביט בזילזול בעורך־הדין שלו. „ואללה, מה אתה יודע מהחיים שלך, אתה יפה־נפש. בטח מערכניק. אתה ישבת פעם בבית־סוהר? ראית את האנשים שיושבים שם? אתה יודע איך הם מתנהגים למישהו חדש שאין לו כבוד אצלם? על מעשי־סדום ואונס שמעת? או מה אתה מספר לי על זקן בלי שיניים או זקנה עם עיניים מוזרות — אני אוכל אותם לארוחת־בוקר! אני רוצה אישפוז! שמעת?"

עורך־הדין הניד את ראשו ואמר: „בסדר, ציון, זה החיים שלך. אני רק עורך־הדין שלך, לא אמא שלך ולא אבא שלך. אני את שלי עשיתי, סיפרתי לך מה זה אישפוז, היתר בידיך.

מיכל אלקיים
האשמה ברצח

דאווינים לשופט

„אבל לסני שאתה מחליט סופית, אני חייב להסביר לך גם את המצב המישפטי. אם נטען שאתה סובל ממחלת־נפש ולכן אינך אחראי למעשיך, תהיה חובת־ההוכחה לכך עלינו. אתה תישלח לבריקות בבית־חולים פסיכיאטרי. אחרי שהרופא ישוחח איתך ויעקוב אחרי התנהגותך במוסד במשך תקופה מסויימת, הוא יגיש את הדוח שלו. הוא יכול להחליט שאתה שפוי, או שאתה סובל מהפרעות נפשיות שאינן בגדר מחלת־נפש, ואז אוטומטית אתה חוזר לכלא והמישפט נמשך כרגיל.

„הרופא יכול להחליט שאתה סובל ממחלת־נפש, ועל כן אתה כעת אינך כשיר לעמוד לדין, כי אתה לא מסוגל להבין את מה שמדברים אליך, אינך יכול ליצור קשר עם עורך־הדין שלך ולהגן על עצמך במישפט. במיקרה כזה יחליט השופט שאתה נשלח לאישפוז עד שמצבך ישתפר.

„השופט יכול אפילו להחליט, לפי המלצת הרופא, שלמרות מחלתך אתה לא זקוק כרגע לאישפוז ויכול ללכת הביתה. גם במיקרה כזה, אחרי שתיבדק עוד פעם וימצאו שאתה במצב טוב יותר, מתחיל כל הסיפור מחדש. החלטות אלה אומרות רק שאי־אפשר לברר כרגע את המישפט שלך, כתב־האישום נגדך נשאר תלוי ועומד. כאשר מצבך ישתפר, ורופא יקבע שאתה שוב כשיר לעמוד לדין, יכול בית־המישפט להחליט לחזור ולדון בכתב־האישום נגדך, כאילו אתה אדם רגיל. במיקרה כזה לא הרווחת כלום, רק תקופת דחיה מסויימת, שאותה ברדך כלל מבלים בבית־חולים לחולי־נפש, ולא בבית," אמר הפרק־ליט.

„אני לא מבין מה שאתה מספר לי," התפרץ ציון, „אני יודע על אחד שרצח, והיה באישפוז, ואחר כך מצאו שהוא משוגע, הביאו אותו לבית־המישפט ואמרו שהוא היה משוגע אבל כעת כבר לא, והשופט שלח אותו על־המקום הביתה. הוא לא ישב אפילו יום אחד נוסף, ואף פעם לא חידשו את המישפט שלו."

ציון החל מביט על עורך־הדין במבט חשדני. „תגיד, אתה בטוח שאתה מכיר את כל הטריקים של החוק, או אולי אני צריך עורך־דין יותר חכם ממך, שיעשה דאווינים לשופט?"

כל העניין החל להיות מאוס על עורך־הדין, אבל הוא המשיך והסביר: „זה נכון שיש מיקרים מאוד נדירים, שבהם אדם עובר עבירה במצב של מחלת־נפש. רופא קובע כי כאשר עשה את המעשה לא ידע מה הוא עושה, או לא הבין את מהות מעשהו מפאת מחלת־נפש שממנה סבל, אבל מאז המיקרה ועד הדיון המישפטי הנאשם נרפא ושב להיות אדם בריא. במיקרים כאלה, אם שוכנע בכך בית־המישפט, הוא מכריז כי הנאשם עשה אומנם את המעשה שהואשם בו, אך הוא אינו נושא באחריות פלילית למעשה זה בגלל מחלת־נפש. מבחינת החוק, לגבי עירעור על החלטה זו, היא נחשבת להרשעה, אולם אין הנאשם צפוי לעונש על המעשה. ומכיוון שכבר נשפט, אין הוא צפוי לעמוד לדין פעם נוספת על המעשה הזה.

„אבל זה מיקרה מאוד־מאוד נדיר. בדרך כלל, כאשר מחליט בית־מישפט שאדם איננו אחראי למעשיו, הוא גם מחליט שהאדם הזה עדיין זקוק לאישפוז. ואז זה יותר גרוע מגזר־דין של מאסר.

„בגזר־דין של מאסר אדם יודע בדיוק לכמה שנים נידון, הוא יכול לבקש בקשת־חנינה, הוא מקבל בדרך כלל שליש על התנהגות־טובה, והוא יוצא מבית־הסוהר בזמן המיועד. לעומת זאת, אדם המאושפז בבית־חולים לחולי־נפש, מאושפז לתקופה בלתי־קצובה. זה תלוי אך ורק בהחלטה של רופאים ובוועדה רפואית ובמצבו של האיש.

„הרבה אנשים, לא כל־כך חולים, אחרי שהם מבלים איזו תקופה בבית־חולים לחולי־נפש, משתגעים לגמרי ולא רואים יותר את העולם הנורמלי לנצח. אז תעשה לך את החשבון שלך ותחליט. אני הולך כעת, ואתה תחשוב, תתייעץ ותאמר לי את החלטתך."

ציון חזר לחדר־המעצר מבולבל כולו. „ריבר אליי שעות, סיפר לי סיפורים והיסטוריה, אבל אני יודע שאפשר לצאת מבית־חולים למשוג־עים בלי בעיות. אני הרי עובר על הרופא, אחרי שאשכנע אותו שאני משוגע — מה הבעיה לשכנע אותו אחרי כמה שבועות שאני כבר נורמלי? הרי אני באמת לא משוגע, רק עושה את עצמי. אני חושב שזה הכי טוב."

מרדכי ביקש מציון שיסביר לו את

שרגא הרמז
הסתבכות בפלילים

המצב המישפטי לגבי הגנה של מחלת־נפש, וציון חזר פחות או יותר על מה שסיפר לו עורך־הדין.

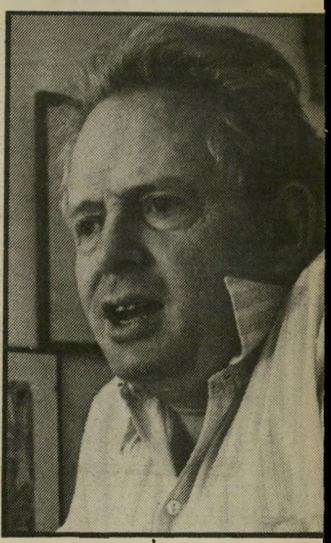
מרדכי הירהר ואמר: „תראה אני בטח אקבל איזה שתי שנים בקלבוש על הפריצות. אז מזה אני אשב אולי 16 חודש, כי יורידו לי את השליש. חודשיים אנחנו כבר מעצר, ועד המישפט בטח יהיה יותר, אז בשביל

(המשך בעמוד 61)

(המשך מעמוד 26)

שבעה ימים בשבוע, מבוקר עד אחרי חצות, זה לא: ויש לי אספקט אחד מאוד מאוד חשוב: לפני שהלכתי לרשות־השידור הציגו מחזה שלי בהבימה ועוד מחזה בקאמרי וכתבתי שמונה ספרים ובעיתון מעריב ובעיתוני חוץ, כל זה הלך לי וזה דבר לא מבוטל בחייו של אדם.

הבית הזה שאני חי בו הוא מעבדה של מילים, וזה חסר לי מאוד, ראיתי את אשתי יושבת וכותבת את הספרים, והבן שלי יאיר הוא כתב צבאי בבמחנה ומצאתי עצמי מקנא בהם. ככה שאצלנו, כך אני אוהב לדמיין, יש מין גן־חיות שבו חיות קטנטנות, שהן

לפיד
„לא ישבתי על הגדר"

מילים, מתהלכות בבית. אלפי חיות צהובות ואדומות ודוקרות ומתוקות, ואני הייתי מנוטרל מהיצירתיות שהיא חשובה לי מאוד.

● גם בטלוויזיה יש יצירה.

באופן מוזר, ככל שמנכ"ל משפיע בצורה חשובה על יצירת אווירה והלכי־רוח, הוא עושה זאת בעקיפין, באמצעות אחרים שהם היוצרים. אני באמת רוצה להשפיע ולכתוב במישרין. המדינה במצב קשה, ובאיזשהו מקום לא איכפת לי משום דבר בעולם, מלבד המדינה והמישפחה כמובן.

● הייתי רוצה לשאול אותך שאלה מעט לא דיסקרטית, אך בלתי נמנעת. האם נכונות השמועות כי לקית בהתקף־לב מייד אחרי שעזבת את תפקידך?

לא. זו בהחלט שמועה, למרות שראיתי צילום מזעזע שלי באחד העיתונים. לא לקיתי בהתקף־לב. ימים אחדים אחרי שעזבתי את תפקידי הרגשתי רע. הלכתי לבית־חולים איכילוב והוכנסתי לבדיקות למשך שלושה ימים. לא היה לי התקף־לב, אבל הרופא אמר לי שאם לא ארזה ואם לא אשנה את סיגנון חיי, יהיה לי. נו, אז רזיתי ב־11 ק"ג שזה אחוז קטן מכלל המישקל שלי, ואת סיגנון החיים שלי לא אני שיניתי, ממשלת ישראל תרמה לזה.

● הארץ כולה סוערת בעת מפרשת הדחתם של נאווה בהן ורם עברון מהתוכנית „זה הזמן". כיצד היית נוהג אתה, לו היית במקומו של אורי פורת המנכ"ל הנוכחי?

או, זה מה שאני לא אעשה. לא אשים את עצמי במקום אורי פורת.

● באחד העיתונים אמר פורת, כי יתכן שהמנכ"לים הקודמים לא היו נוקשים מספיק, לא נהגו תמיד על פי כללי האתיקה העיתונאית.

כן. קראתי את דבריו ובכל זאת לא: אני לא אדבר.

● אתה לא בקשר טוב עם אורי פורת.

להיפך, אם הייתי משמיץ אותו, זה היה סימן שאני לא בקשר טוב איתו. אני לא חושב שמנהל שפרש צריך לנהל את הטלוויזיה במקום המנהל הנוכחי. אני רק מוכן להגיד לך, לא בהקשר לפרשת רם עברון, כי 90 אחוז מהמיקרים המעוררים זעם, אם בממשלה ואם בציבור, לא נובעים ממגמות זדון פוליטיות, הם נובעים מטיפשות, בורות וחוסר מיקצועיות, וזה היה נכון כמעט בכל הפרשיות שבהן הייתי אני מעורב, ויתכן שזה נכון גם לגבי פרשת רם עברון.

● אתה יכול לתת לי דוגמה של פרשיות שבהן היית אתה מעורב ושנחשדו באילו הן מונעות על־ידי מניעים פוליטיים, בעוד שהיו סתם פשלות?

אני כל־כך הרבה פעמים ידעתי שהדברים פשלות, אלא שעל כל פשלה הלבישו אלף אידיאולוגיות. אתן לך דוגמה. בגין הופיע במרכז חרות ושידרנו בשידור חי. וזה צורך מעבר במיקרו־גל ודורש טכניקה מיוחדת, והנה משהו השתבש, כל השידור היה בצבע ורק הופעתו של בגין בשחור־לבן, ולא יכולתי לשכנע אף אחד בממשלה ובשוק מחנה־יהודה, שזה לא היה מתוכנן מראש נגד ראש־הממשלה.

● יש הטוענים כי אחרי ראש־הממשלה ישר־הביטחון, מנכ"ל רשות־השידור הוא האיש השלישי בחשיבותו במדינה. האם יתכן כי העובדה שמתסקיד רם כל־כך מצאת את עצמך לפתע בבירא עמיקתא, גרמה לך להגיע לבית־חולים „איכילוב"?

אני לא יודע. יש כל מיני סברות, הטוענות כי ברגע שארם מפסיק לעבוד בעבודה חשובה, אז אצלו זה עניין של פירוק מתח ועניין פסיכו־סומטי. אני יודע שאם זה היה קורה לי בזמן שעברתי, היו אומרים שזה קרה לי כתוצאה ממתח. כל מה שאני יכול להגיד הוא שהרגשתי רע וכעת אני מרגיש טוב.

● ומה אתה עושה כל הזמן ב„בית הסופר"?

אשתי היא המזכירה הכללית של אגודת־הסופרים. בבית הסופר נמצא בית־הקפה הכי נחמד בתל־אביב. הוא נקרא הסיפריה ובחרתי לי בית־קפה נחמד שהוא גם מקום עבודתה של אשתי ושם אני פוגש אנשים.

● אתה יודע שחלק ניכר מהישראלים אינו יודע כלל כי מדריך לפיד זה בעצם אתה?

המחמאה הכי גדולה היא כאשר שם הופך למוסד, ואני יודע ממוכרי־הספרים שנכנסים לחנות ואומרים — יש לכם לפיד של מישלן?

● עשית הרבה כסף על מדריך לפיד?

עשיתי הרבה כסף והשקעתי הרבה עבודה. אני נורא אוהב את זה. הוצאתי כבר 11 מהדורות, ואני כל הזמן מקבל מיכתבים. אשה אחת כותבת לי — אני עכשיו ישנה איתך בפאריז. או מה זה רע? בכלל, היום המילה „לפיד" פירושה מדריך־נסיעות, וזה בשבילי מחמאה אדירה. את יודעת מה זה „לפוד"?

● לפוד?

מהמלה ללפד בטלוויזיה. לפוד פירושו לקבל אישור מהמנכ"ל, והם הופכים את זה לליפרת או לא ליפרת? יש על זה ליפוד? ואני בטוח שזה יישאר גם בתקופת הבאים אחרי. זה הפך לכזה מושג, שמזכירות היו אומרות לי: „סליחה, המנכ"ל אני צריכה ללפד את החומר."

● אהבת את זה?

זה משעשע משעשע.

● אפשר לדבר איתך על רפיק חלבי?

לא אדבר איתך על עובדים שלי לשעבר.

● היית מנכ"ל רשות־השידור במשך חמש שנים. מיהו לדעתך, איש הטלוויזיה הטוב ביותר הקיים כיום בטלוויזיה?

לא אדבר איתך על הטוב ביותר ולא על הרע ביותר ולא על הבינוני ביותר.

מסעות
חלב מהול במי־ורדים

מה משותף למלך חסן השני ולמנחם בגין?

בין שני מיליון התיירים שביקרו בשנה האחרונה במארוקו היו גם כמה אלפי ישראלים. הנלהבים ביותר בין ישראלים אלה היו, כנראה, כמה עשרות חברי המישלחת הישראלית לקונגרס הקהילה היהודית המא־רוקאית, שנערך בחודש שעבר. שישה שבועות אחרי הביקור עדיין לא נרגעו הרוחות, ובגיליון האחרון של דבר השבוע, מוסף השבת של היומון דבר, הביעה עורכת העיתון, חנה זמר, את התפעלותה על ביקורה במארוקו בכתבה שהשתרעה על שלושה עמודים, שבה סקרה את ששת ימי ביקורה במארוקו.

קודם כל, אפילו במארוקו, ידעו מי היא. כאשר ישבה, בסעודת־ערב חגיגית, ליד השר המארוקאי לענייני הסחרה, חאלי האנה אל־רשיד, והציגה את עצמה כעורכת דבר, ידע השר הממונה על האוזר המידברי של המדינה הערבית המערבית בעולם, במה המדובר („זה העיתון הקשור בהסתדרות"?) וחזר מזה. היחס האישי. מעירה זמר: „ב־30 השנים האחרונות לא קיבלתי בישראל כל־כך הרבה נשיקות מיהודים מארוקאים כמו שם, בשישה ימים!"

עור מלוח. מה שזמר קיבלה במארוקו בנוסף היה אוכל מעולה, טעים וככמויות אדירות („בוודאי הוספתי שלושה קילוגרם למישקלי"). אם כי היתה לה בעיה מסויימת עם החלב. פשוט, היה לו טעם שונה מן הרגיל. אבל עד מהרה היא קיבלה הסבר מאחת החברות במישלחת, חנה לנדסמן: את החלב במארוקו מוהלים, בשביל הטעם, במי־ורדים.

חנה לנדסמן, חברת קיבוץ איילת־השחר ולידת פאס המארוקאית, מבינה בענייני חלב. אחרי־הכל, בעלה הוא יצחק לנדסמן, מנכ"ל תנובה.

חור נוסף בהשכלה של חנה זמר נסתם, כאשר הסכירו לה שלגטו היהודי קראו מלאח אולי מכיוון שיהודים רבים עסקו בבורסקאות והשתמשו לעיבוד העורות במלח.

אבל התפעלותה של זמר לא הצטמצמה רק בנוף האנושי ובמזון. גם עיריה של מארוקו עשו לה משהו. היא גילתה שקאזאבלנקה (דאר אל־ביידא בערבית) כשמה כן היא. כל בתיה לבנים וכדי לשמור על הלובן קיים שם אפילו חוק־עזר עירוני, המחייב כל קאזאבלנקאי לצבוע את ביתו, לפחות פעם אחת בשנה, בלבן.

ואחר כך היתה גם במאראכש, אותה היא מגדירה כעיר הארומה, בגין בתיה הצבועים ורוד, אדום וחום בלבד. באותה הזדמנות גם ביקרה זמר בבית שבו נולד הרב הראשי לצה"ל, האלוף גד נבון. ואם כבר, אז כבר. כאשר היא הגיעה לעיר מארוקאית נוספת, פאס, מהרה לבקר עוד בית (שני בתים, ליתר דיוק). היה זה ביתו של רב וגדול בישראל גם כן. היו אלה הבתים, שבאחד מהם התגורר ושכשני עבר, לפי המסורת, הגדול מכולם, רבנו משה בן־מימון, הידוע יותר כרמב"ם, בעת שש שנות שהותו בפאס, בדרכו מספרד למצריים וארץ־ישראל.

אבל גם בשישה ימים של חווייה מארוקאית לא הצליחה זמר להתרחק מההוויה הישראלית. היה זה כאשר, באחת הסעודות החגיגיות, חזרו ונישנו התשואות הסוערות בכל פעם שאחד הנוכחים הזכיר את שמו של מלך מארוקו, חסן השני. חברה של זמר למישלחת, שישב לידה, ח"כ הליכוד (וראש המועצה המקומית יבנה) מאיר שיטרית, לא היה יכול להתאפק יותר ולחש לאוזנה של זמר: „זה כמו בוועידת חירות, כשמוכירים את שמו של מנחם בגין!"

דרכי־אדם
בנימין של דניאל

רבים תולים תיקווה, ביריד הספרים השנתי, גם מסיק הרדיו

מי שיפקוד את דוכני שבוע הספר העברי שיפתחו השבוע ימצא ספרים חדשים רבים. אך מעטים שבהם יהיו רומנים מקוריים. אחד מהם, של הוצאת זמורה ביתן, הוא סיפרו של דניאל („דני") כהן־שגיא, מותו של בנימין.

כהן־שגיא (40) הוא מפיק בגלי־צה"ל. בעבר הוא הפיק את תוכנית הרדיו רב־מכר, שעסקה בספרים הנמכרים ביותר. בקרוב הוא יפיק, וגם ינחה סידרת תוכניות בצוותא שיוקלטו לגלי־צה"ל בנושאי ספרות ופוליטיקה.

בית־קברות לחיות. בשנת 1976 הופיע ספר הביכורים שלו, ספר־שירה איש ציפה בפנים שאזלו, בהוצאת סיפריית פועלים. אחר־כך הופיע רומן שלו, מר פריפקה, בהוצאת כתר. גיבור הספר, פריפקה, הוא נוצרי העומד מאחרי התפוררות מישפחה יהודית, בעלילה המתרחשת בארץ, בגרמניה ובארצות־הברית.

עתה הופיע סיפרו השלישי. מותו של בנימין סובב סביב חמש דמויות מרכזיות. בנימין, פסנתרן במועדון־לילה, שמערכת יחסיו הסבוכה עם אימו וסביבתו דוחפת אותו לדרך ללא־מוצא. מיכאל, אחיו, שהוא פרא־אדם, מסרב להתפשר ומוכן להרוס. האם מפייסת ומנסה לחפות על הסדקים הנפערים. האב, שהוא סאדיסט מיקצועי, בעל־חנות למכירת בעלי־חיים, המרטש את החיות וקובר אותן בבית־קברות פרטי.

למישפחה עמוסת בעיות זו מגיעה נובה, אשתו של בנימין, ילידת קנדה, הנלכדת ברשת האירועים כמעט בעל־כורחה. היא מנסה לשמש מישקל־נגד לטירוף המתחולל סביבה.

שעות־הבוקר הטובות. האם יש בסיפור קווים אוטוביוגרפיים? כהן־שגיא מחייך. גם אשתו, שלי, איננה ילידת הארץ. היא אמריקאית במוצאה. מעבר לכך הוא לא מוכן להיחשף.

מאז שהוא עזב את תל־אביב ומתגורר ברעננה, הוא ממעט להתחכך בחוגים הסיפרותיים המתרכזים בבתי־קפה שונים בעיר. וזה די חסר לו

מחבר כהן־שגיא
המתנה בדריכות

ובכלל, אילו ניתן לו, היה מקדיש את כל עיתותיו ומירצו לכתיבה. „השעות הטובות ביותר שלי הן בבוקר, כש־הבית ריק," הוא אומר. לעת־עתה הוא ממתין בדריכות לקהל רוכשי־הספרים שיפקדו את הדוכנים השבוע. הוא מקווה שלא רק השמות הגדולים והידועים יימכרו היטב. הוא רוצה להאמין שגם לדור הסופרים הצעירים מסוגו תאיר ההצלחה פנים.

המזכיר של הנציב
מותו של פלסטיני, שחיפש את הפיתרון

אביו היה הנציג של ירושלים בפרלמנט התורכי ואחר־כך, בימי הבריטים, היה ראש עיריית ירושלים. הוא עצמו, מוסא אל־עלמי, צאצא אחת המישפחות הפלסטיניות המיוחסות, בחר בקאריירה צנועה יותר.

אחרי לימודי־מישפטים, שירת כ־ממשלת המנדט, היה אחד התובעים במישפט רצח חיים ארלוזורוב, שימש כמזכירו של הנציב העליון הבריטי. אולם שנת־הדמים 1936 שמה קץ להתבדלותו ברלת אמותיו הפרטיות.

הוא חיפש דרכים למחנה השלום היהודי, וכשב־1948 עלו 12 שנות גישושים בתוהו, ניסה לתרום את חלקו הצנוע בשיקום פליטי פלסטין. הוא הקים, בקירבת יריחו, חוות לימודים חקלאית, שהשתרעה על 8,000 דונם.

רק כשנפטר השבוע, בגיל 87, שב סופית למקום הולדתו. מוסא אל־עלמי הובא לקבורה באחוזת הקבר המישפחתית, במיזרח ירושלים.

ח"כ שיטרית ואשתו
לחישה באוזן

---

* *שכללה, בין היתר, את ח"כ תמ"י אהרון אבו־חצירא; את ראש עיריית אשקלון, אלי דיין, את ח"כ המערך ומנהל „שיכון עובדים", רפי אדרי ואת הפרופסור (להיסטוריה) שלמה בן־עמי.*

(המשך מעמוד 59)

כמה חודשים אני אלך לעשות את עצמי משוגע? לא, אני לא חושב שזה כדאי, העורך־דין שלך צודק. יותר טוב בית־סוהר מקרן־הקוקיה."

כפגישה הבאה עם הוריו ניסה ציון למכור להם את תוכנית השיגעון שלו. אולם הם אמרו לו כי דיברו עם עורך־הדין הישן וגם עם עורך־הדין החדש, ואלה הזהירו אותם מתוכניתו של ציון.

„תראה, ציון, עורכי־הדין אמרו שזה כדאי רק למי שנאשם ברצח או בעבירה שיש עליה עונש של יותר מעשרים שנה, כי אז אולי בתור חולה־נפש יצליח לצאת מבית־המשוגעים לפני שיצא מבית־הסוהר. אבל הם אמרו שבגלל עונש של כמה שנים זה סיכון גדול מדי, אפילו אם אתה מעדיף בית־חולים על בית־סוהר."

כאשר הגיע מועד הדיון, קרא השופט את כתב־האישום לפני ציון ומרדכי. הם נאשמו בפריצה שבה נתפסו ובעוד שתי פריצות קודמות. מרדכי היה מיוצג על־ידי עורך־דין, הוא עשה עיסקת־טיעון עם התביעה. שתי הפריצות הקודמות נמחקו מכתב־האישום. הוא הודה בפריצה שבה נתפס עם ציון, והורשע עליה. מפקדו בצה"ל, אמו וחבר שלו העידו כעדי־אופי. בית־המשפט התרשם מאוד מדיברי החרטה הכנים שהביע מרדכי בבית־המשפט, וגזר עליו שנה וחצי מאסר בפועל ועוד שנה מאסר על־תנאי.

ציון טען מייד עם הקראת כתב־האישום שהוא רוצה בדיקה פסיכיאטרית. כדי להצדיק את דרי־שתו, היה מצמץ בעיניו כל הזמן, ידיו קרעו ללא הרף פיסות־נייר קטנות, מפעם לפעם השתולל וקילל את בית־המישפט. הוא זכה להישלח לבדיקות בבית־חולים לחולי־נפש, לשם אבחנה אם הוא חולה או בריא.

כאשר בא הסניגור לבקר את ציון בבית־החולים לחולי־נפש שבו אושפז לשם בדיקות, לא היה כבר ציון כל־כך שמח. הוא התלונן על האוכל, על החברה ועל הצוות. הוא טען כי איננו יכול לישון, מכיוון שהוא חולם חלומות־זוועה. הוא אמר כי התרופות שהוא מקבל גורמות לו סחרחורת וכאבי־ראש, ובכלל היה נראה מרוכא וחסר רצון לחיות.

בישיבת בית־המישפט הבאה הגיע הדוח מבית־החולים. הרופא קבע כי ציון חולה בסכיזופרניה ומצבו כזה שאינו מאפשר לו ליצור קשר עם הסביבה, ועל כן אין הוא יכול לעמוד לדין. בית־המישפט הוציא צו־אישפוז.

כעבור שנה השתחרר מרדכי מבית־הסוהר והלך לבקר את ציון בבית־החולים. הוא הזדעזע. ציון נראה כמו צל של עצמו, הוא היה חיוור ועיניו היו שקועות בחוריהן. הוא בקושי הכיר את מרדכי ופחד לדבר איתו. „הם עוקבים אחריי כל הזמן כי הם רוצים להוכיח שאני בריא, ואז הם ישפטו אותי וישימו אותי בבית־הסוהר," אמר לבסוף ציון למרדכי, כשידו מכסה את פיו.

הוריו של ציון, שליוו את מרדכי, עמדו לידו ובכו. „אתה רואה כמה צדק עורך־הדין שלנו? הוא אמר שלא כדאי לעשות את ציון משוגע. אם היה נשפט איתך כבר היה יוצא והכל היה נגמר. כעת, מי יודע מתי הוא ייצא. אם בכלל."

ניתוח מישפטי

ל פי סעיף 6 (א) לחוק לטיפול בחולי־נפש, יכול בית־המישפט לקבוע, אחרי שקיבל ראיות רפואיות, כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין מחמת היותו חולה־נפש. החלטה זו מורכבת משני חלקים. האחד: כי הנאשם סובל ממחלת־נפש מוכרת, כלומר פסיכוזה ולא נברוזה או פסיכופטיה. החלק השני: כי בגלל מחלת־נפש זו אין הנאשם מסוגל לעמוד לדין. החלטה זו היא דיונית, כלומר מישפטו של הנאשם נדחה בגלל סיבה זו.

בדרך־כלל ממנה בית־המישפט סניגור לנאשם הטוען אי־שפיות, למרות שהחוק איננו מחייב זאת. בית־המישפט רשאי לשלוח נאשם לבדיקות רפואיות על־פי בקשת כל צד במישפט, ואף מיוזמתו שלו.

החליט בית־המישפט לקבל את טענת אי־השפיות על פי סעיף 6 (א), יכול הוא להורות על אישפוז של הנאשם; יכול להורות על שיחרורו של הנאשם בלי אישפוז, אם מצבו איננו מצריך אישפוז; ויכול להורות על המשך המישפט, לבירור אשמתו.

במיקרה שבית־המישפט ציווה על אישפוז, יחודש המישפט רק אם ועדה פסיכיאטרית תורה על שיחרורו של הנאשם מן האישפוז, והיועץ־המישפטי לממשלה יורה על חידוש ההליכים המישפטיים נגדו. בדרך־כלל נהוג, שאם נאשם משוחרר מבית־החולים אחרי תקופה העולה על שנתיים־שלוש, אין מחדשים את הדיון במישפט. אם הוא יוצא מבית־החולים אחרי תקופה קצרה יותר, מחדשים את המישפט נגדו, והוא עומד לדין רגיל.

כאשר משוחרר הנאשם בלי צו־אישפוז נגדו, יכול הנאשם ללכת לביתו. במיקרה כזה מוסמך בית־המישפט להחליט על ביטולה של הפסקת־הדיון ועל חידוש המישפט, על־פי בקשתה של המדינה, המתבססת על חוות־דעת רפואית הקובעת כי מצבו של הנאשם השתפר.

המשך הדיון במישפטו של נאשם שהוכרז בלתי־כשיר לעמוד לדין יכול להתקיים רק על־פי בקשת סניגורו. אולם בית־המישפט יכול במיקרה זה רק לזכות את הנאשם. אם הגיע למסקנה שלא נמצא מקום לזיכויו של הנאשם, יפסיק בית־המישפט את ההליכים. הם יחודשו רק כאשר ישתפר מצבו של הנאשם.

סעיף 6 (ב) לחוק לטיפול בחולי־נפש קובע את ההחלטה המהותית לגבי חולה־נפש. במיקרה זה מחליט בית־המישפט, על־פי חוות־דעת רפואית, כי בשעת המעשה שבו נאשם האיש הוא לא הבין את מהות המעשה או לא ידע מה הוא עושה, בגלל מחלת־נפש המקנגת בו.

החלטה על פי סעיף 6 (ב) פירושה כי האיש אומנם עשה את המעשה, שהיה נחשב לעבירה אילו בוצע על־ידי אדם נורמלי, אולם בגלל מחלת־הנפש שלו אין הוא בר־עונשין. החלטה זו מסיימת את הדיון בפרשה, ואי־אפשר להעמידו לדין שנית, אפילו אם ביום הדיון מצבו השתפר והוא כבר בריא.

תעודה רפואית לפרקליט

ב אשמים רבים מהסס לבקש בדיקה פסיכיאטרית. שרגא הרפז, השחקן, אשר הסתבך שוב בפלילים, סירב השבוע בתוקף ללכת לבדיקה פסיכיאטרית. מיכל אלקיים, הנאשמת ברצח, נשלחה לבית־חולים לשם הסתכלות, אך סירבה לשתף פעולה והוחזרה לבית־המעצר.

לעומת זאת קבע בית־המישפט לגבי הזמר שמוליק קראוס כי הוא איננו מסוגל לעמוד לדין כרגע, בגלל מחלת־נפש, והוא נמצא באישפוז. עורך־הדין מתתיהו תימור, הנאשם בנסיון לרצוח את אשתו ברמת־גן, נשלח גם הוא לבדיקות פסיכיאטריות, ונתקבלה תעודה רפואית כי הוא סובל ממחלת־נפש. בעוד שהפרקליטות מבקשת שבית־המישפט יחליט על אישפוזו של תימור, מכיוון שהוא בלתי־כשיר כרגע לעמוד לדין, ולחדש את מישפטו אם וכאשר ישתפר מצבו — מנסה סניגורו, עורך־הדין אוריאל גיניהר, לשכנע את בית־המישפט כי תימור היה חולה במחלת־נפש גם בעת ביצוע המעשה, וכי על כן לא היה אז אחראי מבחינה פלילית.

רוברט אבן, מי שנאשם בפיצוץ מכוניתה של אשתו ברימון בלב תל־אביב, נשלח גם הוא להסתכלות, בגלל נסיבותיה המוזרות של העבירה. הבדיקה קבעה כי הוא בריא בנפשו ואחראי למעשיו. **אילנה אלון** ■

טיולים נהדרים
במסלולים המרתקים ביותר!

★ אירופה – 8-30 יום החל מ- $ 599
★ ארה"ב, קנדה ומכסיקו – 26-32 יום החל מ- $ 2,538
★ המזרח הרחוק – 34 יום $ 3,395
★ דרום אמריקה – 31 יום $ 3,895
★ סביב העולם – 45 יום $ 4.299

חוברת עם פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות!

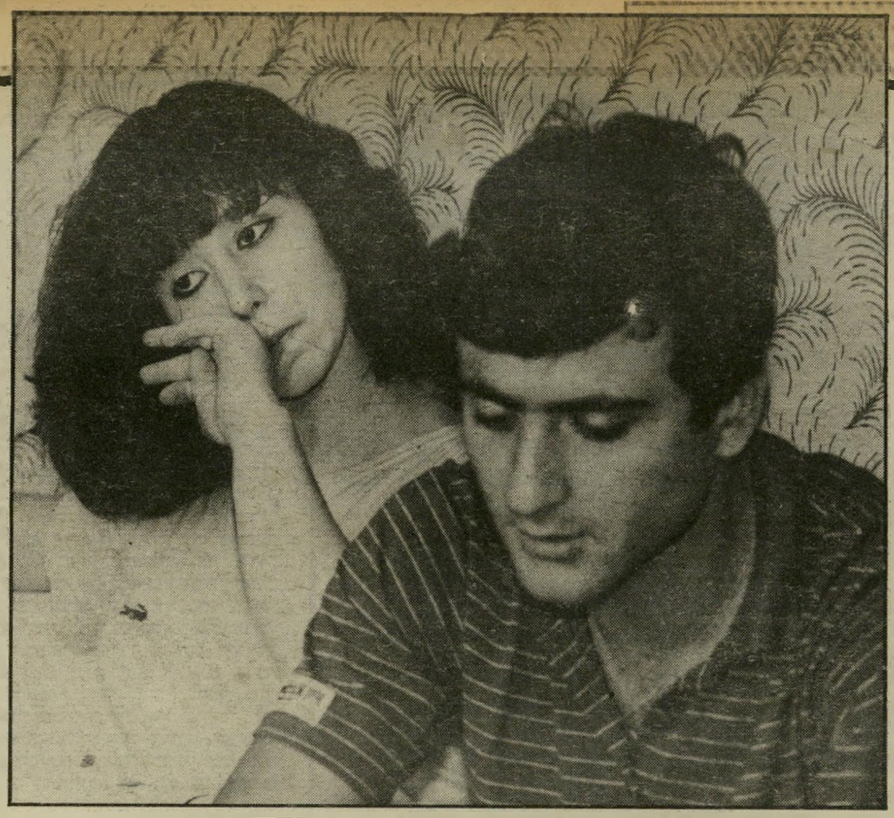
53 שנות נסיון לשרותך!
הטיול הטוב ביותר!
אירופה טורס EUROPA TOURS
במחיר הסביר ביותר!
(עם אפשרות לתשלומים)

הארגון, התכנון והביצוע ע"י אירופה טורס רח' בן יהודה 100 ת"א טל. 243227.

חנות הספרים "אריון", מציעה לך מבחר ספרים וכתבי-עת במיגוון נושאים רחב: אמנות, ספרות יפה, ארכיטקטורה, מדעי רוח וחברה. וכן כרזות וגלריות אמנותיות. פתוח בכל יום עד 21.00.
אריון
ארלוזורוב 1, (פס"ז), רמת-גן טל. 734546.

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-622828, 623311
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

תן טרמפ לחייל

„תנו לנו להתחתן!"

אחרי שכל מישפחתו נהרגה בתאונה הוא רוצה לשאת נערה בת פו שילדה לו — אך השופט אסר זאת!

„ביד אחרי שהבאתי את אתי לבית־החולים בנהריה, אחרי שתקפו אותה צירי הלידה, רצתי לבית־הקברות, השתטחתי על הקברים של אבא, אמא, אחי ואחותי, והתחננתי שיעזרו לה בלידה, ואני בטוח שזה אומנם עזר, הנה תראי איזה ילד יצא לנו!" כך מספר בהתרגשות גבי פראינטה בן ה־20, שחברתו לחיים, אתי, בת ה־15, ילדה לפני 12 יום את בנו בכורו, שלמה.

„האם את יכולה לתאר לעצמך שאת הילד הזה רצו שאהרוג, הילד שהכניס חיים לבית הזה, במקומם של בני המישפחה שנהרגו, בית שהיה כמו מת בעצמו עד שהילד הובא אליו? מאז התאונה המחרידה לא יכולתי לשבת ליד השולחן. בימי שישי ישבנו תמיד, ששת בני־המישפחה מסביבו, ולפתע נותרנו רק אחי הצעיר ואני. אני מקווה שאחרי שהחזרתי את שמו של אבי, שלמה, לחיים, באמצעות בני, אמשיך ואחזיר את שמות כולם. אולי בעזרת אחי, כשיתחתן ויביא ילדים לעולם."

גבי יושב בבית ההורים ששכל. אתי אינה משה מצידו, חדרים מסויימים בבית נותרו ללא שינוי, לחדר ההורים אין הם נכנסים, אלא כדי לשמור על הניקיון. החפצים האישיים מסודרים כמו שהיו, ביגדי ההורים תלויים על הקולבים בארון, רק בחדר אחותו החלו משתמשים. שלמה הקטן ישן שם.

„עד כה אינני יודע עם נכון הסיפור שפורסם, כי אחי הגדול משה (23) ביקש מההורים ומאחותי לנסוע למערת אליהו. אבל נכון הוא שבאותה תקופה של השנה, נהג משה לעלות תמיד לקבר, וכך נהגו גם הפעם.

„זה היה ב־1.20 אחרי הצהריים. נסעתי עם סבי במכונית וכשהגענו לגשר הצר בכניסה לנהריה, מול תחנת־הדלק, ראיתי שוטרים, ומכוניות שמובילות נפגעים. היתה שם תאונה מחרידה. אחרי שראיתי את המכונית המרוסקת, היה לי ברור שאיש לא נשאר חי. הגעתי מזועזע הביתה. בלי לדעת שהמכונית שהתנגשה במכונית האשפה העירונית, היתה המכונית של מישפחתי.

„כשבאתי הביתה פגשתי את אחי הצעיר. כמה דקות אחר־כך הגיע ידיד של אחותי וסיפר ששמע בחדשות של השעה 2 על התאונה, ואת שם המישפחה. טסנו לבית־החולים. כשהגענו, סיפרו לנו שכולם כבר נמצאים במקרר: אבי שלמה (43), אמי רבקה (36), אחי משה (23) ואחותי אילנה (21). בריוק עשרה ימים לפני התאונה חגגתי את יום הולדתי ה־19.

„ביקשו ממני לזהות את הגופות. לא הייתי מסוגל. אני ואחי היינו המומים, פשוט לא תפסנו מה קרה. להלוויה הגיעו אלפי אנשים, אינני זוכר כלום."

למי לגשת קודם

מאז התאונה חלפו שנה וחצי. המאורעות עדיין חרוטים כאילו אירעו אתמול. הזעזוע טרם קהה: „אחרי ההלוויה נשארנו אחי ואני לבד בדירה של ההורים. במשך שלושה־ארבעה חודשים אחרי האסון פסק אחי לתפקד. הוא הפסיק לדבר, לא יצא מהפיז'מה שלבש, רק ישב ובהה. האכלתי אותו כמו תינוק, הוא לא ידע בכלל מה רוצים ממנו, הייתי רוחץ ומלביש אותו.

„כשקרתה התאונה, היה אבי מגויס למילואים. חודש אחרי האסון בא נציג הצבא, והגיש לאחי ולי שתי קופסות עם סימלי צה"ל ומאז לא שמעתי מהם. חודשיים אחרי התאונה קיבלתי סכום קבוע, הנקרא קיצבת־שארים מהביטוח הלאומי, ומאז לא קיבלתי פרוטה. לאט לאט נותרנו אחי ואני לבדנו.

בתחילה הבטיח ראש־העירייה לשלוח פסיכולוג לטפל באחי, ואומנם הגיעה פסיכולוגית, כשאני לא הייתי בבית. אחי ביקש ממנה שתלך, והיא פשוט קמה והלכה. היא לא הבינה שהוא במצב קשה מאוד, יותר לא חזרה.

„התחלתי לכבס ולגהץ ואף לבשל עבור שנינו. גם קיבוץ געתון, שבו עבד אבי 25 שנה, לא עזר לנו בפרוטה, מה שהציל אותנו היו חסכונותיו של אבא והעובדה שהיה מבוטח במיבטחים. הוא היה חרט־אמן וביטח את עצמו. החסכונות היו כל מה שאף, לחוץ־לארץ מעולם לא נסעו, פשוט אספו פרוטה לפרוטה. עד היום אני נהנה מזה.

„בשבילי, הדבר הכי חשוב הוא שלא יקראו לי מיסכן. פניתי פעם או פעמיים וביקשתי עזרה, כנראה שפנייתי לא הספיקה, אז פשוט הפסקתי. איפה הגאווה? הקמתי מכספי מצבה שעלתה 8000 דולר, על חמישה מטר, לכיבוד בני המישפחה. עד היום, כשאני בא לקבר כל שבוע, כדי לרחוץ את המצבות ולהדליק נרות, יש לי בעיות למי לגשת, אם אגש לאבא אמא

כלה באמבטיה אתי היא בתו של איש צבא־הקבע, המשרת כרס"ר. היא היתה תלמידה מצטיינת בבית־ספר עממי. כשהכירה את גבי עברה להתגורר בביתו והחלה מטפלת בו ובאחיו. „היא תמיד היתה אשה," אומר גבי.

הריון בגיל 14 אתי גילתה שהיא התעברה כשהיתה בחודש השני להריונה. כשהכירה את גבי היתה בתולה. במשך חודשיים לא שיתפו בני הזוג את הוריה של אתי בסודם וחלק מבני־המישפחה לא יודעים עד היום על הלידה.

„פשוט התאהבתי בו, הוא לא היה יכול להירדם בלילות. נשארתי על־ידו עד הבוקר. לידי לא בכה אף פעם! מאותו רגע לא עניין אותי יותר כלום!"

נשיקה לילד

לפני שבוע נערכה במלון קרלטון בנהריה, שבו עובד גבי כמלצר, מסיבת ברית־המילה לתי־נוק. 200 איש נכחו בה: „אני אעבוד ואדאג שלילד לא ייחסר שום דבר."

המישפחה האבודה

בתאונת־דרכים מחרידה, שהתרחשה לפני כשנה וחצי, ניספו בני־המישפחה כולם, למעט אחד: גבי בן ה־3. הוא נותר יתום, ללא אב ואם, ללא אחים ואחיות. אך הוא לא נשבר. הוא נלחם, ובסופו של דבר ניצח. הוא הפך לאחד מהמלצרים הטובים בנהריה, ולמרכז חייהם של אנשים רבים. הוא מתחתן בקרוב, ומתכוון להקים משפחה משלו. זהו סיפורו של נער שלא נכנע

(בתמונה למעלה מימין לשמאל): האחות אילנה (21), האב שלמה האח משה (23) והאם רבקה (36). בתמונה למטה נראים האם, חברה של גבי וגבי עצמו.

תיפגע, אחותי, או אחי, או אם אנש אליהם ייפגעו הורי. את אחי כל־כך אהבתי, אבל גם את אחותי אהבתי, אז עכשיו אני עומד בדיוק באמצע, כדי שאף אחד לא ייפגע.

„את אחי הכרתי כשהיתה קטנה. היא גרה בעיר, כמה פעמים הייתי אצלם בבית, יום אחד יצאה עם הילקוט מבית־הספר. חיכיתי לה והזמנתי אותה להיכנס למכונית, טיילנו קצת, והיא התחילה לבוא הביתה. לאט לאט הוציאה אותי מהמיטבה. בהתחלה עשתה רק סלאטים, אחר־כך למדה לבשל. היא היתה מצלצלת לאמא שלה, כדי שתסביר לה איך להכין כל דבר. היום היא יודעת הכל, אני לא נכנס יותר למטבח.

כל הבגדים והחפצים של אבא ואמא. אני לא הייתי מכניס בחורה לבית ההורים. אם לא הייתי אוהב אותה באמת. עד היום אני לא מעשן בבית בשבת, כי כך היה כשאבא ואמא עוד היו בחיים."

אתי מספרת: „אבי הוא איש צבא קבע, בבית עוד שתי אחיות ואח, צעירים ממני. הייתי בכיתה ח' כשהתחלנו ללכת. גבי הוא החבר השני שלי. היו לי הרבה ידידים, אבל הוא הגבר הראשון שלי. הייתי בתולה כשהכרתי אותו. מההתחלה חיינו כמו גבר ואשה, לא ריחמתי עליו אפילו בהתחלה, פשוט התאהבתי בו. הוא לא יכול היה להירדם בלילות, נשארתי על ידו עד הבוקר, לידי לא בכה אף פעם.

התינוק במישקל 3.650 ק"ג, ללא תפרים. אני מניקה אותו, יש לי חלב בשפע. גבי כבר רוצה עוד ילד, הכי משמח זה לראות אותו מחזיק את הילד. הוא ממש צורח משימחה. אנחנו כל־כך מאושרים. גם לשימעון זה עזר, לפני שנה הוא לא דיבר בכלל, במשך חודשים. והנה, היום הוא שחקן כדור־רגל בהפועל נהריה ומבקיע 2־3 שערים כל שבת.

„אני מטפלת בו, מכבסת את ביגדי הצבא, ומגהצת כל דבר. את גבי שיחררו מהצבא חודשיים אחרי האסון, אבל במילואים הוא משרת. הוא התחיל לעבוד כברמאן במלון קרלטון בנהריה, שם עבדו אמו, אחותו ולפ־עמים גם אחיו, עד התאונה.

שם גם ערכנו את ברית־המילה לשלמה. באו 200 אורחים. למזלנו, כיסו המתנות את הוצאות הברית. לגבי ולי חשוב יותר מכל, שלא ירחמו עלינו, ושאנשים יבינו שאנחנו אר־הבים. אנחנו לא מיסכנים. אנחנו נביא ילדים נוספים לעולם.

„ליד הבית שבו גרה סבתו של גבי — שאף היא היתה במכונית המישפחה בשעת התאונה, נפצעה קשה, אך החלימה — יש בית עזוב, ששני דיירין הזקנים מתו. הבית שייך לחברת עמי־גור, ביקשנו לעבור לשם, כי רק אחרי ששלמה נולד העזנו להיכנס לחדר של האחות, כדי להכניס לתוכו את התינוק. לגבי יש זכרונות כל־כך חזקים מהבית ומבני המישפחה שנהרגו. אבל עמי־גור הודיעו לנו שאין מה לדבר. הם לא מוכנים לשמוע שום דבר, עד שלא נראה להם תעודת־נשואין. אבל גם בנשואים אזרחיים אנחנו לא יכולים להינשא, בעיקבות פסק־הדין במחוזי.

„גבי חתם אצל עורך־דין מיסמך על האבהות, והחלטנו לצפצף על הניירות, ופשוט להיות מאושרים. היום כבר יש ליד השולחן שלושה וחצי בני מישפחה, אבל עוד נגיע לששה, כמו פעם."

שולמית יריב ■

„עד שהכרתי אותה היו לי המון בחורות, אבל היא לא בחורה של מכונית או פרדס, לגבי היא הוכיחה את עצמה, מכל הבחינות."

הבית שאליו הביא גבי את אתי, בית ההורים, נמצא מעברו המיזרחי של כביש־החוף, העולה צפונה לראש־הניקרה, גבעת אוסישקין, שכונת־עולים. הבית נראה עזוב במקצת, ליד הבית חונה מכונית פיאט. איש לא נוגע בה מאז נהרגה בעלת המכונית, אילנה, אחותו של גבי.

על השולחן עוגה, אמא של אתי הביאה. בחדר הסמוך ישן שלמה. אתי מקפידה להיניק אותו כל שלוש שעות.

העובדת איימה

מו של שלמה נערה יפה. קשה להאמין שהיא אם לתינוק שזה עתה נולד. גופה חזר לממדיו הקודמים מייד אחרי הלידה.

גבי אף הוא אינו נראה כראש־מישפחה, אלא כנער. ואכן הוא נער שהוטלה עליו מעמסה כבדה. האהבה ביניהם מרגשת, אינם משים אחד מהשני, בתינוק מטפלים ביחד. כשרו־חצים אותו, מחזיק אותו האב, והאם רוחצת ומנקה.

„אחרי התאונה באו אנשים לעזור. יש לי כבוד לבית ההורים, עד היום יש חדרים שבהם לא נוגעים. שם נמצאים וכך, לאט לאט, הפסקתי ללכת לבית־הספר, עד אז הייתי מהתלמידות המצ־טיינות, עם ממוצע של 9־10, נבחרתי עם תלמידה נוספת ללימודים בקורס גרפיקה בטכניון, אך מרגע שהכרתי אותו — לא עניין אותי יותר כלום. רק כשהייתי בחודש השני, נודע לי שאני בהריון. אף פעם לא חשבנו על הפלה, מההתחלה רצינו שניגיו להתחתן, והיתה עובדה, שתלמידה מהכיתה שלי ממישפחה גרוזינית, כבר נשואה.

„העובדת הסוציאלית של העיריה, רחל ברק, איימה עלי שאם אלד, יקחו את הילד וימסרו אותו לאימוץ, ואותי ישלחו למוסד. במשך חודשים רעדתי מפחד שזה אומנם יקרה. הופענו לפני שופט בית־המישפט המחוזי בחיפה, מר כספי. הייתי אז בחודש החמישי להריון. הוריי הופיעו בפניו, והבטיחו שיתמכו בנו אם יתעוררו בעיות. אבל בגלל העובדת הסוציאלית, שטענה שאנחנו עוד לא בשלים לכך, לא אישר בית־המישפט את בקשתנו להתחתן. מאז הדחיה, אנחנו עונדים טבעות שקנינו, על האצבעות, לא בגלל שאיכפת לנו מתעודות־הנשואין, אלא רק בגלל האנשים.

פשוט להיות מאושרים

„היתה לי לידה רגילה. שוש, אחותה של אמי, היא אחות בחדר־לידה, וזה עזר. ילדתי את

ארבעה קברים

גבי הוזיא $8000 כדי להקים מצבה מישפחתית. המצבה משתרעת על פני חמישה מטרים. גבי מרבה לפקוד את המקום. שם קבורים אביו אימו אחיו ואחותו. שניספו בתאונת־דרכים. הוא נוהג לנקות את המצבות ולהניח פרחים.

דנות לממשן השם

ד שבוע הוסיע בעיתון קטע שבו סופר על סכסוך בין שתי פרוצות תל־אביביות על רקע של חובות כספיים בענייני סמים.

פרוצה בשם ריטה שלום נעצרה בחשד כי זרקה רימון לעבר פרוצה אחרת. רק בדרך נס לא התפוצץ הרימון.

נטען גם כי נורתה יריה לעבר אותה פרוצה. ריטה שלום טענה בפני השופטת, אסתר קובי, כי לא היא זרקה את הרימון וכי יש לה אליבי. השופטת

ריטה שלום, בת 28, היא זונה ונרקומנית. היא גדלה ללא הורים, נדדה בעולם

לא השתכנעה ועצרה אותה לשמונה ימים.

פגשתי את ריטה שלום יומיים לפני מעצרה, ברחוב אלנבי ליד קולנוע מוגרבי. האזור שבו היא עובדת. היא סיפרה כי המישטרה מטרידה אותה וכי אינו מאפשרת לה לעבוד.

ימים אחדים לפני כן שוחררה ממעצר, אז נתפסה עם מיספר מנות של הרואין, כשהיתה בדרכה אל חברתה ששרפה את עצמה מתוך יאוש. החברה שוכבת בבית וריטה, שרצתה לעודדה, הביאה עימה כמות של הרואין להזרקה.

ריטה היא נרקומנית. היא משתמשת בסמים מזה שנים. היא קצרת קומה, לכושה בסגנון ספורטיבי, תמיד עם שרוולים ארוכים. זרועותיה מצולקות ובהן חתכים מרובים וסימנים של הזרקות. על גופה כתובות קעקע צבעוניות, ומאחרי כל כתובת סיפור.

ריטה היא דמות יוצאת־דופן בעולם הפשע. עיסוקיה מגוונים ביותר. לא פעם נעצרה בגין עבירות שוד, גניבה, תקיפה ובעיקר עבירות סמים. הכוללות סחר בסמים, שימוש והברחת סמים.

היא רואה את דרך חייה כדבר המובן מאליו, ואין היא מכירה עולם אחר. אין היא מתחסדת כרבים אחרים בעולם התחתון, המספרים כי הם רוצים לחזור למוטב ולצאת מעולם הסמים.

אני שואלת אותה אם לא קצה והם נקיים.

„סתם מסחרה בשביל לעשות רושם. פיתאום אני קוראת על איזו שחקנית או אחת שהיתה שפוטה בתקופה שהיתה נרקומנית והחליטה להפסיק והצליחה, שטויות. אחר־כך, באותו שבוע, אני פוגשת אותן בתחנה (תחנת־סמים) כשהן באות לקנות לבן. „אנשים לא מבינים. חושבים שזה תלוי ברצון של הבן־אדם, אבל אין דבר כזה. מי שנכנס לזה לא יכול לצאת, רק בממות."

אני שואלת אם לא איכפת לה למות בגיל צעיר. היום היא בת 28.

היא מסבירה לי, כי זאת הדרך שבחרה בה והיום היא יודעת כי אין דרך חזרה.

ריטה מספרת את סיפור חייה, אינה מייפה דברים. היא מדברת בקול מונוטוני ללא התרגשות.

סיפרה ריטה:

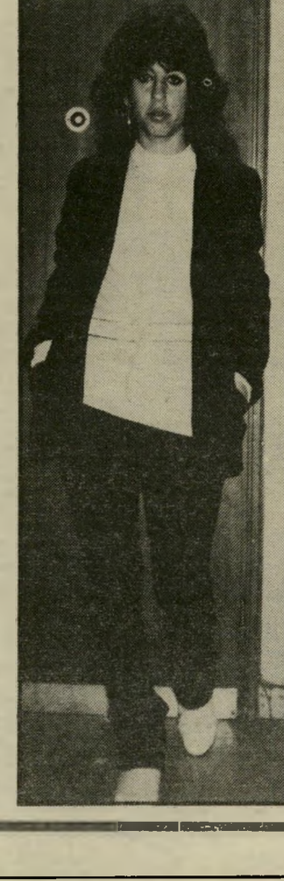
נולדתי בתל־אביב בשכונת התיק־ווה. הורי התגרשו כשאמי היתה בהריון. נמסרתי לאימוץ לדודתי, שהיא אחות אבי. דודתי לקחה אותי למונטריאול בקנדה, יחד עם בעלה שהיה איש אמיד. נשארנו בקנדה עד שהגעתי לגיל 7 ואז עברה מישפחת הדוד למרסיי, שם קנה בית־מלון וחנות בדים.

למדתי שם בבית־ספר והיו לי חברות מהכיתה. יום אחד באה העוזרת לקחת אותי מבית־הספר. בדרך הביתה סיפרה לי כי אבי נפטר. כשהגעתי הביתה ראיתי את אבי. לא הבנתי מה קורה, הייתי בהלם.

אז סיפרו לי הקרובים שהם אימצו אותי ושאבי האמיתי, זה שמת, גר בישראל.

מאז הייתי ילדה מבולבלת לגמרי. המשכתי ללמוד בבית־הספר במרסיי, עד שמישפחתי המאמצת היגרה לישראל ועברה לגור בבית־שאן. הדוד יצחק מויאל היה פעיל בעיירת בית־שאן ולא היה לו זמן להתעסק בחינוך שלי. הוא הכניס אותי לפנימיה בהר הכרמל בחיפה. הייתי אז בת 11.

הרגשתי שם חנוקה. הייתי רגילה לאירופה ולחופש. המקום היה לי זר.

קיללנו אותו והוא נרצח

ב רחתי משם. לא ידעתי לדבר עברית, רק צרפתית. נסעתי בטרמפים והגעתי לאחותי שגרה בבאר־שבע. אחותי, אסתי, היתה בת 20 ועסקה בזנות. אחותי גדלה אצל אם חורגת וסבלה שם. כשמלאו לה 17 וחצי שנים הלכה ללישכת הגיוס. היא רצתה להסתלק מהבית וללכת לצבא.

בלילה ברחנו מהחלון והסתובבנו בדיסקוטקים ובשעות הבוקר המוקדמות חזרנו גם כן דרך החלון.

באיזה בוקר הגיעה העובדת הסוציאלית ולקחה אותי לבית־המישפט. היא אמרה לשופט מלמד, שאני ילדה מופרעת ושצריך להכניס אותי למוסד לעברייניות, לתקופה של שלוש שנים.

האיש שבא לקחת אותי למוסד נסע איתי לתחנה המרכזית בחיפה. לפני שעלינו לאוטובוס נתתי לו בעיטה בביצים וברחתי. עליתי על טרמפ והגעתי לתל־אביב לרחוב דיזנגוף.

התיישבתי בבית־קפה לברי. הייתי ילדה בת 12. בחורה בשם סוניה נגשה אליי ושאלה למה אני בוכה ושאלה מה קרה איתי. סיפרתי לה שברחתי מהבית והוא אמר לה שלאחותי אסתי לא נשאר הרבה זמן לחיות. אנחנו קיללנו אותו שימות לפניה ובאותו לילה ממש נרצח דוד דגמי, והרוצח לא נמצא עד היום.

החברה, ברוריה, גם היא נרצחה לא מזמן.

אחותי נפטרה כעבור שלושה חודשים מהסרטן ואני עברתי לגור אצל חברה של אחותי, שגם עבדה בזנות. לאחים שלי נודע איפה אני נמצאת והם באו ולקחו אותי

וכך היא החבגרה עם אחות זונה, ובחברת רוצחים גנבים ושודדים

לבית־שאן. לקחו אותי לקצינת־מיבחן שסידרה לי מישפחה אומנת בטבריה. המישפחה הזאת סגרה אותי בבית ולא נתנה לי אפילו ללכת לבית־הספר. מצאתי הזדמנות, כשאף אחד לא היה בבית, וברחתי לאחי בחיפה.

אחי לקח אותי לעובר סוציאלי בשם יהודה פוקס, ששלח אותי למישפחה אומנת בחיפה, מישפחת קרסנטי. לא רציתי ללמוד ולא רציתי כלום. הייתי אז בת 12 וכבר עישנתי סיגריות. אצל מישפחת קרסנטי הכרתי ילדה בגילי, היא היתה כבר מדוררת. היא גם היתה מאומצת על־ידי אותה מישפחה.

את הסיגריה הראשונה עישנה בגיל 12, בגיל 13 ערכו לה כבר בדיקת־בחולים

בחיים אלה, והיא מסבירה לי שהיא חיה בשביל הסם.

אני מבקשת שתספר לי איך התגלגלה לאותו עולם ומה כל־כך חיובי בו.

ישבנו בבית־קפה קטן ובמשך השיחה שנמשכה שעות, קמה ריטה פעמיים ונכנסה לשירותים. היא נכנסה לשם כדי להזריק לעצמה הרואין. כשחזרה, נראתה מאוששת ובמצב־רוח נינוח. שאלתי אותה אם תצליח להיגמל והיה ותחליט כי אינה רוצה להמשיך בדרך זו. ריטה ענתה לי כי אי־אפשר להיגמל מהרואין ומי שמספר כי עבר תהליך גמילה ולא חזר להרואין, משקר.

היא אומרת: „לפעמים אני קוראת בעיתונים על אנשים שמספרים כי לא נוגעים יותר בסם, עברו טיפול גמילה

בגיל 14 מיזמזו את שדיה במוסד „צופיה", ובגיל 15 הרחה, ילדה והחגרשה

בלישכת הגיוס פגשה קרוב מישפחה בשם דוד בוזגלו. אחותי התאהבה בו והתחילה לעבוד בזנות והוא היה הסרסור שלה.

אחרי כמה שנים נפרדה אחותי מבוזגלו ובאותה תקופה נשפט על שוד ורצח וקיבל 12 שנים.

יותר מאוחר הכירה אחותי גבר יפה־תואר בשם דוד דגמי, שהיה שפוט בכלא שאטה, הוא עשה שוד מזויין והיה אז בחופשה מהכלא. אחותי דאגה לו כשהיה בכלא. כשיצא עבדה בשבילו והוא היה הסרסור שלה.

בתקופה הזאת, כשהגעתי לאחותי לבאר־שבע, גילו אצלה סרטן במעיים. היא עברה כמה ניתוחים והוא הסתלק ולא ביקר אותה.

חברה של אחותי, ברוריה גבאי, באה לבקר אותה וסיפרה שפגשה את דוד והוא לקחה אותי אליה לבר שניהלה עם בעלה יחד, ברחוב שיינקין. בעלה ביקש ממנה שאני אעבוד בזנות, אבל היא לקחה אותי לרופא שבדק אותי ואמר לה שאני בתולה והיא כנראה נבהלה מזה.

גרתי אצל הזוג הזה תקופה והם התנהגו אליי יפה. אפילו שבעלה ניסה להתעסק איתי, אבל לא סיפרתי לה אף פעם.

פעם, כשטיילתי בתחנה המרכזית פגשתי את שני האחים שלי, שבינתיים חיפשו אותי בכל הארץ. הם רצו להחזיר אותי למוסד, אבל אני הסברתי להם שאני רוצה חופש. תיכף סחבו אותי לרופא, כדי לברוק אם אני עוד בתולה. הם קיבלו תשובה חיובית ונרגעו. לקחו אותי לאחי שגר בבאר־שבע. הוא היה עבריין. בקיצור

— גנב.

פגשתי בחורה שבאה לאחי, היא היתה זונה. הבחורה ואני נסענו לתל־אביב. הגענו לסוניה לבר ברחוב שיינקין. סוניה גירשה את הבחורה, שמה היה דינה רביבו והכינוי שלה „דינה המשביר". השם הזה נדבק בה, כי היתה גונבת מחנות המשביר לצרכן בבאר־שבע.

עברתי בקונסומציה בבר, עד שהמישטרה נכנסה לשם יום אחד. הם ראו שאני ילדה ולקחו אותי איתם. הכניסו אותי למוסד צופיה. שם, במוסד, הכניסו אותי לביתן סגור.

ברחתי דרך הפרדסים

היו שם בנות שהיו עברייניות ופגשתי חברות שהכרתי מבחוץ.

היתה שם חיפאית בשם פרנסין, שעסקה בזונות ומירי שעסקה בזונות וגניבה ועוד שתי שודדות. היה שם סדר חיים משעמם: התעמלות בוקר, לימודים בכיתה בתוך הביתן ולחדרים בחזרה בשעה 4. היינו סגורות ויצאנו רק לחצר של הביתן. סיגריות גם לא היו. היו לנו כמה מדריכים, ביניהם אחד מטומטם בשם שונדל. היה גם מדריך־ספורט שהיה חתיך לא נורמלי, הוא היה ממזמז אותנו בשדיים.

לרכז קראו שלום. היום הוא מנהל בצופיה. הוא היה מכה אותנו באכזריות.

אותו שינדל לא ראה טוב בלי מישקפיים. מתחנו אותו שאנחנו רוצות לשחק איתו במועדון ובין המישחקים התחלנו לשחק מחבואים. הוא ישב שם עם המפתחות בין הרגליים. חברה שלי הורידה לו את המישקפיים ושמה לו סמרטוט על העיניים. אני לקחתי לו את המפתחות לאט לאט ובינתיים זרקה חברה שלי את המישקפיים לפח־הזבל. זה היה בשעות הצהריים. היה שקט בסביבה. רצנו לכיוון השער עם המפתחות. פתחנו ויצאנו אחת אחת לכיוון הפרדסים, משם ברחנו.

היינו יחד ארבע בנות: אני; לבנה אמסלם שהיא היום אשתו של צ'רלי ביטון ואחותו של „אמסי הקטן" שנרצח בשנה שעברה בירושלים; רחל מוטללה ובלה מזרחי מיפו.

כשהגענו לכביש הראשי עצרנו מונית ספיישל עד ירושלים. הורדנו את לבנה אצל צ'רלי ביטון. הוא היה אז חבר שלה. אני המשכתי עם רחל לבית שלה בקטמון בירושלים.

בבוקר דפקה המישטרה בדלת. תפסו את רחל והחזירו אותה לצופיה. אותי שאלו מי אני ואמרתי שאני חברה של אחותה, שאני אשה נשואה עם ילדים. עזבו אותי. נשארתי בבית אמה של רחל חודשיים, ואחר־כך נסעתי לבקר את אמי בבית־שאן.

בבית־שאן הכרתי את אחת הזונות הגדולות ביותר. שמה היה סוזי והיא היתה סטריפטיזאית בגרמניה. היא היתה בת 26. סוזי לקחה אותי לבלות בנתניה באיזה דיסקוטק. הכרתי שם קלפן צעיר וחתיך והוא לקח אותי אליו הביתה. התחלתי לחיות איתו.

נמאס לי ועזבתי, ושוב הגעתי לתל־אביב, שם תפסה אותי המישטרה והחזירה אותי למוסד. שמו אותי בבידוד בצינוק חודש, הבנות שברחו מהמוסד הלשינו עלי, והענישו אותי.

ביום שיצאתי מהצינוק נעמדתי על יד השער שם מעבירות הבנות מהאגף הפתוח את האוכל. עמד שם גם מדריך שיעזר לפתוח את השער, כדי שיוכלו לעבור משם עם הסירים בקלות. דחפתי עליו את הסיר עם המרק הרותח, הכל נשפך ודפקתי לו את שער הברזל לתוך הפנים. הוא התמלא דם. כולם טיפלו בו ושכחו אותי. ברחתי דרך הפרדסים.

היה חורף קר ובוץ. כשהגעתי לאיזה מושב גנבתי מגפיים מתוך אורווה וגם ז'קט ויצאתי לכיוון הכביש. עצרתי טרמפ לתל־אביב והגעתי לחברה שעבדה ב„ריץ־בר" ברחוב הירקון.

כשישבתי שם הכרתי בחור בלגי בשם ז'אן קלוד שהתאהב בי והוציא אותי מהעבודה שם. עברתי כמה ימים בקונסומציה. הלכתי גם לבתי־מלון עם קליינטים ושכבתי איתם תמורת תשלום.

נבנסתי להריון מז'אן קלוד. הייתי בגיל 14 בערך. ז'אן קלוד רצה לקחת אותי לבלגיה ואני סידרתי לי ררכון מזוייף ונסעתי איתו.

בבלגיה נולדה הבת שלי. קראתי לה שנטל. שם בבלגיה היתה לי מכונית ובית יפה ולא היה חסר לי כלום. כשהילדה היתה בגיל חודשיים רבתי עם ז'אן קלוד ונסעתי לפריז. הוא לא ידע איפה אני וטס בינתיים לארץ לחפש אותי. כשהגעתי ארצה פגשתי אותו. הסכמתי לחזור לבלגיה בתנאי שהילדה תישאר אצל אמי.

נסענו יחד לירח־דבש חדש והיינו בפריז ובלונדון. כשהגענו לבלגיה הרגשתי פיתאום שאני לא אוהבת אותו וחזרתי ארצה. אז הכרתי בתל־אביב פרייר מבוגר שקנה לי בגדים ותכשיטים ונתן לי כסף. הוא היה סוחר חשיש.

ממנו קבלתי חשיש בפעם הראשונה. הרגשתי שאני נמשכת לחשיש. הפרייר היה מביא לי בבוקר למיטה מגש מלא עוגות מכל המינים, קפה וכמה צינגלות (סיגריות ממולאות בחשיש) ממולאות.

כשגרתי בבית של הפרייר הזקן, הכרתי בחור שהיה גנב ושודד. הוא היה גבר יפה־תואר עם עיניים כחולות. הבאתי אותו לבית של הזקן ושכבתי איתו שם. הזקן היה מקנא, אבל הוא היה פרייר שלי ולא יכול היה למנוע ממני אהבה.

בסוף נתן לי הזקן תנאי ואמר: „או אני או הוא." אני בחרתי בזקן, כי היה לי נוח שם אצלו. בסוף רבתי עם הזקן שלא היה מבסוט שאני יוצאת לבלות לבר בדיסקוטקים. עזבתי אותו.

הבנתי שאני משועבדת

הייתי בבאר־שבע ועברתי לגור אצל מוריס ואשתו אנט, שהיתה בזמנו אשתו של איו מייזליש שנעצר לפני זמן עם עשרה קילוגרם הרואין באירופה. הוא נשפט ל־12 שנות מאסר ויושב בפריז. היה להם בר והייתי יוצאת עם קליינטים. הסתכסכתי עם הזוג בענייני עבודה, עזבתי אותם וירדתי לעבוד בכביש בדיוק ליד הבר שלהם. אנט התרגזה ויצאה לכביש איפה שעברתי והרביצה לבחורות אחרות שעברו שם בסביבה, כל זה מתוך פרינציפ שלא יעברו שם.

היא ביקשה ממני לחזור לעבוד בבר ואמרה שלא מתאים לי לעבוד בכביש. חזרתי לבר ונשארתי עוד תקופה בבאר־שבע. עברתי לתל־אביב וגרתי עם בחור ברחוב ז'אן ז'ורס. הוא היה הסרסור שלי ואהבתי אותו. נתתי לו את כל הכסף שהרווחתי ברחוב. עבדתי ברחוב הירקון ואחר כך, כשהמישטרה הטרידה אותי בעבודה, עברתי לעבוד במכון מסאז'ים, שם שכבתי עם קליינטים.

שם, במכון, הכרתי חברה שהיתה מריחה הרואין. הפועל במכון שהיה עושה קניות ומנקה, הביא את החומר. היינו שותפות בקניית החומר. זה היה אחרי שלקחתי כמה פעמים וזה עשה לי טוב. קנינו כל יום חצי גרם. פעם באה בחורה חדשה לעבוד במכון. היא היתה יפהפיה שהגיע מחו"ל. היא הזריקה את הלבן בנוכחותי ואמרה לי שכדאי לי להזריק ישר לווריד, זה עושה הרגשה הרבה יותר טובה.

ביקשתי שתזריק לי. הרגשתי פלש נהדר. הרגשת מלאכים. התירת המשיכה להזריק לי עוד כמה ימים, ואחר כך התחלתי להזריק לבד. בהתחלה הייתי מזריקה שתי זריקות ביום, בערך חצי גרם לבן. הבחור שאיתו חייתי לא ידע שאני משתמשת בלבן, החבר שלו שהוא היום צמח מרוב סמים, היה מזריק איתי ביחד.

אז לא היה לי קריז וכלום. יכולתי להזריק חודש שלם. כשלא היה לבן בשוק הזרקתי אדולן. נסיתי גם קוקאין, אבל זה לא זה.

באחד הימים קבלתי כאבי גב, פיהוקים, כאבי רגליים וחולשה. אמרתי לחברה שאני חולה והיא הסבירה לי שאני נמצאת בקריז.

אז הבנתי שאני משועבדת לחומר ושאני נרקומנית. זה די הבהיל אותי. תמיד שהייתי שומעת את הדיבורים אצלנו בעולם התחתון, כשאומרים: „אין אמונה בנרקומן שיכול למכור את האמא שלו כשביל הסם וגם לרצוח חברים שהם אפילו חברים שלו הכי טובים באותו זמן." אני יודעת היום, שלמרות שאני נרקומנית לא עשיתי טעות בעולם הפשע ולא הוקתי לאנשים. תמיד ידעתי לשבת עם האנשים הנכונים ולהתרחק מאנשים שהם לא בסדר. אני מכירה מספיק שטינקרים.

כל נרקומן הוא גם סוחר־סמים וכל אחד מדלל את החומר שמגיע אליו ומוכר הלאה. לי הציעו להיות סוחרת הרבה פעמים, אבל לא הסכמתי. כי ידעתי שהסוף של סוחר מר.

אני יודעת שכל עוד אני יכולה להביא כסף בכוחות עצמי, אשתמש בסמים. אני לא יכולה ולא רוצה להפסיק.

אני מרוויחה בערך 30,000 שקל ביום, כשאני עובדת ברחוב. הסכום הזה בקושי מספיק לי לקנות את הסם. לפעמים אני תופסת קליינט וסוחבת אותו לבית־מלון. שם הכי נוח. אני מזמינה שתיה לחדר, לי ולו, ואני שמה לו שני כדורי פרודומול בשתיה. כשהוא נרדם אני מכייסת אותו ובורחת. אם נופל לי איזה קליינט טוב, אני לא עובדת שבוע ויותר, ומזריקה חופשי חופשי.

לא להזריק ראשונה

תמיד ישנו גבר שאוהב אותי וזה בדרך־כלל הסרסור שאני מזריקה איתו יחד ואנחנו באותו ראש. ואפילו אם הגבר לא רגיל להזריק, אני מביאה אותו למצב כזה שירצה. אני אומרת לו: „יאללא, תביא את הווריד." אני הפלתי כבר ארבעה אנשים ללבן.

אני חושבת שרציתי להתנקם בגברים כי אהבתי גבר שממנו סבלתי. לא הבנתי שיש גם גברים חפים מפשע.

אני התחתנתי והתגרשתי. בעלי היה שפוט לחמש שנים על שוד תכשיטים באמצע היום.

בבית־סוהר דקר בעלי את החבר שלו הכי טוב, שהיה מאוהב בי וקעקע את השם שלי על החזה שלו בצד של הלב. עם החבר היה לי רומן דרך הסורגים, הוא שפוט לשמונה שנים על שוד והוא רוצה שאחכה לו ונתחתן. אני לא רוצה. הוא אפילו שלח את העובדת

ריטה (ואחת מכתובות הקעקע)
„ר.ר." – ריטה (בת) רחל

(המשך מעמוד 15)

כתובת על הקיר: "נאוה כהן את כישלון! אחרי הבחירות צריך ללכת הביתה!"

כהן לא התרגשה. בבניין הטלוויזיה רגילים לכתובות על הקיר. אחת המפיקות, המנהלת רומן עם מגיש חדשות ידוע, רגילה לכתובת שאינה משתמעת לשתי פנים.

מנהיג מסוכן

ב עוד אנשי הטלוויזיה עסוקים באם, בבן ובהדחה, נדמה שהם שמטו מידיהם את הסיפור המרתק בפרשת אורנה נגר, שמשום מה הוחבא.

במוסף המקומי הירושלמי של מעריב פורסמה ב־25 במאי כתבה מרתקת על מנהיג הקבוצה הדתית טליתות אדומות, ושמו יחיאל נגר. הכתב, אבי רוזנפלד, הגיע אל נגר בדרך מעניינת. הוא יצא לראיין בקיריית־ארבע אחד, יהושע כהן, שנעצר בזמנו כחשוד ברצח אמיל גרינצווייג. הכתב התעניין בטלית האדומה שהוא לבש וניסה להתחקות אחריו. באמצעותו הוא הגיע לנגר.

נגר נפגש עם הכתב בבית בשכונת הבוכרים. אך השפעתו האמיתית היתה במקום אחר בירושלים, בכפר ליפתא, שה"תימהונים" שלו היו תלמידיו של נגר.

חברי קבוצת הטליתות האדומות מברכים זה את זה במילים: "שלום אחי".

לטלית הארומה משמעות מרכזית אצל חברי הקבוצה. הם התרוצצו זמן רב עד שמצאו את הצבע המתאים. הפתיל של הציצית צבוע בצבע כחול מיוחד. בטלית הם עוטפים את גופם, מעל לביגדיהם, והיא משמשת להם כסימן זיהוי.

נגר טוען שבצבע האדום טמון סוד הקבוצה, שאותו סירב כמובן לפרט.

על עברו הוא סיפר שהוא נולד בכרם־התימנים לפני יותר מ־40 שנה, עבר כמוסיקאי על אוניות בים, ובמועדונים בתל־אביב, ליווה אפילו את הגשש החיוור בתוכניתם סינמה בלש, וגם את אריק איינשטיין. אחר־כך נעשה לבעל תשובה, אך לא בדרך של לימוד אינטנסיבי בישיבה. "כל שנייה לומדים משהו. כדי להיות יהודי אמיתי אין צורך ללמוד בישיבה." ואחר־כך הסביר: "כדי להיות יהודי, אתה יכול גם ללכת עם ג'ינס או עם חליפה מהודרת, אבל רק אם מעל הבגדים יהיו לך טלית וציציות, רק אז תהיה יהודי בלי תסביכים."

הוא מעריך טלית אדומה, משום שזהו צבע הדם ודם, לדבריו, הוא נפש האדם.

הגאולה תבוא, לדעתו, כאשר העם יהיה מאוחד וכולם ילבו עם הטלית מעל לבגד. הוא מציע חיים כפי שכתובים ומתוארים בתנ"ך. בבוא המשיח, כך הוא אומר, יוזנו הר־הבית וההרים מסביב לו, מעצמם, ואפשר יהיה להקים מחדש את בית־המיקדש.

נגר לא סיפר על אשתו. לעומת זאת, הוא סיפר שהוא מכור לסמים, ואף ישב ארבע שנים בכלא באר־שבע בגלל עבירות סמים. לדעתו, בשנים שהוא ישב בכלא נוצרו סדקים בקבוצת טליתות אדומות, ונדמה לו שזה מה שהוביל אחר־כך לתפיסת הקבוצה מליפתא שמואשמת בניסיון לפוצץ את הר־הבית.

מה שגם הטלוויזיה וגם מעריב לא ידעו, הוא שבאחרונה היתה התפתחות נוספת בפרשת טליתות אדומות. צעיר, ששמר באדיקות על עילום שמו, ביקש למצוא דרך להגיע לחוקרים שתפסו את קבוצת כפר ליפתא.

הצעיר סיפר שהוא מנסה לברוח מכת טליתות אדומות, שבראשה עומד מנהיג כאריזמטי קשוח ומסוכן. אנשי הקבוצה דוגלים, לדבריו, במין חופשי, בעישון סמים ובעשיית מעשים שלא ייעשו, כדי לקדם את בוא המשיח. הצעיר טען שאנשי הקבוצה, וביחוד המנהיג, מגייסים את הכוחות החדשים בשכונות־עוני ובעיירות־פיתוח, ומי שמצטרף לא יכול לצאת.

(המשך מעמוד 18)

הממשלה לא דייק בדיווח על הכוונה לכבוש את ביירות. אני מקווה שבשוגג."

אין ספק שהתנגדותו למילחמה הלכה וגברה אחרי הקיץ הנורא של 1982. אין לומר שחל בו מהפך הומאני־מוסרי, כמו זה שפקד את חברו לדרך ברפ"י, ח"כ אהרון הראל.

אבל הבישלון בהגשמת המטרות, הניפוח ה"חרותי" בהגדרתן, עורר ביעקובי את הבוז הישן, מורשת בן־גוריון, מאנשי "הציונות הקלה".

בשיחה עם חיילים משוחררים, שאת תוכנה פירסם בידיעות אחרונות

יעקובי
מפא"ניק מהשורה

בנובמבר 1982, הוא אומר בגלוי שהמילחמה נכשלה, מטרותיה לא הושגו. אש"ף לא יחוסל ודברי בגין ושרון אינם אלא "בלונים מילוליים".

יעקובי הזדעזע, בבנות, מ־זוועות הטבח במחנות־הסלטים בביירות, ותבע הקמת ועדת־חקירה ממלכתית. באורח עיקבי.

עם זאת, לא השמיע דברי מחאה על פישעי־המילחמה הרבים, שבוצעו בשלבים קודמים, ושכללו הפצצות בלתי־פוסקות של אזרחים, נשים, זקנים וילדים, במחנות־הפליטים וב־ביירות.

קשה להמלט מהמסקנה, הכמעט בלתי־נמנעת, שיעקובי הביצועיסט סלד ממילחמת הלבנון בעיקר מכיוון שהיא לא היתה סיפור הצלחה.

אבל גם ביקורת כל־כך נוקבת, חייבת להיות הוגנת. המסקנות שלו, בדיעבד, מובילות אותו, בהדרגה, להתמתנות מדינית, לפחות באורח יחסי. יעקובי של 1984 איננו עוד הנץ הנלהב של תחילת שנות ה־70, תומך נמרץ בחזון ימית, "עיר נמל בת 100 אלף תושבים".

הוא איננו יונה, אבל אשליות הנעורים חלפו.

הוא הפך להיות מפא"ניק מהשורה, ועבור רם־עט ותיק, תלמיד מובהק של דיין, זאת היא התקדמות, שאין להקל בערכה.

גד יעקובי הוא פרלמנטר מצויין, יו"ר חרוץ של ועדת־הכלכלה של הכנסת. חרף אישיותו הסגורה, הוא עבר בקלות את מחסום 60 האחוזים במרכז המיפלגה, ובצדק. חבריו אינם אוהבים אותו, אבל מעריכים אותו וסומכים על שיקול־דעתו. משקיפים מנוסים, שיש להם ציפיות מציאותיות, מאמינים שהוא יהיה שר אוצר "טוב בסוגו", שינהל את מישרדו ביעילות ובתבונה.

אבל מי שחולם על קוסם, שיהפוך את המדיניות הישראלית המסורתית על פניה, ויבצע משימות בלתי־אפשריות, יתאכזב. המצוקה הכלכלית הישראלית דורשת גם פיתרונות מדיניים מרחיקי לכת. פיתרונות כאלה אי־נם צרורים באמתחתו של שר־האוצר המיועד של המערך.

חיים ברעם ■

זוגות למען סם

(המשך מעמוד 65)

הסוציאלית מבית־הסוהר כדי שתשפיע עליי.

אני לא אוהבת גבר שמראה לי יותר מדי אהבה, אני אוהבת גברים קשוחים.

עכשיו אני שוב נשואה עם מישהו. לפני זה הכרתי בחור בשם רני, שהיה

„אני חיה בשביל הסם! אי־אפשר להיגמל מהרואין! אין דרך חזרה!

מי שנכנס לזה, לא יכול לצאת!"

מזריק יחד איתי. אני הפלתי אותו ללבן.

בתקופה הזאת הייתי יוצאת להתפרצויות לפעמים. באחת הפעמים התפרצתי לביתו של חבר של אחיו. לקחתי שם טייפ ומכשירי חשמל. העבודה היתה בסדר. הבאתי את

כשחסר, מערבבים את החומר עם חומרים לא טובים, וכבר מתו הרבה נרקומנים בגלל הסיבה הזאת.

יש לי הרגל — אף פעם לא להזריק ראשונה, ואם אחרי שאני רואה שמישהו שהזריק על ידי נפל, אני פשוט בורחת מהמקום כדי שלא יסבכו אותי גם ברצח. **נעמי אדווה** ■

גנב. באותה תקופה לא היה עובד. גרנו בבת־ים. אני עברתי בירקון והבאתי כסף הביתה. התפקיד שלו היה לעשות ספונג'ה, לכבס ולבשל. אני קניתי לי סינרים מכל הצבעים. הוא גם היה

הסחורה הביתה. סמכתי עליו. הוא ישב שלוש שנים בכלא. הוא גבר. לא הספקתי להחביא את הסחורה באותו לילה ובבוקר הגיע המישטרה. הוא ברח ואמו שיכנעה אותו לומר שאני

ריטה: מארחת־ברים, מעשה במכון עיסוי, זונה בבתי־מלון

מיכתבים לרות'י

הוא רואה אותך בלילה

אהבתי את מיכתבו של (1009/84). „זאת הפעם הראשונה שאני כותב למדור כזה," הוא מתחיל, „הסיבה העיקרית היא סקרנות. אני בן 25. עיסוק — בתחום האמנות. מגדר את ה־1.80 מטר, בלונדי מתולתל, עיניים כחולות־ירוקות. אפשר לומר בקיצור כחלרק או ירכחל. הסך־הכל חיובי. ההוביי העיקרי — מוסיקה שקטה או ג'אז. אם יש לי לילות פנויים — דייג ימי. תל־אביבי, יוצא פרובינציה. גר בדירה שכורה (שלא יחשבו שאני מיליונר). מזל עקרב, למי שמתעניינת במזלות. אישית, לא חי לפי אסטרולוגיה. מאוד רומאנטי, בדרכי שלי. לא צוקיטט. ככה החברה שלי קוראים לאחד שיושב על הצוק, מביט בשקיעה וכותב שירים. אני כן כותב, לעצמי, על חוויות אישיות, למטרות מגירה בלבד. לא אוהב את מקומות הבילוי הנוצצים בעיר. לא פראנט, אבל מסודר. לא אוהב לראות בדל סיגריה בשארית הקפה בכוס.

„אותך הייתי רוצה עם הופעה חיצונית סבירה־פלוס. מעדיף כהות. לטובת הניגוד החיצוני ביננו. מעדיף רגישות, לטובת ההשלמה הפנימית ביננו. מבקש ממך אינטליגנציה והבנת הנקרא אצלי בראש. אצילות ועדינות יתקבלו בברכה. בעצם, אני רואה אותך כל לילה, אבל לא פגשתי אותך כבר שש שנים."

★ ★ ★

למה לדאוג לעתיד? מה העתיד עשה בשבילנו?

★ ★ ★

חייבת להתפשט

לא יכולה שלא למלא את בקשתם של תלמידי בית־הספר לאמנות הקולנוע של דוד גרינברג. הם ביקשו יפה כל־כך. מה שחסר להם בחיים, ברגע זה, הינה שחקנית כישרונית ונאה, שתכבכב בסרט עלילתי, שאותו הם מכינים כעבודת־גמר. „הסרט נקרא הקונטרבס, והוא מבוסס על סיפור של אנטון צ'כוב," הם מספרים לי. „מדובר שם בבחורה שטובלת בעירום בנהר, ובגדיה נגנבים. נגן קונטרבס, שעובר בסביבה, מחליט גם הוא להתרענן בנהר. גם ממנו גונבים — לא את הבגדים, את כלי־הנגינה שלו. הוא מרחם על הנערה העירומה, מכניס אותה לתיק הקונטרבס שלו, ומביא אותה אליו הביתה. זהו. השחקנית צריכה להיות נמוכת־קומה, כדי שתוכל להיכנס לתיק. היא גם צריכה להצטלם בעירום. מה לעשות, ככה כתוב אצל צ'כוב." הנועזות והסטנות

שהסיפור הזה לא מפחיד אותן יכולות לפנות למערכת, עבור קונטרבס. אלא מה?

★ ★ ★

רס"רית רכה

אם אתה שמן, קמצן, שחצן, מעל 35 או מתחת ל־30 — אל תכתוב ל־(1010/84). היא נשמעת לי כמו אחת שיודעת בדיוק מה היא רוצה. „אני בת 32, רס"רית בצבא־הקבע, אבל בכלל לא טיפוס של רס"רית. אני מאוד רגישה, ויכולה להגדיר את עצמי כאדם רך וביישן, אשר מפגין קשיחות כלפי חוץ. גובה 1.60 מטר, עיניים כחולות, שיער קצוץ קצר, בהיר, נראית בסדר, אין תלונות. מתלבשת בסיגנון ספורטיבי, צימחונית, מעשנת, אם זה מפריע למישהו, מאוד ספונטאנית, חוש־הומור — כשתופסת ראש."

★ ★ ★

אלגנטית עם חיוך

עד כאן בעניין הרס"רית, אבל מיכתבה לא מסתיים בדיווח על עצמה. יש המשך מפתיע, שימו־לב. „אני כותבת גם בשמה של אחותי התאומה," היא ממשיכה, „אנחנו לא תאומות זהות, וכל דימיון ביננו הוא מיקרי ביותר. היא מזכירה במיק־צוה, גבוהה ממני בחמישה סנטי־מטר, בלונדית, עיניים חומות, נאה, חיוך משגע, מלאה יותר ממני, אבל לא שמנה, חס וחלילה. היא אלגנטית, יותר שקטה ומופנמת ממני, צימחונית כמוני, מתעניינת בפוליטיקה, אוהבת גינה ועציצים, טיולים בארץ ובחו"ל, סוסים, חיות־בית ואת התקליטים של ריצ'רד קליידרמן. היא תשמח להכיר גבר נאה, בן 30־40, פיקח וסימפאטי." אם תאומה מיספר שניים היא הטיפוס שלך, כתוב ל־(1011/84). העיקר שאין סכנה שתתבלבל בין השתיים.

ילדה טובה בת"ים

כאשר סיגלית ארוסי צפתה לראשונה בסידרה „דאלאס", היא התרכזה בעיקר בלוסי, הבלונדית הקטנה, ונשמה לרווחה. „הנה עוד שחקנית נמוכת־קומה," חשבה לעצמה. „אולי גם לי יש צ'אנס." הצברית בת ה־25, ממוצא תימני־יווני, 1.57 מטר גובה, מגדירה את עצמה כ„לוסי בגירסה שחורה".

כבת למשפחה דתית, גם היא היתה כזאת עד לפני שנים אחדות. לבוש צנוע, שמירה קפדנית על מיצוות, הכל. היתה תמימה, ביישנית, סגורה. ילדה טובה בת־ים. בשנת הלימודים השניה בבית־הספר למישחק „בית צבי" חל אצלה שינוי הדרגתי. למרות התחושה החזקה שאם תפסיק לקיים מיצוות יקרה לה משהו נורא, היא עשתה זאת. קימצה בקלילות מעל הגדר, ונחתה בעולם החילוני.

הצ'אנס הבימתי הראשון שלה הוא במחזה „קריעה", המוצג בימים אלה. סיגלית מופיעה שם בתפקיד נערה תימניה, כבת 14, אשר נאלצת להינשא לגבר מבוגר. „סיפור של קריעה פיזית ונפשית," היא אומרת. „נשמע מרוחק מאוד, תימני מאוד, אבל זה קורה גם כיום."

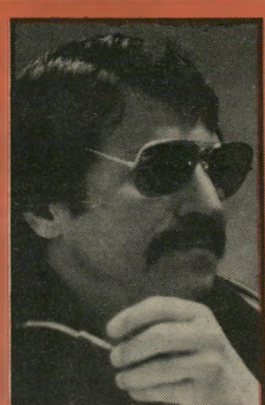
האם תהיה מוכנה להתפשט בהצגה או בסרט, אם יהיה צורך בכך? החוזרת־בשאלה ארוסי עונה: „לא חושבת שהייתי יכולה, אבל אי־אפשר לדעת. יש התפעות. כאשר עובדים על תפקידים מגיעים להעזות, שעליהן לא חלמו קודם. פעם חשבתי שלא אוכל להתנשק על הבימה. כשהיתה לי סצינת־אהבה בבית־הספר התביישתי בפעם הראשונה והשנייה, אבל אחר־כך זה היה נהדר." פרט למישחק היא מתעניינת במיסטיקה, אסטרולוגיה, סיינטולוגיה, היפנוזה. היו לה שתי אהבות בחיים. כרגע היא לבד. יודעת להכין הורוסקופ, אבל רק כזה שמנתח את האופי. לנבא את העתיד לפי המפה עוד לא למדה, ואין לה שום מושג מתי תבוא האהבה הבאה.

רינונים

בפעם החמישית

הוא היה נשוי ארבע פעמים – לשתי אמריקאיות ולשתי ישראליות – וזה עוד לא מספיק לו. ג'וקי ארקין, הרקדן והפנטומימאי, עומד לעשות את זה שוב, בקרוב. הפעם עם שוודית, לא יהודיה, בלונדית כחולת־עיניים, בעלת גוף חטוב, גבוהה ממנו בכמה סנטימטרים. החתיכה, ניי שמה, היא בת 23. הוא, כדי לא להדגיש את פער השנים ביניהם, מעדיף לא לגלות את גילו. מי שיש לו זיכרון טוב, שיעשה חשבון. העיקר שהוא מרגיש צעיר בהרבה מגילו, וגם נראה ככה.

ניי, שהיא רקדנית, הגיעה לארץ כתיירת, וכדי לשמור על הכושר הצטרפה לסטודיו הג'אז של ג'וקי, לפני חודשיים בסך־הכל. היא לא רק נראית טוב, היא גם ממישפחה עשירה מאוד (טקסטיל, ברזל) עם טירה גדולה ותואר אצולה. נו, ועם כל הנתונים הללו הוא התאהב בה מהר מאוד. בקרוב הם נוסעים לשטוקהולם, לה־כיר את הוריה. ג'וקי הוא אב לבן בגיל 20, מנישואיו לאמריקאית מיספר אחד („הוא היחיד, בכל אופן, שאני יודע עליו"). בעניין ילדים נוספים – הוא לא נגד ולא בעד. מה שיבוא יבוא.

קולנוע

(המשך מעמוד 41)

מאסונות המילחמה, ואילו החייל שחזר מן הקרב וטוען שהוא עיוור, עוסק בכל מיני נבואות איוב, כדי לשכנע את הבריות שייטיבו עימו בנדבותיהם.

סיוטים גרמניים. יש בסרט הזה תערובת של סארקזם ותמימות משובבת, שרק מבט ילדותי יכול להצדיקה. מצד אחד, רואים כיצד עסוק מורה בבית־ספר בתלישת דיוקנו של היטלר מכל סיפרי הלימוד ובהשלכת הדפים למדורה. ומה לומדים הילדים מכל זה? הם משליכים את הספר כולו לאש. איך מפחידים את התמימים? חבריהם צועקים להם: „היזהרו, הפצצה" ומייד הם נשכבים על הריצפה ומחפשים מיסתור.

מה הוא הבילוי החביב על מריאנה וחברותיה? להתגודד על הספה בחדר הסמוך לחדרה של התתיכה המקומית, ולהאזין לקולות שבוקעים משם, בשעת ביקורו של החייל האמריקאי. מה המטבע היקר ביותר, בזמן כזה? קופסה של קרם „ניוואה" או זוג גרבי־משי. ואין אושר גדול יותר, למורה הגרמני, מן הרגע שבו האמריקאי חדל רגע מהתעלסות עם הנערה שלו על שפת הנהר, ומשליך חזרה, בחביבות, את הכדור של הילדים אשר התגלגל לידו. „אנחנו משחקים יחד," מכריז הגרמני בשימחה גדולה, „אנחנו כבר לא חיות. כבר לא אויבים."

אבל בלילה, הסיוטים ממשיכים להטריד את הילדה הקטנה, ואם הסרט כולו שחור־לבן, הסיוטים הם בצבע. ובסיוטים הללו מודים הגרמנים שירעו כי במשרפות לא השתמשו כדי לייצר לבנים, ובסצינה אחת משליכים לתוך התנור בסיוט של הילדה, את כל אלה שלפי מושגיה, הם החוטאים האמיתיים. סיוטים גרמניים.

לרבים בישראל יהיה בוודאי קושי מסויים להזדהות עם סיוטים גרמניים, סבל של גרמנים טובים, המבקש רחמים. אומנם הדרך שבה מציגה הבימאית הגרמניה את המבוגרים שלה היא דרך של סאטירה אכזרית, המוקיעה את הבורות ואת הטימטום התהומי שאיפשרו את המצב כולו, אבל עדיין לגבי ישראל זהו סרט שיש בו סיכון מיסחרי אדיר, משום שהוא דורש מן הצופה להבין, הפעם את הגרמני.

כשנפגשה מריאנה בירושלים עם מפיצי סרטים שניסו להסביר לה את הבעיה, היתה מופתעת: „דווקא בקהל הסינמטק היתה תגובה טובה ועידנית והשיחה שניהלנו היתה חסרת דיעות קדומות או הסתייגויות."

אמירה אוניברסלית. למרבה האירוניה, טענה הבימאית שאת הספקות שהביעו המפיצים הישראליים שמעה קודם דווקא מאנשים בזרם הימני־קיצוני בגרמניה, שעה שדווקא כאן ציפתה לקבלת פנים אוהדת יותר, כלומר למכירתו של הסרט להפצה. „איני חושבת שהסרט שלי דן דווקא בגרמניה ובמילחמה. אני רוצה לומר דברים על מילחמה בכל מקום בעולם, כשאנשים עושים עוול האחד לשני ומאמללים את הזולת על לא עוול בכפו. זו הסיבה שבחרתי להראות את הכל דרך עיניה של ילדה. גם כדי לומר — מילחמה בשביל ילד פירושה שאבא הולך מן הבית. לא נימוקים פוליטיים ולא סיבות בינלאומיות. וזו, לדעתי, בעיה בינלאומית."

אין ספק שקשה להשוות את זוועת הרייך השלישי ואת סיגנונה לכל מילחמה אחרת בעולם, אבל גם בלי ניסיון להרחיק לכת ולמצוא השלכות אוניברסליות לטעם המנחה של השלום בנוסח מריאנה רוזנבאום, יש עניין בסרט שלה ולו רק בשל האומץ והדרך חסרת הרחמים, שבה היא נוקטת כלפי העבר, שאחרים, ילידי מולדתה משתדלים לשכוח ומעדיפים שלא לגעת בו.

מילות פתיחה

הנה כמה אפשרויות למילות־פתיחה, כאשר א־תה רוצה להתחיל עם תתיכה.

„היי מותק, את מריחה נהדר. אני מריח נהדר. למה שלא נלך אליך הביתה ונרחרח אחד את השני?"

„היי בובה, האם מישהו אמר לך פעם כמה שאני יפה?"

„את לובשת שימלה יפה. אני בטוח שהיא נראית נפלא כשהיא זרוקה על הריצפה."

נסו את השיטות האלה והודיעו לי, אם לא קשה לכם, ואם ואיך זה עבד. אולי יש למישהו עוד רעיונות בנושא? ואולי סוף סוף מישהו יסביר לי איך הכי כדאי להתחיל עם גברי?

מאת מאיר תדמור

פת"מניק שכמוך

בעוד שלושה או אולי ארבעה חודשים, ייהפך המושג החדש "פת"מניק" למטבע לשון רווח. עכשיו נחזור בעברית יום־יום על מישפט הפתיחה: אחרי הבחירות יהפוך מי שהחזיק פת"ם היום, על־פי המינוח של בנק ישראל) לפת"מניק. שם נרדף ללא יוצלח לענייני כספים, וצורה חדשה של איחולים לידיד שהפך לאוייב. בקיצור, פת"מניק הוא זה, או ליתר דיוק, הם כל אלה, שמאמינים להודעות ולהצהרות של אנשי המערך והליכוד גם יחד.

דיבורי שתי המיפלגות אומרים אותו דבר, מתכוונים לדבר אחר. שתיהן יעשו אותו דבר, ולא חשוב מי יהיה בשילטון. איך מוכיחים את הדבר, כבר היום. שמעתם פעם על הוכחה בדרך השלילה? זה יקרה משום שזה לא יכול שלא לקרות. כדי שזה לא יקרה יש תנאי ששתי המיפלגות לא מוכנות לעמוד בו. מה יותר פשוט להתחייב שלא לפגוע בפת"ם באמצעות חוק? לחוק מובטח רוב מוחץ.

אני מציע לשני ראשי מטות ההסברה, של הליכוד ושל המערך, להכין הצעת חוק שתאסור על פגיעה בפת"ם. אני מבטיח לכם שהחוק יתקבל במהירות שיא, עוד לפני פיזור הכנסת, או לפחות באותה מהירות שהתקבל חוק הפנסיה החדש לחברי־כנסת זוטרים, שאחרי קדנציה אחת יקבלו פנסיה לכל ימי חייהם.

ואם תאמרו: אה, לא יכול להיות. הנה, רק בשבוע שעבר נתקבלו שני חוקים חדשים בכירכת שתי המיפלגות — חוק חיילים משוחררים וחינוך־חובה לגיל הרך.

מה יש? יהיה עוד חוק, חוק אי־הפגיעה בפת"ם.

בחוג־הבית הקרוב או באסיפת־ההסברה הקרובה תשאלו מדוע אין חוק פת"ם. המרצה, המסביר, יתחיל להתפתל. תאמרו לו שאתם מצביעים רק עבור המיפלגה שתציע את חוק הפת"ם. ואז המסביר יקבל כאבי־בטן ויבטיח לעשות הכל. אבל זה לא מספיק. כי הוא רק הבטיח שיעשה. באסיפה הבאה תשאלו מה קרה להבטחה, ואז יזרקו אתכם מהאולם.

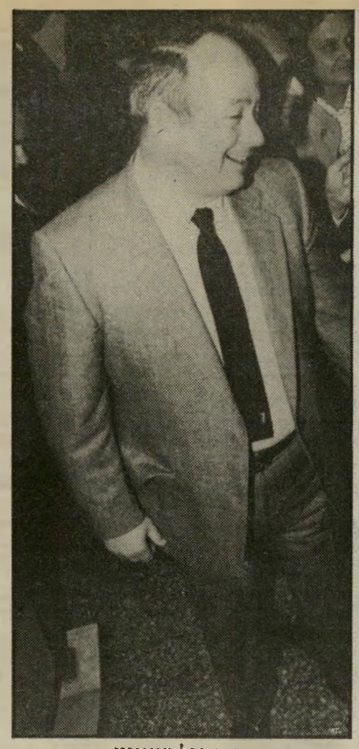
אבל לא צריך להתייאש. נכנים להם מצד שני. מי שיש לו קרן־השתלמות, שיתחיל להשתלם עוד בחודשים הקרובים. עכשיו, בקיץ, יש אתרי־השתלמות יוצאים מן הכלל, בכל רחבי העולם. אפשר להשתלם בטיסות. בסיור לימודים בתיאטרונים, או אפילו לערוך מחקר שוקים של מחירי ביגוד באירופה וארצות־הברית לעומת ישראל, ולהסיק את המידע העדכני בין חברים, מכרים וידידים.

לשונאים תציעו לנסוע לסדום, ליד עמורה, שם המחירים הם בשקלים אך התעריפים הם בשמיים. ויש שם עוד בעיה — סדום לא מוכרת לצרכי השתלמות.

עד כאן פרק א'. חבר־הכנסת פנחס גולדשטיין קילקל לי ביום הראשון בבוקר את הסיפור, אבל גם זה על־תנאי. הוא הבין, לאט־לאט, שהפת"ם הוא שוט מצויין להלקות בו את המערך אם עושים, ולעת עתה מציעים, מה שאני הצעתי כבר לפני חודשיים והם היום. הוא הודיע שיגיש הצעת־חוק שתמנע פגיעה בנכסי הציבור. זה היה בבוקר. גם שר־האוצר יגאל כהן־אורגד לא ידע מה שיקרה בישיבת הממשלה, ואני יודע על מה שאני מדבר.

וזה מה שקרה: הממשלה החליטה מה שהציע בבוקר פנחס גולדשטיין. עכשיו נותר לחוקק את החוק. יש זמן עד יום הרביעי, השבוע, שאחריו מתפזרת הכנסת. אלא אם תכונס למושב מיוחד.

אני מקווה ששום "עניין טכני" לא יעכב את החוק. אני לא אומר כמו שאמר לי היום חבר־כנסת, שחוקים אפשר לעקוף, מה שאני אומר הוא שיהיה קצת יותר קשה. ומה שעוד יותר חשוב, אמינות ההשקעה בפת"ם תעלה בשתי דרגות.

ח"כ גולדשטיין
שוט מצויין

איך לסדר את הטיסה

ביקשתי אחד מאוהדי לדאוג לי. והוא דאג. הביא לי מלונדון מוסף־לתיירות של אחד השבועונים, המוקדש רובו לתיירות, כמובן. והוא גם מסביר איך לטוס בזול למרחקים ארוכים.

נניח, שאתם רוצים לטוס סביב־העולם. נשמע מפחיד? בכלל לא. במחיר של כרטיס מוזל מלוד ללוס־אנג'לס שבמערב ארצות־הברית, אתם יכולים להקיף את העולם. הכל בשיטה של לסדר את השיטה. במונח שיטה מתכוונים הבריטים לחברות־התעופה הרגילות.

עכשיו קצת היסטוריה, ואחר־כך יבואו גם המחירים. טיסות סביב־העולם החלו על־ידי חברת התעופה האמריקאית פאן־אם לפני חמש שנים. היום יש כבר 100 תעריפי־טיסה סביב־העולם, על־ידי צירוף של כמה חברות־תעופה. עד כאן החלק ההיסטורי. השיטה עובדת היטב. למשל, יותר זול לקנות כרטיס סביב־העולם מאשר כרטיס מלונדון לטוקיו במחלקת החיסכון. המעניין הוא שרוב הטסים אינם יודעים על כך.

כדי להראות לכם, אומר השבוען, איך אפשר להוציא את המכסימום מן המינימום, הנה ארבע הצעות לטיסות סביב־העולם. ההתחלה בלונדון. גם החזרה לשם. כמה הערות: הטיסה בכיוון אחד בלבד, כלומר יש שתי אפשרויות — מיזרחה או מערבה, עם הפסקות בכמה נקודות. מי שרוצה לקחת איתו את כל המישפחה, ישלם עבור רעייתו מחיר מלא (למזכירה המחיר אינו שונה). ילד עד גיל שנתיים — 10 אחוזים ממחיר הכרטיס, ועד גיל 12 שנה — שני־שלישים ממחיר הכרטיס.

ועכשיו אנחנו חוזרים לעיקר. המחיר הזול ביותר — 1000 דולר. מחלקת־חיסכון, טסים ב"בריטיש קלדוניאן" "צ'איינה איירליינס" ו"וורלד איירווייס". לונדון, הונג־קונג, טייפה (טאיוון), טוקיו, סן־פרנציסקו, לונדון. רצוי להזין זמן־מה לפני הטיסה, אך אפשר גם לא. המחיר והכרטיס טובים לשנה. ניתן לשנות בחלק מן הקו. הסעם, באופן יוצא מן הכלל, מוגש לכם מיספר הטלפון בלונדון, שדרכו מסדרים את העניין: 0660־740.

במחיר של 1450 דולר אתם טסים בבריטיש קלדוניאן, איסטרן איירליינס, וקוריאן איירליינס. כרטיסים במחלקת־החיסכון אצל כל סוכן־נסיעות. יש לרכוש את הכרטיס 21 יום לפני מועד־הטיסה. ניתן לשנות יעדים פעמיים. כל שינוי נוסף יעלה 21 דולר. חונים גם ברואני. לברוק לפני הטיסה אם כדאי.

יש גם טיסה ב־1660 דולר עם חנייה בכוויית. בעייה, אלא אם כן יש לכם דרכון זר.

וכך אנו מגיעים לטיסה היותר יקרה במחלקת החיסכון, עם חניות רבות יותר, המחיר 1850 דולר. טסים בפאן־אם ונקתאי פסיפיק. כרטיסים בכל סוכנות־נסיעות, 21 יום לפני הטיסה. צריך להודיע על התחלת הטיסות. שינוי יעד אחד ללא תשלום נוסף. כל שינוי נוסף עולה 25 דולר. הטיסה מתחילה בלונדון, משם לפרנקפורט, לבומביי, לבנגקוק, לג'קרטה, לסינגפור, למנילה, להונג־קונג, לטוקיו, ללוס־אנג'לס, לניו־יורק ובחזרה ללונדון. יש גם מסלול שני, העובר דרך סידני ואוקלנד (ניו־זילנד), דרך הונולולו, ניו־אורליאנס, מיאמי, ניו־יורק ולונדון. בטיסה זו יש גם מחלקה ראשונה, בעיקר למקבלי מתנות ליום־הולדת וכל אירוע פרטי אחר, במחיר של — לא נורא — 3325 דולר. זה פחות מטיסת מנהל־בנק בקונקורד מלונדון לניו־יורק.

אפשר לפטר מנהלי בנקים

בשבוע שעבר טילפן אלי אחד מהבנקאים והעיר לי בצורה נרגזת, שמה שכתבתי לפני שבועיים על מנהלי הבנק האמריקאי קונטיננטל אילינויס, שפוטרו בשל מעשיהם או מחדליהם, שכמעט הביאו את הבנק השמיני בגודלו בארצות־הברית לפשיטת־רגל, פשוט אינו נכון.

התרגזתי ואמרתי שכן נכון ואת מנהלי הבנק העיפו.

בשבוע שעבר אני מוצא בעיתוני־חוץ סיפור מעניין. את הבנק הנ"ל הצילה חבילת סיוע בסך 7.5 מיליארד דולר, שאירגנה הרשות הפדרלית לביטוח פיקדונות.

עכשיו מתברר שאחד מהתנאים לסיוע היה, התחייבות כתובה לפני ועדת ניירות־הערך האמריקאית, של 20 חברי מועצת־המנהלים של הבנק, שהם יתפטרו באשר יתבקשו לעשות זאת וכי הרשות הפדרלית יכולה לפטר בכל עת כל פקיד מדרגת סמנכ"ל ומעלה. יותר מזה: הבנק מנוע מלקבל לעבודה מנהל מדרגת סמנכ"ל ומעלה, אלא ברשות החברה הממשלתית.

המפקחת על הבנקים מאור
עם תנאים לסיוע

עכשיו תארו לעצמכם מה היה קורה אם כתנאי לסגירת הבורסה, כיסוח מחצית מערכן של המניות הבנקאיות וקבלת התחייבויות הבנקים על־ידי הממשלה, היתה המפקחת על הבנקים מקבלת התחייבות דומה של הבנקים בישראל. היינו נראים אחרת. גם הבנקים. גם הבנקאים. גם המניות הבנקאיות.

אבל זה לא יקרה. כי במערכת הבנקאית צריך תמיד להגיע להסכמה, ותמיד על חשבון הלקוחות. וגם בנק ישראל אומר — ליתר דיוק, ראשית — כי הבנקים צריכים לשקם עצמם. ותמיד בסיוע הנדיב של עמלות שאנחנו נאלצים לשלם. ולא רק עמלות.

U.S. has right to fire Illinois bank's officials

BY WILLIAM HALL IN NEW YORK

THE Federal Deposit Insurance day that these requirements were Corporation (FDIC), the U.S. bank "standard procedure" in such cir-

כותרת בעיתון אמריקאי*
היינו נראים אחרת

* כותרת הידיעה המדווחת על ההסכם בין הנהלת "קונטיננטל אילינויס" לרשות הפדרלית לביטוח פיקדונות.

פישמן פניקס

פניקס זה מין עוף חול אגדי שלאחר שנעלם בחול מופיע שוב. זה בדיוק מה שקרה למכריעו יוסי ריגר ואליעזר פישמן. אחרי שכולם, כל הידידים והמכרים והנהנים והסובלים והמפסידים אמרו עליהם שזהו, לא נשארה להם פרוטה, אחרי המפולת של ינואר 83' וכל מה שקרה אחריה, וכי הם ראויים לגמילות־חסדים, שכן זה מה שעשו לידידיהם לאחר המפולת, הנה פיתאום התעורר פישמן־פניקס באמריקה והחל לבנות בתי־מגורים לאזרחיה של מדינת ענק זו. ותאמינו או לא, הכל מכספי גמילות־החסדים של ידידי־מוקיריו.

לעזאזל עם הצבועים והמתחסדים. אחד משני המיסכנים האלה פנה לאחרונה אל עורך העולם הזה בטרוניה, שאני לא נותן לו מנוחה וסתם מתאנה לו. אז אני מפנה אתכם אל כל אותם מיסכנים בחסדי קרן רונית, שהפסידו את כספם, כספי הלוואות שלקחו, כספי בני־המישפחה, קרובים וידידים, שאותם הם משלמים עד היום ממשכורתם.

אולי מרווחי הסרויסיקטים בארצות־הברית יואילו להקים קרן לסיוע לאלה שאותם דפקו. ועוד עצה: להבא שיקחו את כספם של מיליונרים, כמו שהיטיב לעשות שותפם שמואל הבנר. למיליונר יש לפחות אפשרות לנכות את הפסדי ממיסיו. אלה שהפסידו בקרן "רונית" עדיין משלמים מכיסם.

חדש, חדש, חדש, חדש, חדש, חדש,

השבוע

פתחנו

בלון Balloon

קרנבל של גלידות

הבאנו מומחים לגלידה מדרום אמריקה
טעמים חדשים – צורות חדשות
על המרפסת מול חוף ימה של ת"א

הרברט סמואל 78, מעל "ריצ'י" ו"המזח"

מזל טוב — נולד לכם בן

מסיבות ברית וחתונות
המוצלחות ביותר

בבית הרופא
עם הגן היפה

תל־אביב, רחוב הפטמן 1
המשרד פתוח: בשעות 10-13; 17-19
טלפונים: 722314, 298772, 9223244

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים
(ג'וקים), תולעי עץ, חרקי
ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

תן טרמפ לחייל

עיצוב: תמרה יובל

זיוה תלם
מזמינה אתכם

ZIVA TELEM
wishes to invite you to the

לחדר התצוגה
SHOW ROOM

תצוגת בגדי קיץ – 1984
מרשימה, צבעונית, אופנתית

● איטליה – משלוח מיוחד,
בגדי ערב, לארועים מיוחדים

חליפות 3–2 חלקים. ג'קטים, מכנסים, חצאיות,
אוברולים – מבחר ליום ולערב.
בגדי עור לאביב ★ מבחר מרהיב של חגורות.

מעצבים: גי פולופ ★ בגדי קיץ
M/N מרים ונילי ● תמרה יובל

על בגדי עור חורף הנחה 50%

המכירה תתקיים ביום

ששי 15.6.84	שבת 16.6.84
10.00–14.00	10.00–14.00
16.00–20.00	17.00–20.00

בבית זיוה תלם – רח' דוד המלך 10, הרצליה־פיתוח
At the residence of ZIVA TELEM, 10 David Hamelech St.
Herzlia-Pituah, Tel. 052-72976

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה, הביא כתבת־שער תחת הכותרת "שוחד בבני־ברק". שעניינה במהנדס עיריית בני־ברק, אלכסנדר כהן, אחיו של היועץ־המישפטי באותם ימים, חיים כהן ● מדור "הנדון" בחן, תחת הכותרת "ראש הדג", את מישטר המיפלגות בישראל ● תחת הכותרת "בנוסיית אילת" האשים "העולם הזה" את ראש עיריית אילת, חנוך נגר, בשחיתויות ובאי־הסדרים אשר נתגלו עם תפיסת גיזבר העירייה, משה בן־אפרים ● תחת הכותרת "אהבה ראשונה" הובא סיפורו של מחזור כ"ב של גימנסיה "הרצליה", שבוגריו נפגשו בפגישת מחזור, שסוקרה ב"העולם הזה" ● בשער הגיליון: מהנדס עיריית בני־ברק, אלכסנדר כהן.

תרומה של שקי־מלט לעבד אל־נאצר ★הטעם והריח של אכסניית משה דיין ★ שוד הביצים המטוגנות והפרה מהרפת

מדיניות

מיבחן — למי?

האוניה א/ק איגנה טופט התנדנדה על הגלים השקטים מול נמל פורט־סעיד, כש־במחסניה מיטען ישראלי בלתי־מפורק. יחד עמה התנדנדה המדיניות הישראלית ברוח, ללא כיוון ברור.

"טופט לא היתה אוניית־מיבחן," טען דובר ממשלתי מבלי להסמיק, אף שדוברים מס־שלתיים מסרו בשעתו לעיתונות את תמונות האוניה בלוויית טקסט מרשים, ערב צאת הספינה מן הנמל הישראלי. אולם אם אומנם היה זה מיבחן, היה זה מיבחן לממשלת ישראל. והציון: "לא מספיק".

כי אם בכלל היה עוד ספק בדבר, הוא נעלם השבוע. האוניה נשלחה לסואץ ללא מטרה ברורה, ללא תיכנון מראש של אמצעי־הנגד במיקרה של החרמה. ללא עזרה מובטחת מצד שום מעצמה עולמית או האו"ם. עד כה, הסיכום הראשון של הפרשה: תרומה של שקי מלט לגמאל עבד אל־נאצר.

קרן־אור ממיזרח. אולם לא ככל הבחינות נכשלה השבוע מדיניות ישראל. לפחות בשני מיבחנים השיגה "טוב". השניים:

● **היחסים עם לבנון.** הגישה הנבונה של ישראל למדינה הערבית הבלתי־עויינת ביותר התבטאה בשני צעדים חיוביים: החזרת מפציץ צבאי לבנוני שיורט על הגבול הישראלי, והחזרת מכוניתו של ראש העדה המטואלית הלבנונית, חסן בק, שגולגלה מכביש לבנוני לתוך ואדי ישראלי, על־ידי מתנקשים לבנוניים, שלא הצליחו להרגו.

● **ביקורי של ראש־ממשלת בור־מה.** נהרויין, אחד הדיקטטורים החדשים של אסיה — אחרי שרשרת ארוכה של ביקורי־ראווה של מי שהיו ומי שיהיו, זה הביקור הראשון של מי שהינו, אחרי ארבע שנים.

אף שהבורמאי סירב לדבר על מדיניות, מחשש פן ירגיז את הערבים שבורמה קשורה עימם בידידות, הרי היה הביקור קרן־אור. הוא הוכיח, לפחות, כי ישנה מדינה אחת באפרו־אסיה, המסוגלת לשמש כמתווך בין המחנות.

עיתונות

מלמד פלוס

למרות גילו המופלג נימנה עדיין הצופה בכוכבים דויד זכאי (73) בין חברי המערכת הפעילים של דבר. במדורו, קצרות, המופיע מעת לעת בעמוד האחרון של העיתון, מפרסם זכאי הקשיש תגובות ופירורי מחשבה, המשעשעים בשל היותם כתובים ברוח סיגנון דבר הירחמיאלי מלפני 35 שנה, בעת שזכאי היה מזכיר־המערכת.

אולם לפחות לקורא אחד של מדורו של זכאי לא היה חוש הומור. היה זה הר"ר הרצל רוזנבלום (56) עורך ידיעות אחרונות. לפני שבועיים, בעת שידיעות אחרונות פירסם כי משה דיין עומד להגיב, מעל לדפי העיתון, על גיליויו של מי שהיה מפקד הלגיון הערבי באיזור ירושלים, עבדאללה תל, פירסם זכאי במדורו את הקטע הבא: "על האכסניה שאדם בוחר להגאתו אין — כעל טעם וריח — להתווכח. משה דיין בחר בידיעות אחרונות."

ירחמיאליות על המצח. השבוע פירסם רוזנבלום את תגובת־המחץ שלו לפגיעתו של זכאי. במאמר, שהתפרסם תחת הכותרת "מלך הירחמיאלים", הסתער רוזנבלום על זכאי, כינה אותו: "מלמד פלוס פרובינציאל פלוס בטלן... האדם הראשון במיסדר, שהירחמיאליות המופגנת חרותה על מצחו של כל אחד מבניו... הוא אינו מבחין במבטים מלאי החמלה של רעיו המתחננים ממש בפניו שילך לו..."

לגבי חברי אגודת העיתונאים, המקיימים ביניהם יחסים של אי־השמצה הדדית, היה זה עלבון חסר־תקדים. רוזנבלום יצטרך להסביר עצמו לפני ועדת־האתיקה המיקצועית של אגודת־העיתונאים...

חקלאות

אוהב מתנות יחיה

אין דבר חביב על אזרחי ישראל מאשר קבלת מתנות־חינם. עובדה זו נעלמה, כנראה, מעיניהם של מארגני התערוכה החקלאית בבית־דגון. כשהגיע מועד נעילת התערוכה, החליטו המארגנים להעניק שי למבקרים בתערוכה ביומה האחרון — לחלק כיבוד חינם של מיץ, חלב, וכופתאות ביצים. המארגנים לא הסתירו את נדיבות־ליבם זו, הודיעו עליה במודעות בעי־תונים.

מה שאירע בעיקבות זאת בשטח התערוכה דמה לקטע מתוך סרט של צ'ארלי צ'אפלין. בכל שבועות קיומה לא זכתה התערוכה לקהל רב כזה. אלפים של מבקרים, מישפחות שלמות על זיקניהן ועל ילדיהן, גילו לפתע התעניינות ערה בבעיות החקלאות. רובם הגיעו למקום מצויידים בסלים.

הסתערה בסתה. ברגע שבו החלה חלוקת הכיבודים במיזונונים, ניתן האות להסתערות. רוכזי החלוקה הוצפו מייד המונים, שלא המתינו להגשה, בחרו בשיטת השירות־העצמי. הממונים על החלוקה במיזונונים, שניסו להשליט סדר, איבדו מייד את קולם, החלו לספוג מהלומות מהקהל, שהצליח להבריחם.

תוך דקות ספורות נעלמו כל ערימות ארגזי מיץ־ההדרים ומיץ־העגבניות. אלה שאיחרו להגיע לדוכנים ומצאו אותם ריקים החליטו להסתפק, כלית־ברירה, בארגזים הריקים ונטלו אותם.

ליד מחבת־הביצים הענקית איימו המונים להפוך את דוד השמן הרותח. כאשר הוגשו להם ביצים מטוגנות. אנשים שהגיעו לדוכנים ומצאו אותם הרוסים וריקים, פנו למוצגים עצמם, החלו לסחוב מכל הבא ליד.

במשך חצי שעה שררה בשטח התערוכה אווירה של פוגרום כללי, כשמעט הסדרנים אינם מצליחים להשתלט על המהומה. המבקרים מילאו את כיסיהם ואת סליהם בתפוזים, בנקבוקי־משקה ובביצים. סדרן אחד הצליח, ברגע האחרון, למנוע סחיבת פרה מרפת. בחלקים שונים פרצו קטטות ותיגרות על רקע של סחיבת מיצרכים הדדית.

דליה משבי־ציון בעלת גוף הברונזה התמיר והמוצק המדגמנת כאן לראשונה בחייה, היא אחת דליה לוינבוק משבי־ציון שבגליל המערבי. לאחר תצוגת ביגדי־ים זאת, שנערכה למטרות צדקה בביתה של אשת־חברה תל־אביבית, הלכה דליה מחיל אל חיל, שינתה את שמה ללביא. היתה לכוכבת קולנוע בינלאומית וחיה עתה עם בעלה השלישי, הרחק מההמון הרועש, בפלורידה.

אנשים

דיין על הרשא

● רעייתו של ראש־הממשלה, **פולה בן־גוריון**, הוכיחה לאחרונה שהיא יודעת להיות לתועלת למכריה. אחד ממכריה של פולה הוא

הפתעה בריאה

במדורה של לילי גלילי, "העולם הבא", שהופיע לפני 25 שנה בעמודי האחרון של העיתון, שותפו גם קוראים, ששלחו את חוויותיהם אל לילי. את המעשה הבא סיפר יורם ברנע, אז צעיר מבטיח וכיום מבכירי הפירסומאים בארץ:

אחרי הרבה זמן פגשנו את חווה ברחוב. עם פנס עצום מסביב לעין. שאלנו: "מי נתן לך את זה?"

"בעלי." היא אמרה.

"איך זה?" תמהנו. "הרי בעלך נסע להבראה בטבריה."

"כן." ענתה, בצער עמוק, "גם אני חשבתי כך."

גרשון סאר, בעל קיוסק בשכונת לדירת בן־גוריון בתל־אביב, שהתפרסם בשעתו כאשר גנב כספים כדי לחלקם בין תושבי המעברות. כשהתלונן פאר באוזני פולה שהעיריה אוסרת עליו לשנות את הקיוסק שלו, יעצה לו היא: "אל תהיה שוטה! קודם תהרוס, אחר־כך תסביר ותתנצל. מה הם יכולים לעשות? יתלו אותך? מתי תולים גנב — כשתופסים אותו, ומניין לך שיתפסו אותך?"

● בעת שיעור במישפט מינהלי בפקולטה למישפטים באוניברסיטה העברית התעוררה השאלה האם יש סעיף בחוק, המגביל את סמכויותיו של הרמטכ"ל, או הכובל אותו בפעולותיו. **האסיסטנט יהודה זמיר**, שרצה להוכיח כי אף־על־פי שאין הוראה כזאת, הרמטכ"ל הוא מוגבל, סיפר מעשה שהיה: "בתקופת כהונתו של **משה דיין** כרמטכ"ל, הוא יצא, ביום קיץ, למישטחדהשא שלפני מישרדו, פשט את חולצתו, חלץ את נעליו והשתרע, להנאתו, על הדשא. רס"ר המחנה שראה אותו בכך, רתח כולו. לבסוף אזר עוז ואמר לדיין: 'המפקד, התנהגותך משמשת רוגמה רעה לחיילים הפשוטים.' שאל דיין: 'איזה עונש אתה מטיל על חיילים שעושים כמוני?' השיב הרס"ר: 'חמש לירות קנס.' דיין הוציא שטר של חמש לירות, הושיטו לרס"ר ואמר: 'הענשת אותי, עכשיו תן לשכב בשקט!'"

● אחד מידידי הומר **אברהם ויל־קומירסקי** סיפר לו, שראה כיצד **רפאל הלפרין** התגנב במכוניתו במכונית אחרת. הנהג השני, שמכוניתו נפגעה, יצא והתחיל לקלל את הלפרין, שאפילו לא נגע בו באצבע. הגיב ויל־קומירסקי: "מה אתה חושב, אילו היו מעליבים את קארוזו, הוא היה שר אריה?"

"העולם הזה" 1133
תאריך 17.6.1959

מייד אחרי ההתקפה הצטופפו אלפי החומסים, מצויידים בשלל רב, בפיתחי־היציאה. אלא ששם ציפתה להם הפתעה. מארגני־התערוכה הציבו את הסדרנים בפתח, חיפשו בכלי היוצאים וביקשו למנוע מהם הוצאת בקבוקים וארגזים.

המבקרים מצאו פיתרון גם לתקלה זאת. בו במקום שלפו מישפחות שלמות מתוך אמת־חותיהן את כל הבקבוקים שנשדדו, שתו את תוכנם במקום ואחר ניפצו את הבקבוקים, בסיסמה: "גם לי, גם לך לא יהיה!"

הֵי, כאן

לוני

בפארק שעשועי המים הגדול בישראל

לונה גל חוף גולן

לראשונה בישראל – פארק שעשועי מים משגע, מגוון פעילויות ספורט־מים, פאב־מסעדה, חורשות, חוף רחצה מוסדר ומגרש חניה – במסגרת אחת מתוכננת ומדליקה:
לונה גל חוף גולן.

בוא ותראה בעצמך מדוע אלוף הטירולים והחזוריות – דידי מנוסי – אומר: "אמרו לי: "סנוב! לאחר שסיירת בכל העולם, בכינרת כבר היית?" אז תשמעו לי: כל מי שהתאכזב מהכינרת בעבר, שירשום לפניו: רוח חדשה נושבת בכינרת, רוח צעירה של ספורט ופעילות ואווירה, שווה לנסות, אפילו מחר!"

לונה גל - הכיף המשפחתי

ועוד איזה, עולם שעשועי מים שכולו כיף והנאה, בידור והרפתקאה: גלישות מים נועזות, בריכות, סירות מתנגשות, מגלשת תענוגות, בריכת לגו, מקפצת הטרייפון, מזרקות, קרוסלות ו...הרבה צחוק ומצב רוח.

הימיה - הגל החדש בכינרת

אם אתה שוחר בידור או אם אתה מקצוען המחפש ספורט ימי – הימיה שלך. ספארי קייאקים, יאכטת ספורט, סקי מצנח, סקי מים, גלשני רוח, סירות פדאלים ו...הרבה כינרת, מים שמש וראש טוב.

טוב, איך מגיעים, איפה קונים כרטיסים, מתי פתוח ו... קודם כל - כדאי מאד להכין כרטיסים מראש (מספר המקומות מוגבל)

כרטיסים ניתן להשיג:
ב- "לאן", דיזנגוף 101,
טל.: 03-247373, 03-231189
ובשאר משרדי הכרטיסים בארץ.
לקבוצות וועדי עובדים – "לאן"
ומחלקת המכירות, דיזנגוף 190, טל.:
03-242328. לילדים עד גיל 5 –
הכניסה חינם.

תחבורה ציבורית – אוטובוס מס' 22 מרציף 7 בתחנה מרכזית בטבריה וכן באוטובוס לקצרין מהתחנה המרכזית בת"א.
שעות פתיחה – מ- 09:00 עד 17:00 כל יום, כולל שבתות וחגים, בחודשים יולי, אוגוסט ובחגים – גם מ- 18:30 עד 01.00 אחרי חצות. בחדשים יוני וספטמבר תהיה פעילות לילית בימי שישי בערב.

להתראות בקרוב, לוני.

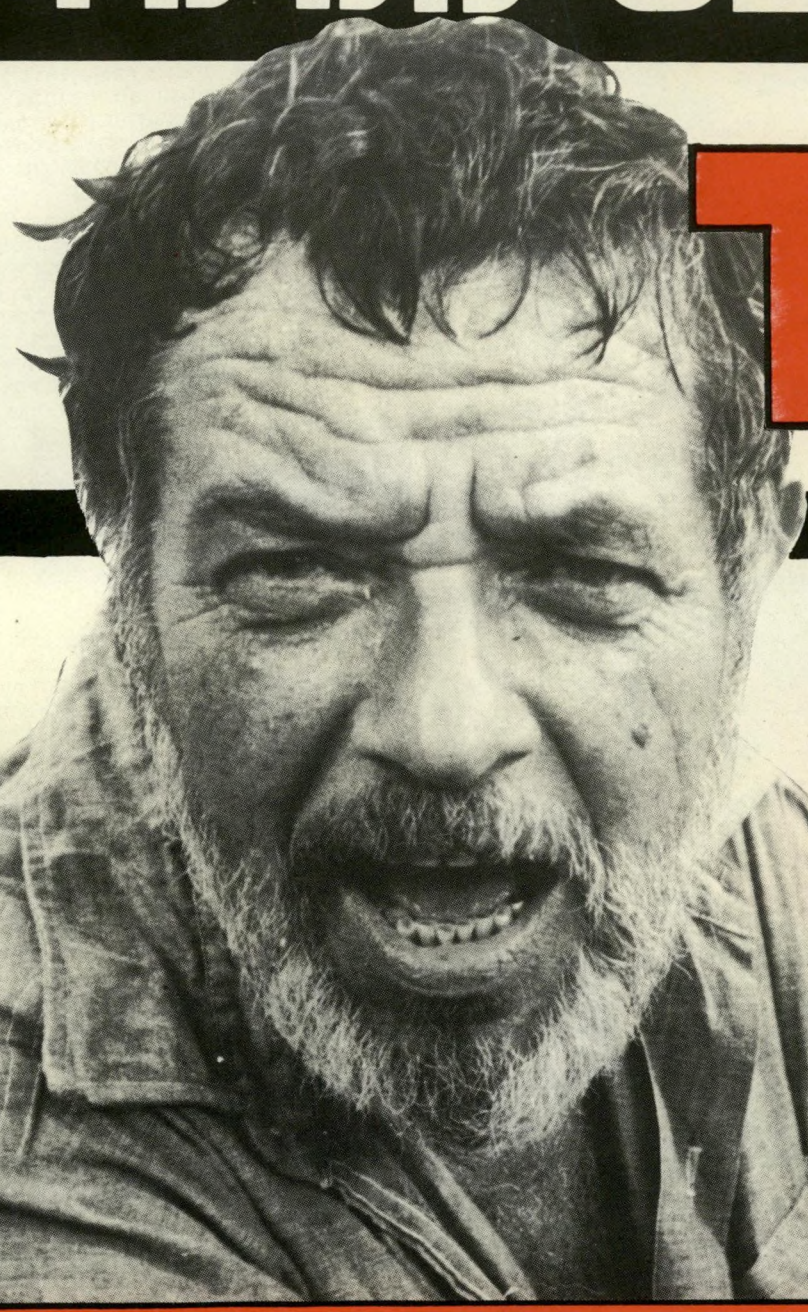

לונה גל חוף גולן

קורנית · גד אלמליח

העולם הזה
שנה 48
מספר 2441
י"ג סיון תשמ"ד, 13.6.1984
המחיר 300 שקלים (כולל מע"מ)

השופט מנתח את

"היצר הרע"

של

דן בן-אמוץ"